

Jaarstukken Noardeast-Fryslân 2020

GEMEENTE NOARDEAST FRYSLÂN

Voorwoord

Hierbij presenteren wij u de jaarrekening 2020 van de gemeente Noardeast-Fryslân.

De rekening sluit met een positief saldo van € 2.233.660.

In het hoofdstuk Rekeningresultaat (pagina 114) vindt u de belangrijkste oorzaken die geleid hebben tot dit resultaat. Dit bedrag is op de balans gepresenteerd onder het eigen vermogen (pagina 181). In het bijgevoegde voorstel zal aan de raad worden voorgelegd hoe dit resultaat kan worden bestemd.

De jaarstukken zijn in overenstemming met de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) opgesteld en bestaan uit een jaarverslag en een jaarrekening. Het jaarverslag bevat onder andere de de programmaverantwoording over de door de raad vastgestelde programmastructuur.

Per programma is het doel en de rolneming geformuleerd en per onderliggend thema omschreven:

- *De voorgenomen bestuurlijke activiteiten in 2020* (deze zijn in overeenstemming met de begroting 2020). Het BBV verplicht deze voorgenomen activiteiten in de jaarrekening op te nemen. Een positieve bijkomstigheid is dat het de leesbaarheid en de vergelijking met wat er is bereikt en wat hiervoor gedaan is, bevordert;
- *Rapportage op de voortgang van de doelen* (door middel van verkeerslichten wordt de voortgang aangegeven).

	Vinkje: realisatie doelstelling is gehaald/gereed
	Groen: realisatie doelstelling ligt op schema
	Oranje: realisatie doelstelling loopt vertraging op
	Rood: realisatie doelstelling is niet gehaald

- *Wat er in 2020 is bereikt en wat daarvoor is gedaan* (hier is weergegeven welke activiteiten hebben plaatsgevonden in het afgesloten begrotingsjaar);
- *Wat de uitvoering heeft gekost* (per programma, onderverdeeld in thema's, zijn opgenomen de werkelijke baten en lasten en de begrote baten en lasten na de begrotingswijzigingen). In overeenstemming met de begroting zijn de baten en lasten niet per product afzonderlijk opgenomen, maar per thema. Wanneer de afzonderlijke verschillen van baten en lasten per thema groter zijn dan € 50.000, of een noemenswaardige oorzaak hebben, worden deze verschillen nader toegelicht. Wanneer een 'min' teken voor een bedrag is afgedrukt betekent dit een nadeel.
- In de tabellen worden cijfers afgerond op duizendtallen, daardoor kunnen er afrondingsverschillen ontstaan in de tabellen.

Aan het eind van ieder programma is een totaaloverzicht opgenomen met daarbij de eventuele afwijkingen met betrekking tot opnames uit c.q. stortingen in reserves.

De jaarrekening (deel II) bestaat uit de balans met toelichting, een kort cijfermatig overzicht van baten en lasten en een aantal bijlagen.

Wij willen dankzeggen tegen iedereen die op zijn of haar wijze heeft bijgedragen aan de totstandkoming van deze jaarrekening.

Burgemeester en wethouders van Noardeast-Fryslân.

Inhoudsopgave

Voorwoord 3
Programma 1: Ynwenner en Bestjoer 8
Programma 2: Mienskip 26
Programma 3: Soarch en Wolwêzen 40
Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje 63
Programma 5: Wenjen en Omjouwing 75
Programma 6: Iepenbiere Romte 91
Algemiene dekkingsmiddels 105
Overhead 110
Heffing Vennootschapsbelasting 112
Onvoorzien 113
Rekeningresultaat 114
Analyse begrotingsrechtmatigheid 117
Paragrafen 119
Paragraaf lokale heffingen 120
Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing 123
Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen 130
Paragraaf financiering 137
Paragraaf bedrijfsvoering 140
Paragraaf Corona 144
Paragraaf verbonden partijen 146
Paragraaf grondbeleid 165
Grondslagen voor waardering en resultaatsbepaling 171
Overzicht van baten en lasten 2020 179
Balans per 31 december 180
Toelichting op de balans per 31 december 2020 184
Schatkistbankieren 210
Niet in de balans opgenomen verplichtingen 211
Gebeurtenissen na balansdatum 212
WNT-verantwoording 2020 Gemeente Noardeast-Fryslân 213
Verantwoording ten aanzien van SiSa 215
Vaststellingsbesluit 220

Jaarverslag Noardeast-Fryslân 2020

GEMEENTE NOARDEAST FRYSLÂN

Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Waar gaat programma 1 'Ynwenner en Bestjoer' over?

Portefeuillehouder(s) : J.G. Kramer / T. Berends
Programmaregisseur : S. Elverdink
Programmamanager : H. Verbunt

Inleiding:
Dienstverlening is een kerntaak van de gemeente. Daaraan is in de afgelopen jaren dan ook de nodige aandacht besteed, wat onder andere tot uitdrukking kwam in de ontwikkeling en vaststelling van een aantal documenten, zoals de Besturings- en Organisatiefilosofie 2017 (BOF), Centrumregeling en Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast Fryslân 2018 en het nieuwe Dienstverleningsconcept Noardeast-Fryslân en Dantumadiel 2019-2022.

Vanuit het organisatiemotto 'Samen, persoonlijk en in de buurt' zal worden gewerkt aan het optimaliseren van onze dienstverlening. Daarbij wordt deze raadsperiode ingezet op de hierna onder 101.1 t/m 101.3 genoemde speerpunten.
Eén van de opbrengsten van de programmamarkt van maart 2019 is daarbij dat er extra aandacht komt voor bewustwording over (digitale) laaggeletterdheid en hulp voor en doorverwijzing van mensen die daaraan behoefte hebben.
Ten aanzien van interne dienstverlening en bedrijfsvoering worden alleen doelen of activiteiten opgenomen, als die bijdragen aan een betere (externe) dienstverlening aan de klant. Het belang van een goede interne bedrijfsvoering voor onze externe dienstverlening is onmiskenbaar.
Gebiedsgericht werken – een vorm van collectieve dienstverlening – maakt onderdeel uit van het programma Mienskip, maar een gebiedsgerichte benadering is natuurlijk ook terug te vinden bij de doelstellingen op het gebied van een krachtig en eigentijds bestuur.

Ook veiligheid is een kerntaak van de overheid en in het bijzonder ook van de gemeente.
Het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving is een terugkerend en actueel onderwerp en staat daarom altijd hoog op de politieke agenda.
Hoewel de gemeente een regierol heeft als het gaat om veiligheid en ook de kaders voor het (integraal) veiligheidsbeleid vaststelt, opereert de gemeente in een speelveld met veel spelers (ketenpartners). In het veiligheidsdomein is het formuleren en realiseren van smart-doelstellingen door de afhankelijkheid van ketenpartners daarom niet altijd mogelijk.
Bij het bepalen van de doelen, speerpunten en activiteiten is zoveel mogelijk aangesloten op het bestaande beleid en de actuele ontwikkelingen op het gebied van veiligheid.
De inspanningen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving behoren in de regel tot de reguliere activiteiten en daar waar extra inspanning wordt gevraagd, zijn deze (door alle programma's heen) expliciet op activiteitenniveau opgenomen (bijvoorbeeld bij jeugdoverlast en evenementen). Tijdens de eerder gememoreerde programmamarkt, bleek dat toezicht en handhaving op het gebied van overlast in de openbare ruimte meer aandacht verdient. Een maatregel in dat kader is de aanstelling en inzet van BOA's met taakaccent jeugd.

De gemeentebesturen van de drie voormalige gemeenten hebben de afgelopen jaren ingezet op meer ruimte voor de samenleving als het gaat om zeggenschap over en invloed op het beleid en de eigen woon- en leefomgeving. Initiatieven vanuit de samenleving werden zoveel mogelijk ondersteund en gefaciliteerd.
Noardeast-Fryslân trekt die lijn door.
Bij de inrichting van de bestuurspraktijk en het functioneren van de bestuursorganen wordt er veel ruimte gegeven aan de samenleving. Zo biedt de vergaderstructuur van de raad met ondermeer 'It Petear' en 'It Poadium' volop gelegenheid voor een actieve inbreng vanuit alle geledingen van de samenleving.
Daarnaast wordt middels dialoogonderwerpen uit de raadsagenda het gesprek met de samenleving aangegaan.
Ook het college wil zoveel mogelijk met inwoners, bedrijfsleven en andere partners werken aan het behouden en verbeteren van de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de gemeente: 'Samen, In de buurt, Persoonlijk!'.

Waar gaat programma 1 'Ynwenner en Bestjoer' over?

De bestaande internationale samenwerking en vriendschapsband vanuit voormalig Dongeradeel met Fulda en Crediton wordt voortgezet.

Op grond van het BBV wordt het financieel beleid (inclusief belastingen) jaarlijks verwerkt in de toelichting(en) en paragrafen bij de begroting en meerjarenraming (niet in de doelen).

Hoofddoelstelling:
De gemeente Noardeast-Fryslân is een resultaatgerichte organisatie met focus op klantgerichte dienstverlening, goed toegesneden op de toekomst en met als speerpunten het verbeteren van de dienstverlening, een veilige woon- en leefomgeving, een krachtig en eigentijds bestuur en een gezond financieel beleid voor de lange termijn.

Kerndoelstellingen:
De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: verbeteren van de dienstverlening
Kerndoelen
Het aanbod van producten en diensten dat digitaal wordt aangeboden, neemt verder toe
Speerpunt:
- optimaliseren digitale dienstverlening en benutten van kansen op dat gebied.

Beter passende dienstverlening (maatwerk) en hoge kwaliteit en klanttevredenheid
Speerpunten:
- persoonlijke, servicegerichte en integrale dienstverlening, afgestemd op behoeften van inwoners en op doelgroepen (toegankelijkheid via meerdere kanalen);
- hoge klanttevredenheid;
- optimaliseren loketfunctie.

Minder regels en meer efficiënte en effectieve (digitale) werkprocessen
Speerpunten:
- klantgerichte, efficiënte en effectieve bedrijfsvoering en werkprocessen;
- deregulering.

Onderwerp: veilige woon- en leefomgeving
Kerndoel
De inwoners ervaren een veilige leefomgeving, zowel thuis als in de openbare ruimte
Speerpunten:
- ondermijning veilige leefomgeving;
- high Impact Crimes (overvallen, straatroven, geweldsdelicten en woninginbraken);
- jeugd en veiligheid (jeugdgroepen en middelengebruik);
- sociale veiligheid (waaronder personen met verward gedrag en overlast door buren);
- evenementenveiligheid;
- dorps- en wijkgerichte politiezorg.

Onderwerp: open, transparant, interactief, integer en coöperatief bestuur
Kerndoel
Open, transparante, interactieve en integere bestuursorganen
Speerpunten:
- het bestuur is herkenbaar en toegankelijk, blijft dichtbij de inwoners en zorgt zo voor verbinding met de gemeente Noardeast-Fryslân;
- de inwoners en samenleving staan centraal (van buiten naar binnen werken);
- het bestuur geeft vorm en inhoud aan een open dialoog met de samenleving;
- het bestuur biedt ruimte voor initiatieven en invloed vanuit de samenleving.

Waar gaat programma 1 'Ynwenner en Bestjoer' over?

Kerndoel
De internationale samenwerking en vriendschapsband met Fulda en Crediton wordt voortgezet

- het bestendigen en stimuleren van culturele uitwisseling en contacten met Fulda en Crediton

Onderwerp: gezond financieel beleid voor de lange termijn
Kerndoel
Gezond financieel beleid voor de lange termijn

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
101.1	**Het aanbod van producten en diensten dat digitaal wordt aangeboden neemt verder toe**			
	Vanaf 2020 is statusinformatie over de voortgang van aanvragen raadpleegbaar via 'mijn overheid'.	Vanaf 2020 gebruiken we 'mijn overheid' om poststukken digitaal te verzenden, om statusinformatie over aanvragen te delen met aanvragers en onderzoeken we de mogelijkheid om steeds meer gemeentelijke diensten via 'mijn overheid' aan te bieden.		In 2021 wordt deze ontwikkeling ingevoerd door de implementatie van het nieuwe zaaksysteem. Momenteel worden de gemeenten technisch aangesloten bij 'mijn overheid' en zal na implementatie van het zaaksysteem steeds meer informatie via 'mijn overheid' worden verstuurd.
	In 2020 kan 80% van alle producten en diensten digitaal worden aangevraagd.	In 2019 wordt een Plan van Aanpak gemaakt voor de digitalisering, waarbij informatiemanagement en de ambities voor de dienstverlening worden betrokken.		Er zijn momenteel zo'n 50 digitale formulieren beschikbaar via de website. Vanwege de coronamaatregelen is het gebruik van de digitale formulieren sterk toegenomen. Bij de implementatie van het nieuwe zaaksysteem worden de formulieren vernieuwd en verbeterd en worden er voor veel meer werkprocessen formulieren ontwikkeld.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
101.2	**Een beter passende dienstverlening (maatwerk) en hoge kwaliteit en klanttevredenheid**			
	Vanaf 2019 worden de digitale vaardigheden van onze klanten in samenwerking met onze netwerkpartners verbeterd.	Door inzet van onze medewerkers worden klanten actief geholpen (samen aanvraag doen en het bieden van hulp bij het zoeken van informatie) om gebruik te kunnen maken van onze dienstverlening en waar nodig en gewenst doorverwezen naar onze netwerkpartners.		Bij (voornamelijk telefonisch) contact worden klanten door onze medewerkers, indien nodig geholpen met het invullen van de formulieren. Ook worden ze doorverwezen naar maatschappelijke instellingen zoals het bolwerk, vluchtelingenwerk en bibliotheken, die onze inwoners ondersteunen bij het invullen van formulieren.
		Bewustwording en herkenning bij medewerkers van (digitale) laaggeletterdheid.		Bewustwording bij medewerkers over taalgebruik is onderdeel van de trainingen duidelijke taal. Met deze trainingen willen we er voor zorgen dat we als organisatie begrijpelijker en duidelijker communiceren naar onze inwoners toe. Tevens wordt onze website aangepast om te voldoen aan de eisen vanuit de wet digitale toegankelijkheid, zodat ook de website voor iedereen begrijpelijk is.
	De gemeente heeft een nieuwe website o.b.v. taptakenfuncties, duidelijk taalgebruik en eenvoudig in te vullen formulieren.	Jaarlijks monitoren wij het gebruik van onze website en overige diensten en producten om de toegankelijkheid, kwaliteit en terugkoppeling naar de klant te verbeteren.		Tweewekelijks wordt een rapportage gestuurd naar onze kwaliteits-medewerker met daarop de ‘fouten’ op de website. Deze worden direct opgelost en aangepast. We rapporteren ook jaarlijks over de klantcontactcijfers.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	De waardering van de dienstverlening (gemiddeld over alle kanalen) uitgedrukt in een cijfer is in 2022 minimaal een 7,0.	Jaarlijks monitoren wij de klanttevredenheid en -bejegening gericht op het verbeteren van onze dienstverlening.		Regionaal wordt onderzocht op welke wijze tools kunnen ondersteunen om kwalitatieve en kwantitatieve servicenormen structureel te monitoren. De verwachting is dat de implementatie hiervan in 2021 gerealiseerd zal zijn.
	De waardering van de klantbejegening (gemiddeld over alle kanalen) uitgedrukt in een cijfer is in 2022 minimaal een 7,0.	Wij investeren in een organisatie-ontwikkelingsprogramma waarbij wij enerzijds leren denken en handelen vanuit de behoefte van de klant (klant betrokken benadering) en anderzijds de zelfredzaamheid van de kant bevorderen.		In 2020 zijn medewerkers getraind op duidelijke taal. In 2021 zal een monitoringstool worden ontwikkeld in de regio over klanttevredenheidsonderzoek. In 2022 staat het onderzoek via waarstaatjegemeente.nl gepland. Met de resultaten hieruit willen we beter aansluiten op de wensen en behoeften van de klant.
	De goed bereikbare loketfunctie wordt zodanig ingericht dat de wachttijden voldoen aan het in 2019 vast te stellen kwaliteitshandvest dienstverlening (inclusief servicenormen).	Klantstromen worden voortdurend gemonitord, onderzocht en voorspeld om daar in de dienstverlening/inrichting loketfunctie rekening mee te kunnen houden.		Wekelijks vindt er monitoring plaats op dienstverlening via de verschillende kanalen. Met input van onze inwoners passen wij de dienstverlening aan en zijn we (mede door corona) zo veel mogelijk op afspraak gaan werken. Dit zal in 2021 worden geëvalueerd.
		Deze coalitieperiode blijft in de dorpen Ferwert en Kollum een loketfunctie voor gemeentelijke dienstverlening bestaan.		Door de maatregelen omtrent corona zijn de loketten in Ferwert en Kollum tijdelijk gesloten. Afhankelijk van de richtlijnen omtrent COVID19 zullen de loketten weer opengaan, waarbij het werken op afspraak structureel zal worden opgenomen in de dienstverlening.
101.3	**Minder regels en meer efficiënte en effectieve (digitale) werkprocessen**			

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Alle geharmoniseerde werkprocessen ondersteunen een klantgerichte, efficiënte en effectieve dienstverlening.	De beschrijving en harmonisatie van werkprocessen wordt afgerond.		De harmonisatie van werkprocessen is afgerond.
		Wij gaan onze werkprocessen analyseren en in 2020 aan de hand van klantreizen onze werkprocessen inrichten (*hiermee wordt in kaart gebracht hoe inwoners en ondernemers per product en aan de hand van het proces de dienstverlening van de gemeente ervaren; zo wordt zicht gekregen op verbeteringen die de klant echt belangrijk vindt*). De afhandeling van de werkprocessen vindt digitaal plaats.		In 2021 zal een start gemaakt worden om processen aan de hand van klantreizen in te richten. Deze activiteit heeft vertraging opgelopen door de implementatie van het zaaksysteem.
	Vanaf 2020 voldoet 80% van de dienstverlening aan de vast te stellen servicenormen.	De in 2019 op basis van het dienstverleningsconcept vastgestelde servicenormen worden doorlopend gemonitord op naleving.		Het kwaliteitshandvest is ontwikkeld en bevat servicenormen per kanaal en voor een aantal producten of diensten. De monitoring op de normen vindt plaats en ook worden de normen jaarlijks geevalueerd.
	In 2020 is de APV in het kader van deregulering en vermindering lastendruk gescreend en opnieuw vastgesteld.	In 2020 wordt een taskforce deregulering samengesteld, die regelingen gaat screenen op onnodige regels, met name bedoeld om te komen tot vermindering van de administratieve lastendruk.		De taskforce is niet opgesteld, maar de opdracht tot deregulering is meegenomen in het project om te APV en andere regelingen te harmoniseren. In 2020 is nieuwe APV vastgesteld en in werking getreden.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
102	**De inwoners ervaren een veilige leefomgeving, zowel thuis als in de openbare ruimte**			
	Voorkomen en aanpakken van ondermijnende criminaliteit zoals mensenhandel, arbeidsuitbuiting, witwassen en drugshandel.	Ondermijningsbeeldanalyse is uitgevoerd en opgeleverd en leidt tot een plan van aanpak.		Begin maart 2020 heeft de gezagsdriehoek van het lokale politieteam ingestemd met een gezamenlijk plan van aanpak. Lokale uitwerking hiervan dient nog te worden voorgelegd aan college (en raad). Door andere prioriteiten (o.a. COVID-19) heeft het onderwerp ondermijning in beleidsmatige zin in 2020 onvoldoende aandacht gekregen. Dit zal in 2021 worden ingehaald. Overigens is er begin 2020 wel ingezet op een specifieke ondermijningsdoelgroep (het buitengebied) door een avond 'Boef zoekt boer' te organiseren.
		Bibob-toetsing conform de vastgestelde Bibobbeleidslijn (vergunningen, subsidies). Dit betekent inzet op bewustwording en training van medewerkers en meer inzet op screening aan de voorkant.		In 2020 zijn nieuwe beleidsregels wet Bibob vastgesteld door het college. Bibob wordt cf. beleid toegepast wanneer nodig/ noodzakelijk. Binnen organisatie vindt doorontwikkeling plaats.
		Bevorderen bestuurlijke en ambtelijke integriteit d.m.v. training, bewustwording, gedragscode, screening etc.		Door andere prioriteiten (o.a. COVID-19) heeft het onderwerp ondermijning in beleidsmatige zin in 2020 onvoldoende aandacht gekregen. Dit geldt ook voor de activiteiten op het gebied van ambtelijke en bestuurlijke integriteit. Dit zal in 2021 worden ingehaald.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Consequente toepassing 'Handhavings-arrangement art. 13B Opiumwet'.		Going concern. In 2020 zijn er zes drugspanden gesloten op grond van deze burgemeestersbevoegdheid.
	Verlagen van het aantal High Impact Crimes en de onveiligheidsgevoelens (op basis van de index onveiligheids-gevoelens WSJG).	Buurtpreventieprojecten (o.a. WhatsAppbuurtpreventie) worden actief gestimuleerd.		Gemeente en politie stimuleren buurtpreventie spontaan (via gewone en social media) en naar aanleiding van inbraken.
		Voorlichting en preventieacties in samenwerking met politie.		Voorlichting en preventieacties zijn doorlopende activiteiten (flyers, witte voetenacties, donkere dagen offensief e.d.) die mede worden afgestemd op en afhankelijk zijn van cijfers omtrent High Impact Crimes.
		Bevorderen van de meldings- en aangiftebereidheid.		Dit betreft een doorlopende activiteit waarbij het accent afwisselend op verschillende delicten ligt (bijvoorbeeld hennep of inbraken).
	Voorkomen dat inwoners overlast ervaren van jeugdgroepen en groepsgedrag in de openbare ruimte.	De groepsaanpak wordt doorontwikkeld; conform deze aanpak worden groepen in beeld gebracht en wordt op maat een plan van aanpak ontwikkeld en uitgevoerd.		Aan deze aanpak wordt in voorkomende gevallen uitvoering gegeven.
		Inzet outreachende jongerenwerker VNN.		De jongerenwerker (via Verslavingszorg Noord-Nederland) wordt ingezet. Zie programma 3 Wolwêzen en Soarch, doel 3.01.
		Meer toezicht vanuit team FTH ondermeer door het aanstellen en de inzet van BOA's met taakaccent jeugd.		Gelet op de financiele situatie zijn er voor 2020 geen extra middelen beschikbaar gesteld. De gemeenteraad heeft voor 2021 eenmalig budget beschikbaar gesteld voor de aanstelling van een jeugdboa.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	De aanpak van overlast (in het kader van sociale veiligheid) heeft prioriteit in en op basis van het Integraal Veiligheidsplan 2019-2022	Toepassen Wet aanpak woonoverlast.		Voor de toepassing van deze wet (de zgn. 'aso-wet') is eind 2019 een beleidsregel vastgesteld. Er heeft zich nog geen geval aangediend waar dit instrument voor zou moeten worden ingezet. Let wel: het betreft een zeer ingrijpend middel (ultimum remedium), dat pas kan worden ingezet als er geen enkele andere passende en minder ingrijpende maatregel kan worden getroffen.
		Bij elke melding van overlast o.b.v. complexe problematiek vindt een analyse plaats voor de meest gerichte hulpverlening en aanpak.		‘Eenvoudige’ overlastmeldingen worden door toezicht en handhaving (T&H) opgepakt. Bij ernstige en/of langdurige overlast, waaraan multi-problematiek ten grondslag ligt, wordt een analyse gemaakt voor een effectieve aanpak door gemeente (Veiligheid, T&H en gebiedsteam) en stakeholders (o.a. politie, woningcorporatie).
	Alle vergunningplichtige evenementen voldoen aan de veiligheidsvoorschriften van de gemeente en de hulpdiensten o.a. ter voorkoming van dodelijke ongevallen, dan wel zwaar letsel bij evenementen.	Afhankelijk van de risico-inventarisatie organiseren wij voor een evenement een startbijeenkomst.		Bij grote(re) evenementen met hogere risico’s wordt een startbijeenkomst of vooroverleg georganiseerd. In 2020 hebben zich nagenoeg geen evenementen voorgedaan binnen de gemeente ten gevolge van COVID-19.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Een evenement met hogere risico's wordt altijd geëvalueerd.		Op basis van de ervaringen en het verslag van T&H wordt een dergelijk evenement met organisatoren geëvalueerd. In 2020 hebben zich nagenoeg geen evenementen voorgedaan binnen de gemeente ten gevolge van COVID-19.
		Er is structureel toezicht en handhaving op grote evenementen.		In het vastgestelde VTH-beleid is er prioriteit gegeven aan toezicht op evenementen. Dit houdt in dat er structureel toezicht plaatsvindt op evenementen. Dit toezicht vindt risicogestuurd plaats. Dit toezicht wordt vormgegeven door de toezichthouders publiek domein, toezichthouders bouw en toezichthouders milieu. In 2020 hebben zich nagenoeg geen evenementen voorgedaan binnen de gemeente ten gevolge van COVID-19.
		Meer toezicht in het kader van de Drank- en Horecawet en strafrechtelijk optreden bij overtreding.		In het vastgestelde VTH-beleid is er prioriteit gegeven aan toezicht op drank- en horeca inrichtingen. Dit toezicht vindt structureel plaats. Als onderdeel van de noodmaatregelen corona vindt er extra toezicht plaats. Daarnaast is er een sanctiestrategie vastgesteld voor het bestuurs- en strafrechtelijk optreden bij overtredingen.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Vergunningverlening optochten overeenkomstig plan van aanpak optochten praalwagens; handhaving op de voorschriften door team FTH i.s.m. de politie.		Voor optochten met praalwagens bestaan vaste vereisten voor aanvragen en een vast pakket aan voorschriften voor de vergunning. Per optocht vindt vooroverleg plaats met organisatoren over o.a. afmetingen, alcoholgebruik e.d. In 2020 hebben zich geen dorpsfeesten met optochten voorgedaan binnen de gemeente ten gevolge van COVID-19.
	De gemeente maakt zich sterk voor een uitbreiding van de formatie voor geografisch georiënteerde wijkagenten (meer dan in 2018).	De burgemeester zal in diverse (overleg)gremia (driehoek, RBPO NN) pleiten voor meer geografisch georiënteerde wijkagenten.		Binnen de huidige formatie van wijkagenten in de basiseenheid is een uitbreiding voor Dantumadiel niet realistisch. Sinds 2020 werkt de politie Noordoost-Fryslân meer 'clustergericht'. Dat betekent dat een aantal agenten, naast de reguliere wijkagenten, het gebied Noardeast-Fryslân als aandachtsgebied hebben.
	De gemeente streeft in het kader van zichtbaarheid/ toegankelijkheid van de politie en werken in de wijk naar het realiseren van minimaal 2 (externe) speerpunten in 2022 uit de Ontwikkelagenda GGP (juli 2018).	Er wordt onderzocht welke speerpunten uit de Ontwikkelagenda GGP (juli 2018) kunnen worden vertaald naar de werkwijze van de Politie Noardeast Fryslân.		Met de politie is structureel contact over het beleid en de activiteiten om de zichtbaarheid en toegankelijkheid te waarborgen. De basis hiervoor zijn de interne en externe opgaven uit de ontwikkelagenda GGP: Podium voor goed politiewerk (2018).

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		De websites van gemeente en politie worden gescreend op toegankelijkheid voor en duidelijkheid over het doen van aangiften, meldingen en klachten.		Via de website van de gemeente kunnen online diverse meldingen worden gedaan. Aangezien de website van de politie landelijk wordt geregeld, heeft de gemeente daar geen invloed op.
103.1	**Raad en bestuur zijn open, transparant, interactief en integer**			
	De gemeente heeft een krachtig, eigentijds en integer bestuur dat een goede relatie met de burger onderhoudt en ruimte geeft aan nieuwe vormen van participatie en democratie vanuit een open dialoog met de samenleving	De raadsvergaderingen worden rechtstreeks uitgezonden via RTV-NOF en zijn te volgen via livestreams. Ook op een later moment kunnen vergaderingen worden teruggekeken via de website.		Alle raadsbijeenkomsten worden via livestreams van RTV NOF en op de eigen raadssite uitgezonden en zijn later terug te kijken. Ook wordt de bijeenkomst live uitgezonden op de digitale TV van Kabelnoord.
		Er wordt actief ingezet op berichtgeving via social media (facebook/twitter).		De griffie zet namens de raad berichten op Facebook en Instagram en op het twitteraccount van de gemeente. Inmiddels is een korte training gevolgd en zullen de social media nog actiever en beter worden gebruikt.
		De raad biedt inwoners en organisaties maandelijks “It Poadium” – bij voorkeur op locatie – om plannen of initiatieven die niet op de agenda staan te presenteren en/of daarover in gesprek te gaan (open dialoog).		Door de coronacrisis is het aantal bezoeken beperkt. Waar mogelijk wordt als alternatief de gelegenheid geboden tot presentatie in de raadszaal.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Op basis van de raadsagenda 'In nije dei, mei elkoar foarút!' worden deze raadsperiode 6 dialoogonderwerpen met de samenleving opgepakt, die kunnen leiden tot voorstellen aan en besluiten van de raad.		Het gaat om de 6 volgende onderwerpen: • Dorpen- en wijkenfonds → is afgerond • Biodiversiteit → is opgepakt en op participatie na afgerond • Cultuurnota → startnotitie is behandeld in de raad • Recreatie en toerisme → de ANNO visie is vastgesteld; daarmee afgerond • Formele en informele zorg → onderzoek rekenkamer Leeuwarden loopt • Verduurzaming woningen → wordt behandeld bij RES en Transitievisie Warmte.
		Het onderwerp bestuurlijke integriteit heeft permanente aandacht en staat minimaal één keer per jaar op de agenda van raad en college.		Op 17 september is er een workshop integriteit voor de raad georganiseerd. Hierbij waren ongeveer 15 raadsleden aanwezig. Afgesproken is om te komen tot een set procesafspraken over hoe om te gaan met (vermeende) integriteitsschendingen. Daartoe is vanuit de raad een werkgroep geformeerd die met voorstellen naar de raad komt.
		Om ook de stem van kinderen te (laten) horen wordt er een kinderburgemeester benoemd.		De benoeming van de 1e kinderburgemeester is op 5 november 2020 verlengd tot de zomervakantie. Dit blijft voortaan ook het wisselmoment.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Er wordt een rekenkamer(commissie) ingesteld, zo mogelijk gezamenlijk met de gemeente Dantumadiel, die minimaal één onderzoek per jaar uitvoert naar doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het gevoerde bestuur.		Op 1 oktober 2020 is de gezamenlijke rekenkamercommissie voor Dantumadiel en Noardeast-Fryslân benoemd en geïnstalleerd. Inmiddels zijn de werkzaamheden opgestart.
103.2	**De internationale vriendschapsband met Fulda en Crediton wordt voortgezet**			
		Het Vriendschapscomité Dokkum wordt ondersteund bij het stimuleren van culturele uitwisseling en contacten met Fulda en Crediton.		Het Vriendschapscomité wordt ondersteund. Wegens COVID-19 heeft er in 2020 geen actieve uitwisseling plaatsgevonden.
104	**Gezond financieel beleid voor de lange termijn**			

	Onderwerp beleidsdocumenten
	Dienstverlening
	Besturings- en organisatiefilosofie en hoofdstructuur Noardeast-Fryslân en Dantumadiel (2017)
	Centrumregeling en Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast-Fryslân (2018)
	Dienstverleningsconcept Noardeast-Fryslân en Dantumadiel
	Veilige woon- en leefomgeving
	Regionaal Beleidsplan Veiligheid 2015-2018 Noord-Nederland (Politie)
	Regionaal Beleidsplan Veiligheidsregio Fryslân
	Samenwerkingsovereenkomst Veiligheidshuis Fryslân
	Convenant Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC)
	Handhavingsarrangement en 0-beleid art. 13B Opiumwet
	Open, transparante, interactieve en integere bestuursorganen
	Raadsagenda 'In nije dei, mei elkoar foarút'
	Coalitieagenda 'Trochpakke!, mei elkoar foarút'
	Besturings- en organisatiefilosofie en hoofdstructuur Noardeast-Fryslân en Dantumadiel (2017)
	Centrumregeling en Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast-Fryslân (2018)
	Sociaal Economisch Masterplan en Agenda Netwerk Noordoost (ANNO)
	Notitie gebiedsgericht werken Noardeast-Fryslân en Dantumadiel
	Gezond financieel beleid voor de lange termijn
	Financiële beleidsdocumenten (begroting, meerjarenraming, jaarrekening en perspectiefnota)

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Vereniging van Friese Gemeenten	De VFG behartigt de belangen voor alle Friese gemeenten, totaal 18.
Vereniging van Nederlandse Gemeenten	De VNG behartigt de belangen voor alle Nederlandse gemeenten.
Vereniging van Waddenzeegemeenten	Deze vereniging treedt op als belangenorganisatie voor alle Waddenzeegemeenten.
Veiligheidsregio Fryslân (VRF), onderdeel veiligheid	Belangrijke partner bij het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Shared Servicecentrum Leeuwarden	Het SSL garandeert en faciliteert de ICT voorzieningen en –dienstverlening voor de gemeenten Noardeast-Fryslân en Dantumadiel. Zij schept zoveel mogelijk de randvoorwaarden voor een efficiënte bedrijfsvoering en een klantgerichte en effectieve dienstverlening.
Centrumregeling samenwerking Dantumadiel en Noardeast-Fryslân	De gemeente Dantumadiel laat door de gemeente Noardeast-Fryslân in beginsel alle gemeentelijke taken uitvoeren, voor zover deze niet aan anderen zijn opgedragen en zoals omschreven in het dienstverleningshandvest (art 7 centrumregeling).

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Noardeast-Fryslân	Nederland	Peildatum
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2020	12,97	Niet bekend	01-01-2020
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2020	12,02	Niet bekend	01-11-2020
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2020	878,00	Niet bekend	31-12-2020
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2020	14,2%, € 5,69 mln	Niet bekend	31-12-2020
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	2019	85,00	132,00	01-03-2021
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	2019	0,30	2,30	01-03-2021
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2019	2,40	4,80	01-03-2021
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	2019	0,90	2,30	01-03-2021
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2019	4,20	5,90	01-03-2021

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren:

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Formatie	Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari, uitgedrukt in fte per 1.000 inwoners.	Eigen gegevens, vergelijkingcijfers met Nederland zijn niet beschikbaar.
Bezetting	Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is (inclusief boventallige werknemers), dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan. Het aantal fte wordt uitgedrukt per 1.000 inwoners.	Eigen gegevens, vergelijkingcijfers met Nederland zijn niet beschikbaar.

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Apparaatskosten	Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken.	Eigen gegevens, vergelijkingcijfers met Nederland zijn niet beschikbaar.
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen gegevens, vergelijkingcijfers met Nederland zijn niet beschikbaar.
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen naar Halt per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar. Periode 2019, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	Bureau Halt
Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners. Periode 2019, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	CBS
Geweldsmisdrijven	Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners. Voorbeelden hiervan zijn seksuele misdrijven, lichamelijk letsel door schuld, levensdelicten zoals moord en doodslag. Periode 2019, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	CBS
Diefstallen uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners. Periode 2019, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	CBS
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Het aantal vernielingen en beschadigingen per 1.000 inwoners. Periode 2019, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	CBS

Overzicht baten en lasten 2020 Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaarrekening	Saldo
Baten				
101 Bestuur	57	174	215	41
102 Dienstverlening	767	414	455	41
103 Veiligheid	50	36	73	37
Totaal baten	**874**	**625**	**743**	**119**
Lasten				
101 Bestuur	-2.275	-2.518	-2.976	-459
102 Dienstverlening	-964	-759	-749	10
103 Veiligheid	-3.653	-3.642	-3.671	-30
Totaal lasten	**-6.892**	**-6.918**	**-7.396**	**-478**
Saldo baten en lasten	**-6.018**	**-6.293**	**-6.653**	**-359**

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaarrekening	Saldo
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	106	121	115	-6
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	**106**	**121**	**115**	**-6**
Resultaat	**-5.912**	**-6.172**	**-6.538**	**-366**

Toelichting op de verschillen Programma 1: Ynwenner en Bestjoer
(I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
Baten			**119**
101 Bestuur			**41**
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	41	
102 Dienstverlening			**41**
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	41	
103 Veiligheid			**37**
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	37	
Lasten			**-478**
101 Bestuur			**-459**
• Voorziening wethouderspensioenen De rekenrente is verlaagd van 0,29% naar 0,00%. Daarnaast is de levensverwachting van uitkerings-gerechtigden gestegen en is de opbouw van doel-uitkeringen van huidige wethouders verhoogd. Dit levert een extra benodigde storting in de voorzie-ning op van € 382.000	I	-382	
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	-77	
102 Dienstverlening			**10**
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	10	
103 Veiligheid			**-30**
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	-30	
Mutaties reserves			**-6**
Toevoegingen			0
Onttrekkingen			-6
Totaal Resultaat			**-366**

Specificatie reserveringen Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Onderwerpen	Bedragen x € 1.000		
	Bedragen	**Jaarreke-ning**	**Saldo**
Toevoegingen			
Totaal Toevoegingen	**0**	**0**	**0**
Onttrekkingen			
Algemene reserve			
• 5e wethouder gedurende collegeperiode	106	106	0
• Externe communicatiedeskundige raad	15	9	-6
Totaal onttrekkingen	**121**	**115**	**-6**
Totaal Reserveringen	**121**	**112**	**-6**

Programma 2: Mienskip

Waar gaat programma 2 'Mienskip' over?

Portefeuillehouder(s) : P. de Graaf / J. D. de Vries
Programmaregisseur : M. Jansen
Programmamanager : L. Venekamp

Inleiding:

In Noardeast-Fryslân staan inwoner en samenleving centraal en gaan we uit van de leefwereld van de inwoners in onze samenleving. Dat past bij de veranderende rollen die overheid, inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties innemen. We ontwikkelen ons van een overheid die beslist en stuurt en daarbij waar nodig mensen en organisaties betrekt, naar een overheid die inwoners en instellingen faciliteert bij door hen aangedragen ideeën.

De rol van de gemeente is binnen dit programma vaak die van:

- een netwerkende overheid, die samenwerking zoekt met andere partijen en daarmee gezamenlijk doelen bepaalt;
- een responsieve, participerende overheid, die ruimte geeft aan maatschappelijke initiatieven van onderop en deze ondersteunt.

Vanwege de veranderende rol van de gemeente is een aantal doelen binnen dit programma opgenomen als procesdoelen: we gaan met initiatiefnemers en partners een (gebiedsgericht) proces in en het resultaat is niet vooraf te bepalen. De doelen zijn daarom vaak minder 'smart' geformuleerd.
Daar waar meetbare smartdoelstellingen zijn geformuleerd zal een nulmeting worden uitgevoerd en worden gegevens van GGD en "Waar staat je gemeente" gebruikt.

Noardeast-Fryslân kent een rijk verenigingsleven en sterke mienskipssin. Activiteiten op het gebied van sport en cultuur, al dan niet in verenigingsverband, verbindt mensen en vergroot de levendigheid van de dorpen. Het is daarom belangrijk initiatieven blijvend aan te jagen en te ondersteunen.

Binnen de gemeente hebben we echter wel te maken met demografische ontwikkelingen: bevolkingsdaling, vergrijzing en ontgroening. Dit heeft gevolgen voor bijvoorbeeld voorzieningen als sportclubs, scholen, zorgvoorzieningen en wonen. En daarmee voor de leefbaarheid.

Duidelijk is dat het niet mogelijk is alle voorzieningen of accommodaties in de regio te behouden. Er is discussie nodig over voorzieningenspreiding, op thematisch of meer integraal niveau. In alle gevallen is afstemming nodig, anders riskeert de gemeente de leefbaarheid en vitaliteit.
Het realiseren van een toekomstige voorzieningenstructuur (voorzieningentransitie) vergt tijd en zal vorm moeten krijgen mét de betrokken partners (zoals schoolbesturen en sportverenigingen) en de dorpen (inwoners). Het is belangrijk betrokkenen te informeren over bevolkingsontwikkelingen en met elkaar de perspectieven voor de toekomst te bespreken.

Hoofddoelstelling:

Behouden en versterken van vitale gemeenschappen en van de leefbaarheid.

Kerndoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: sociale verbondenheid

Kerndoelen

Meer sociale verbondenheid en betrokken burgers
Speerpunten:

- aanbod van culturele activiteiten;
- aanbod van cultuureducatie voor kinderen / jeugd;
- sportactiviteiten;
- verenigingsleven;

Waar gaat programma 2 'Mienskip' over?

- vrijwillige inzet in dorpen.

Meer zelforganisatie, zelfsturing en eigen verantwoordelijkheid van inwoners
Speerpunten:
- ondersteunen en versterken van initiatieven van onderop;
- duidelijk gemeentelijk aanspreekpunt;
- participatie van burgers;
- samenhang in initiatieven waar mogelijk;
- overheidsparticipatie / nieuw samenspel inwoners en overheid.

Onderwerp: voorzieningenniveau

Kerndoel
Beter passend voorzieningenniveau
Speerpunten:
- onderwijs;
- culturele voorzieningen (culturele infrastructuur);
- sportvoorzieningen;
- overige maatschappelijke voorzieningen (en combi's).

Onderwerp: talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)

Kerndoelen
Optimaliseren van de schoolloopbaan zodat kinderen beter voorbereid zijn op hun toekomst
Speerpunten:
- doelgroep jongeren;
- aansluiting onderwijs op arbeidsmarkt.

Jongeren in de gelegenheid stellen hun talenten op het gebied van cultuur te ontdekken
Speerpunten:
- doelgroep 0-18 jarigen.

Onderwerp: verbondenheid met het gebied

Kerndoelen
Versterken van de culturele identiteit van het gebied
Speerpunten:
- samenwerkingsverbanden;
- richten op kinderen basisschoolleeftijd–educatie;
- initiatieven aanjagen en faciliteren;
- inwoners zijn trots op de streek/gemeente waar ze wonen.

Kerndoelen
Versterken van de Friese taal(cultuur)
Speerpunten:
- doelgroep kinderen basisschoolleeftijd;
- tweetalige gemeentelijke organisatie;
- zichtbaarheid van het Fries.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
201.1	**Meer sociale verbondenheid en betrokken burgers**			
	Het aantal mensen dat in aanraking komt en betrokken is bij culturele activiteiten en/of culturele vorming is in 2022 toegenomen met 10% t.o.v. 2018.	Nieuwe initiatieven op cultureel gebied stimuleren.		Door middel van subsidies zijn activiteiten en projecten ondersteund, waaronder: Jou de Bern in boek: 'In nuvere nacht' voor kinderen van groep 5; project Graue Himmel en de Wadopera. Er is maatwerk toegepast in verband met corona. In december is de subsidieregeling corona-compensatie voor gederfde inkomsten en schade vastgesteld. Hier kunnen culturele instellingen een beroep op doen. De regeling is onder de aandacht gebracht bij betrokkenen.
		In 2020 de mogelijkheden onderzoeken voor een verbreed aanbod van kunstzinnige vorming.		De verbreding van het aanbod wordt meegenomen in de Cultuurnota. Er is al een bescheiden cultureel aanbod gericht op inwoners met een beperking.
		Samen met inwoners nieuw cultuurbeleid opstellen (initiatief raad).		De raad heeft de Startnotitie Cultuurbeleid vastgesteld in juni; begin september heeft een publieksavond plaatsgevonden. De resultaten daarvan worden gebruikt in de nota.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Toename van het aantal door inwoners georganiseerde activiteiten al dan niet in verenigingsverband (o.a. cultuur en sport) gericht op de levendigheid van de dorpen.	Kennismakingslessen van diverse sporten op de scholen via de buurtsportcoach. Hierbij is aandacht voor de Fryske sporten. De plaatselijke verenigingen worden hierbij betrokken.		Voor Corona is een start gemaakt met de kennismakingslessen. In verband met de coronaperiode zijn activiteiten georganiseerd voor mensen (kinderen) thuis en vervolgens ook op het schoolplein. In het Sportakkoord zijn de kennismakingslessen door verenigingen opgenomen.
		Regeling voor sportevenementen en activiteiten opstellen dan wel harmoniseren en budget beschikbaar stellen.		De harmonisatieregeling is vastgesteld door het college.
		Opstellen van een lokaal Sportakkoord voor het ondersteunen van verenigingen met aandachtspunten: georganiseerde bredere omni-activiteiten.		Concept Sportakkoord is samen met inwoners, sportverenigingen en gemeente opgesteld en de aanvraag voor uitvoeringsgeld is gehonoreerd (WVS).
		Inbreng (communicatie) bij met name grotere evenementen met publieke aandacht zoals de (fiets)Elfstedentocht, ludieke acties voor goede doelen etc. Hierin zal de evenementencoördinator een rol spelen.		In verband met corona zijn evenementen niet doorgegaan, bv. de BinckBank Tour; deze worden opgeschoven.
		Ondersteuning bij evenementen door buurtsportcoaches.		In verband met corona hebben de buurtsportcoaches social media ingezet bij hun ondersteuningswerk. Het resultaat is dat het inzicht in mogelijkheden voor bewegen thuis en in het openbaar gebied bij burgers is vergroot.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
201.2	**Meer zelforganisatie, zelfsturing en eigen verantwoordelijkheid van**			
	Inwoners hebben meer mogelijkheden voor invloed op hun eigen leefomgeving.	In 2020 worden dialoogsessies gehouden met besturen van streek-, wijk- of dorpsbelangen over gewenste ondersteuning. Op basis van de resultaten wordt ondersteuning op maat ingericht (bv overleggen, netwerkbijeenkomsten, cursussen).		Het voeren van gesprekken met dorpsbelangen is een continu proces. Hier wordt maatwerk toegepast. Digitaal en waar mogelijk fysiek zijn gesprekken geweest. Dit is het reguliere werk van de dorpencoördinatoren.
		In 2020 wordt uitvoering gegeven aan het besluit dat de raad heeft genomen over dorps- en wijkbudgetten.		De subsidieregeling Dorps- en wijkbudgetten is goedgekeurd door de Raad en vastgesteld door het college. Er zijn meerdere initiatieven gehonoreerd.
		Daar waar sprake is van een specifieke opgave wordt in overleg en in samenwerking met betrokkenen uit de samenleving een gebiedsagenda opgesteld (gebiedsgerichte aanpak) Initiatiefnemers / dorpen / wijken worden daarbij ondersteund en gefaciliteerd.		Binnen de afdeling Dorpen en Wijken is de pilot gebiedsgericht werken (Waddenkust) voortgezet. De DOM 2.0 dorpen zijn ondersteund. Dit is een doorlopend proces.
		In het kader van de Omgevingswet wordt een proces gestart om te komen tot een gekantelde manier van werken volgens het principe “ja, mits”.		Er is een basiscursus Omgevingswet beschikbaar gekomen voor de medewerkers. Daarnaast is geoefend met pilots (begeleiden van een initiatief). Op deze manier wordt ervaring opgedaan met het werken volgens de Omgevingswet. Dit is een doorlopend proces.
202	**Beter passend voorzieningenniveau**			
	Beter bij de bevolkingssamenstelling passende en veilige speeltuinvoorzieningen	Subsidieregeling ontwerpen waar plaatselijke belangen / speeltuinverenigingen een beroep op kunnen doen.		De voorbereidingen zijn gestart.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	De maatschappelijke voorzieningen (voor sport, cultuur en ontmoeten) zijn toekomstbestendig: betaalbaar en bereikbaar	Er worden gebiedsgerichte processen doorlopen met inwoners, dorpen en initiatiefnemers, gericht op een toekomstbestendige voorzieningenstructuur.		De nulmeting over de kwaliteit van de velden en de kosten van beheer is afgerond. Op basis hiervan zijn uitgangspunten voor het accommodatiebeleid vastgesteld. Tolhuispark: met stakeholders en verenigingen zijn gesprekken gevoerd met het oog op sportconcentratie. T.b.v. het dorpshuizenbeleid is een nulmeting uitgevoerd om de onderhoudssituatie van dorpshuizen in beeld te brengen. Om de dorpshuizen te ondersteunen hebben de dorpshuizen een bijdragen ontvangen in verband gederfde inkomsten Corona.
		Initiatieven vanuit de samenleving gericht op een toekomstbestendige voorzieningenstructuur worden gestimuleerd.		Er is subsidie toegekend aan ‘Hallum’; dit project is in uitvoering genomen door de initiatiefgroep. Reitsum: het initiatief om de dorpshuisfunctie onder te brengen in de niet meer in gebruik zijnde school is begeleid. Verschillende initiatieven zijn gestimuleerd vanuit de dorpen via het dorpen- en wijkenfonds en de DOM’s.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
				In Oosternijkerk is de tijdelijke huisvesting van de school gerealiseerd in het dorpshuis. De middelen voor tijdelijke huisvesting komen hiermee te goede aan het dorpshuis de Terp en worden ingezet om de grote zaal te renoveren.
		De ingrediënten voor het onderdeel Sportstimulering (visie op sport en bewegen) worden verzameld vanuit verschillende processen.		Er is een lokaal sportakkoord opgesteld in samenspraak met stakeholders. Dit levert ingrediënten voor het sportstimuleringsbeleid.
		Er wordt Gezondheidsbeleid opgesteld waarin aandacht is voor de relatie met sport en bewegen.		Zie programma Soarch & Wolwêzen.
	De scholen zijn toekomstbestendig, betaalbaar en blijven goed bereikbaar voor leerlingen	In 2020 wordt uitvoering gegeven aan meerjarig Integraal Huisvestingsplan (IHP 2019).		Het IHP is vastgesteld door de raad; de eerste aanzet is gemaakt voor de financiële uitwerking (meerjarenplanning).
		In 2020 worden afspraken gemaakt met onderwijsorganisaties om goed, bereikbaar onderwijs te borgen met respect voor identiteit.		Zie hierboven.
	Onderwijs-, voorschoolse en andere maatschappelijke voorzieningen worden waar mogelijk geclusterd met het oog op meer samenwerking (ook met jeugdzorg) en multifunctioneel gebruik. In 2020 is op één locatie een nieuw initiatief ontwikkeld.	De agenda voor onderwijsvoorzieningen (2017) met kansrijke locaties voor Integrale Kindcentra wordt jaarlijks geactualiseerd.		Er is een model ontwikkeld om IKC-ontwikkeling bij nieuwbouwprojecten mogelijk te maken. In geval van nieuwbouwprojecten is het IHP de basis.
		In 2020 wordt toegewerkt naar ontschotting van middelen voor voor- en vroegschoolse educatie, (passend) onderwijs en jeugdzorg.		Zie programma Soarch & Wolwêzen

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		In 2020 is voor één locatie de clustering van maatschappelijke voorzieningen uitgewerkt (inventarisatie voorzieningen, mogelijkheden tot clustering, besluit inclusief planning).		Er is gestart met de projecten Holwerd (eerste formele samenwerkingsschool) en Oosternijkerk. De scholenontwikkeling Holwerd wordt verbonden met het MFC.
		Samen met partijen in het primair-, voortgezet- en beroepsonderwijs wordt een proces doorlopen om te komen tot Campus Dokkum (concentratie van onderwijsvoorzieningen in en voor de regio).		Er zijn wensen opgehaald voor de vorming van een scholenpark Dokkum. In november is budget beschikbaar gesteld voor de voorbereidingskosten.
203.1	**Optimaliseren van de schoolloopbaan zodat kinderen beter voorbereid zijn op hun toekomst**			
	Alle kinderen hebben in 2022 kennis gemaakt met nieuwe (technologische) ontwikkelingen en vaardigheden kunnen ontwikkelen die van belang zijn voor een goede aansluiting op de arbeidsmarkt.	Projecten op het gebied van technologie en zorg worden in samenwerking met onder andere Kennislab ontwikkeld. De gemeente heeft een faciliterende rol.		Projecten op het gebied van technologie en zorg zijn onderdeel geworden van de Regiodeal. Er is een mobiel leslokaal voor wetenschap en techniek. De mobiele talentenwerkplaats gaat naar de dorpen toe, staat in de straat, op school of het buurthuis. De mobiele talentenwerkplaats wordt ingezet in onderwijs, maar ook voor naschools aanbod. De gemeente is ook betrokken bij 'sterk techniek onderwijs'. Alle scholen participeren hierin.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
203.2	**Jongeren in de gelegenheid stellen hun talenten op het gebied van cultuur te ontdekken**			
	Het aantal leerlingen van het primair- en voortgezet onderwijs dat gedurende hun schoolloopbaan in aanraking komt met meerdere culturele activiteiten is in 2022 met 5% toegenomen t.o.v. 2018.	De samenwerking tussen scholen, culturele instellingen, kunstenaars en musea stimuleren door voorwaarden op te nemen in de subsidieovereenkomsten en beschikkingen.		Alle culturele instellingen hebben een aanbod voor in ieder geval het basisonderwijs. Er is een cultuurcoach aangesteld bij Opus3 die een breed cultuuraanbod samenstelt voor de basisscholen. Aanbod wordt waar mogelijk in samenwerking met lokale en regionale cultuurmakers opgesteld. De scholen willen het liefst een kant-en-klaar aanbod.
204.1	**Versterken van de culturele identiteit**			
	Initiatieven en activiteiten zijn beter op elkaar afgestemd / met elkaar verbonden. Mensen vinden elkaar bij het voorbereiden van en bezoeken van culturele activiteiten.	Behouden en waar mogelijk versterken van de samenwerkingsverbanden die ontstaan zijn in het kader van LF-2018.		Er is gewerkt aan een nieuwe Cultuurnota; dit wordt erin meegenomen.
	Het aantal scholen dat aandacht besteedt aan de cultuurhistorie van de regio is in 2022 toegenomen met 5% t.o.v. 2018.	In overleg met Markant Friesland de samenwerking tussen scholen, lokale musea en andere erfgoedinstellingen stimuleren.		Lokale musea zijn betrokken bij cultuureducatieprogramma voor het basisonderwijs.
204.2	**Behâld en fuortsterkjen fan de meartaligens, wêrûnder Frysk en streekeigen talen**			
	It tal trijetalige skoallen is yn 2020, neffens 2017, ferdûbele.	Basisskoallen stimulearje om Frysk taalbelied in plak yn harren skoallebelied te jaan, troch it oanbieden fan de leskist Lês en Read.		Yn 2020/21 meitsje 18 skoallen gebrûk fan it oanbod om in Lês en Read kist ôf te nimmen. Yn de nije nota Frysk taalbelied is der oandacht foar it Frysk op skoallen. It ferdûbeljen fan it oan-tal trijetalige skoallen is opskood nei 2024.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Yn 2020 is 90% fan alle pjutteropfanglokaasjes en bernedeiferbliuwen twatalich sertifisearre.	Undersykje oft de Fryskatalige fariant fan projekt Boekenpret útfierd wurde kin op de foarskoallen.		It ûndersyk nei de Frysktalige fariant fan it projekt Boekenpret hat plakfûn. Der binne ôfspraken makke oer it útfieren fan it projekt Boekenpret op de foarskoalske foarsjennings. Derby is der ek oandacht foar it Frysk. De útfiering hat fertraging oprûn yn ferbân mei Korona 87% fan alle foarskoalske foarsjennings binne twatalich sertifisearre.
	De sichtberens fan it Frysk yn ‘e gemeente en de gemeentlike organisaasje fergrutsje	Kriteria oer it brûken fan it Frysk opnimme yn de subsydzjebetingsten.		De nije nota Frysk taalbelied is fêststeld.
		Kursussen Frysk foar it personiel.		25 meiwurkers ha harren opjûn foar in kursus Frysk.
	Yn 2020 binnen de mooglikheden foar it behâlden fan de streekeigen taalkultueren (ûnder oaren it Dokkumers, Kollumers en Pompsters) yn kaart brocht.	Nei ynventarisaasje fan de gegevens oer de ferskillende talen yn de gemeente en it meitsjen fan harmonisearre taalbelied Frysk (ein 2019), wurdt yn 2020 en fierder útfiering jûn oan de aktiviteiten sa as neamd yn dizze beliedsnota.		It nije Fryske taalbelied is fêststeld. By de provinsje is subsydzje oanfrege. Under oaren foar it útfieren fan projekten om mei de streektalen oan de slach te gean.

	Onderwerp beleidsdocumenten
	Sociale verbondenheid
	Notitie gebiedsgericht werken Noardeast-Fryslân en Dantumadiel 2019-2022
	Voorzieningenniveau
	Agenda voor onderwijsvoorzieningen in Noordoost Fryslân (2017)
	Atlas van Noordoost Fryslân Eindrapport (sept. 2015)
	Naar een regionaal voorzieningenspreidingsmodel in Noordoost Fryslân 2010-2030 (jan. 2014)
	Naar een regionale ontwikkelagenda voor onderwijsvoorzieningen in NO Friesland; Verkennend masterplan huisvesting DDFK
	Talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)
	Verbondenheid met het gebied
	Nota Frysk taalbelied Noardeast-Fryslân “Mei elkoar foarút mei it Frysk”
	Nog op te stellen Cultuurnota Noardeast-Fryslân

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Roobol	Verzorgt het openbaar onderwijs zoals beschreven in artikel 46 van de Wet op het primair onderwijs
Elan Onderwijsgroep	Verzorgt het openbaar onderwijs zoals beschreven in artikel 46 van de Wet op het primair onderwijs

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Noardeast-Fryslân	Nederland	Peildatum
Niet-Sporters	%	2016	61,20	48,70	01-03-2021

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren:

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Niet-Sporters	Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners. Periode 2016, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)

Overzicht baten en lasten 2020 Programma 2: Mienskip

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaarrekening	Saldo
Baten				
201 Voorzieningen	0	23	23	0
202 Onderwijshuisvesting en -kansenbeleid	44	194	267	73
203 Sport	70	70	73	3
204 Cultuur	30	44	55	11
Totaal baten	**144**	**330**	**417**	**87**
Lasten				
201 Voorzieningen	-40	-923	-163	761
202 Onderwijshuisvesting en -kansenbeleid	-3.491	-6.598	-7.764	-1.165
203 Sport	-268	-300	-285	15
204 Cultuur	-3.322	-3.452	-3.435	17
Totaal lasten	**-7.121**	**-11.274**	**-11.646**	**-373**
Saldo baten en lasten	**-6.977**	**-10.943**	**-11.229**	**-286**
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen	0	-27	-27	0
Onttrekkingen	5	3.838	2.966	-871
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	**5**	**3.811**	**2.940**	**-871**
Resultaat	**-6.972**	**-7.132**	**-8.290**	**-1.157**

Toelichting op de verschillen Programma 2: Mienskip
(I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
Baten			**87**
201 Voorzieningen			**0**
• Geen verschillen.		0	
202 Onderwijshuisvesting en -kansenbeleid			**73**
• Huisvesting: Ten behoeve van de tijdelijke huisvesting van de Casimirschool en de Koningin Julianaschool in het Lauwerscollege zijn bijdragen ontvangen van de schoolbesturen, welke in de totale financiën van het Kindcentrum meegenomen zijn. Deze bijdragen waren niet apart als inkomst geraamd.	I	40	
• Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	33	
203 Sport			**3**
• Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	3	
204 Cultuur			**11**
• Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	11	
Lasten			**-373**
201 Voorzieningen			**761**
• Leefbaarheid: Voor het leefbaarheidsinitiatief is € 120.000 beschikbaar gesteld vanuit de algemene reserve. Het niet besteede bedrag wordt doorgeschoven naar volgend jaar, per saldo budgettair neutraal.	I	66	
• Leefbaarheid: Voor het leefbaarheidsinitiatief is € 150.000 beschikbaar gesteld vanuit de reserve ontwikkelfonds. Het niet besteede bedrag wordt doorgeschoven naar volgend jaar, per saldo budgettair neutraal.	I	51	
• Bruisend hart Hallum: De subsidie voor het project 'Bruisend Hart Hallum' ad € 738.000 wordt in 2021 betaald. In programma 2 staat hiervoor € 600.000 en in programma 6 € 138.000. Deze € 600.000 is via de reserve ontwikkelfonds beschikbaar gesteld, per saldo budgettair neutraal.	I	600	
• Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	44	

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
202 Onderwijshuisvesting en -kansenbeleid			**-1.165**
• Huisvesting onderwijs: Op basis van de raadsbesluiten worden de kosten voor het Kindcentrum ad € 6,3mln gedekt uit diverse reserves. De begroting is bij het overgaan van 2019 naar 2020 niet juist aangepast waardoor een bedrag van circa € 2mln niet in de raming terecht is gekomen. In de reserve is dit geld echter wel beschikbaar voor dit doel. De totale kosten tot dusver bedragen € 5,6mln ten opzichte van het beschikbare krediet van € 6,3mln.	I	-1.338	
• Huisvesting voortgezet onderwijs: Voor het opstellen van het integraal huisvestingsplan (IHP) en Campus Dokkum heeft de raad in 2019 € 250.000 beschikbaar gesteld vanuit de algemene reserve. Het restantsaldo in 2020 bedraagt € 132.000 en zal tot uiting komen in 2021.	I	132	
• Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	41	
203 Sport			**15**
• Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	15	
204 Cultuur			**17**
• Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	17	
Mutaties reserves			**-871**
Toevoegingen			
Onttrekkingen		-871	
Totaal Resultaat			**-1.157**

Specificatie reserveringen Programma 2: Mienskip

Onderwerpen	Bedragen x € 1.000		
	Bedragen	Jaarreke-ning	Saldo
Toevoegingen			
Reserve dekking afschrijvingen			
• Storting in de Reserve dekking afschrijvingen voor Onderwijshuisvestingsprogramma vanuit de Algemene reserve.	-27	-27	0
Totaal Toevoegingen	**-27**	**-27**	**0**
Onttrekkingen			
Algemene reserve			
• leefbaarheidsinitiatieven	120	54	-66
• Kindcentrum Kollum	1.682	1.682	0
• Uitbreiding Campus Kollum	100	100	0
• Tijdelijke huisvesting school Oosternijkerk	114	103	-11
• 75 jr bevrijding in Noardeast-Fryslân	50	39	-11
• Onttrekking uit de Algemene Reserve naar de Reserve dekking afschrijvingen voor Onderwijshuisvestingsprogramma	27	27	0
• Opstellen IHP en voorbereiding Campus Dokkum	132	0	-132
• Afboeken boekwaarde IKC De Wraldwizer in Oosternijkerk	537	537	0
• Afboeken boekwaarde van de basisschool in Reitsum	321	321	0
Reserve dekking afschrijvingen			
• Bijdrage onderwijshuisvesting CBS Marrum	5	5	0
Reserve ontwikkelfonds			
• Subsidie voor het project ‘Bruisend Hart Hallum’	600	0	-600
• Leefbaarheidsinitiatieven	150	99	-51
Totaal onttrekkingen	**3.838**	**2.966**	**-871**
Totaal Reserveringen	**3811**	**2.940**	**-871**

Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Waar gaat programma 3 'Soarch en Wolwêzen' over?

Portefeuillehouder(s) : J.D. de Vries
Programmaregisseur : A.Hofer
Programmamanager : G. Hettema

Inleiding:
De transitie als gevolg van het in werking treden van de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Participatiewet heeft de afgelopen jaren van onze inwoners/cliënten, zorgaanbieders, hulpverleners en gemeente grote inspanningen gevergd. Ook in de toekomst blijven deze inspanningen van de partijen gevraagd om het sociale domein verder te transformeren. Met de transformatie van het sociaal domein wordt beoogd een nieuwe inrichting van ons zorgstelsel tot stand te brengen. Met deze transformatie van het sociaal domein willen we bereiken dat mensen zelfredzaam en samen redzaam zijn en zelf de regie over hun leven kunnen behouden. De gemeente is verantwoordelijk voor het bieden van hulp en ondersteuning aan die inwoners die niet in staat zijn dit op eigen kracht te doen.

Vanaf 2019 wordt deze transformatie verder vormgegeven door de inzet op preventie, participatie en meedoen in de samenleving. Het transformeren van het sociale domein is een continu proces waar tezamen met inwoners, zorgaanbieders en overige belanghebbenden vorm aan moet worden gegeven. Eén van de opbrengsten van de programmamarkt 2019, is dat samenwerking tussen de verschillende betrokken partijen als erg belangrijk wordt gevonden. Ook de bekendheid en zichtbaarheid van de diverse partijen is als aandachtspunt benoemd tijdens de programmamarkt. Vanuit de coalitieagenda zal de komende periode-met name- ingezet worden op een doelgerichte, proactieve aanpak van armoede. Dat geldt eveneens voor een preventieve aanpak voor gezondheid.

De gemeente Noardeast-Fryslân streeft naar een samenleving waar inwoners de mogelijkheid hebben om mee te doen, ongeacht belemmeringen of beperkingen. Binnen dit programma worden onze inwoners gestimuleerd om zoveel mogelijk te participeren in de samenleving.

Hoofddoelstelling:
Inwoners in onze gemeente hebben de mogelijkheid om mee te doen, ongeacht belemmeringen of beperkingen.

Kerndoelstellingen:
De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: langer leven in gezondheid

Kerndoel
Langer leven in goede gezondheid
Speerpunten:
Verbeteren van de leefstijl:

- voorkomen onverantwoord gebruik van verslavende middelen als alcohol, drugs en tabak;
- verbeteren psychisch welbevinden;
- meer inwoners op gezond gewicht;
- verbeteren toegang tot zorg.

Onderwerp: meer maatschappelijke participatie

Kerndoel
Meer maatschappelijke participatie
Speerpunten:

- zinvolle besteding van de dag;
- inkomen zekerstellen;
- schulden voorkomen;

Waar gaat programma 3 'Soarch en Wolwêzen' over?

- ondersteunen van mantelzorgers;
- bevorderen vrijwillige inzet;
- eenzaamheid/sociaal isolement tegenaan;
- vermindering laaggeletterdheid;
- ondersteuning bij zorgvraag.

Onderwerp: gunstiger opvoedklimaat

Kerndoel
Gunstiger opvoedklimaat
Speerpunten:

- veilige passende leer- en leefomgeving (thuis en op school);
- versterken ouderschap;
- alle kinderen kunnen meedoen.

De financiële mogelijkheden binnen het sociaal domein zijn niet onbeperkt. Sterker nog, sinds de decentralisatie hebben we te maken met financiële tekorten. De beperkte financiële mogelijkheden hebben rechtsreeks invloed op onze ambities voor de komende jaren. Dit kan leiden tot een (tussentijdse) aanpassing van ons ambitieniveau.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
301	**Langer leven in goede gezondheid**			
	Volwassenen: Het aantal inwoners (18 jaar en ouder) dat problematisch gebruik maakt van middelen als alcohol, drugs en tabak daalt.	Jaarlijks activiteitenprogramma 'Mei Feste Hân' uitvoeren (convenant VO-scholen, politie en gemeenten).		Het project "de gezonde school" loopt en wordt op diverse scholen uitgevoerd. Via het project "Mei fêste hân"worden steeds meer scholen gemotiveerd dergelijke initiatieven op te pakken. Ouders van leerlingen worden ook benaderd. Door de Corona-pandemie zijn er minder activiteiten uitgevoerd.
		Activiteitenprogramma van het Preventie- en Handhavingsplan 2018 – 2021 (o.g.v. Drank- en Horecawet) uitvoeren.		Het nieuwe Preventie- en Handhavingsplan (PHP) wordt geschreven, en wordt naar verwachting medio 2021 vastgesteld. Tegelijk met de nota gemeentelijk Gezondheidsbeleid (GGB). Op basis van deze nota en het PHP wordt een nieuw uitvoeringsprogramma opgesteld.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Hulpverlener VNN wordt ingezet voor begeleiding van verslaafde inwoners, en voor kennisvergroting van professionals.		De hulpverlener VNN heeft online contact met jongeren en ouders. Het bevorderen van de kennis en vaardigheden (signaleren) bij leerkrachten en andere professionals is minimaal opgepakt.
		Uitvoeren activiteiten 'Rookvrije generatie'.		De eerste initiatieven zijn genomen, zoals het rookvrij maken van de onderwijsinstellingen en de terreinen. Via het samenwerkingsverband Mei fêste hân zijn daarvoor contacten gelegd. De GGD heeft een adviesrol. Ook in het kader van het Sportakkoord wordt onderzocht hoe er meer (voorlichtings)activiteiten kunnen komen. Deze activiteiten gaan onderdeel uitmaken van het uitvoeringsprogramma o.b.v. nota GGB en PHP.
	Het aantal inwoners (18 jaar en ouder) met depressieve gevoelens neemt af.	Activiteitenprogramma Gezondheidsbevordering (nota Gezondheidsbeleid 2018 – 2021) uitvoeren.		Het project Supranet Community (suïcide preventie) is gestart i.s.m. GGD en welzijnsorganisatie. Begin 2021 is er een eerste bijeenkomst met ketenpartners. Dergelijke activiteiten worden straks opgenomen in het uitvoeringsprogramma o.b.v. PHP en nota GGB.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	De deelname aan activiteiten door inwoners met een psychische kwetsbaarheid (18 jaar en ouder) neemt toe.	Activiteitenprogramma Gezondheidsbevordering (nota Gezondheidsbeleid 2018 – 2021) uitvoeren.		De buurtkamers hebben hierin een belangrijke functie. Deze voorzieningen worden steeds meer bekend onder de doelgroep. Andere activiteiten worden opgenomen in het nog op te stellen uitvoeringsprogramma o.b.v. PHP en nota GGB.
	Het aantal inwoners (18 jaar en ouder) met overgewicht neemt af.	Activiteitenprogramma Gezondheidsbevordering (nota Gezondheidsbeleid 2018 – 2021) uitvoeren.		In onder meer het Sportakkoord is aandacht voor deze doelgroep. Specifieke activiteiten worden opgenomen in het nog op te stellen uitvoeringsprogramma o..b.v. PHP en nota GGB.
		Programma G!DS uitvoeren.		Via onder meer G!DS-projecten over gezonde voeding, leefstijl en bewegen wordt ingezet op het voorkomen en bestrijden van overgewicht onderen kinderen en volwassenen. NME De Klyster, IVN, buurtsportcoaches en sportverenigingen zijn betrokken.
	Jeugd en jongeren: Het aantal inwoners (tot 18 jaar) dat onverantwoord gebruik maakt van middelen als alcohol, drugs en tabak daalt.	Inzetten van jongerenwerkers voor jeugdproblematiek (inclusief verslavende middelen) op scholen en op straat.		De jongerenwerker (via VNN) is in 2020 ingezet voor leerlingen en hun ouders in het voortgezet onderwijs. Naast begeleiding van gezinnen, is de toeleiding naar de hulpverlening georganiseerd. De samenwerking met het jongerenwerk van de welzijnsorganisatie is versterkt.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
				Het samenwerkingsverband Mei fêste hân heeft diverse interventies besproken. Door de Corona-pandemie hebben de scholen, jongerenwerkers, VNN, GGD, politie, en gemeente minder afstemming gehad.
		Hulpverlener VNN wordt ingezet voor begeleiding van verslaafde inwoners, en voor kennisvergroting van professionals.		De hulpverlener VNN heeft online contact met jongeren en ouders. Het bevorderen van de kennis en vaardigheden (signaleren) bij leerkrachten en andere professionals is minimaal opgepakt.
		Jaarlijks activiteitenprogramma ‘Mei fêste hân’ (Integrale aanpak middelengebruik Noordoost Fryslân: convenant VO-scholen, politie en gemeenten) uitvoeren.		Het project “de gezonde school” loopt en wordt op diverse scholen uitgevoerd. Via het project Mei fêste hân worden steeds meer scholen gemotiveerd dergelijke initiatieven op te pakken. Ouders van leerlingen worden ook benaderd. Door de Corona-pandemie zijn er minder activiteiten uitgevoerd.
		Uitvoeren activiteiten ‘Rookvrije generatie’.		De eerste initiatieven zijn genomen, zoals het rookvrij maken van de onderwijsinstellingen en de terreinen (wettelijk verplicht). Via het samenwerkingsverband Mei fêste hân zijn daarvoor contacten gelegd.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
				De GGD heeft een adviesrol. Ook in het kader van het Sportakkoord wordt onderzocht hoe er meer (voorlichtings) activiteiten kunnen komen. Deze activiteiten gaan onderdeel uitmaken van het uitvoeringsprogramma o.b.v. nota GGB en PHP.
	De deelname aan activiteiten door inwoners met een psychische kwetsbaarheid (tot 18 jaar) neemt toe.	Activiteitenprogramma Gezondheidsbevordering (nota Gezondheidsbeleid 2018 – 2021) uitvoeren.		Het project POH-GGZ Jeugd is gestart en wordt naar verwachting medio 2021 uitgevoerd. Activiteiten voor deze doelgroep worden opgenomen in het uitvoeringsprogramma o.b.v. nota GGB en PHP.
		Uitvoering geven aan welzijnsbeleid, o.a. ondersteuning jonge mantelzorgers.		Steunpunt voor jonge mantelzorgers opgenomen in het reguliere beleid. Wordt uitvoering aangegeven.
	Het aantal inwoners (tot 18 jaar) met overgewicht neemt af (in relatie tot beweegnormen).	Uitvoering basistaken en aanvullend pakket Jeugdgezondheidszorg door GGD Fryslân (jaarlijks wordt het aanvullend pakket herzien).		In onder meer het Sportakkoord is aandacht voor deze doelgroep. Specifieke activiteiten worden opgenomen in het nog op te stellen uitvoerings-programma o.b.v. PHP en nota GGB. Jeugdgezondheidszorg/GGD heeft extra aandacht voor overgewicht tijdens gesprekken met leerlingen en ouders op basis- en voortgezet onderwijs.
		Activiteitenprogramma Gezondheidsbevordering (nota Gezondheidsbeleid 2018 – 2021) uitvoeren.		In onder meer het Sportakkoord is aandacht voor deze doelgroep. Specifieke activiteiten worden opgenomen in het nog op te stellen uitvoeringsprogramma o.b.v. PHP en nota GGB.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Programma G!DS uitvoeren.		Via onder meer G!DS-projecten over gezonde voeding, leefstijl en bewegen wordt ingezet op het voorkomen en bestrijden van overgewicht onderen kinderen en volwassenen. NME De Klyster, IVN , buurtsportcoaches en sportverenigingen zijn betrokken.
	De ouderbetrokkenheid en de deelname van scholen aan preventieprogramma's over verslavende middelen wordt verhoogd.	Uitvoering basistaken en aanvullend pakket Jeugdgezondheidszorg door GGD Fryslân (jaarlijks wordt het aanvullend pakket herzien).		Meerdere activiteiten vanuit het convenant worden per klas georganiseerd. Ouders worden door de scholen, GGD en VNN nadrukkelijker bij deze opvoedingsproblematiek betrokken.
		Uitvoeren activiteiten-programma 'Mei fêste hân'.		Het project "de gezonde school" loopt en wordt op diverse scholen uitgevoerd. Via het project Mei fêste hân worden steeds meer scholen gemotiveerd dergelijke initiatieven op te pakken.
				Ouders van leerlingen worden ook benaderd. Door de Corona-pandemie zijn er minder activiteiten uitgevoerd.
		Opvoedingsvaardigheden van ouders begint bij betrokkenheid. De positie van ouders en opvoeders wordt onderdeel van subsidiebesprekingen.		Scholen betrekken ouders regelmatig bij activiteiten in het kader van Mei fêste hân. Door de Corona-pandemie zijn er in dit kader minder activiteiten uitgevoerd

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
302	**Meer maatschappelijke participatie**			
	Eind 2020 is het aantal inwoners dat zichzelf financieel redt toegenomen.	Er wordt voortdurend gecommuniceerd over minimaregelingen.		Er wordt vervolg gegeven aan de pilot Voorzieningenwijzer. De meedenksessies Beleidskader kindgericht en integraal armoedebeleid, hebben tot input geleid over de wijze van communiceren. Dit wordt de komende periode verder uitgewerkt.Er wordt vervolg gegeven aan de pilot Voorzieningenwijzer. De meedenksessies Beleidskader kindgericht en integraal armoedebeleid, hebben tot input geleid over de wijze van communiceren. Dit wordt de komende periode verder uitgewerkt.
		In 2020 worden voorbereidingen getroffen voor de inzet van een medewerker armoede en achterstanden (aandachtsgebied) waarbij specifieke aandacht is voor kwetsbare groepen.		De eerste minima-coach kan met ingang van 1 maart 2021 starten. De vacatures zijn nog niet allemaal ingevuld. Hiervoor moet nog een nieuwe sollicitatieronde plaatsvinden.
		Aanpak armoede en schulddienstverlening wordt verder geïntensiveerd.		Het project Vroegsignalering en de intensivering van schuldhulpverlening heeft vertraging opgelopen. Door werkdruk op de beleidsterrein armoede en schulden (deels Covid-19 gerelateerd), zijn plannen nog niet gerealiseerd.
		Integrale intake en samenwerking bevorderen vanuit het team schulddienstverlening mét het gebiedsteam.		Integrale intake i.s.m. NEF is gerealiseerd en hier wordt voortdurend op ingezet.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Het aantal inwoners (18 jaar en ouder) en jeugd en jongeren (tot 18 jaar) dat in armoede leeft neemt jaarlijks af.	Er wordt voortdurend gecommuniceerd over minimaregelingen (waaronder het kindpakket). Het kindpakket moet worden afgestemd met het onderwijs.		De portal Kindpakket zal in de loop van 2021 verdwijnen en overgezet worden naar de landelijke portal SAM&. Om de bekendheid te bevorderen zal hierover regelmatig gecommuniceerd worden. De uitvoering ligt bij st. Leergeld. De input uit de meedenksessies voor het nieuwe beleidskader integraal en kindgericht armoedebeleid zal verder worden uitgewerkt.
		Integrale intake bevorderen vanuit gebiedsteam.		Integrale intake i.s.m. NEF is gerealiseerd en hier wordt voortdurend op ingezet.
	Eind 2019 is het aantal uitkeringsgerechtigden met een langdurige afstand tot de arbeidsmarkt met een zinvolle besteding van de dag toegenomen.	In 2020 wordt de pilot Meedoen uitgevoerd.		Het project is in april 2020 van start gegaan en wordt samen met NEF uitgevoerd. De eerste resultaten zijn bekend en er heeft uitstroom plaatsgevonden.
	Eind 2020 is het aantal overbelaste mantelzorgers gedaald naar maximaal 12%.	In 2020 is er een verbeterd aanbod respijtzorg gerealiseerd binnen het inkoopkader van de Wmo.		Het inkoopproces is voltooid en daarmee is er een verbeterd aanbod voor respijtzorg gerealiseerd. Daarnaast wordt er vanuit het actieplan/ werkplan welzijnswerk ingezet op respijthulp thuis en respijtweekenden.
		Het beleidsplan ‘’fan Wearde’’ is geactualiseerd en er wordt jaarlijks een nieuw actieplan opgesteld waarbij ook aandacht is voor de jonge mantelzorger.		Actieplan 2020 is uitgevoerd. Door coronamaatregelen zijn er alternatieven bedacht voor fysieke bijeenkomsten bijv. proactieve belrondes. Ook is er aandacht voor de jonge mantelzorgers via bijv. whatsapp of beeldbellen.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Het percentage inwoners dat als vrijwilliger actief is bedraagt eind 2020 50% (minimaal 1 keer per jaar vrijwilligerswerk gedaan).	De gemeente voert regie op het jaarplan en projecten van de welzijnsstichtingen om de zelfredzaamheid en participatie van inwoners te stimuleren (inzet van bijvoorbeeld huisbezoeken).		Het aandeel inwoners dat vrijwilligerswerk verricht ligt op een hoog niveau (45%). De doelstelling is te ambitieus geformuleerd. Desalniettemin zetten we in op het programma MEEDOEN van NEF en blijft het werkplan van het Bolwerk gericht op het stimuleren van deelname aan vrijwilligerswerk door inwoners.
	Het aantal inwoners dat in een sociaal isolement verkeert, neemt af in een periode van 4 jaar.	De gemeente voert regie op het jaarplan en projecten van de welzijnsstichtingen om de zelfredzaamheid en participatie van inwoners te stimuleren (inzet van bijvoorbeeld huisbezoeken).		Dit is een doorlopend proces van activiteiten en het voeren van regie. Vanwege Corona worden activiteiten op een alternatieve wijze vorm gegeven. Er zijn belronders gedaan om inwoners actief telefonisch te benaderen i.h.k.v. welzijn en eenzaamheid. Campagnes hebben wel plaats gevonden.
		Jaarlijks worden er ontmoetingen georganiseerd tussen het gebiedsteam en zorgaanbieders om de verdere samenwerking te versterken.		Vanwege Corona hebben er geen ontmoetingen plaatsgevonden.
		Er wordt ingezet op de deelname aan activiteiten door inwoners met een beperking door het aanbod van activiteiten inzichtelijk en toegankelijk te maken.		Regulier proces en werkwijze. Naast Noordoosthelpt.nl, brengt de accountmanager Sociaal Domein het lokale aanbod doorlopend bij het gebiedsteam onder de aandacht. De evaluatie van de website Noordoosthelpt.nl is grotendeels afgerond.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	In 2019 worden de regionale afspraken ten aanzien van personen met verward gedrag lokaal uitgevoerd en dit zorgt jaarlijks voor een afname van het aantal meldingen.	De gemeente voert in 2020 de lokale afspraken met ketenpartners over personen met verward gedrag (woningbouw, welzijnswerk, zorgaanbieders) uit.		De situatie en doelen zijn onveranderd, maar meer in reguliere afspraken en werkwijzen geborgd.
				Het doel is deels een afname in het aantal meldingen. De laatste 5-10 jaren is er echter een toename in het aantal meldingen. Dat vindt zijn oorzaak in het feit dat er maatschap-pelijk minder acceptatie en tolerantie is en er sneller en vaker verward gedrag gemeld wordt.
		GGD en gemeenten hebben een centraal meldpunt (24/7 bereikbaar) ingericht voor meldingen en hulpverlening voor personen met verward gedrag.		Het meldpunt is ingericht en inwoners en instellingen zijn hierover geïnformeerd.
	Eind 2020 is het aantal inwoners dat gebruik maakt van de digitaalhuizen toegenomen ter bestrijding van laaggeletterdheid.	Er worden verspreid over de gemeente digitaalhuizen geopend om een optimale toegang voor laaggeletterden te organiseren.		Waar het kan worden online de activiteiten opgepakt met de taalmaatjes, de laaggeletterden en de taal coördinator of zelfs fysiek De optimale toegang loopt en er zijn nu ontwikkelingen gaande zoals het vormen van een interne werkgroep in het gemeentehuis om zoveel mogelijk laaggeletterden naar de Digitaalhuizen te kunnen verwijzen.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Er worden themamiddagen en doorlopend cursussen georganiseerd om laaggeletterdheid onder de aandacht te brengen en een goede doorverwijzing te realiseren (digitaalhuisplus).		Leerkrachten in het basisonderwijs zijn in 2020 in de periode van september t/m december geschoold op het herkennen van laaggeletterdheid en het gesprek aangaan met de ouder. De mogelijkheden deze scholing uit te breiden naar de peuteropvangmedewerkers in 2021 wordt nu besproken.
		De mogelijkheden van combinaties van opvoeding en taal worden onderzocht.		Invulling wordt hieraan geven via de digitaalhuizen en het herkennen van laaggeletterdheid door de leerkrachten.
		Ingezet wordt op de communicatie richting inwoners (briefwisseling en website) en de gemeente hanteert daarbij een maximaal niveau geschikt voor laaggeletterden.		Intern is een werkgroep laaggeletterdheid opgericht om ook gericht te kijken naar de briefwisseling en de informatie op de website.
	In 2020 wordt ingezet op het bereiken van doelgroepen en het optimaliseren van de dienstverlening.	Jaarlijks wordt de cliënttevredenheid gemeten ten aanzien van de Wmo.		De resultaten van het cliënttevredenheidsonderzoek 2020 zijn aan de raad aangeboden.
		Jaarlijks wordt de cliënttevredenheid gemeten ten aanzien van de Jeugdwet.		De resultaten van het cliënttevredenheidsonderzoek 2020 zijn aan de raad aangeboden.
		Er wordt voortdurend op een passende manier gecommuniceerd richting inwoners over onafhankelijke cliëntondersteuning.		Dit is een reguliere werkwijze en ingebed in de uitvoering.
		De bekendheid van het gebiedsteam wordt structureel verder vergroot.		Dit is reguliere werkwijze en er wordt structureel aandacht aan besteed in communicatie uitingen intern en extern.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		In 2020 wordt de werkwijze 18-/18+ verder uitgevoerd. Dit betreft een goede overgang tussen Jeugdwet, Wmo en Participatiewet.		Is een regulier en structureel aandachtsgebied binnen de uitvoering. Binnen het project Wending zal dit procesmatig worden opgetekend en in werkprocessen worden vastgelegd.
		De gemeente richt haar inkoopkader dusdanig in dat het mogelijk wordt om algemene voorzieningen te creëren om een beroep op een individuele maatwerkvoorziening te voorkomen en het ontschotten van middelen te bevorderen.		Er zijn twee Algemene Voorzieningen en drie Buurtkamers in het kader van de Wmo actief.
	Eind 2020 is er nieuwe stuurinformatie beschikbaar op het gebied van het sociaal domein.	Het project ''koersvast sturen op doelen en middelen in het sociaal domein'' wordt uitgevoerd.		Het project is met succes afgerond. Dit onderdeel is regulier ingebed en onder gebracht bij beheer sociaal domein
303	**Gunstiger opvoedklimaat**			
	Eind 2021 zijn alle kinderen vóór de schoolgerechtigde leeftijd in beeld.	Zorgcoördinatoren/pedagogen worden ingezet om het kind in beeld te brengen en vroegtijdige achterstand te kunnen signaleren (0-4 jaar).		Naast de zorg coördinatoren wordt in de werkgroep warme overdracht ook de overdracht voornaar vroegschool beschreven om kinderen eerder in beeld te hebben.
		In 2020 is er een structuur waar JGZ, Onderwijs en gebiedsteam elkaar treffen voor afstemming over zorgleerlingen, zorg en/of onderwijs gerelateerd (passend onderwijs).		De pilot voor de onderwijs en zorgarrangementen wordt verder ontwikkeld. De pilot staat in nauw verband met het actieplan Foar Fryske Bern. Onderwijs en zorg vinden elkaar in de werkgroep ontwikkelen IZO's (integrale zorgoverleggen) en de warme overdacht.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	In 2020 is de stijging van het aantal gedwongen uithuisplaatsingen en onder toezichtstellingen van kinderen gestabiliseerd.	Mogelijkheden van alternatieve pleegzorg wordt onderzocht met gezinsbegeleiding, uitvoering geven aan scheiden zonder schade.		Hier is in 2020 uitvoering aan gegeven. Deze activiteit is gaande en niet afgerond. Onderzoek naar alternatieven voor pleegzorg loopt nog, evenals de mogelijkheden voor een scheiding (zonder schade) loket.
		De samenwerking tussen het gebiedsteam en ketenpartners wordt geïntensiveerd door het organiseren van jaarlijkse ontmoetingen.		De jaarlijkse ontmoeting is georganiseerd. Het project POH GGZ Jeugd is gestart. Implementatie vindt in 2021 plaats.
	Eind 2020 is in de inzet van VVE voor doelgroepkinderen verhoogd van 10 naar 16 uur per week.	Eind 2020 wordt geëvalueerd met peuteropvangorganisaties en overige betrokkenen of de doelstelling uitbreiding VVE uren van 10 naar 16 uur gerealiseerd is.		De doelstelling uitbreiding VVE uren van 10 naar 16 uur is gerealiseerd.
	Eind 2020 is de aanpak uitgevoerd op het gebied van (v)echtscheidingen en kindermishandeling.	Jaarlijks evalueren we ons actieplan Huiselijk geweld en Kindermishandeling en voeren we de activiteiten uit samen met onze partners (onderwijs, sportclubs, kerken, vrijwilligersorganisaties).		Er is geconcludeerd dat het nog te vroeg is om de vernieuwde meldcode en handelingsprotocol te evalueren. Vanwege coronamaatregelen heeft het langer geduurd voordat de eerste projecten van het provinciaal actieplan zijn opgezet. In januari 2021. Start het project 'Samenwerken aan Veiligheid' waarin onze gemeente pilot gemeente is.

	Onderwerp beleidsdocumenten
	Langer leven in goede gezondheid
	Gezondheidsbeleid 2014-2017
	In concept:
	Gezondheidsbeleid/handhavingsbeleid
	Meer maatschappelijke participatie
	Kadernota ''samen leven, sterk voor elkaar'' (2013)
	Algemeen deel uitvoeringsplan (2014)
	Uitvoeringsplan Participatiewet (2014)
	Uitvoeringsplan WMO (2014)
	Fan Wearde, mantelzorgbeleid (2016)

	Onderwerp beleidsdocumenten
	‘’Het nieuwe jongerenwerken DDFK’’
	In Concept
	Beleid sociaal domein (Wmo, Jeugdwet, Participatiewet) 2018(/2019)
	Armoedebeleid (2018/2019)
	Beleid terugvordering en verhaal, verificatiebeleid en handhavingsbeleid sociaal domein
	Herijking Participatiebeleid
	Visiedocument wonen en zorg
	Visiedocument gebiedsteam (toegang)
	Visiedocument harmonisatie welzijnswerk
	Gunstiger opvoedklimaat
	Uitvoeringsplan Jeugdwet (2014)
	Lokaal actieplan Huiselijk geweld en kindermishandeling

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Werk-en Leerbedrijf NEF	Uitvoering geven aan de Participatiewet.
Veiligheidsregio Fryslân onderdeel GGD Fryslân	Gezondheidsdienst van de Friese gemeenten ter bevordering van de gezondheidssituatie en leefstijl van inwoners.
Sociaal Domein Fryslân	Het doel is de beleidsvoorbereiding ten behoeve van de wettelijke taken op het terrein van jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en participatie en de inkoop ten behoeve van de wettelijke taken op deze terreinen doelmatig en kwalitatief hoogwaardig te organiseren.
Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân	De gemeenten Achtkarspelen, Dantumadiel, Noardeast-Fryslân en Tytsjerksteradiel en de provincie Fryslân hebben besloten om samen te werken op het gebied van het regionale doelgroepenvervoer en openbaar vervoer in de regio Noordoost Fryslân. Dit om de leefbaarheid te vergroten.

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Noardeast-Fryslân	Nederland	Peildatum
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2019	2,10	2,40	01-03-2021
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2019	17,00	26,00	01-03-2021
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie(vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2019	1,90	2,00	01-03-2021
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	2019	602,00	792,10	01-03-2021
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	2019	1,00	1,00	01-03-2021
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2019	4,00	6,00	01-03-2021
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	2019	67,80	68,80	01-03-2021
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	2019	2,00	2,00	01-03-2021

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Noardeast-Fryslân	Nederland	Peildatum
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	2020	430,40	459,70	01-03-2021
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	2020	157,10	202,00	01-03-2021
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2019	10,10	12,30	01-03-2021
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2019	1,40	1,20	01-03-2021
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2019	0,30	0,40	01-03-2021
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	2020	680,00	640,00	01-03-2021

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren:

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Absoluut verzuim	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school per 1.000 leerlingen. 5-18 jr. Periode 2019, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	DUO
Relatief verzuim	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen. 5-18 jr. Periode 2019, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	DUO
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie(vsv-ers)	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar), dat vroegtijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. Een startkwalificatie is een havo of vwo-diploma of een mbo-diploma vanaf niveau 2. Periode 2019, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	Ingrado
Banen	Het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar. Periode 2019, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	LISA
Jongeren met een delict voor de rechter	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Periode 2019, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
Kinderen in uitkeringsgezin	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering rond moet komen. Periode 2019, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking. Periode 2019, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	CBS
Werkloze jongeren	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut – Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS. Periode 2019, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
Personen met een bijstandsuitkering	Het aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners. Periode 2020, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	CBS
Lopende re-integratievoorzieningen	Het aantal re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar. Periode 2020, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	CBS
Jongeren met jeugdhulp	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. Periode 2019, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	CBS
Jongeren met jeugdbescherming	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. Periode 2019, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	CBS

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Jongeren met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar). Periode 2019, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	CBS
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen de WMO. Voor de WMO-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde is gebaseerd op 327 deelnemende gemeenten. Aantal per 10.000 inwoners Periode 2020, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	GMSD

Overzicht baten en lasten 2020 Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaarrekening	Saldo
Baten				
301 WMO (maatschappelijke participatie)	465	465	707	242
302 Toegang zorg en ondersteuning (w.o. Gebiedsteam)	0	0	51	51
303 Inkomensondersteuning	16.000	24.710	21.513	-3.197
304 Participatie	0	0	48	48
305 Jeugdwet	0	0	67	67
306 Gezondheid	0	0	11	11
307 Welzijnswerk	0	74	74	0
308 Onderwijs (kinderopvang / vve)	581	820	810	-10
Totaal baten	**17.046**	**26.069**	**23.281**	**-2.788**
Lasten				
301 WMO (maatschappelijke participatie)	-16.091	-15.427	-15.373	54
302 Toegang zorg en ondersteuning (w.o. Gebiedsteam)	-637	-1.029	-1.033	-3
303 Inkomensondersteuning	-20.457	-27.988	-23.851	4.136
304 Participatie	-13.799	-15.620	-15.547	73
305 Jeugdwet	-14.272	-14.056	-14.164	-109
306 Gezondheid	-2.108	-2.130	-2.130	-1
307 Welzijnswerk	-717	-802	-734	68
308 Onderwijs (kinderopvang / vve)	-3.019	-3.337	-3.161	176
Totaal lasten	**-71.101**	**-80.389**	**-75.994**	**4.395**
Saldo baten en lasten	**-54.055**	**-54.320**	**-52.713**	**1.607**
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	1.129	1.059	-70
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	**0**	**1.129**	**1.059**	**-70**

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaarrekening	Saldo
Resultaat	**-54.055**	**-53.191**	**-51.654**	**1.537**

Toelichting op de verschillen Programma 3: Soarch en Wolwêzen

(I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
Baten			**-2.788**
301 WMO		**242**	
• De gelden voor ambulante begeleiding van de doelgroep maatschappelijke opvang en vrouwenopvang zijn overgeheveld van de centrumgemeenten naar de lokale gemeenten. Dit levert aan de batenkant een voordeel op van ongeveer € 244.000. Tegenover deze baten staan in de praktijk ongeveer gelijke kosten voor begeleiding.	I	244	
• Vanwege corona is sprake geweest van een vrijstelling voor de eigen bijdragen in de maanden april en mei 2020, hierdoor vallen de baten ongeveer € 115.000 lager uit.	I	-115	
• Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	113	
302 Toegang zorg en ondersteuning (w.o. gebiedsteam)		**51**	
• Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	51	
303 Inkomensondersteuning		**-3.197**	
• Er is meer aan ten onrechte verstrekte uitkeringen teruggevorderd dan begroot.	I	80	
• De wijze waarop de BBZ wordt gefinancierd, is per 1 januari 2020 gewijzigd. De financiering wordt in plaats van historische uitgaven, gebaseerd op objectieve factoren. Dit heeft een nadelig effect.	S	-132	
• Bij de tweede tussentijdse rapportage zijn de middelen van de overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO) bijgesteld op de ontvangsten van het Rijk. In 2020 vallen het aantal verstrekkingen lager uit. Deze onderbesteding blijft beschikbaar op de balans voor besteding in 2021. Waardoor ze niet als baat verantwoord dienen te worden in 2020, daardoor ontstaat een nadeel aan de batenkant. Een evengroot voordeel ontstaat door de lagere verstrekkingen aan de lastenkant.	I	-3.203	
• Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	58	
304 Participatie		**48**	
• Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	48	
305 Jeugdwet		**67**	
• Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	67	
306 Gezondheid		**11**	
• Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	11	
308 Onderwijs		**-10**	
• Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	-10	

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
Lasten			**4.395**
301 WMO			**54**
• In 2020 hebben we minder vreemdelingen gehuisvest dan verwacht. De kosten voor de inzet van maatschappelijke begeleiding zijn hierdoor ongeveer € 57.000 lager uitgevallen dan begroot.	I	57	
• Door een hoger kostenbewustzijn, is scherp gelet op de uitgaven van thuis- en mantelzorg in samenwerking met de welzijnspartijen. Dit heeft geleid tot ongeveer € 84.000 lagere kosten.	I	84	
• Er werden in 2020 drie complexe autoaanpassingen meer verstrekt dan in 2019. Autoaanpassingen zijn zeer incidenteel, maar kostbaar en zijn vooraf lastig te begroten. Het aantal reguliere vervoersvoorzieningen (zoals scootmobielen en driewielfietsen) nam af van 121 leveringen in 2019 naar 102 in 2020.	I	-61	
• Er werden minder rolstoelen verstrekt dan in voorgaande jaren. In 2019 werden er 133 nieuwe rolstoelvoorzieningen verstrekt en in 2020 waren dat er 74. De daling van dit aantal wordt onder andere veroorzaakt doordat inwoners met een Wet langdurige zorg (WLZ) indicatie sinds 2020 een rolstoel vanuit de WLZ krijgen in plaats vanuit de WMO.	I	83	
• De kosten voor Wmo vervoer zijn € 160.000 hoger uitgevallen, hier tegenover staan € 54.000 lagere kosten voor mobiliteitsbureau. De voordelen en nadelen hebben te maken met hoger of lager ingezet vervoer en continuatievergoeding dan begroot, doorbelaste corona kosten en beperkende maatregelen die hebben geleid tot een inefficiënter vervoer.	I	-106	
• De kostenbeheersingsmaatregelen en de inzet van een accountmanager hebben geleid tot een bewustwording in de toegang van begeleiding WMO, waardoor scherper wordt gekeken naar nut en noodzaak. Dat heeft door stijgende aantallen echter nog niet geleid tot lagere lasten.	I	-380	
• Op basis van verwachtingen is het budget PGB WMO 2020 bij de tweede tussentijdse rapportage te ruim naar beneden bijgesteld ten gunste van zorg in natura. Dit zorgt nu voor een overschrijding van € 141.000. Ten opzichte van 2019 vallen de uitgaven voor PGB WMO wel € 92.000 lager uit.	I	-141	
• Opvang en beschermd wonen betreft een centrumgemeentetaak, uitgevoerd door de gemeente Leeuwarden, waarbij tekorten en overschotten op basis van solidariteitsprincipes gedragen worden door de Friese gemeenten. Het tekort is omgebogen in een overschot, door de inzet van een expertiseteam in de toegang tot beschermd wonen (stringenter indiceren).	I	507	
• Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	11	
302 Toegang zorg en ondersteuning			**-3**
• Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	-3	

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000
303 Inkomensondersteuning		**4.136**
• Voorlopig dekt het BUIG-budget van het Rijk het aantal verstrekkingen van bijstandsuitkeringen (859 per 1/12/2020). Dit komt mede doordat het aantal uitkeringen de afgelopen jaren is gedaald (7,6% in 2019). Over 2020 zien we vanwege de coronacrisis het aantal uitkeringen toenemen met 1,8%. We verwachten dat deze ontwikkeling de komende tijd doorzet.	I	101
• Vanwege de coronacrisis zijn minder uitkeringsgerechtigden begonnen aan een starterstraject, daardoor vallen de uitgaven BBZ starters incidenteel lager uit.	I	62
• Het aantal personen dat gebruik maakt van een IOAW-uitkering is in 2020 gedaald van 78 naar 67. De verwachting is dat het aantal in 2021 weer zal stijgen.	I	73
• Veel ondernemers maken in 2020 gebruik van de Tozo-regeling. De instroom IOAZ is daardoor minimaal. De verwachting is dat op het moment dat de Tozo-regeling wordt stopgezet, de instroom weer zal stijgen.	I	56
• Veel ondernemers maken in 2020 gebruik van de Tozo-regeling. De instroom BBZ is daardoor minimaal. De verwachting is dat op het moment dat de Tozo-regeling wordt stopgezet, de instroom weer zal stijgen.	I	160
• Het beroep op de overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO) valt in 2020 lager uit dan de ontvangsten van het rijk. Deze onderbesteding blijft beschikbaar op de balans voor besteding in 2021. Het betreft een specifieke uitkering vanwege de corona crisis vandaar dat zowel de baten als lasten met hetzelfde bedrag worden bijgesteld.	I	3.203
• De coronamaatregelen lijken een invloed te hebben op een kostendaling bij aantal kostensoorten bijzondere bijstand. Bijvoorbeeld vervoerskosten en rechtsbijstand. Daarnaast is er een positief effect vanwege maatregelen vanuit het project kostenbeheersing.	I	111
• Een deel van het budget is gereserveerd voor nieuwe doelstellingen en ambities binnen het nieuwe beleidskader armoede. Doordat het opstellen van het nieuwe beleidskader vertraging heeft opgelopen en er derhalve nog geen uitvoering aan gegeven wordt, zijn er geen (extra) uitgaven.	I	138
• In lijn met het aantal bijstandsverstrekkingen vallen de kosten voor de collectieve ziektekostenverzekering over 2020 lager uit begroot.	I	82
• Door een afname van klanten geldterugregeling een voordeel van € 81.000.	I	81
• Het bedrag aan kwijtscheldingen valt lager uit dan vooraf was begroot.	I	83
• Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	-14

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
304 Participatie			**73**
• In de algemene uitkering wordt rekening gehouden met bepaalde maatstaven voor deze taak. NEF hanteert hierbij de werkelijke aantallen. Hierdoor ontstaat een verschil van € 229.000 in de berekening van de bijdrage aan NEF. Daarbij is het verschil te verklaren door het betalen van een bonus beschut werken van € 80.000 aan NEF.	I	-309	
• De lagere lasten re-integratie- en participatievoorzieningen zijn te verklaren doordat NEF de covid compensatie middelen niet heeft hoeven inzetten op basis van de resultaten 2020. Verder is sprake van minder reiskosten uitkering aan cliënten die een inburgeringstraject volgen, dit als gevolg van de coronapandemie. Tevens zijn de huurkosten van een pand in Kollum (raderwerk) komen te vervallen.	I	406	
• Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	-24	
305 Jeugdwet			**-109**
• De kosten voor de verleende jeugdzorg komt net boven het budget van € 14mln uit. Een aanwijsbare verklaring in aantallen of kosten is hier niet direct voor te geven.	I	-109	
• Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	0	
306 Gezondheid			**-1**
• Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	-1	
307 Welzijnswerk			**68**
• Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	68	
308 Onderwijs			**176**
• De kosten leerlingenvervoer vallen € 87.000 lager uit. De voordelen hebben te maken met lager ingezet vervoer en continuatievergoeding dan begroot.	I	-87	
• Verschillen kleiner dan € 50.000.	I	263	
Mutaties reserves			**-70**
Toevoegingen			
Onttrekkingen		-70	
Totaal Resultaat			**1.537**

Specificatie reserveringen Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Onderwerpen	Bedragen x € 1.000		
	Bedragen	Jaarreke-ning	Saldo
Toevoegingen			
Totaal Toevoegingen	**0**	**0**	**0**
Onttrekkingen			
Algemene reserve			
• Ervaringsocach minima	70	0	-70
• Project Meedoen	140	140	0
• Eenmalige extra bijdrage re-integratie NEF	343	343	0
• Investering ombuigingen sociaal domein	576	576	0
Totaal onttrekkingen	**1.129**	**1.059**	**-70**
Totaal Reserveringen	**1.129**	**1.059**	**-70**

Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Waar gaat programma 4 'Wurk, Bedriuw en Rekreaasje' over?

Portefeuillehouder(s) : J. Boerema
Programmaregisseur : W. Oosterhuis
Programmamanager : M. van den Bosch

Inleiding:

Noardeast-Fryslân staat als nieuwe gemeente voor een grote opgave. Een gerichte economische aanpak moet er toe bijdragen dat de gemeente zich in totaliteit sterk ontwikkelt. In Noardeast-Fryslân zijn van oudsher de sectoren landbouw (met name agrifood), maakindustrie (in het bijzonder de metaalindustrie) en bouwnijverheid sterk aanwezig. Dit zijn de meest stuwende en innovatieve sectoren in de regio. Deze sectoren herbergen vele toppers die wereldwijd koploper zijn maar die bij het grote publiek niet bekend zijn.

In dat licht bezien is het verstandig om extra aandacht voor deze sterke sectoren binnen de gemeente te genereren vanwege hun innovatieve kracht en/of vanwege hun duurzame ontwikkelingspotentie. Het is dan ook noodzakelijk om deze krachten verder te ontwikkelen in samenhang met het onderwijs en de ondernemers. Daarnaast moeten de krachten gebundeld worden om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt beter te laten aansluiten.

Het faciliteren van het bedrijfsleven in vestigingsmogelijkheden en bereikbaarheid in zijn totaliteit heeft daarbij grote aandacht. Want door de komst van de Centrale As en daarmee een veel betere bereikbaarheid is een duidelijk waarneembare belangstelling voor bedrijfsvestiging op gang gekomen.

Daarnaast dient ingezet te worden op verdere ontwikkelingsruimte voor de bovenregionale positie van Dokkum en de centrumpositie van Kollum voor de leefbaarheid in de gehele gemeente. Ook ontwikkelmogelijkheden voor Hallum zijn in dit kader van belang.
Mogelijk is een insteek op een aantal duidelijke prioritaire onderdelen waarbinnen een aantal thema's van belang zijn als stimulering bedrijvigheid, opwaardering infrastructuur duurzame energie en voorzieningenniveau een te verkiezen strategie.
De gemeente Noardeast-Fryslân kan zich gelukkig prijzen met het gegeven dat ze naast een nationaal park (Lauwersmeer) een werelderfgoed (Waddenzee) en een Nationaal landschap (Noardlike Fryske Wâlden) kent. Zeer waardevolle elementen die een cruciale rol vervullen in het recreatieve en toeristische beleid. In een nog nader uit te werken beleidsplan zal hier met name aandacht voor zijn, zeker in relatie tot het ontwikkelen van streekmerken en de reeds bestaande infrastructuur en voorzieningen.

Om de economische kracht en structuur van de gemeente Noardeast-Fryslân te versterken is het tevens van belang om ook regionaal de samenwerking te zoeken. Het gezamenlijk optrekken met andere gemeenten en de provincie, in de vorm van het werken aan de economische versnellingsagenda, kan daarbij een stevige impuls betekenen. Immers overheden, bedrijfsleven, kennis- en onderwijsinstellingen en andere actoren, werken aan de totstandkoming van een dergelijk instrument voor Noardeast-Fryslân, die in economische zin moet werken aan het versterken van de economische vitaliteit, het verdienend vermogen van de regio en de leefbaarheid in de kernen op peil te houden.
In dit verband is het mogelijk wenselijk om er naar te streven om ook een kernzone te worden waar rekening mee gehouden dient te worden in het provinciale beleid. Verstandiger is het om te stoppen met de focus op economische kernzones en meer aandacht te vragen voor de ontwikkeling van de rest van Fryslân.

Hoofddoelstelling:

Behouden en streven naar een gezond ondernemersklimaat.

Kerndoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven

Waar gaat programma 4 'Wurk, Bedriuw en Rekreaasje' over?

Kerndoelen

Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven

Speerpunten:

- aanbod van bedrijventerreinen;
- provinciaal convenant bedrijventerreinen;
- dienstverlening aan en het faciliteren van de ondernemers;
- contacten met ondernemersverenigingen;
- ontsluiting d.m.v. wegen en digitale mogelijkheden;
- op peil houden van werkgelegenheid;
- bedrijven zoveel mogelijk in de dorpen behouden met het oog op de leefbaarheid.

Meer instroom en toeleiding naar werk

Speerpunten:

- mismatch op de arbeidsmarkt;
- re-integratie;
- onderwijs;
- ondernemersbelangen.

Toelichting;

- Door aantrekkende economie is de vraag naar bedrijventerreinen op verschillende plaatsen groot. Dat vraagt om actie en zal er zeker toe bijdragen dat het overleg over het aantal m² bedrijventerreinen weer op scherp komt. Dat zal zeker de nodige spanning op gaan leveren in het overleg met de provincie.
- Daarnaast is door de genoemde economische ontwikkeling de vraag naar personeel sterk gestegen. De instroom vanuit de groep lager opgeleiden neemt gestaag toe maar zou mogelijk nog beter kunnen. Daar zal door gerichte acties een antwoord op gevonden moeten worden.

Onderwerp: verbeteren detailhandel en structuur

Kerndoel

Verbeteren detailhandel structuur

Speerpunten:

- ondernemers;
- ondernemersverenigingen;
- overige maatschappelijke voorzieningen(en combi's);
- ANNO onderzoek;
- winkelvloeroppervlak;
- bereikbaarheid;
- compleetheid detailhandel in de grotere kernen.

Onderwerp: meer toekomstbestendige, Duurzame en innovatieve bedrijvigheid

Kerndoel

Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid

Speerpunten:

- behoud bedrijvigheid;
- versterken sterke sectoren;
- inzet op innovatie als dragende en stuwende kracht.

Onderwerp: een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeente om te recreëren en te verblijven

Kerndoel

Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeente om te recreëren en te verblijven

Waar gaat programma 4 'Wurk, Bedriuw en Rekreaasje' over?

Speerpunten:

- ondernemersklimaat;
- marketing en promotie;
- verblijfsaccommodaties;
- recreatieve infrastructuur;
- toeristische voorzieningen.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
401.1	**Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven**			
	Het aantal verkochte bedrijfskavels moet in de periode 2019-2022 toenemen met 5%.	Inzet van Bedrijvencontactfunctionarissen en communicatie.		Er zijn nagenoeg geen bedrijfskavels meer in Dokkum en ook op andere locaties is krapte ontstaan. Er wordt nu volop ingezet op uitbreiding van de bedrijfslocaties.
	Het realiseren van toename bedrijfsterreinen van 3% in het convenant. Met name Betterwird in Dokkum en het bedrijventerrein in Hallum.	In regionaal verband het convenant regelen.		In ANNO verband is er overleg met de provincie over de voorraad bedrijventerreinen die worden opgenomen in het convenant bedrijventerreinen. I.v.m. de coronacrisis heeft dit vertraging opgelopen.
	Alle bedrijventerreinen in de periode 2020-2022 aansluiten op glasvezel.	Afspraken maken met Kabel Noord over de mogelijke aansluiting op de glasvezel.		Gereed.
		Ook bedrijventerreinen in de zogenaamde witte gebieden op de glasvezel proberen te krijgen.		loopt
	Het aantal bedrijfsbezoeken door de bedrijfscontactfunctionaris (BCF) per jaar vast te leggen in een plan van aanpak.	Realiseren van bedrijfsbezoeken door de Bedrijven contact functionaris.		Bedrijfsbezoeken vinden plaats. Start van het GO loket gestart. Het is een gezamenlijk initiatief om vragen van ondernemers te behandelen.
	Het aantal gecombineerde bedrijfsbezoeken (collegeleden en BCF) vast leggen in Plan van Aanpak (PvA).	Regelen van combi bezoeken door de contactfunctionaris.		De bedrijfsbezoeken hebben voor zover dat kon plaats gevonden De coronacrisis heeft wel degelijk ook hier invloed op gehad.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Ontwikkelen van een economisch platform, Waarin de bestaande ondernemersverenigingen zijn vertegenwoordigd (ook vanuit de landbouw).		Gerealiseerd.
	Onderzoek naar nieuwe westelijk ontsluitingsweg Dokkum en oost- tangent Kollum in periode van 2020-2022.	Mogelijk in ANNO- verband aansluiting zoeken bij de provinciale mobiliteit studie.		In ANNO verband wordt onderzoek gedaan naar mogelijk knelpunten en oplossing in de regio. Ook de een mogelijke ontsluiting van Kollum komt mogelijk in beeld.
401.2	**Meer instroom en toeleiding naar werk**			
	De werkgelegenheid voor de laaggeschoolde arbeidskrachten en ouderen groeit met 1% per jaar in de periode van 2019 - 2022.	Hoe mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt weer goed functionerende werknemers kunnen worden, op basis van de eigen inzet van de mensen, maar ook van de bedrijven. Binnen NEF wordt er aan gewerkt maar de beoogde effecten zijn nog onvoldoende beschikbaar.		De Versnellingsagenda (onderdeel van de Regiodeal) is in uitvoering. Bevordering van de arbeidsparticipatie is hier een belangrijk onderdeel van.
	Betere samenwerking en aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt realiseren in het kader van de regiodeal Noordoost Friesland.	Meer zicht krijgen op mensen die werk zoeken (mogelijk ook buiten hun eigen opleidingsachtergrond) is nodig om over meer arbeidskrachten te beschikken. Met name in die sectoren waar de kans op werk aanwezig is.		Binnen de uitvoering van de Versnellingsagenda zal een groot deel van de bijstandsgerechtigden worden gescreend op scholings- en arbeidspotentie. Daaropvolgend zullen zij geholpen worden in het verkrijgen van werk.
		Inzet van de gouden driehoek, kenniswerkplaats en kennislab, om een sluitende keten te vormen voor arbeids bemiddeling en toeleiding.		Binnen de Versnellingsagenda wordt met de projecten “bouwen aan ambitie” en “wendbaar vakmanschap” gewerkt aan de bevordering van een leven lang leren.
	Stimuleren en mede organiseren van een traject van leven lang leren.	Ontwikkelen en implementeren van doorlopende ambitieroutes, ook experimenteel.		Is in uitvoering bij de versnellingsagenda.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Werken aan challenges in de diverse themalabs (tech-lab, digi-lab, fjild-lab en zorg-lab).		Is in uitvoering bij de versnellingsagenda.
		Blijvend inzetten op Bab-banen		Idem.
402	**Creëren en realiseren van de juiste randvoorwaarden voor detailhandels beleid**			
	Het in stand houden van het winkelaanbod voor de dage-lijkse boodschappen in de kernen van NEF.	In voorkomende gevallen een actievere houding als het gaat om de leegstand in één van de kernen.		Er is een detailhan-delsstructuurvisie. Deze is leidraad voor ontwikkelingen.
	Op basis van het in ANNO verband opgesteld onder-zoeksrapport nagaan hoe in de grotere kernen het com-plete winkelaanbod te behou-den is in het belang van de totale regio.	Nadere bijstelling en uit-werking van het detailhan-dels beleid in regionaal verband.		Start gemaakt met een plan van aanpak visiedocument voor Dokkum, waarin ook de detailhandel en plek krijgt.
403	**Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid voortvloeiend uit de regiodeal**			
	Door een grote mate van sa-menwerking tussen bedrijven, onderwijs en overheid een hogere uitstroom vanuit het onderwijs naar bedrijven in drie stuwende bedrijfssecto-ren stimuleren.	Het vormen van samen-werkingsclusters van be-drijven en onderwijsinstel-lingen in de sectoren bouw, metaal en agrifood in 2019 en 2020.		Zoals eerder is ge-meld is de bouw-campus reeds ge-start en zijn er nu vergaande vorderin-gen met de metaal-cluster. Ook in het kader van de regio-deal en dan in het bijzonder het Fjildlab worden er in de agri-food ook vorderin-gen gemaakt.
		Innovatieve samenwerking in de bouwcampus gericht op procestechnologie , ont-wikkeling van circulaire producten en versnellen van marktintroductie.		De Campus is ge-start.
		Binnen de metaal werken aan shared facillities cen-tre en het verder uitbou-wen van meer samenwer-kingsclusters.		Moet nog opgestart worden, maar zal worden opgepakt in het kader van de versnellingsagenda. In het licht van de crisis valt dat tegen.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Stimuleren van meer kennisdeling in zogenaamde regionale kennisnetwerken.		Loopt enige vertraging op maar vindt wel plaats.
	Meer innovatieve ontwikkelingen in de sectoren bouw, metaal en agrifood.	Activiteiten vanuit de versnellingsagenda uitvoeren. Gebruik makend van de reeds ontwikkelde initiatieven in de regio.		Heeft door de coroncrisis de nodige vertraging opgelopen.
	Meer duurzaamheid in de sectoren bouw, metaal en agrifood.	Bedrijven stimuleren meer duurzaamheidsmaatregelen te nemen en in samenwerkingsclusters te werken aan innovaties in de productie en de procestechnologie.		E.e.a. wacht ook op nadere invulling van de energietransitie.
		Circulair/duurzaam inkopen.		Grotendeels gerealiseerd.
		Duurzame en circulaire initiatieven vanuit dorpen en ondernemers stimuleren en faciliteren.		Door de coronacrisis is de aanvankelijke inzet enigszins afgevlakt
		Bedrijven stimuleren afval als grondstof te gebruiken.		Het initiatief om op lokaal niveau grondstations hiervoor te ontwikkelen zullen op korte termijn opstarten.
404	**De aantrekkelijkheid en gastvrijheid van de gemeente om te recreëren en te verblijven verder vergroten en te vermarkten.**			
	Meer toeristische en recreatieve voorzieningen in het Lauwersmeer-gebied, Waddengebied realiseren in de periode 2020-2022.	Uitvoering/samenwerking rondje Lauwersmeer (o.a. Uitkijktoren, Kollumeroord, TOP Dokkumer Nieuwe Zijlen Tribune op de Waddendijk).		Uitvoering van het project Rondje Lauwersmeer is in 2020 in gang gezet. Tribune op de Waddendijk is gerealiseerd. Uitkijktoren bij Kollumeroord en andere onderdelen worden gebouwd in 2021.
		Ontwikkelen Hoek van de Band tot recreatieve trekpleister aan het Lauwersmeer/Waddenzee.		Visie Hoek van de Bant is vertraagd. Naar verwachting halverwege 2021 gereed.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Faciliteren en ondersteunen van projecten aan Waddenkust (Holwerd aan zee, Sense of place.		Ondersteuning vanuit Recreatie & Toerisme voor Waddenkust en project Holwerd aan Zee is geborgd.
	Dokkum en Kollum beter en meer ontwikkelen tot toeristische en recreatieve centra in de periode 2020-2022.	Ontwikkeling Harddraversspark in Dokkum ter versterking van de binnenstad.		De ontwikkelrichting voor het Harddraverspark en Tolhuispark in Dokkum is door de raad begin 2021 vastgesteld. Het Harddraverspark wordt ontwikkeld tot een recreatief stadspark en het Tolhuispark tot een multifunctioneel sportpark. De plannen kunnen rekenen op een breed draagvlak onder verenigingen en overige betrokken partijen.
		Uitvoering Sûd Ie 3e fase (route Dokkum- Lauwersmeer / Oostmahorn).		In 2020 is besluit genomen voor het fietspad Sud Ie. De noodzakelijke verhoging van de brug Saatsenwei (geplande uitvoerring 2021-22) zorgt voor de nodige oponthoud. In 2020 zijn ook enkele nieuwe vispassages gerealiseerd binnen fase 3 Súd Ie in de polder De Kolken Noord onder Anjum. Er zijn dit jaar verder een groot aantal werken uitgevoerd voor de aanleg van de verbindingsroute Nije Feart tussen de Súd Ie bij Ezumazijl en Oostmahorn.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
				De realisatie van de nieuwe sluis bij Oostmahorn is in 2020 volledig uitgedacht en aanbesteed, zodat in het jaar 2021 de nieuwe sluis Oostmahorn spoedig kan worden gerealiseerd. Ook is na een onderhandelingstraject in 2020 bestuurlijke overeenstemming bereikt met Wetterskip Fryslân over de overdracht van de monumentale sluis Oosterverlaat in Dokkum naar de gemeente. De klapbrug is in 2020 grondig aangepakt met respect voor het monument.
		Uitvoering Kollum Watersportdorp fase 2 (o.a. blauwe TOP, sanitaire voorziening centrum en, verhogen Molenkampsbrug).		De 7 deelprojecten (blauwe TOP, culturele fietsroutes, 3D-tekeningen, aanlegplaats naar Veenklooster, toiletvoorziening, inspiratiekaart en herinrichting kaatsveld) zijn afgerond. Het verhogen van de Molenkampsbrug staat voor 2021 op de begroting.
	Groei van vrijetijdssector: meer bezoekers, bestedingen en banen in balans met de leefomgeving 2020-2022.	Uitwerking strategische agenda Visie Recreatie en Toerisme regio Noordoost -Fryslân.		De uitvoeringsagenda visie Toerisme en Recreatie is gekoppeld aan versnellingsagenda
		Uitvoering Businesscase Versnellingsagenda : regiomarketing en Destinatiebranding.		Gezamenlijke aanvraag / plan van aanpak is niet gelukt. Subsidieregeling businesscase 3b vanaf 2021 open.
		Ondersteunen van recreatieve ontwikkelingen vanuit de dorpen en bedrijven in de gemeente.		Ondersteuning is geboden aan diverse projecten en initiatieven in de gemeente. 2020 was een bijzonder jaar voor de sector als gevolg van corona.

	Onderwerp beleidsdocumenten
	Masterplan Waterfront Dokkum (2011)
	Lauwersmeer presentatie 22-11-2012
	Toeristisch programma Friese Wadden: Horizon 2013-2020
	Toeristisch programma Friese Wadden: Horizon 2013-2020
	Merk Fryslân: Strategisch Marketingplan 2015-2018
	Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven
	Convenant bedrijventerreinen Noordoost Fryslân
	Agenda Netwerk Noordoost Fryslân 2016 – 2020
	Verbeteren detailhandel en structuur
	Inventarisatie detailhandel Noordoost Friesland
	Agenda Netwerk Noordoost Fryslân 2016 – 2020
	Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid
	Op weg naar een versnellingsagenda; Regiodeal Noordoost Fryslân
	Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeente om te recreëren en te verblijven
	Land en water verbonden; Toekomstbeeld en Strategische visie Waterrecreatie Noordoost Fryslân 2025
	Zwerven door Fryslân: Plan van Aanpak Integrale Toeristische Basisinfrastructuur Fryslân (2015)
	Land en water verbonden; Uitvoeren Waterrecreatievisie Noordoost Fryslân
	Agenda Netwerk Noordoost Fryslân II 2016-2020
	Agenda Netwerk Noordoost II met bijlagen en opgaven
	Meerjarenplan 2016-2019 Stichting Regiomarketing en Toerisme Noordoost Fryslân
	Jaarplan 2018 Stichting Regiomarketing en Toerisme Noordoost Friesland
	Beleidsbrief Economie van de gastvrijheid provincie Fryslân (2016)
	Actieplan Noordoost aan het Wad 1 (2016)
	Het Waddengebied een cultuurlandschap van wereldklasse
	Investeringskader Waddengebied 2016-2026
	Meerjarenprogramma Investeringskader Waddengebied 2018 en verder
	Toeristische ontwikkeling en ontsluiting Wetterwâlden-Bûtenfjild
	Toekomstplan 2020 De Marrekrite

	Onderwerp reguliere activiteiten
	Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven
	Verbeteren detailhandel en structuur
	Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid
	Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeente om te recreëren en te verblijven
	Het op peil houden en versterken van de recreatieve en toeristische infrastructuur (water en land)
	Marketing en gastheerschap van de regio (via subsidie Stichting Regiomarketing en Toerisme)
	Harmonisatie van regelgeving binnen de Noordoost-Friese gemeenten op het gebied van recreatie en toerisme
	Beoordelen, verlenen en vaststellen van subsidies op het gebied van recreatie en toerisme
	Het houden van overleggen met stakeholders en het afleggen van bedrijfsbezoeken
	Ondersteunen van recreatieve en toeristische ondernemers bij het realiseren van hun plannen
	Advisering over recreatieve en toeristische vraagstukken

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Marrekrite	De Marrekrite behartigt binnen de opgedragen taken de gemeenschappelijk belangen van de colleges, met als doel een evenwichtige en gecoördineerde ontwikkeling van de recreatie in de provincie Fryslân, rekening houdende met de belangen van natuur en landschap.

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Bedrijvencentrum Dokkum	Opgericht door de ondernemers van de Vereniging van Handel en Industrie Dokkum en Omgeving in samenwerking met de gemeente Noardeast-Fryslân. Doel is het aanbieden van betaalbare ruimten voor startende ondernemers.
IJswegencentrale Oostergo	Opgericht met als doel het organiseren van schaatstochten in de regio bij voldoende ijsdikte.

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Noardeast-Fryslân	Nederland	Peildatum
Functiemenging	%	2019	45,30	53,20	01-03-2021

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren:

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Functiemenging	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel banen als woningen. Periode 2019, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	LISA

Overzicht baten en lasten 2020 Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaarrekening	Saldo
Baten				
401 Economie en werkgelegenheid	11	170	2.041	1.871
403 Recreatie en toerisme	507	554	424	-129
Totaal baten	**518**	**723**	**2.465**	**1.742**
Lasten				
401 Economie en werkgelegenheid	-2.009	-2.873	-4.047	-1.173
403 Recreatie en toerisme	-329	-498	-389	109
Totaal lasten	**-2.338**	**-3.372**	**-4.436**	**-1.064**
Saldo baten en lasten	**-1.820**	**-2.648**	**-1.971**	**677**
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen	-50	-450	-450	0
Onttrekkingen	379	1.804	1.026	-777
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	**329**	**1.354**	**576**	**-777**
Resultaat	**-1.491**	**-1.295**	**-1.395**	**-100**

Toelichting op de verschillen Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje
(I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
Baten			**1.742**
401 Economie en werkgelegenheid			**1.871**
• Regiodeal: Conform het BBV moeten de middelen van de regiodeal via de exploitatie lopen. Hierdoor zijn er hogere baten (inkomsten van de overige deelnemende gemeenten en provincie) dan begroot. Aan de lasten kant is er een evengrote overschrijding in de kosten, waardoor dit geen effect heeft op het rekeningssaldo.	I	1.817	
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	55	
403 Recreatie en toerisme			**-129**
• Toeristenbelasting: Vanwege de coronacrisis ligt het aantal overnachtingen uiteindelijk toch flink lager dan de inschatting die is gemaakt bij de tweede tussentijdse rapportage.		-120	
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	-9	
Lasten			**-1.064**
401 Economie en werkgelegenheid			**-1.173**
• Waterwegen en afwatering: Lagere uitgaven m.b.t. baggeren van de vijvers. Dit heeft te maken met de bijdrage die we ontvangen van het Wetterskip. Dit zijn verplichte werkzaamheden. Deze wordt bestemd via het rekeningsresultaat, zodat de middelen gestort worden in de bestemmingsreserve baggeren.	I	64	
• Regiodeal: Zie toelichting aan de batenkant. Per saldo heeft dit geen effect heeft op het rekeningssaldo.	I	-1.817	
• Budget economische ontwikkeling: Voor 2020 was er een eenmalig werkbudget van € 188.000 voor het versterken van de economische ontwikkeling. Uiteindelijk was hiervan € 110.000 nodig. Dit budget wordt gedekt uit de Algemene reserve. Minder uitgaven hier betekent een lagere onttrekking aan de Algemene reserve. Zie ook mutaties reserves.	I	78	
• Holwerd aan Zee: Voor Holwerd aan Zee is € 500.000 aan voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld. Hiervan was in 2020 € 62.000 nodig. Dit budget wordt gedekt uit de reserve economische ontwikkeling. Minder uitgaven hier betekent een lagere onttrekking aan de reserve. Zie ook mutaties reserves.	I	438	
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	83	
403 Recreatie en toerisme			**109**

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
• Evenementen en feesten: Vanwege de Coronacrisis hebben er in 2020 nauwelijks evenementen en feesten plaats kunnen vinden, waardoor er ook geen subsidies zijn verstrekt.	I	55	
• Wadopera: Voor 2020 is een subsidie aan de Wadopera begroot. Vanwege de Coronacrisis kon de Wadopera niet doorgaan en is de subsidie dan ook niet verstrekt. Dit budget wordt gedekt uit de algemene reserve. Minder uitgaven hier betekent een lagere onttrekking aan de reserve. Zie ook mutaties reserves.	I	50	
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	4	

Mutaties reserves		**-777**
Toevoegingen	0	
Onttrekkingen	-777	
Totaal Resultaat		**-100**

Specificatie reserveringen Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Onderwerpen	Bedragen x € 1.000		
	Bedragen	**Jaarrekening**	**Saldo**
Toevoegingen			
Reserve baggeren en schouwsloten			
• Jaarlijkse toevoeging	-50	-50	0
Reserve Op paad lâns it Waad			
• Storting in de Reserve Op paad lâns it Waad uit de Reserve Ontwikkelfonds	-400	-400	0
Totaal Toevoegingen	**-450**	**-450**	**0**
Onttrekkingen			
Algemene reserve			
• Bijdrage gemeente Versnellingsagenda	348	348	0
• Voorbereidingskrediet Holwerd aan Zee	500	62	-438
• Voorbereidingskrediet Betterwird *(In programma 5 staat het voordeel verklaard)*	197	13	-184
• Bijdrage gemeente Wadopera	50	0	-50
• Bijdrage gemeente Noordoost aan het Wad	35	6	-29
• Bijdrage gemeente vergroten recreatieve en economische ontwikkeling	273	197	-76
Reserve ontwikkelingsfonds			
• Onttrekking uit de Reserve Ontwikkelfonds naar de Reserve Op paad lâns it Waad	400	400	0
Totaal onttrekkingen	**1.804**	**1.026**	**-777**
Totaal Reserveringen	**1.354**	**576**	**-777**

Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Waar gaat programma 5 'Wenjen en Omjouwing' over?

Portefeuillehouder(s) : E. Hanemaaijer
Programmaregisseur : W. de Vries
Programmamanager : B. Schat

Inleiding:

In Noardeast-Fryslân is de bevolking aan het krimpen en de bevolkingssamenstelling sterk aan het veranderen. Dat vraagt aandacht van de gemeente op veel onderwerpen, waaronder de woningmarkt. Wonen is een eerste levensbehoefte en is erg bepalend voor de leefbaarheid. De overheid, de gemeente niet in de laatste plaats, heeft en houdt onvermijdelijk een grote invloed op het voorzien in die behoefte. Het zal de komende periode een prominent onderwerp van aandacht zijn. Door krimp en veranderde woonbehoeften is de vraag veranderd. Het aanbod is daar nog onvoldoende op aangepast. De komende jaren wordt het belangrijk om dat te verbeteren. Iedereen moet goed, duurzaam en passend, waar mogelijk levensloop- en toekomstbestendig, in zijn woonbehoefte kunnen voorzien. We willen dat samen met o.a. de woningcorporaties gaan realiseren.

In Noardeast-Fryslân is behoud en versterking van leefbaarheid van belang om ondanks de krimp aantrekkelijk te blijven voor bewoners en bezoekers. De ruimtelijke kwaliteit van onze omgeving krijgt daarom hoge prioriteit. Bij het inrichten van de omgeving moeten gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde in goede balans worden gebracht. Ruimtelijke kwaliteit vraagt naast ecologische, economische en sociaal-ruimtelijke aspecten ook aandacht voor onze gebouwde omgeving. We willen graag behouden wat waardevol is en de eigenheid en identiteit van onze dorpen en stad mede bepaalt, maar ook vervallen en beeldverstorende elementen zo veel mogelijk opruimen.

Noardeast-Fryslân is een gemeente met een schitterend landschap: de Waddenzee als mooiste natuurgebied van Nederland is onze "achtertuin", de Fryske Wâlden zijn nationaal landschap, en het grote open kleigebied dat met name in gebruik is door de landbouw is prachtig met al haar cultuurhistorische structuren en elementen. Duizenden jaren geschiedenis heeft ons gemaakt tot wat we nu zijn, een gebied met prachtige dorpen en boerderijen op terpen, openheid, maar ook het besloten landschap van de Wâlden (Klaaikluten en Waldpieken). Hoewel we 3 gemeentes waren met een eigen identiteit, hebben we toch veel in onze geschiedenis gemeen. Onze geschiedenis – het leven met de zee, de dijken, de terpen, de landbouwgronden, de recreatie, … - geeft inzicht in onze identiteit, overeenkomsten én verschillen. Het geeft ook inzicht in hoe toekomstige ontwikkelingen "logisch" een plek kunnen krijgen in het bestaande landschap. Er zijn echter een flink aantal grootschalige ontwikkelingen, zoals grootschalige opwekking van duurzame energie, klimaatadaptatie en transitie van de landbouw die mogelijk een grote impact op het buitengebied hebben. Om bewust te kunnen omgaan met deze ontwikkelingen en ze een plek te geven is het van belang te weten welke kenmerken en kwaliteiten we hebben en welke we willen behouden. Een landschapsbiografie is een middel om ons dit inzicht te geven en een stukje bij te dragen aan de identiteit van de nieuwe gemeente.

Een belangrijke opgave voor de komende periode is ook om onze lokale samenleving duurzamer te maken. We hebben ons daar in ANNO-verband eerder al aan gecommitteerd. We willen daar als gemeente zelf het goede voorbeeld in geven. De inwoners, bedrijven en instellingen moeten bewust worden gemaakt van de noodzaak tot verduurzaming en de mogelijkheden daartoe.

Hoofddoelstelling:

Behouden en versterken van een aantrekkelijke, identiteitsbewuste en toekomstbestendige woon- en leefomgeving.

Kerndoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: wonen

Waar gaat programma 5 'Wenjen en Omjouwing' over?

Kerndoel
Het verbeteren van toekomstbestendig wonen, waarbij alle doelgroepen op de woningmarkt hun woonwensen kunnen realiseren
Speerpunten:
- match op de woningmarkt;
- vraaggerichtheid;
- bediening van doelgroepen;
- inspelen op demografische ontwikkelingen.

Onderwerp: duurzaamheid

Kerndoel
In 2030 is Noordoost Fryslân een regio die volhoudbaar voorziet in haar behoefte qua energie, voedsel, producten en diensten
Speerpunten:
- voorbeeldgedrag;
- gedragsbeïnvloeding;
- verduurzaming energieproductie;
- duurzaamheid in de fysieke leefomgeving.

Onderwerp: ruimtelijke kwaliteit, RO, bouwen

Kerndoel
De fysieke leefomgeving wordt dusdanig functioneler en aantrekkelijker ingericht, dat de landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische waarden op een hoger niveau worden beschermd en de belevingswaarden en de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving worden versterkt
Speerpunten:
- focus op integrale benadering ruimtelijke kwaliteit;
- nadrukkelijker koppeling ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid;
- wegnemen kwaliteitsverstoringen;
- behoud en versterking gebiedseigen kwaliteiten.

Onderwerp: afval

Kerndoel
Meer toepassen van de uitgangspunten van de circulaire economie
Speerpunt:
- het sluiten van grondstofketens, door gebruik te maken van hernieuwbare grondstoffen en door de grondstoffen, onderdelen en producten te hergebruiken.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
501	**Het verbeteren van toekomstbestendig wonen, waarbij alle doelgroepen op de woningmarkt hun woonwensen kunnen realiseren**			
	De aansluiting van het woningaanbod op de kwalitatieve vraag is verbeterd met 20% op de woningmarktmonitor.	Jaarlijkse prestatieafspraken tussen gemeente(n), corporaties en Bewonersraad.		Dit is afgerond. Het wordt bij gelegenheid van het opleveren van de Woonvisie aan de raad voorgelegd.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Onderzocht wordt of er een pilotdorp kan worden aangewezen voor maatwerk in de dorpen als bedoeld in het woningmarktonderzoek van KAW.		De werkgroep Krimp en kwetsbare kernen heeft 6 kernen benoemd die kwetsbaar zijn (o.m. obv leeftijdsopbouw van bewoners en kwaliteit woningvoorraad). Het doel is om gezamenlijk (gemeente, corporaties en De Bewonersraad) in overleg met deze kernen, bij te dragen aan het bewaken van de leefbaarheid en het beperken van de negatieve gevolgen van de krimp. Bij de werkgroep Krimp en Kwetsbare kernen is de provincie aangeschoven, in eerste instantie om het vinden van geschikte projecten in het kader van de aanpak van de particuliere woningvoorraad (voor de besteding van het transitiefonds). Gaandeweg werd meer gedacht aan de (gedeeltelijke) besteding van het transitiefonds aan methodiekontwikkeling Groei Krimp Kwaliteit (GKK). GKK is een methodiek waarbij er gezamenlijk door de gemeente, woningbouwcoöperaties en de inwoners van het dorp gewerkt wordt aan een verbetering van de woningvoorraad in een kern. Het plan is om in gemeente Noardeast-Fryslân in 2 kernen (van de benoemde 6) een pilot project GKK-methodiek toe te passen.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
				De voorbereiding heeft in 2020 plaatsgevonden en de pilot wordt begin 2021 in de betreffende kernen opgestart. Na de pilot kan worden bekeken of de methodiek ook in de andere kwetsbare kernen kan worden toegepast.
		Bij onderhandelingen met corporaties betaalbaarheid en beschikbaarheid sociale huur zekerstellen.		
		Uniformeren afspraken gemeenten en corporaties over herstructurering.		
		Uitrol Dom 2-projecten: verbetering particuliere woningvoorraad.		
		Activiteiten regionale agenda wonen (ANNO).		De Beleidsvisie Wonen is vastgesteld in januari jl. Er wordt momenteel onderzocht of de gemeente aanspraak kan maken op een bijdrage uit het Volkshuisvestingsfonds. De regionale woningbouwprogrammering wordt bestuurlijk in ANNO-verband afgestemd. De Woonagenda van het college wordt in de tweede helft van 2021 met de raad gedeeld.
		Kavelstrategie vastleggen waarmee maatwerk mogelijk is. Financiële stimulansen mogelijk maken en toepassen.		

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Aanpak verrommeling en verpaupering dorpen (huur- en koopwoningen) in samenwerking met Thús Wonen en gebiedsteams.		De persoonlijke benadering wordt voortgezet, maar kan enige vertraging oplopen door de coronamaat-regelen. Het is inmiddels een kwestie van going concern.
		Actualiseren Woonbeleid.		De Woonvisie is inmiddels vastgesteld.
		Promotie van en stimuleren van toekomstbestendig wonen door faciliteren en stimuleren van vernieuwende woonconcepten.		Nu de Woonvisie is vastgesteld zal de uitwerking van toekomstbestendig wonen de komende tijd worden opgepakt.
		Bij het beoordelen van woningbouwplannen worden duurzaamheid, ecologie, welstand en natuur als vaste afwegingselementen opgenomen in de integrale afweging.		
	De langdurige leegstand, gedefinieerd volgens de woningmarktmonitor, neemt niet verder toe.	Monitoren woningvoorraad, o.a. realisatie plannen en leegstand.		Zie toelichting hiervoor m.b.t. de Woonvisie.
		Uniformeren afspraken gemeenten en corporaties over herstructurering.		
		Uitvoeren vastgestelde herstructureringsprojecten.		Loopt volgens schema.
		Jaarlijkse prestatieafspraken tussen gemeente(n), corporaties en Bewonersraad.		De prestatieafspraken zijn getekend. Overigens is ook een raamovereenkomst voor de prestatieafspraken 2021-2025 ondertekend door het college. Die wordt tegelijk met de prestatieafspraken gedeeld met de raad.
		Uitrol Dom 2-projecten: verbetering particuliere woningvoorraad.		Zie hierboven.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	In elk van de samenstellende NEF-gemeenten (3 gebieden) wordt een pilot vernieuwende woonconcepten gerealiseerd.	Drie pilots vernieuwend woonconcept opzetten en tot uitvoering brengen.		Zie hierboven.
502	**In 2030 is Noardeast Fryslân een regio die volhoudbaar voorziet in haar behoefte qua energie, voedsel, producten en diensten.**			
	De gemeente Noardeast-Fryslân voorziet in 2022/23 voor 20% op duurzame wijze in haar eigen energiebehoefte.	Binnen een half jaar na het vaststellen van het Klimaatakkoord is er samen met de provincie, waterschap en maatschappelijke partners een Regionale EnergieStrategie (RES) opgesteld.		De RES 1.0 wordt in mei aan de gemeenteraden voorgelegd.
		Eind 2021 is er een transitievisie warmte opgesteld voor de hele gemeente op wijkniveau.		Het Plan van aanpak Energietransitie en Transitievisie Warmte worden 18 februari 2021 ter vaststelling aangeboden.
		Binnen de huidige raadsperiode wordt een pilot voor een aardgasloze wijk in Dokkum voorbereid en in uitvoering genomen.		In samenspraak met de betrokken agrariers wordt gezocht naar een mogelijkheid om in coronatijd het draagvlak in het dorp te peilen.
		Binnen de huidige raadsperiode worden voldoende elektrische laadpalen geplaatst om binnen de gemeente aan de behoefte te voldoen en wordt een snellaadpunt gerealiseerd.		De Friese aanbesteding voor laadpalen heeft iets vertraging opgelopen. Deze wordt in het voorjaar van 2021 aan het college voorgelegd. Ondertussen zijn er laadpalen geplaatst in Kollumerzwaag, Anjum en Holwerd.
		Binnen de huidige raadsperiode worden leningsvormen via de SvN voorbereid en opengesteld die tot doel hebben om de verduurzaming van de gebouwde omgeving te bevorderen.		Op 18 februari 2021 zal dit leningsstelsel aan de raad ter vaststelling worden aangeboden.
		In 2019 wordt een activeringsplan voor maatschappelijke partijen opgesteld om een verduurzamingsslag van het maatschappelijk vastgoed te bewerkstelligen.		In juni 2021 zal er een startnotitie aan de raad worden aangeboden.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Energieconsumenten zijn zich bewuster van hun energiegebruik en de consequenties voor milieu en samenleving, en zijn gemotiveerd tot duurzaam energiegebruik en besparing.	Opzetten en uitvoeren van een communicatieprogramma.		Het Duurzaam Bouwloket heeft een communicatiekalender gemaakt. Hierin staat wanneer we algemene adviezen naar onze inwoners communiceren.
		Opzetten en uitvoeren van gerichte projecten.		Vanuit de RES wordt in maart een webinar voor inwoners georganiseerd waarin de RES goed wordt uitgelegd.
		Er worden energieadviseurs ingezet		In 2020 zijn 100 energieadviezen aan huis gegeven.
	Door voorbeeldgedrag van bestuur en apparaat over het volledige spectrum van duurzaamheid wordt de lokale samenleving tot duurzamer gedrag aangezet.	Er wordt een verduurzamingsplan opgesteld voor energieneutrale gemeentelijke gebouwen in 2040.		In juni 2021 zal er een startnotitie aan de raad worden aangeboden.
		Er wordt aantoonbaar maatschappelijk verantwoord en circulair ingekocht.		Momenteel is de inkoop van het onderhoud van elektrische installaties in voorbereiding. Hierbij wordt ook duurzaamheid en circulariteit uitgevraagd.
		Het energieverbruik wordt lokaal verduurzaamd.		Momenteel wordt voor het komende jaar de keuze gemaakt ten aanzien van de inkoop van GVO's ten behoeve van de verduurzaming van de energievraag.
	De biodiversiteit wordt verbeterd.	De weidevogels worden beter beschermd.		De financiering voor het laten opstellen van een Biodiversiteitsplan is rond en zal in de 1e helft van 2021 worden aangepakt.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
503	**De fysieke leefomgeving wordt dusdanig functioneler en aantrekkelijker ingericht, dat de landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische waarden op een hoger niveau worden beschermd en de belevingswaarden en de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving worden versterkt.**			
	Herstructurerings- en transformatiegebieden zijn in 2020 geïnventariseerd, geprioriteerd en daarvan wordt jaarlijks 10 % aangepakt.	Nieuwe structuurvisie bebouwde gebieden Noardeast-Fryslân.		Voor Dokkum wordt een onderzoek uitgevoerd naar geschikte inbreidingslocaties. Omgevingsvisie gemeente is in voorbereiding. De Visie Dokkum is in voorbereiding.
		Opstellen projectenlijst ruimtelijke projecten bebouwde gebieden Noardeast-Fryslân en Dantumadiel.		Er is een uitputtende lijst opgesteld van rijpe en groene projecten.
		Opstellen bestuurlijke prioriteitenlijst ruimtelijke projecten.		In aanvulling op prioritering van Dokkum wordt o.a. op basis van de Woonvisie en straks de Omgevingsvisie een uitvoeringsagenda met prioritering opgesteld. Zie ook plannen bij thema Wonen.
		Opstellen uitvoeringsprogramma ruimtelijke projecten bebouwde gebieden Noardeast-Fryslân.		Op basis van o.a. de vastgestelde Woonvisie wordt een uitvoeringsagenda opgesteld waar een prioritering aan wordt gekoppeld. Die prioritering wordt herijkt als de gemeentelijke omgevingsvisie, de visie op Dokkum e.d. ook zijn vastgesteld.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Woningen en gebouwen zonder cultuurhistorische waarde en met een beeldverstorende invloed op de omgeving, die langer leeg hebben gestaan dan 10 jaar, waarvoor geen zicht is op herinvulling, zijn gesloopt.	Inventarisatie leegstaande woningen en gebouwen en inventarisatie leegstandsduur en ruimtelijke kwaliteitswaarde.		Op basis van o.a. de vastgestelde Woonvisie wordt een uitvoeringsagenda opgesteld waar een prioritering aan wordt gekoppeld. Die prioritering wordt herijkt als de gemeentelijke omgevingsvisie, de visie op Dokkum e.d. ook zijn vastgesteld.
		Opstellen van prioriteitenlijst op basis van sloopurgentie.		Op basis van o.a. de vastgestelde Woonvisie wordt een uitvoeringsagenda opgesteld waar een prioritering aan wordt gekoppeld. Die prioritering wordt herijkt als de gemeentelijke omgevingsvisie, de visie op Dokkum e.d. ook zijn vastgesteld.
		Opstellen sloopstimuleringsregeling.		Op basis van o.a. de vastgestelde Woonvisie wordt een uitvoeringsagenda opgesteld waar een prioritering aan wordt gekoppeld. Die prioritering wordt herijkt als de gemeentelijke omgevingsvisie, de visie op Dokkum e.d. ook zijn vastgesteld.
	Ruimtelijke kwaliteit is in alle gevallen integraal onderdeel van de belangenafweging bij de ontwikkeling van ruimtelijk beleid en bij planontwikkeling en –uitvoering.	Alle in 2020 in voorbereiding te nemen projecten in de fysieke leefomgeving worden voorzien van paragraaf ruimtelijke kwaliteit.		In 2020 is dit per project overwogen. Het wordt in toenemende mate vanzelfsprekender om dit te doen. De visievorming bevordert dat.
	De ruimtelijke kwaliteit van de woonomgeving is verbeterd met 5 % op de leefbarometer.			Op de leefbarometer scoren de samenstellende drie voormalige gemeenten ruim voldoende in 2018. De resultaten van 2020 moeten nog bekend worden. Overigens is de indicator in de begroting van 2021 veralgemeniseerd en wordt niet meer gewerkt met een percentage.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
	Behoud van beschermings-waardige landschappelijke en cultuurhistorische structuren, elementen en gebouwen.	Opstellen van ruimtelijke kwaliteitskaarten per kern.		Op basis van o.a. de vastgestelde Woon-visie wordt een uit-voeringsagenda op-gesteld waar een pri-oritering aan wordt gekoppeld. Die prio-ritering wordt herijkt als de gemeentelijke omgevingsvisie, de visie op Dokkum e.d. ook zijn vastgesteld. Bij ruimtelijke ingre-pen in dorpen wordt de ruimtelijke kwali-teit integraal meege-nomen.
		Maken PvA voor opstellen dorpsbiografieën in Noar-deast-Fryslân.		Er is weliswaar een landschapsbiografie gemaakt, maar een verdiepingsslag naar dorpsbiografieën is (nog) niet gemaakt. Binnen de uitrol van de DOM's wordt hier verder over nage-dacht.
		DOM's (uitwerken).		De DOM's zijn in nauwe afstemming met de gemeente en andere overheden aan de slag met het ontwikkelen en uit-voeren van hun plannen.
		Bij ruimtelijk beleid, ruimte-lijke ingediende plannen wordt in alle planontwikke-ling en beoordeling van ge-vallen kennis over cultureel erfgoed ingeschakeld.		De voorbereiding voor de erfgoednota is gevorderd. De erf-goednota zal voorafgegaan worden door een contourennota, waaraan nu wordt gewerkt, waarmee het bestuurlijk ambi-tieniveau moet wor-den bepaald.
		Bij karakteristieke panden en monumenten wordt tij-dens bouwwerkzaamhe-den altijd tussentijds ge-controleerd.		Dit is op basis van het vastgestelde handhavingsbeleid nu going concern.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang Jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
504	**Meer toepassen van de uitgangspunten van de circulaire economie.**			
	Verhogen van het scheidingspercentage van het huishoudelijk afval, conform het nog vast te stellen grondstoffenplan.			Het grondstoffenplan is inmiddels in uw raad vastgesteld. Met de daarin opgenomen maatregelen kan dus nu een aanvang worden genomen. Een belangrijks landelijke VANG-doelstelling (Van Afval Naar Grondstof) is verhoging van het scheidingspercentage voor huishoudelijk afval. De landelijke doelstelling van 65% halen wij met gemak. Voor de kortere termijn is 100 kg restafval per inwoner op-genomen in de VANG-doelstelling opgenomen. Dit heeft rechtstreeks effect op het scheidingspercentage. Om dit doel te halen, dus minder gewicht aan restafval na scheiding, moet nog progressie worden geboekt.

Onderwerp beleidsdocumenten
Wonen
Beleidsvisie wonen
Prestatieafspraken
Duurzaamheid
Energietransitie ANNO Uitvoeringsprogramma 2017-2020
Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen
Structuurvisies binnen DDFK
Structuurvisie bundelingsgebied Regiostad Dokkum
Binnenstadsvisie Dokkum
Beeldkwaliteitsplannen
Afval

Onderwerp reguliere activiteiten
Wonen
Woningbouwprogrammering
Voorbereiden prestatieafspraken woningbouwcorporaties
Adviseren in ruimtelijke processen en procedures
Subsidieadviezen

Onderwerp reguliere activiteiten
Adviseren bij herstructureringsopgaven
Duurzaamheid
Adviseren andere disciplines
Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen
Eigen gemeentelijke ruimtelijke opgaven begeleiden
Ruimtelijk adviseren in vergunningprocedures
Opstellen ruimtelijke onderbouwingen
Begeleiden ontheffings- en bestemmingsplanprocedures

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Welstandszorg Hûs en Hiem	Het voorzien van de gemeenten in de welstandsadvisering als bedoeld in de Woningwet en advisering over de toepassing van de Monumentenwet.
Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing	De FUMO is de Friese vertaling van de landelijk in te stellen Regionale Uitvoeringsdiensten. Doel is kwaliteitsverbetering en verhoging van de efficiency van de uitvoering van wettelijke milieutaken van gemeenten en provincie.
Stichting monumentenbehoud	Het instandhouden en beschermen van de monumenten als bedoeld in de monumentenwet.

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Noardeast-Fryslân	Nederland	Peildatum
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	2019	148,50	151,60	01-03-2021
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	2019	206,00	163,00	01-03-2021
Hernieuwbare elektriciteit	%	2018	26,50	17,60	01-03-2021
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	2019	11,30	9,20	01-03-2021
Demografische druk	%	2020	80,60	70,00	01-03-2021

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren:

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Vestigingen (van bedrijven)	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar. Periode 2019, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	LISA
Omvang huishoudelijk restafval	De hoeveelheid restafval per jaar per bewoner (in kg). Periode 2019, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	CBS
Hernieuwbare elektriciteit	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa. Periode 2018, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	RWS
Nieuw gebouwde woningen	Het aantal nieuwbouwwoningen per 1.000 woningen. Periode 2019, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	Basisregistratie adressen en gebouwen

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar. Periode 2020, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	CBS

Overzicht baten en lasten 2020 Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaarrekening	Saldo
Baten				
501 Ruimtelijke ontwikkeling / ruimtelijke kwaliteit	303	319	1.597	1.277
502 Wonen	1.097	1.146	1.308	161
503 Milieu	47	47	64	17
508 Afvalbeleid en afval inzameling	5.957	5.957	6.098	142
Totaal baten	**7.404**	**7.469**	**9.067**	**1.597**
Lasten				
501 Ruimtelijke ontwikkeling / ruimtelijke kwaliteit	-746	-1.729	-1.922	-194
502 Wonen	-1.500	-1.680	-1.774	-94
503 Milieu	-2.143	-2.330	-2.317	12
508 Afvalbeleid en afval inzameling	-4.295	-4.275	-4.518	-243
Totaal lasten	**-8.684**	**-10.013**	**-10.531**	**-518**
Saldo baten en lasten	**-1.280**	**-2.544**	**-1.464**	**1.079**
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	226	1.313	525	-789
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	**226**	**1.313**	**525**	**-789**
Resultaat	**-1.054**	**-1.231**	**-940**	**291**

Toelichting op de verschillen Programma 5: Wenjen en Omjouwing
(I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
Baten			**1.597**
501 Ruimtelijke ontwikkeling / ruimtelijke kwaliteit			**1.277**
• Bouwgrondexploitatie: De baten voor de grondexploitatie zijn op rekeningsbasis € 58.000 (€ 1.214.000 – € 1.156.000) hoger dan de lasten. Dit heeft met name te maken met: -winstneming Fjildwei, Brantgum (+ € 37.000) -winstneming Trije Terpen, Dokkum (+ € 35.000) -winstneming Nieuweweg, Marrum (+ € 15.000) -winstneming Betterwird fase 1A, Dokkum (+ € 11.000) -verliesneming Woudvaart fase 2, Dokkum (-€ 43.000) Kleinere verschillen (+ € 3.000). Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de balans en de paragraaf Grondbeleid.	I	1.214	
• Implementatie omgevingswet: Voor een deel van de lasten van de omgevingswet heeft een verrekening plaatsgevonden. Hier meer opbrengsten, betekent dus een lagere onttrekking onder het kopje mutaties reserves.	I	85	
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	-22	
502 Wonen			**161**
• DOM 1.0 en DOM 2.0 Voor DOM1 en DOM2 ontvangen we 50% subsidie van de provincie voor de gemaakte proceskosten en verstrekte subsidies. Hier staan kosten tegenover, zie bij lasten. Daarnaast zit hier een correctie van te veel geboekte subsidie op van € 12.000.	I	115	
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	46	
503 Milieu			**17**
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	17	
508 Afvalbeleid en afval inzameling			**142**
• Oud papier: De kosten en opbrengsten van het oud papier zijn verrekend met elkaar, waardoor bij de baten een na-deel ontstaat en bij de lasten een voordeel ontstaat. Per saldo is het nagenoeg budgetneutraal.	I	-102	
• Verpakkingen: In 2020 zijn er nog verrekeningen over voorgaande jaren ontvangen, dit leverde extra inkomsten op die niet waren begroot. Daarnaast is er door Corona meer afval ingezameld en daarmee zijn er dus ook meer opbrengsten door nascheiding gerealiseerd.	I	96	

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
• Opbrengst afvalstoffenheffing: De opbrengst afvalstoffenheffing 2020 bedraagt € 49.000 meer dan geraamd. Dit staat gelijk aan 1% van de totale geraamde opbrengst. De kosten daarentegen zijn ook hoger, waardoor de kostendekkendheid van 100% niet overschreden wordt.	I	49	
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	139	
Lasten			**-518**
501 Ruimtelijke ontwikkeling / ruimtelijke kwaliteit			**-194**
• Bouwgrondexploitatie: Zie toelichting batenkant	I	-1.156	
• Voorbereidingskrediet Betterwird: Door een zorgvuldig planvormingsproces is de ontwerpopgave vertraagd. Hierdoor lopen de kosten achter ten opzichte van de begroting. De kosten worden gedekt uit de algemene reserve. Hier minder kosten, betekent dus een lagere onttrekking onder het kopje mutaties reserves in programma 4.	I	184	
• Implementatie omgevingswet: De werkzaamheden voor de Omgevingswet zijn nog in volle gang en gaan door in 2021. De kosten worden gedekt uit de algemene reserve. Hier minder kosten, betekent dus een lagere onttrekking onder het kopje mutaties reserves.	I	653	
• Bestemmingsplannen: In 2020 zijn de bestemmingsplannen Hogedijken, Regiostad Dokkum (o.a.) verder uitgewerkt. Het bestemmingsplan Hogedijken is afgerond. In 2021 wordt de opstelling van bestemmingsplannen voortgezet en wordt nieuw ruimtelijk beleid ontwikkeld.	I	125	
502 Wonen			**-94**
• DOM 1.0 en DOM 2.0 Voor deze projecten is € 150.000 budget beschikbaar gesteld vanuit de AR. Er zijn kosten gemaakt voor verstrekte subsidies en procesgelden waarvan 50% wordt gedekt door baten. Het verschil wordt gedekt uit de Algemene Reserve. Daarnaast zit in dit bedrag € 21.000 correctie voorgaande boekjaren, wat ook gedekt wordt uit de algemene reserve.	I	-64	
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	-30	
503 Milieu			**12**
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	12	

Onderwerpen	I of S		Bedragen x € 1.000	
508 Afvalbeleid en afval inzameling				**-243**
• Grofhuishoudelijk en deelstromen (milieustraten): Vanwege onjuiste budgettering is een tekort ontstaan ten opzichte van de begroting. Daarnaast is door de Coronacrisis geleid tot een substantieel hogere inname van grofhuishoudelijk afval.	I	-273		
• GFT (groen): De coronacrisis heeft geleid tot een substantieel hogere inname van groenafval.	I	-57		
• Oud papier: De kosten en opbrengsten van het oud papier zijn verrekend met elkaar, waardoor bij de baten een nadeel ontstaat en bij de lasten een voordeel ontstaat. Per saldo is het nagenoeg budgetneutraal.	I	98		
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	-11		
Mutaties reserves				**-789**
Toevoegingen			0	
Onttrekkingen			-789	
Totaal Resultaat				**291**

Specificatie reserveringen Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Onderwerpen	Bedragen x € 1.000		
	Bedragen	**Jaarrekening**	**Saldo**
Toevoegingen			
Totaal Toevoegingen	**0**	**0**	**0**
Onttrekkingen			
Algemene reserve			
• Omgevingswet: zie toelichting aan de baten- en lastenkant.	974	236	-738
• Energietransitie	151	116	-35
• Gemeentelijke bijdrage DOM 1.0 en DOM 2.0	150	104	-46
• Hogedijken Dokkum	35	35	0
Reserve dekking afschrijving			
• Dekking afschrijving ‘de Oanhekker’	3	3	0
Reserve Coronacompensatie			
• Compensatie extra kosten afval	0	31	31
Totaal onttrekkingen	**1.313**	**525**	**-789**
Totaal Reserveringen	**1.313**	**525**	**-789**

Programma 6: Iepenbiere Romte

Waar gaat programma 6 'Iepenbiere Romte' over?

Portefeuillehouder(s) : T. Berends / P. de Graaf
Programmaregisseur : J.C.J. Talma
Programmamanager : G. van Oudenaarden

Inleiding:

Het beheer van de openbare ruimte is van oudsher een belangrijke kerntaak van de gemeente. Voor het welbevinden van zowel onze inwoners als andere gebruikers, is het van belang dat er wordt gezorgd voor een goed onderhouden, leefbare, duurzaam ingerichte, veilige en gezonde openbare ruimte.

Een onderdeel van de openbare ruimte betreft de riolering. Het beleid en de ontwikkelingen op het gebied van riolering worden dit jaar vastgelegd in het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Het is een beleidsmatig en financieel document over de gemeentelijke watertaken en een hulpmiddel om goede beleidsafwegingen te maken op het terrein van de zorgplicht voor afvalwater, hemelwater en grondwater in relatie tot de bescherming van de bodem- en waterkwaliteit.
Uitvoering van de maatregelen uit het GRP zorgt ervoor dat de inzameling en het transport van afvalwater effectief blijft verlopen. Hiermee wordt voorkomen dat er schade aan het milieu ontstaat en er overlast voor de bewoners is en dat de volksgezondheid wordt gewaarborgd.

Verder moet de kwaliteit van de openbare ruimte doelmatig worden beheerd. Vooral nu het beheersniveau van de kapitaalgoederen is vastgelegd, moet het planmatig beheer worden afgestemd met het financiële kader. Daarnaast speelt de ontwikkeling mee dat bewoners en bedrijven meer verantwoordelijk worden voor de inrichting en beheer van de openbare ruimte. Binnen dit programma liggen er mogelijkheden om het beheer van de openbare ruimte op onderdelen over te dragen aan onze inwoners (burgerparticipatie). In dat geval neemt de gemeente een andere rol aan: van presteren en regisseren naar stimuleren of zelfs faciliteren. Dit moet de komende jaren verder worden uitgewerkt, ook met betrekking tot de financiële consequenties op lange termijn.

Duurzaamheid is een breed begrip dat ook bij de inrichting van de openbare ruimte een rol speelt. In dit programma worden stappen gezet om over diverse duurzaamheidsthema's afspraken met betrokkenen en belanghebbenden te maken. Daarnaast is de gemeente als opdrachtgever ook nadrukkelijk aan zet om de duurzaamheidsdoelstellingen mee te nemen in de aanbesteding en uitvoering.

In dit programma wordt ook aandacht besteed aan het onderwerp verkeer en mobiliteit. We zetten ons in voor een veilige, aantrekkelijke en duurzame bereikbaarheid van alle mogelijke bestemmingen voor bewoners, ondernemers en gasten van onze gemeente. In grote lijn gaan de doelstellingen over de verkeersstructuur en over verkeersveiligheid.

Hoofddoelstelling:

Zorgen voor een goed onderhouden, leefbare, duurzaam ingerichte, veilige en gezonde openbare ruimte voor onze inwoners en andere gebruikers.

Kerndoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: het beter functioneren van rioolsystemen

Kerndoel

Het beter functioneren van rioolsystemen
Speerpunten:

- de rioolsystemen beschikken over voldoende afvoer- en bergingscapaciteit.

Onderwerp: instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte

Waar gaat programma 6 'Iepenbiere Romte' over?

Kerndoel
Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.
Speerpunten:
- voor het beheer van kapitaalgoederen zijn separaat kwaliteitsniveaus vastgesteld.

Onderwerp: realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte

Kerndoel
Realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte.
Speerpunten:
- in Noardeast-Fryslân is er sprake van een gezond, aantrekkelijk en duurzaam landschap.

Onderwerp: verkeer/mobiliteit

Kerndoel
Het verkeerssysteem is doelmatig, aantrekkelijk en veilig en voldoet aan de behoefte van verkeersdeelnemers.
Speerpunten:
- doorgaande verbetering van de verkeersveiligheid;
- verminderen van reistijd;
- comfort verbeteren;
- ketenmobiliteit;
- elektrisch rijden.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
601	**Het beter functioneren van rioolsystemen**			
	Het duurzamer en doelmatiger: • Inzamelen en afvoeren van afval-, hemel- en overtollig grondwater. • Beheren van gemeentelijke rioolstelsel.	De beleidskeuzes worden vastgelegd in het gemeentelijk rioleringsplan en deze wordt ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraad.		Naar aanleiding van een workshop met de raad is afgesproken dat 3 scenario's worden ontwikkeld en aan de raad worden voorgelegd. De scenario's zijn eind 2020 ontwikkeld en worden in het vroege voorjaar van 2021 voorgelegd aan de raad.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
602	**Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte**			
	Het beter op orde brengen van het kapitaalgoederenbeheer.	De Quickscan van het kapitaalgoederenbeheer moet nader worden uitgewerkt in een actueel kapitaalgoederenbeheerplan. Op basis daarvan wordt een meerjarenplanning (vanaf 2021) met de bijbehorende kosten opgesteld.		Er is in september een financieel perspectief kapitaalgoederen opgeleverd. Dit is verwerkt in de paragraaf kapitaalgoederenbeheer voor de begroting van 2021. Er wordt hard gewerkt aan het opstellen van (integraal) kapitaalgoederenbeleid en programmatisch beheer (gereed april 2021), ten behoeve van de begroting 2022. Urgente werken voor 2020 en 2021 zijn in kaart gebracht en worden aanbesteed.
		Actualiseren van beheersystemen.		Voor de meeste kapitaalgoederen zijn de beheerssystemen actueel. Waterbeheer moet nog in een beheerspakket worden opgenomen. De mutaties bijhouden is going concern.
	De kapitaalgoederen beheren volgens afgesproken kwaliteitsniveau.	Uitvoering van een objectieve beoordeling aan de hand van landelijke normen (betreft voornamelijk de verzorgingstaat van het dagelijks onderhoud).		Dit is in uitvoering, 3x per jaar een beeldkwaliteitsschouw. Technische weginspecties zijn inmiddels gereed.
		Vervangen Brug Aldwâldmersyl.		Dit is afgerond.
		Overname Schreiersbrêge.		De brug is overgenomen door de provincie.
		Renovatie sporthal Ferwert.		Dit is in uitvoering. Gereed in 2021.
		Ombouw chlooropslag zwembad Tolhuisbad Dokkum.		Dit is afgerond.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Aanschaf schrobmachines schoonmaak gymzalen.		Dit is verwerkt in de begroting 2021.
		Realiseren urnenzuil begraafplaats Ternaard.		Dit is verwerkt in de begroting 2021.
		Onderzoek inventarisatie gemeentelijke begraafplaatsen voormalige gemeenten Ferwerderadiel en Dongeradeel.		De inventarisatie van monumenten op gemeentelijke begraafplaatsen heeft plaatsgevonden.
		Aanleggen strooivelden, knekelputten, begravingsbekisting en banken voor diverse begraafplaatsen.		Dit is verwerkt in de begroting 2021.
	Een leefomgeving met minder zwerfafval en onkruid in openbaar gebied.	Uitvoering van een objectieve beoordeling van de openbare ruimte ten aanzien zwerfafval en onkruid (schouw).		In 2020 heeft een beeldkwaliteitsschouw van de openbare ruimte plaatsgevonden (verhardingen en groen).
		Onderzoek naar efficiëntere vorm van onkruidbestrijding (pilot).		In 2020 is de huidige vorm gecontinueerd. In het 1e kwartaal van 2021 wordt opnieuw de bestrijdingsstrategie bepaald en vindt aanbesteding plaats.
		Voor het bereiken van het afgesproken beeld ten aanzien van onkruid op verhardingen, is meer inzet en dus budget nodig.		Ondanks de éénmalige middelen voor de begroting 2020, was dit onvoldoende om de afgesproken beeldkwaliteit te behalen.
603	**Realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte**			
	Vergroten van de biodiversiteit	Invoeren van bij-vriendelijk bermbeheer (maaien en afvoeren).		Het invoeren van bij-vriendelijk bermbeheer is afhankelijk van de ambities die worden vastgelegd in het nieuwe Groen- en bomenstructuurplan en Biodiversiteitsplan (2021).

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Initiatieven vanuit de mienskip actief ondersteunen.		In de begroting 2021 is budget van € 20.000,- beschikbaar voor de ondersteuning van initiatieven vanuit de mienskip.
		Aansluiten bij Nederland Zoemt in het kader van een bij-vriendelijke gemeente.		Het budget voor het aansluiten bij Nederland Zoemt is in 2021 beschikbaar.
		Bestrijding invasieve exoten in openbaar groen.		Er is geen structureel budget voor bestrijding van invasieve exoten. Bij overlast en gevaar vindt bestrijding plaats, dit zal dan tot budgetoverschrijdingen leiden.
	Energiebesparing op Openbare Verlichting.	Opstellen geharmoniseerd beleid- en beheersplan Openbare Verlichting. In deze plannen sturen op duurzaamheid en energiebesparing.		Dit wordt meegenomen in het kapitaalgoederenbeheer, dat voorjaar 2021 wordt opgeleverd.
	Inwoners bewuster maken van de klimaatverandering en de gevolgen die dat heeft voor de openbare ruimte (wateroverlast, hitte).	Het voeren van 3 à 4 ‘Klimaatdialogen’.		In 2020 zijn de volgende klimaatdialogen gevoerd: Bijeenkomst Omgevingsvisie Bewonersavond b.v. het gemeentelijke rioleringsplan Ontwerpsessies t.b.v. de dijkversterking Koehool-Lauwersmeer Bijeenkomst Bodemdaling Dongeradiel.
	Klimaatadaptieve maatregelen worden meegenomen bij (her)inrichtingen van de openbare ruimte.	Bij de ‘grotere’ herstructureringen en reconstructies klimaatadaptieve maatregelen treffen zoals bijvoorbeeld het realiseren van extra waterberging, afkoppelen van verhard oppervlak.		In enkele ruimtelijke plannen, waar zich wateroverlast problemen voordoen, is geadviseerd welke maatregelen konden worden getroffen om deze te verminderen/verhelpen. Het gaat daarbij om Hogedijken, Bonifatiusplein en Ee-zone.
	Meer gebruik van duurzame materialen.	Minder gebruik van strooizout door ombouw strooiers.		Het beleidsplan gladheidsbestrijding is door de gemeenteraad vastgesteld.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Verduurzaming randapparatuur (machines/apparaten voor onderhoud openbare ruimte).		Een inventarisatie van alle randapparatuur is gemaakt. Er wordt nog een vervangingsplan opgesteld, gereed in 2021.
		Bij vervanging van walbeschoeiing worden duurzame materialen toegepast.		Dit wordt uitgevoerd waar mogelijk.
		Natuurvriendelijke oevers toepassen waar dat mogelijk is.		Dit wordt uitgevoerd.
		Fietspaden van elementen of asfalt, die frequent onderhoud behoeven, omvormen naar een duurzame betonverharding.		Dit wordt meegenomen in het kapitaalgoederenbeleid, dit is een beleidskeuze vraagstuk (vervangingen).
		Inventariseren van overbodige paden (verharding) en opstellen van een Padenopruimplan.		Dit wordt meegenomen in het kapitaalgoederenbeleid, dit is een beleidskeuze vraagstuk.
		Omvormen fietspad Harddraversdijk Dokkum (2021).		Dit wordt opgepakt bij de ontwikkeling van de Harddraverlocatie.
		Omvormen fietspad Doniawei Hallum (2021).		De inrichting van het fietspad Doniawei is aangepast en afgerond. Eventueel aanvullende omvorming wordt meegenomen in het kapitaalgoederenbeheer.
	Kapitaalgoederen duurzamer onderhouden, levensduur verlengen.	Versterken fundering bij wegen, die aan onderhoud toe zijn en de fundering zwak is (vervangingsinvestering).		Bij het kapitaalgoederenbeheer worden vervangingsinvesteringen inzichtelijk gemaakt.
	Opwaarderen van de openbare ruimte.	Herinrichting van wegen, die aan onderhoud toe zijn en de inrichting niet meer voldoet (vervangingsinvestering).		Bij het kapitaalgoederenbeheer worden vervangingsinvesteringen inzichtelijk gemaakt.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Herinrichting Diepswal en Vleesmarkt Dokkum.		Er was in 2020 geen budget beschikbaar voor deze herinrichting.
		Herinrichting Legeweg Dokkum.		Dit project is in de begroting 2021 opgenomen.
		Herinrichting Westersingel Dokkum.		Dit project is in de begroting 2021 opgenomen. (Dit is 1 project met Legeweg).
		Herinrichting Parksteeg Dokkum.		Dit project is in de begroting 2021 opgenomen. (Dit is 1 project met Legeweg).
		Herinrichting Lange Oosterstraat, Gasthuisstraat, Molenbuurt Dokkum.		Er was in 2020 geen budget beschikbaar voor deze herinrichting.
		Herinrichting Voorstreek Dokkum.		Er was in 2020 geen budget beschikbaar voor deze herinrichting.
		Revitalisering Hoedemakerspolder Dokkum fase 2019.		Er was in 2020 geen budget beschikbaar voor deze herinrichting.
		Revitalisering Hoedemakerspolder Dokkum fase 2020.		Er was in 2020 geen budget beschikbaar voor deze herinrichting.
		Herinrichting Foijingawei Kollumerpomp.		Er was in 2020 geen budget beschikbaar voor deze herinrichting.
		Reconstructie Voorstraat Kollum.		Er was in 2020 geen budget beschikbaar voor deze herinrichting.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Herinrichting openbare ruimte Bjirkehof e.o. Kollumerzwaag.		De oplevering van fase 1 is in januari 2021. De uitvoering van fase 2 is afhankelijk van de planning van Thús Wonen.
		Herinrichting openbare ruimte centrum Hallum.		Het bouwrijpmaken is in 2020 uitgevoerd. De woningbouw vindt plaats in 2021 waarna het woonrijpmaken in 2022 plaatsvindt.
		Herinrichting openbare ruimte Gasthuisstraat Ferwert.		Dit project is in de begroting 2021 opgenomen.
604	**Verkeer/mobiliteit**			
	De gemeente draagt naar vermogen bij aan de ambitie van Fryslân zodat er in 2025 geen verkeersdoden en ernstige verkeergewonden zijn.	Instellen knelpuntenpot voor oplossen van verkeersonveilige situaties.		Voor verkeersveiligheid zijn geen structurele financiële middelen.
		Herinrichting Sparrewei Kollumerzwaag.		Het civiele werk is in december 2020 opgeleverd. De eindafwerking van de bermen vindt het voorjaar van 2021 plaats.
		Functioneel herstel fietspad Flieterpsterdyk Lichtaard.		De uitvoering is eind 2020 gestart. De oplevering vindt plaats in het voorjaar 2021.
		Openbare verlichting toegangsweg Esonstad Oostmahorn.		Dit wordt in afgeschaalde vorm meegenomen onder project SOX vervanging. Gesprekken met Esonstad over de inhoud lopen nog.
		Functioneel herstel fietspad Wanswerterdyk Burdaard.		Dit project is in de begroting 2021 opgenomen.
		Functioneel herstel Rondweg Noord Dokkum (par. weg zuid).		Er was in 2020 geen budget beschikbaar voor deze herinrichting.

Nr	Smartdoelen	Activiteiten	Voortgang jaarrekening	Toelichting Jaarrekening
		Uitbreiding areaal markeringen conform CROW normen.		Dit wordt zoveel mogelijk meegenomen in regulier werk.
	Stimuleren fietsverkeer door optimaliseren van het fietsnetwerk en het fietsparkeren.	Opstellen fietsbeleid.		Januari 2020 is de mobiliteitsvisie vastgesteld. Eén van de daaruit volgende opgaven is het opstellen van een F-wegennet. Het ontwikkelen van een hoogwaardig fietsnetwerk. De uitwerking vindt plaats in ANNO-verband.
		Verbeteren fietsveiligheid Jaachpaad Dokkum – Tergreft.		Er was in 2020 geen budget beschikbaar voor deze herinrichting.
	Zodanig faciliteren van oplaadvoorzieningen voor elektrische voertuigen, zodat gelijke tred wordt gehouden met de maatschappelijke ontwikkelingen.	Pro-actieve grondhouding ten aanzien van oplaadvoorzieningen voor initiatieven.		Zie programma Wenjen en omjouwing, doel 502.
	Verbetering van de ketenmobiliteit van alle vormen van vervoer zoals het openbaar vervoer om de bereikbaarheid te verbeteren, zodanig dat wordt voldaan aan de verplaatsingsbehoefte van de verkeersdeelnemers.	Opstellen Mobiliteitsvisie in ANNO-verband.		In 2019 is de Mobiliteitsvisie ontwikkeld. De besluitvorming heeft begin 2020 plaatsgevonden.

	Onderwerp beleidsdocumenten
	Het beter functioneren van rioolsystemen
	Gemeentelijke rioleringsplannen
	Meetplan riolering (in ontwikkeling)
	Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte
	Quick scan kapitaalgoederen en beleid onderhoudsniveau kapitaalgoederen (PPN 2017)
	Groenbeleids- en beheersplannen
	Beleidsplannen openbare verlichting
	Wegenbeleids- en beheersplannen
	Baggerplannen
	Realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte
	Intentieverklaring Dark Sky Waddengebied
	Biodiversiteitsbeleid (in ontwikkeling)
	Verkeer/mobiliteit
	Manifest verkeersveiligheid (2015)

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
GR Leer-Werkbedrijf Noard East Fryslân	Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.

Overzicht baten en lasten 2020 Programma 6: Iepenbiere Romte

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaarrekening	Saldo
Baten				
504 Verkeer en vervoer / Mobiliteit	413	273	269	-4
601 Beheer openbare ruimte	5.292	5.391	5.664	273
603 Beheer en onderhoud sportvelden en gebouwen	841	1.765	1.969	205
604 Beheer en onderhoud begraafplaatsen	472	472	477	5
Totaal baten	**7.018**	**7.901**	**8.379**	**478**
Lasten				
504 Verkeer en vervoer / Mobiliteit	-518	-668	-477	191
601 Beheer openbare ruimte	-14.474	-16.425	-15.719	706
603 Beheer en onderhoud sportvelden en gebouwen	-4.407	-5.568	-4.925	643
604 Beheer en onderhoud begraafplaatsen	-546	-544	-534	10
Totaal lasten	**-19.946**	**-23.206**	**-21.656**	**1.550**
Saldo baten en lasten	**-12.928**	**-15.305**	**-13.277**	**2.029**
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen	-1.250	-3.540	-3.540	0
Onttrekkingen	1.034	5.890	5.003	-887
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	**-216**	**2.350**	**1.462**	**-887**
Resultaat	**-13.143**	**-12.955**	**-11.814**	**1.141**

Toelichting op de verschillen Programma 6: Iepenbiere Romte

(I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
Baten			**478**
504 Verkeer en vervoer / Mobiliteit		**-4**	
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	-4	
601 Beheer openbare ruimte		**273**	
• Wegen, straten en pleinen: € 34.000 meer leges opbrengsten ontvangen en € 16.000 meer degeneratiekosten ontvangen voor herstraten.	I	50	

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
• Riolering: Hogere opbrengsten door meer ontvangen rioolheffing in 2020. Aangezien we niet meer dan 100% kostendekkend mogen zijn, wordt het saldo van riolering gestort in de voorziening riolering (zie lastenkant).	I	44	
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	179	
603 Beheer en onderhoud sportvelden en gebouwen			**205**
• Gronden en gebouwen zonder bestemming: Er zijn enkele stukken grond verkocht, die niet zijn meegenomen in de begroting. Het gaat o.a. om de gronden achter de Altenastreek in Dokkum en de Mr. Visserstraat in Kollumerpomp. Aan de lastenkant staan de kosten van de grondverkoop.	I	247	
• Gronden en gebouwen zonder bestemming: Door de vertraging in opstellen van het bestemmingsplan Hogedijken, is nog niet gestart met het bouwrijp maken van de grond en zijn er nog geen opbrensten ontvangen. Daar tegenover staan ook nog geen kosten (zie lastenkant).	I	-81	
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	39	
604 Beheer en onderhoud begraafplaatsen			**4**
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	4	
Lasten			**1.550**
504 Verkeer en vervoer / Mobiliteit			**191**
• Voorbereidingskosten Noordelijke stadsentree: Door een zorgvuldig planvormingsproces is de ontwerpopgave vertraagd. Hierdoor lopen de kosten achter ten opzichte van de begroting. De kosten worden gedekt uit de reserve ontwikkelfonds. Hier minder kosten, betekent dus een lagere onttrekking onder het kopje mutaties reserves.	I	134	
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	57	
601 Beheer openbare ruimte			**706**
• Wegen, straten en pleinen: Lagere uitgaven in groot onderhoud wegen Ferwert. Door de natte periode eind 2020 konden de werkzaamheden niet worden afgemaakt.	I	443	
• Wegen, straten en pleinen: Lagere uitgaven binnen het project Sparrewei Kollumerzwaag. Vanwege een groot voordeel in de grondbalans, er kon meer grond (zand) worden hergebruikt dan berekend. Daardoor minder grondafvoer en minder leverantie zand. Het project gaat door in 2021.	I	45	
• Project Sud Ie: Vanwege vertraging in de 3e fase van het project Sud Ie zijn de investeringen nog niet afgerond. Hierdoor vallen de kapitaallasten € 77.000 lager uit.	I	77	

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
• Onderhoudsuitgaven kunstwerken: Vanwege de coronamaatregelen heeft er een groot gedeelte van het groot onderhoud voor de kunstwerken niet uitgevoerd kunnen worden. De verwachting is dat deze werkzaamheden in 2021 alsnog uitgevoerd kunnen worden.	I	121	
• Stelpost vervangingsinvesteringen kunstwerken: Vanuit de QuickScan kapitaalgoederen is er vooruitlopend op de nog op te stellen onderhoudsplannen rekening gehouden met lasten van de toekomstige vervangingsinvesteringen. Aangezien deze onderhoudsplannen vanaf 2022 in de begroting verwerkt worden, is deze stelpost onbenut gebleven in 2020.	I	65	
• Gladheidsbestrijding: Door de milde winter is er in 2020 minder zout aangekocht.	I	54	
• Riolering: In 2020 is een deel van de onderhoudswerkzaamheden niet uitgevoerd. Het gaat dan voornamelijk om de inspecties en reiniging van de riolering en de elektrische en de mechanische keuringen van de rioolgemalen. Deze werkzaamheden zullen in 2021 alsnog worden uitgevoerd.	I	294	
• Storting voorziening riolering: Het saldo, van de lagere uitgaven en de meeropbrengsten bij riolering, per saldo € 385.000, is gestort in de voorziening riolering en blijft daarmee voor dit doel beschikbaar.	I	-385	
Verschillen kleiner dan € 50.000	I	-8	
603 Beheer en onderhoud sportvelden en gebouwen			**643**
• Gronden en gebouwen zonder bestemming: Door de vertraging in opstellen van het bestemmingsplan Hogedijken, is nog niet gestart met het bouwrijp maken van de grond. De kosten worden gedekt uit de algemene reserve. Hier minder kosten, betekent dus een lagere onttrekking onder het kopje mutaties reserves.	I	105	
Sportvelden en terreinen:			
• De subsidie voor het project ‘Bruisend Hart Hallum’ ad € 738.000 wordt in 2021 betaald. Hier staat € 138.000 en bij programma 2 € 600.000. Dit bedrag wordt via de algemene reserve doorgeschoven naar volgend jaar, per saldo budgettair neutraal.	I	138	

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
• Gebouw sport- en speluitleen: Voor dit gebouw, met alle andere gebouwen op de gemeentelijk werf aan de rondweg Noord, wordt onderhoud uitgevoerd wat gericht is op het wind en water dichthouden en het noodzakelijk onderhoud. Groot onderhoud en vervangingen zijn niet in 2020 uitgevoerd, wat resulteert in lagere uitgaven van € 78.000.	I	78	
• Sportcentrum Tolhuispark: Niet in te delen lasten: reservering voor sportverplaatsing Harddraverspark, Tolhuispark. Dit bedrag wordt middels resultaatbestemming overgeheveld naar 2021.	I	121	
• Sporthal De Trimmer Dokkum: De sloop van de Trimmer is nog niet uitgevoerd. Dekking vanuit de Algemene reserve Waardoor dit geen effect heeft op het resultaat.	I	156	
• Historische gebouwen, monumenten en dorpsgezichten: Kerkenvisie € 75.000 is nog niet uitgevoerd, het budget moet gereserveerd worden voor 2021.	I	75	
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	-32	
604 Beheer en onderhoud begraafplaatsen			**10**
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	10	

Mutaties reserves		**-887**
Toevoegingen		0
Onttrekkingen	-887	
Totaal Resultaat		**1.141**

Specificatie reserveringen Programma 6: Iepenbiere Romte

Onderwerpen	Bedragen x € 1.000		
	Bedragen	**Jaarrekening**	**Saldo**
Toevoegingen			
Algemene reserve	-260	-260	0
Reserve dekking afschrijvingen Diverse stortingen tbv dekking afschrijvingen	-2.030	-2.030	0
Reserve groot onderhoud gebouwen Structurele toevoeging	-138	-138	0
Reserve wegen Structurele toevoeging	-947	-947	0
Reserve kunstwerken Structurele toevoeging	-108	-108	0
Reserve onderhoud speeltuinen en speelplaatsen Structurele toevoeging	-57	-57	0

Onderwerpen	Bedragen x € 1.000		
	Bedragen	Jaarreke-ning	Saldo
Totaal Toevoegingen	**-3.540**	**-3.540**	**0**
Onttrekkingen			
Algemene reserve			
• Bijdrage complex s.v. de Lauwers	35	35	0
• Sporthal Heechfine renovatie	476	476	0
• Zoutelektrolyse Tolhuisbad Dokkum	271	271	0
• Monumentenbeleidsplan	15	2	-13
• Inventarisatie historische interieurs	18	14	-4
• Uitvoering Bestemmingsplan Hogedijken	24	0	-24
• De subsidie voor het project ‘Bruisend Hart Hallum’.	138	0	-138
• Overdracht Schreiersbrêge	750	750	0
• Advieskosten MFC Burdaard	5	0	-5
• Sloop de Trimmer	156	0	-156
• Kunstgrasveld Kollum	484	484	0
• Afboeken lening stichting DBF	0	16	16
Reserve dekking afschrijvingen Dekking diverse afschrijvingen	295	272	-23
Reserve groot onderhoud gebouwen Onttrekking groot onderhoud gebouwen vm Dongeradeel	251	251	0
Reserve kapitaalgoederen Onttrekking groot onderhoud wegen vm Ferwerderadiel	1.600	1.157	-443
Reserve wegen Onttrekking groot onderhoud wegen	329	307	-22
Reserve kunstwerken Onttrekking onderhoud kunstwerken	252	252	0
Reserve onderhoud speeltuinen en speelplaatsen Onttrekking onderhoud	74	74	0
Reserve opbenbare verlichting	1	1	0
Reserve ontwikkelingsfonds			
• Herstructurering terp Hallum	482	482	0
• Voorbereiding Noordelijke stadsentree	150	16	-134
• Herstructurering Bjirke-Kastanjehof Kollumerzwaag	85	85	0
Reserve coronacompensatie			
• Compensatie dorpshuizen	0	36	36
• Compensatie sport (binnen en buiten)	0	22	22
Totaal onttrekkingen	**5.890**	**5.003**	**-887**
Totaal Reserveringen	**2.350**	**1.486**	**-887**

Algemiene dekkingsmiddels

Waar gaat 'Algemiene dekkingsmiddels' over?

Algemiene dekkingsmiddels

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de algemene dekkingsmiddelen in de gemeentelijke begroting apart zichtbaar gemaakt.

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit:

- Lokale heffingen
  Dit zijn opbrengsten uit de gemeentelijke belastingen en heffingen en de daarmee samenhangende uitvoeringskosten voor de WOZ, de heffing en de invordering.

- Uitkeringen van het Rijk
  Dit zijn de van het Rijk ontvangen middelen om gemeentelijke taken uit te voeren. Het merendeel van het geld komt uit het Gemeentefonds en wordt uitgekeerd in de vorm van algemene uitkeringen, dit is inclusief de decentralisatie-uitkering "sociaal domein". Naast de algemene uitkeringen zijn er ook nog doeluitkeringen welke bestemd zijn voor het uitvoeren van een specifiek doel.

- Dividend
  Dit zijn de de opbrengsten (dividend) uit de deelnemingen in bijvoorbeeld Stedin en de BNG.

- Overige algemene dekkingsmiddelen
  Dit zijn de overige algemene dekkingsmiddelen waaronder het taakveld treasury en de overige baten en lasten (stelposten).

Mutaties in de reserves

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de mutaties in de algemene- en bestemmingsreserves apart zichtbaar gemaakt.
De mutaties in de reserves die een relatie hebben met een specifiek programma zijn opgenomen onder het desbetreffende programma, zodat per programma een resultaat voor en na bestemming zichtbaar is.

Onder algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien vinden rentetoevoegingen plaats aan de algemene reserve en de reserve bouwgrondexploitatie.

Uniforme beleidsindicatoren	Eenheid	Periode	Gemeente Noardeast-Fryslân	Nederland	Peildatum
Overhead	% van totale lasten	2020	10,8%	Niet bekend	31-12-2020
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	2020	172,00	270,00	01-03-2021
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	2020	740,00	700,00	01-03-2021
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	2020	823,00	773,00	01-03-2021

Leeswijzer uniforme beleidsindicatoren:

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Overhead	Overheadkosten: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.	Eigen begroting

Uniforme beleidsindicatoren	Toelichting	Bron
Gemiddelde WOZ waarde	De gemiddelde WOZ-waarde van woningen. In duizenden euro's Periode 2020, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	CBS
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten. Periode 2020, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	COELO
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten. Periode 2020, Bron: WSJG: 1 maart 2021.	COELO

Overzicht baten en lasten 2020 Algemiene Dekkingsmiddels

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaarrekening	Saldo
Baten				
Lokale heffingen	12.150	12.379	12.398	19
Algemene uitkeringen	88.413	91.158	92.968	1.810
Dividend	781	22.836	22.844	8
Overige algemene dekkingsmiddelen	2.845	2.828	3.252	424
Totaal baten	**104.189**	**129.200**	**131.462**	**2.261**
Lasten				
Lokale heffingen	-420	-412	-405	8
Algemene uitkeringen	0	-250	0	250
Dividend	-27	-27	-82	-55
Overige algemene dekkingsmiddelen	-3.355	-2.469	-2.955	-486
Totaal lasten	**-3.802**	**-3.158**	**-3.441**	**-283**
Saldo baten en lasten	**100.387**	**126.042**	**128.021**	**1.979**
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen aan reserves	-5.176	-34.099	-34.101	-2
Onttrekkingen aan reserves	1.024	7.251	6.962	-289
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	**-4.152**	**-26.848**	**-27.139**	**-291**
Resultaat	**96.235**	**99.194**	**100.882**	**1.687**

Toelichting op de verschillen Algemiene Dekkingsmiddels
(I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
Baten			**2.261**
Lokale heffingen		19	
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	19	
Algemene uitkeringen		1.810	
• Afrekeningen voorgaande jaren: Door de definitieve vaststelling van maatstaven uit de jaren 2018 en 2019 zijn er nog extra ontvangsten Algemene uitkering geweest, totaal € 746.000.	I	746	
• Coronacompensatiepakket III: In de decembercirculaire is het derde compensatiepakket Corona aangekondigd. Over 2020 bedroeg deze compensatie nog circa € 233.000 en is in 2021 al gestort in de reserve Coronacompensatie, bij de jaarrekening valt dit bedrag vrij in de Algemene reserve.	I	233	
• Recentelijk zijn voor de maatstaf medicijngebruik de definitieve cijfers 2019 geleverd met een aangescherpte definitie. De gemeente heeft totaal geen invloed op dit cijfer maar zorgt wel voor een structureel voordeel van € 792.000.	S	792	
• Resultaat decembercirculaire 2020	I	39	
Dividend		8	
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	8	
Overige algemene dekkingsmiddelen		424	
• Treasury: Toerekening rente aan bouwgrondexploitatie, zie ook lastenkant.	I	-73	
• Algemene baten en lasten: Diverse correcties op aanslagen belastingdienst BTW/BCF over voorgaande jaren, aan de batenkant gaat het om € 521.000 en aan de lastenkant om € 185.000. per saldo een voordeel van € 336.000.	I	521	
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	-24	
Lasten			**-283**
Lokale heffingen		8	
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	8	
Algemene uitkeringen		250	
• Betreft een drietal reserveringen voor: Klimaataanpak op wijkniveau, energieloketten en het opstellen transitievisie warmte. Deze reserveringen gaan mee naar 2021.	I	250	
Dividend		-55	
• De aandelen van Eneco hadden een beperkte boekwaarde van € 58.000. Door de verkoop vervalt deze boekwaarde.	I	-58	

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	3	
Overige algemene dekkingsmiddelen			-486
• Treasury: Toegerekende rente aan de bouwgrondexploitatie. Zie ook de batenkant waar de raming van € 73.000 stond. Per saldo is er dus een nadeel van € 8.000.	I	65	
• Dubieuze debiteuren: De voorziening dubieuze debiteuren is bepaald op basis van individuele beoordeling van openstaande posten en het risico wat er is op oninbaarheid. Mede door de Coronacrisis moet de voorziening opgehoogd worden.	I	-371	
• Algemene baten en lasten Diverse correcties op aanslagen belastingdienst BTW/BCF over voorgaande jaren, aan de batenkant gaat het om € 646.000 en aan de lastenkant om € 185.000. per saldo een voordeel vaan € 461.000.	I	-185	
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	5	
Mutaties reserves			**-291**
Toevoegingen		-2	
Onttrekkingen		-289	
Totaal Resultaat			**1.687**

Specificatie reserveringen Algemiene Dekkingsmiddels

Onderwerpen	Bedragen x € 1.000		
	Bedragen	**Jaarrekening**	**Saldo**
Toevoegingen			
Algemene reserve			
• Storting opbrengst precariobelasting	-2.882	-2.884	-2
• Storting tijdelijke uitkering gemeentefonds herindeling	-1.680	-1.680	0
• Storting meeropbrengst verkoop aandelen Eneco *In de tweede tussentijdse rapportage is € 1mln teveel geraamd in de reserve ontwikkelfonds en € 1mln te weinig in de Algemene reserve, per saldo neutraal.*	-6.101	-7.101	-1.000
• Structurele toevoeging Algemene reserve uit exploitatie	-150	-150	0
• Toevoeging AR voormalig Ferwerderadiel	-285	-285	0
Algemene reserve ter dekking van de risico's			
• Storting op basis van de risico's opgenomen bij de jaarrekening 2019	-4.339	-4.339	0
Reserve groot onderhoud gebouwen			
• Storting in de reserve groot onderhoud gebouwen 2020	-180	-180	0
Reserve Ontwikkelfonds			
• Storting in de reserve Ontwikkelfonds vanuit verkoop aandelen Eneco	-17.400	-16.400	1.000

Onderwerpen	Bedragen x € 1.000		
	Bedragen	Jaarreke-ning	Saldo
Reserve Coronacompensatie			
• Onbestemde middelen ontvangen in de Algemene uitkering voor coronacompensatie	-1.083	-1.083	0
Totaal Toevoegingen	**-34.099**	**-34.101**	**-2**
Onttrekkingen			
Algemene reserve			
• Frictiekosten: meerkilometers woonwerk t/m 2021	70	70	0
• Bovenformativiteit bestuurlijke en ambtelijke fusie	338	338	0
• Verbeteren gebruikersoppervlakte woningen BAG	98	98	0
• Storting in reserve Ontwikkelfonds	1.500	1.500	0
• Storting in reserve ter dekking van de risico's	4.339	4.339	0
• Transitie warmte (reservering Algemene uitkering)	202	0	-202
• Verkoop gemeentekantoor Kollum, afwaardering boekwaarde	127	0	-127
• Energieloketten (reservering Algemene uitkering)	38	0	-38
• Klimaataanpak op wijkniveau (reservering Algemene uitkering)	10	0	-10
• Gids geld, reservering 2019 naar 2020	11	0	-11
Reserve groot onderhoud gebouwen			
• Onttrekking reserve ter dekking kosten groot onderhoud gebouwen	519	519	0
Reserve Coronacompensatie			
• Extra kosten ICT, thuiswerkvergoeding en schoonmaakkosten 2020 ivm corona	0	99	99
Totaal onttrekkingen	**7.251**	**6.962**	**-289**
Totaal reserveringen	**26.848**	**27.139**	**-291**

Overhead

Waar gaat Overhead over?

Overhead
In het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV wordt onder artikel I, tweede lid onder l de definitie overhead nader geduid. In de toelichting van het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV is de definitie voor overhead van “Vensters voor Bedrijfsvoering” gehanteerd als uitgangspunt voor de definitie van overhead binnen het BBV. De Commissie BBV heeft als taak om duidelijkheid te verschaffen wanneer de toepassing van deze definitie in de praktijk tot vragen leidt. Dit heeft geleid tot een notitie overhead waarin beschreven is wat wel en wat niet onder de overhead valt.

Overhead bestaat in elk geval uit:
1. leidinggevenden primair proces (hiërarchisch).
2. financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie.
3. P&O / HRM.
4. inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement).
5. interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie (KCC).
6. juridische zaken.
7. bestuurszaken en bestuursondersteuning.
8. informatievoorziening en automatisering (ICT).
9. facilitaire zaken en Huisvesting.
10. documentaire Informatie Voorziening (DIV).
11. managementondersteuning primair proces.

Onderdeel van Overhead is ook de samenwerking met Dantumadiel. Zowel aan de baten als aan de lastenkant is het bedrag voor de samenwerking even groot. In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt ingegaan op het resultaat van de samenwerking.

Overzicht baten en lasten 2020 Overhead

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaarrekening	Saldo
Baten				
Overhead	14.964	14.731	15.707	977
Totaal baten	**14.964**	**14.731**	**15.707**	**977**
Lasten				
Overhead	-33.536	-33.486	-33.713	-226
Totaal lasten	**-33.536**	**-33.486**	**-33.713**	**-226**
Resultaat	**-18.572**	**-18.756**	**-18.005**	**750**

Toelichting op de verschillen Overhead
(I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
Baten			**977**
Overhead			**977**
• Samenwerking Noardeast-Fryslân – Dantumadiel: In de samenwerking zijn meer inkomsten gerealiseerd dan op basis van de primitieve begroting. In de samenwerking zijn deze wijzigingen neutraal geraamd (uitgaven gelijk aan de inkomsten). Op realisatiebasis komen deze inkomsten echter wel in de jaarrekening terecht, waardoor er nu een groot voordeel ontstaat op Overhead.	I	1.029	
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	-52	
Lasten			**-226**
Overhead			**-226**
• Samenwerking Noardeast-Fryslân – Dantumadiel: In de samenwerking zijn meer uitgaven verantwoord dan op basis van de primitieve begroting geraamd. In de samenwerking zijn deze wijzigingen neutraal geraamd (uitgaven gelijk aan de inkomsten). Doordat er een voordeel is gerealiseerd op de samenwerking worden er uiteindelijk minder lasten aan Overhead toegerekend dan de verhoging aan de batenkant. Het effect van de samenwerking zit versleuteld over alle taakvelden. Doordat Overhead een relatief groot onderdeel is van de kostentoerekening, is hier wel een duidelijk voordeel zichtbaar.	I	-824	
• Gemeentekantoor Dokkum: Er is minder uitgegeven aan groot onderhoud dan begroot, dit ook in afwachting van eventuele verbouwplannen.	I	281	
• Gemeentekantoor Kollum: Door het niet doorgaan van de verkoop gemeentehuis Kollum in 2020 heeft de extra afwaardering van € 127.000 niet hoeven plaats te vinden. Daarnaast is er minder uitgegeven aan groot onderhoud, circa € 52.000.	I	159	
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	158	
Mutaties reserves			
Toevoegingen			0
Onttrekkingen			0
Totaal Resultaat			**750**

Heffing Vennootschapsbelasting

Waar gaat Heffing Vennootschapsbelasting over?

Heffing Vennootschapsbelasting

De vennootschapsbelasting (VPB) is een belasting die wordt geheven over de winst van ondernemingen. Voor een zeer groot aantal activiteiten van de gemeente Noardeast-Fryslân geldt dat niet voldaan wordt aan de ondernemingscriteria en dat deze niet belasting- en aangifteplichtig zijn voor de VPB. Er is ofwel sprake van het aanbieden van een “collectief goed” (geen deelname economische verkeer), “normaal vermogensbeheer” of van “structureel verlieslatende activiteiten”.

De gemeente doet alleen aangifte voor haar belaste activiteiten in het kader van de verkoop afvalstromen en het grondbedrijf. Het grondbedrijf van de gemeente Noardeast-Fryslân is VPB-plichtig.

Op dit moment is daarom nog geen raming van de VPB-last voor de gemeente Noardeast-Fryslân te bepalen. Daarom is ervoor gekozen het te betalen bedrag aan VPB als een PM-post te oormerken en alleen de externe kosten die gemoeid zijn met het verplichte aangifteproces te begroten. Inmiddels heeft aangifte over 2019 plaatsgevonden, waarbij het te betalen belastingbedrag € 0,- bedraagt. Deze aangifte is nog niet vastgesteld door de Belastingdienst.

Overzicht baten en lasten 2020 Heffing Vennootschapsbelasting

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaarrekening	Saldo
Baten				
Vennootschapsbelasting (VPB)	0	0	0	0
Totaal baten	**0**	**0**	**0**	**0**
Lasten				
Vennootschapsbelasting (VPB)	-5	-5	-13	-8
Totaal lasten	**-5**	**-5**	**-13**	**-8**
Resultaat	**-5**	**-5**	**-13**	**-8**

Toelichting op de verschillen Heffing Vennootschapsbelasting

(I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S	Bedragen x € 1.000	
Baten			**0**
Lasten			**-8**
Vennootschapsbelasting (VPB)		-8	
• Verschillen kleiner dan € 50.000	I	-8	
Mutaties reserves			
Toevoegingen			0
Onttrekkingen			0
Totaal Resultaat			**-8**

Onvoorzien

Waar gaat Onvoorzien over?

Onvoorzien
Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de gereserveerde middelen voor structureel onvoorzien apart zichtbaar gemaakt in de begroting.

Overzicht baten en lasten 2020 Onvoorzien

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Jaarrekening	Saldo
Baten				
Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal baten	**0**	**0**	**0**	**0**
Lasten				
Onvoorzien	-94	-24	0	24
Totaal lasten	**-94**	**-24**	**0**	**24**
Resultaat	**-94**	**-24**	**0**	**24**

Toelichting op de verschillen Onvoorzien
(I)= Incidenteel (S)= Structureel

Onderwerpen	I of S		Bedragen x € 1.000	
Baten				**0**
Lasten				**24**
Onvoorzien			24	
• De post onvoorzien is ongebruikt gebleven	I	24		
Mutaties reserves				
Toevoegingen				0
Onttrekkingen				0
Totaal Resultaat				**24**

Rekeningresultaat

Recapitulatie

Het rekeningresultaat bedraagt € 2.233.660.

Resultaatanalyse

Omschrijving	Begroting na wijziging (x € 1.000)	Werkelijk (x € 1.000)	Saldo (x € 1.000)
Programma's	15.204	22.696	7.492
Dekkingsmiddelen, onvoorzien	0	0	0
Resultaat voor bestemming	15.204	22.696	7.492
Mutaties in reserves	-16.770	-20.462	-3.692
Resultaat jaarrekening 2020 (voordelig)	-1.567	2.234	3.800

De belangrijkste afwijkingen tussen de bijgestelde begroting en de realisatie zijn in onderstaande tabel opgenomen. Hierbij wordt een ondergrens van € 100.000 gehanteerd.

Omschrijving (op hoofdlijnen)	Bedrag (x € 1.000) += meevaller -= tegenvaller
Programma 1	
• Bestuur: Storting voorziening wethouderspensioenen. Oorzaken zijn verlaging rekenrente en hogere levensverwachting.	-382
Programma 2	
• Huisvesting onderwijs: Op basis van de raadsbesluiten worden de kosten voor het Kindcentrum ad € 6,3mln gedekt uit diverse reserves. De begroting is bij het overgaan van 2019 naar 2020 niet juist aangepast waardoor een bedrag van circa € 2mln niet in de raming terecht is gekomen. In de reserve is dit geld echter wel beschikbaar voor dit doel. De totale kosten tot dusver bedragen € 5,6mln ten opzichte van het beschikbare krediet van € 6,3mln.	-1.338
Programma 3	
• WMO: De WMO sluit in 2020 € 285.000 postief. Grootste oorzaak hiervan is een voordeel op het budget van opvang en beschermd wonen. In programma 3 is dit bedrag verder gespecificeerd.	285
• Inkomensondersteuning: Door voornamelijk de rijksregelingen was de instroom bij de gemeente voor inkomensondersteuning lager dan verwacht. Dit levert per saldo (baten en lasten gesaldeerd) een voordeel op van € 939.000. In programma 3 is dit bedrag verder gespecificeerd.	939
• Participatie: In de algemene uitkering wordt rekening gehouden met bepaalde maatstaven voor deze taak. NEF hanteert hierbij de werkelijke aantallen. Hierdoor ontstaat een verschil van € 229.000 in de berekening van de bijdrage aan NEF. Daarbij is het verschil te verklaren door het betalen van een bonus beschut werken van € 80.000 aan NEF.	-309

Omschrijving (op hoofdlijnen)	Bedrag (x € 1.000) += meevaller -= tegenvaller
• Participatie: De lagere lasten re-integratie- en participatievoorzieningen zijn te verklaren doordat NEF de covid compensatie middelen niet heeft hoeven inzetten op basis van de resultaten 2020. Verder is sprake van minder reiskosten uitkering aan cliënten die een inburgeringstraject volgen, dit als gevolg van de coronapandemie. Tevens zijn de huurkosten van een pand in Kollum (raderwerk) komen te vervallen.	406
• Bij de tweede tussenrapportage is een inschatting gemaakt van de meerkosten ZIN. Daarbij is € 500.000 budgetneutraal overgeheveld van PGB Jeugd 18- naar ZIN. De kosten voor ZIN zijn uiteindelijk 170.000 hoger uitgevallen dan geraamd. Hier tegenover staat een voordeel van € 61.000 op het PGB Jeugd 18- budget. Per saldo is er een tekort van € 109.000.	-109
Programma 4	
• Toeristenbelasting: Vanwege de coronacrisis ligt het aantal overnachtingen uiteindelijk toch flink lager dan begroot.	-120
• Overige verschillen	20
Programma 5	
• Grofhuishoudelijk en deelstromen (milieustraten): Vanwege onjuiste budgettering is een tekort ontstaan ten opzichte van de begroting. Daarnaast is door de Coronacrisis geleid tot een substantieel hogere inname van grofhuishoudelijk afval.	-273
• Bestemmingsplannen: In 2020 zijn de bestemmingsplannen Hogedijken, Regiostad Dokkum (o.a.) verder uitgewerkt. Het bestemmingsplan Hogedijken is afgerond. In 2021 wordt de opstelling van bestemmingsplannen voortgezet en wordt nieuw ruimtelijk beleid ontwikkeld.	125
Programma 6	
• Gronden en gebouwen zonder bestemming: Er zijn enkele stukken grond verkocht, die niet zijn meegenomen in de begroting. Het gaat o.a. om de gronden achter de Altenastreek in Dokkum. Aan de lastenkant staan de kosten van de grondverkoop.	247
• Onderhoudsuitgaven kunstwerken: Vanwege de coronamaatregelen heeft er een groot gedeelte van het groot onderhoud voor de kunstwerken niet uitgevoerd kunnen worden. De verwachting is dat deze werkzaamheden in 2021 alsnog uitgevoerd kunnen worden.	121
• Beheer openbare ruimte: Aan de batenkant zijn voordelen behaald door onder andere hogere leges, hogere opbrengst rioolheffing en toerekening van baten in verband met de invordering van de gemeentelijke heffingen.	273
• Riolering: In 2020 is een deel van de onderhoudswerkzaamheden niet uitgevoerd. Het gaat dan voornamelijk om de inspecties en reiniging van de riolering en de elektrische en de mechanische keuringen van de rioolgemalen. Deze werkzaamheden zullen in 2021 alsnog worden uitgevoerd.	294
• Storting voorziening riolering: Het saldo, van de lagere uitgaven en de meeropbrengsten bij riolering, per saldo € 385.000, is gestort in de voorziening riolering en blijft daarmee voor dit doel beschikbaar.	-385
• Sportcentrum Tolhuispark: Niet in te delen lasten: reservering voor sportverplaatsing Harddraverspark, Tolhuispark. Dit bedrag wordt middels resultaatbestemming overgeheveld naar 2021.	121

Omschrijving (op hoofdlijnen)	Bedrag (x € 1.000) += meevaller -= tegenvaller
Algemiene dekkingsmiddels	
• Algemene uitkering: Door de definitieve vaststelling van maatstaven uit de jaren 2018 en 2019 zijn er nog extra ontvangsten Algemene uitkering geweest, totaal € 746.000	746
• Algemene uitkering: Coronacompensatiepakket III: In de decembercirculaire is het derde compensatiepakket Corona aangekondigd. Over 2020 bedroeg deze compensatie nog circa € 504.000 en is in 2021 al gestort in de reserve Coronacompensatie, bij de jaarrekening valt dit bedrag vrij in de Algemene reserve	233
• Algemene uitkering: Recentelijk zijn voor de maatstaf medicijngebruik drempel de definitieve cijfers 2019 geleverd met een aangescherpte definitie. De gemeente heeft totaal geen invloed op dit cijfer maar zorgt wel voor een structureel voordeel van € 792.000	792
• Algemene baten en lasten: Diverse correcties op aanslagen belastingdienst BTW/BCF over voorgaande jaren, aan de batenkant gaat het om € 521.000 en aan de lastenkant om € 185.000. per saldo een voordeel vaan € 336.000.	336
• Dubieuze debiteuren: De voorziening dubieuze debiteuren is bepaald op basis van individuele beoordeling van openstaande posten en het risico wat er is op oninbaarheid. Mede door de Coronacrisis moet de voorziening opgehoogd worden.	-371
• Onderhoud gemeentekantoor Dokkum: Er is minder uitgegeven aan groot onderhoud dan begroot, dit ook in afwachting van eventuele verbouwplannen.	281
• Gemeentekantoor Kollum:Door het niet doorgaan van de verkoop gemeentehuis Kollum in 2020 heeft de extra afwaardering van € 127.000 niet hoeven plaats te vinden. Daarnaast is er minder uitgegeven aan groot onderhoud, circa € 52.000.	158
Overig	
• Samenwerking Noardeast-Fryslân, Dantumadiel	550
• Verschillen kleiner dan € 100.000	1.160
Saldo resultaat ten opzichte van de begroting na bestemming	**3.800**

Analyse begrotingsrechtmatigheid

In artikel 5 van de op 17 januari 2019 vastgestelde verordening ex. art. 212 van de gemeentewet zijn onderstaande normen voor begrotingsrechtmatigheid vastgelegd:

De norm voor begrotingsrechtmatigheid ligt op het niveau van overschrijding van de lasten van de programma's. Indien er overschrijdingen zijn, moeten deze worden toegelicht door het college indien de overschrijding meer bedraagt dan € 250.000.

Norm voor begrotingsrechtmatigheid ten aanzien van de balansposten ligt op het niveau van de geautoriseerde bedragen. Voor het schuiven van budgetten tussen programma's is toestemming van de gemeenteraad vereist.
Het college mag binnen de programma's met budgetten schuiven, mits de lasten van producten niet dusdanig worden overschreden dat de realisatie van andere producten binnen hetzelfde programma onder druk komt te staan. Indien de lasten van een geautoriseerd budget of een investeringskrediet met meer dan € 250.000 is overschreden moet dit aan de raad zijn gerapporteerd. Aan de hand van voorgaande criteria kunnen de volgende conclusies op de begrotingsoverschrijdingen van de lasten uit de financiële analyse worden getrokken.

In onderstaande tabel zijn niet de verschillen in de uitvoeringsbegroting per progamma opgenomen. Dit omdat deze verschillen per saldo budgettair neutraal zijn.

Begrotingsafwijkingen	**Rechtmatig**	**Onrechtmatig**	**Motivering van de conclusie**
1. Ynwenner en Bestjoer	**x 1.000**	**x 1.000**	
Burgemeester en wethouders: Betreft voorziening wachtgeld waar een storting moet plaatsvinden. Oorzaken zijn verlaging rekenrente en langere levensverwachting.	-382		De berekening van de pensioenvoorziening wordt eind van het verslagjaar gemaakt door Visma en zijn derhalve niet eerder beschikbaar en ontstaan bij het opmaken van de jaarrekening.
2. Mienskip			
Huisvesting kindcentrum: Op basis van de raadsbesluiten worden de kosten voor het Kindcentrum ad € 6,3 mln voor € 2,7 mln gedekt uit de Algeme reserve, voor € 3,5 mln uit de reserve Precario en voor € 0,1 mln uit de reserve Onderwijshuisvesting. Bij de overheveling van de reserve Precario en de reserve Onderwijshuisvesting naar de Algemene reserve zijn de bedragen niet gereserveerd voor het Kindcentrum waardoor er in de jaarrekening een overschrijding zichtbaar wordt van € 1,3 mln. Per saldo zijn de werkelijk gemaakte kosten voor het Kindcentrum € 5,6 mln ten opzichte van het beschikbare krediet van € 6,3 mln, een voordeel van € 0,7 mln.	-1.338		Op basis van raadsbesluiten is het budget beschikbaar. Door een administratieve fout is dit geld in 2020 niet als onttrekking opgenomen uit de reserve, waardoor er nu een overschrijding op het programma ontstaat.

Begrotingsafwijkingen	Recht-matig	Onrecht-matig	Motivering van de conclusie
In het afsluitingdocument van het Kindcentrum zal de financiën verder toegelicht worden.			
4. Wurk, Bedriuw en Rekreaasje			
Regiodeal: Noardeast-Fryslân is penvoerder voor de Regiodeal. Conform het BBV moeten de bijdragen van de andere deelnemende gemeenten ook via de exploitatie van Noardeast-Fryslân lopen, dit was niet geraamd.	-1.817		Kostenoverschrijdingen die gecompenseerd wordt door direct gerelateerde inkomsten
5. Wenjen en Omjouwing			
Bouwgrondexploitatie: De bouwgrondexploitatie is in principe budgettair neutraal en wordt daarom niet in de begroting opgenomen.	-1.114		Kostenoverschrijdingen die gecompenseerd wordt door direct gerelateerde inkomsten
Algemene dekkingsmiddelen			
Algemene baten en lasten: opboeken dubieuze debiteuren	-371		Deze post wordt met het opmaken van de jaarrekening berekend, en was derhalve niet eerder op te merken.

Paragrafen

Paragraaf lokale heffingen

Inleiding

Het kalenderjaar 2020 zal menigeen bijblijven als het jaar waarin het COVID-19 virus zich voor het eerst aandiende en inmiddels is uitgegroeid tot een wereldwijde epidemie. De effecten op het maatschappelijke, sociale en economische vlak zijn enorm. Ook Noardeast-Fryslân heeft zich aan de gevolgen van het COVID-19 virus niet kunnen onttrekken. Om de effecten enigszins te mitigeren, heeft het college in een zo'n vroeg mogelijk stadium een zogenoemd Coronabeleid ontwikkeld voor onder andere de heffing en invordering van lokale belastingen. De belangrijkste regeling hield in, dat ondernemers op verzoek voor de op hen drukkende zakelijke belastingen, waaronder met name de onroerendezaakbelastingen, uitstel van betaling konden krijgen (bijzonder uitstel van betaling).

Achterblijvende opbrengst toeristenbelasting

In algemeenheid zijn de effecten van de in verband met het virus door de overheden getroffen maatregelen op de opbrengst van de lokale heffingen voor Noardeast-Fryslân gering.
Dat geldt echter niet voor de opbrengst toeristenbelasting. Die blijft met een bedrag van € 120.000 ver achter bij het begrote bedrag van € 376.000. Deze achterblijvende opbrengst hangt volledig samen met de vraaguitval ten gevolge van de door het Rijk getroffen maatregelen vanwege het COVID-19 virus, hetgeen onder meer heeft geleid tot een sterke afname van de nationale en internationale mobiliteit. Met name de grotere aanbieders van groepsaccommodaties ondervinden de gevolgen van deze maatregelen en hebben te maken met behoorlijk teruglopende bezoekersaantallen.

Beleid publiekrechtelijke heffingen en kwijtschelding

Algemeen beleid is om de tarieven van de belastingen, heffingen en rechten elk jaar te verhogen met de stijging van het consumentenprijsindexcijfer. Bij het opstellen van de begroting is 2020 uitgegaan van een inflatiepercentage van 1,5% conform de geharmoniseerde consumentenprijsindex (HCPI) van het Centraal Plan Bureau.
Een uitzondering geldt voor de riool- en afvalstoffenheffing. Voor die heffingen is het beleid dat de tarieven altijd op een kostendekkend niveau worden vastgesteld in die zin dat de geraamde opbrengsten voor enig jaar gelijk dienen te zijn aan de geraamde lasten (100% kostendekking).
In dat verband zijn de tarieven afvalstoffenheffing voor het jaar 2020 verhoogd met 9,31% en tarieven rioolheffing met 7,89%.

Kwijtscheldingsbeleid

Met het hanteren van een kwijtscheldingsregeling geeft de gemeente burgers de mogelijkheid om voor (gedeeltelijke) kwijtschelding in aanmerking te komen voor de onroerende zaakbelastingen, afvalstoffenheffing en rioolheffing. De ruimte om een eigen gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid te voeren is beperkt. Kwijtschelding wordt verleend op basis van de maximaal toegestane rijksnormen, zijnde 100% van de bijstandsnorm of 100% van de AOW-norm. Over het belastingjaar 2020 is voor een bedrag van € 417.771 kwijtgescholden. Begroot was € 500.750.

Opbrengsten

In de begroting wordt jaarlijks een beeld geschetst van de te verwachten opbrengsten van de belastingen, rechten en heffingen en in de jaarrekening een beeld van de daadwerkelijk gerealiseerde bedragen. In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van die begrote en gerealiseerde opbrengsten voor het jaar 2020.

Opbrengsten € 1.000	Begroot	Werkelijk	Verschil
Onroerendezaakbelastingen woningen	5.651	5.662	11
Onroerendezaakbelastingen niet-woningen	3.405	3.408	3
Belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten	1.3	1.3	0
Afvalstoffenheffing	4.943	4.991	48

Opbrengsten € 1.000	Begroot	Werkelijk	Verschil
Rioolheffing	4.966	5.008	42
Toeristenbelasting*	376	256	-120
Forensenbelasting	151	149	-2
Reclamebelasting	89	83	-6
Precariobelasting op kabels en leidingen	2.882	2.882	0
Bruggelden	93	91	-2
Liggelden pleziervaartuigen	9	9	0
Baatbelasting	20	20	0
Leges	1.531	1.608	77
Lijkbezorgingsrechten	391	386	-5
Liggelden woonschepen en bedrijfsvaartuigen	4	4	0
Parkeerbelastingen	233	232	-1
Totaal	24.746	24.791	45

*Voor deze belasting geldt dat de aanslagen pas na afloop van het kalenderjaar 2020 worden vastgesteld. Die worden dan op of omstreeks eind april 2021 verzonden. Wel worden voor de drie grootste belastingplichtigen in de loop van het belastingjaar voorlopige aanslagen vastgesteld. In 2020 bedroeg de hoogte daarvan € 114.000. Op basis van de begin dit jaar ontvangen aangiften verwachten wij in de loop van 2021 nog aanslagen 2020 vast te stellen tot een bedrag van circa € 142.000 wat de totale opbrengst € 256.000 maakt.

Kostendekking riool- en afvalstoffenheffing

De geraamde opbrengsten van de afvalstoffenheffing, rioolheffing mogen niet uitgaan boven de geraamde lasten voor dat jaar. Voor het jaar 2020 gelden de volgende feitelijke dekkingspercentages:

- Afvalstoffenheffing 100%
- Rioolrechten 100%
- Lijkbezorgingsrechten 67%
- Leges 66%

Woonlasten 2020 Noardeast-Fryslân

Voor het schetsen van een beeld over de ontwikkeling van woonlasten die samenhangen de hoogte van de lokale belastingdruk, wordt in de praktijk onderscheid gemaakt tussen de “eigenaar-bewoner” en de “huurder” en daarbinnen weer tussen één- en meerpersoonshuishoudens. Het verschil hangt samen met de onroerendezaakbelastingen, die wel door de eigenaar van een woning wordt betaald, maar niet door de huurder.

Landelijke beeld

Een meerpersoonshuishouden met een eigen woning betaalde in 2020 gemiddeld € 776 aan de gemeente. Dat is 5,0 procent meer dan in 2019. Er ging 295 euro naar de onroerendezaakbelastingen, € 283 naar de afvalstoffenheffing en € 199 naar de rioolheffing.
Huurders betaalden gemiddeld € 389 aan een gemeente. Dit bedrag is lager, omdat huurders als hiervoor reeds opgemerkt, geen onroerendezaakbelastingen betalen. Zij betalen gemiddeld een bedrag van € 283 aan afvalstoffenheffing en € 106 aan rioolheffing.

Lokale beeld

In onderstaande tabellen zijn de gemiddelde woonlasten van Noardeast-Fryslân voor het jaar 2020 weergegeven, alsmede de plaats van de gemeente binnen de landelijke en provinciale rangorde. Tevens is zowel in euro’s als procentueel de afwijking ten opzichte van het Friese gemiddelde opgenomen.
De cijfers zijn ontleend aan de Coelo Atlas van de lokale lasten 2020.

Woonlasten 2020 eigenaar - bewoner

Gemeente	Eénpersoons	Meerpersoons	Rangorde Provinciaal meer Persoons	Rangorde Landelijk meer Persoons
Noardeast-Fryslân	740	823	14[1)]	235[2)]
Gemiddelde in Friesland	662	762		

In 2019 stond Noardeast-Fryslân provinciaal op plek 17 en landelijk op plek 257.

Verhouding t.o.v. Fries gemiddelde	Eénpersoons	Meerpersoons
In %	111%	108%
In Euro's	€ 78	€ 61

Woonlasten 2020 huurder

Gemeente	Eénpersoons	Meerpersoons	Rangorde Provinciaal meer Persoons	Rangorde Landelijk meer Persoons
Noardeast-Fryslân	445	527	14[1)]	320[2)]
Gemiddelde in Friesland	317	422		

In 2019 stond Noardeast-Fryslân provinciaal op plek 17 en landelijk op plek 353.

Verhouding t.o.v. Fries gemiddelde	Eénpersoons	Meerpersoons
In %	140%	125%
In euro's	€ 128	€ 105

[1)] nummer 1 heeft de laagste woonlasten, nummer 18 de hoogste
[2)] nummer 1 heeft de laagste woonlasten en nummer 372 de hoogste

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Aanleiding en achtergrond

De Gemeente Noardeast-Fryslân vindt het van belang om risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering beheersbaar te maken. Door inzicht in de risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige investeringen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie. Om inzicht in de risico's van de gemeente te verkrijgen is er een risico-inventarisatie uitgevoerd. Hieronder wordt verslag gedaan van de resultaten van de risico-inventarisatie. Op basis van de geïnventariseerde risico's is tevens het minimaal noodzakelijke weerstandsvermogen berekend.

Risicoprofiel

Om de risico's van de gemeente in kaart te brengen is een risico-inventarisatie uitgevoerd in samenwerking met de betrokken medewerkers uit de organisatie. Hierbij is gebruik gemaakt van het softwareprogramma NARIS waarmee risico's systematisch in kaart kunnen worden gebracht en beoordeeld. Uit de inventarisatie zijn 65 risico's in beeld gebracht. In het onderstaande overzicht wordt de top 20 van deze risico's gepresenteerd die de hoogste bijdrage leveren aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Deze top 20 risico's bepalen gezamenlijk voor 81% het noodzakelijke weerstandsvermogen.

Met deze risico inventarisatie hebben wij een eerste stap gezet in het beschrijven van risico's. Het geeft meer inzicht in de aanwezige risico's en stelt organisatie en bestuur in staat beter te sturen op de beheersing van risico's en te bepalen welk weerstandsvermogen nodig is om financiële schade voortkomend uit risico's te ondervangen. Wij zijn van plan de komende jaren het inzicht in risico's en de sturing en beheersing van de risico's verder te ontwikkelen.

Onderstaand treft u een overzicht aan van de risico top-20 van de gemeente Noardeast-Fryslân.

Tabel 1 : belangrijkste financiële risico's

Risico-nummer	Risico	Gevolgen	Financieel gevolg	Invloed
R227	Door de herijking van het gemeentefonds zullen de plattelandsgemeenten waarschijnlijk minder geld van het rijk ontvangen.	Financieel - Herijking zal waarschijnlijk tot een lagere Algemene Uitkering leiden.	max.€ 3.250.000	26.70%
R169	Groei van het aantal clienten en voorzieningen waardoor er meer gebruik wordt gemaakt van de WMO.	Financieel - Uitvoeringskosten WMO stijgen.	max.€ 500.000	7.43%
R267	CORONA - Sterkte instroom en vertraagde uitstroom bijstandgerechtigden (BUIG) en bijzondere bijstand zelfstandigen (BBZ).	Financieel – Meer uitkeringen	max.€ 500.000	6.23%
R182	Er is minder uitstroom uit de participatiewet dan de beoogde 10%.	Financieel - Kosten voor de uitvoering van de participatiewet dalen niet terwijl daar wel rekening mee wordt gehouden.	max.€ 525.000	5.03%
R260	CORONA - Faillissement/surseance verbonden partijen.	Financieel - Extra bijdrage verbonden partijen, Imago - Extra bijdrage verbonden partijen.	max.€ 800.000	5.01%
R262	CORONA - Taakstellende bezuinigingen worden niet gehaald.	Financieel geen sluitende begroting	max.€ 500.000	3.44%

Risico-nummer	Risico	Gevolgen	Financieel gevolg	Invloed
R261	CORONA - Minder inkomsten Faillissement/surseance/financiële tegenvallers bij deelnemingen.	Financieel - Minder dividend.	max.€ 446.000	2.56%
R155	De munitiestortplaats op de Engelsmanplaat moet worden gesaneerd en het Rijk houdt de gemeente daarvoor verantwoordelijk.	Financieel - In de begroting is geen rekening gehouden met mogelijke saneringskosten van munitiestortplaats Engelsmanplaat.	max.€ 5.000.000	2.49%
R32	Faillissement van MFC.	Financieel - Garantstelling van €1,2 miljoen. Afboeken boekwaarde op maatschappelijk vastgoed en treffen alternatieve voorzieningen.	max.€ 2.500.000	2.33%
R188	Indicaties voor jeugdzorg worden niet conform contractafspraken en administratieprotocol uitgevoerd door de zorgaanbieders.	Financieel - Dit leidt tot hogere zorgkosten.	max.€ 220.000	2.25%
R107	Extreem hoog ziekteverzuim van het gemeentelijke personeel.	Financieel - Er moet meer personeel van derden worden ingehuurd.	max.€ 251.600	2.24%
R189	Oneigenlijk gebruik van gemeenschapsgeld door dubieuze zorgaanbieders (fraude).	Financieel - Gemeente betaalt voor zorg die niet volgens afspraak wordt geleverd.	max.€ 525.000	2.13%
R229	Het subsidiebureau voor de versnellingsagenda maakt een (procedurele) inschattingsfout bij de beoordeling van een ingediende subsidieaanvraag, waardoor door de Regioboard en het college van Noardeast-Fryslan een foutieve subsidietoekenning plaatsvindt.	Financieel - Een bezwaarschift kan er toe leiden dat de aangevraagde middelen toch moeten worden toegekend.	max.€ 500.000	2.03%
R214	Het budgethouderschap en de sturing & control op de bewaking van budgetten is niet optimaal.	Financieel - Overschrijding van budgetten.	max.€ 500.000	2.02%
R106	Naheffing en/of boete van belastingdienst, UWV, ABP of een andere instantie (belastingdienst)	Financieel - Naheffing en/of boete.	max.€ 629.000	1.73%
R62	Sud Ie: overschrijding budget programma.	Financieel --	max.€ 400.000	1.62%
R110	Beschikbaarheid van informatiesystemen.	Financieel --	max.€ 1.125.000	1.55%
R141	Grondexploitatie: kosten vallen hoger uit dan begroot.	Financieel - Lopende grondexploitaties worden verliesgevend, dan wel minder winstgevend.	max.€ 335.000	1.42%
R164	Vermindering van areaal, bomen die omvallen.	Financieel - opruimen van bomen en planten en herplanten van bomen en planten. bestrijden van insecten / rupsen	max.€ 100.000	1.23%

De totale maximale financiële omvang van de top 20 aan risico’s is ongeveer € 23,6 miljoen.
Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie in Naris uitgevoerd. De risicosimulatie is toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag niet nodig is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden.

De onderstaande grafiek en tabel 2 laten de resultaten van de risicosimulatie zien

Tabel 2: Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages	
Percentage	**Bedrag**
5%	€ 1.713.303
10%	€ 1.983.187
15%	€ 2.190.350
20%	€ 2.372.611
25%	€ 2.539.955
30%	€ 2.705.634
35%	€ 2.876.754
40%	€ 3.055.619
45%	€ 3.246.119
50%	€ 3.456.356
55%	€ 3.676.892
60%	€ 3.915.830
65%	€ 4.168.358
70%	€ 4.421.679
75%	€ 4.681.785
80%	€ 4.953.849
85%	€ 5.252.888
90%	**€ 5.615.993**
95%	€ 6.162.829

Uit de grafiek en de bijbehorende tabel volgt dat 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van afgerond € 5.616.000 (benodigde weerstandscapaciteit).

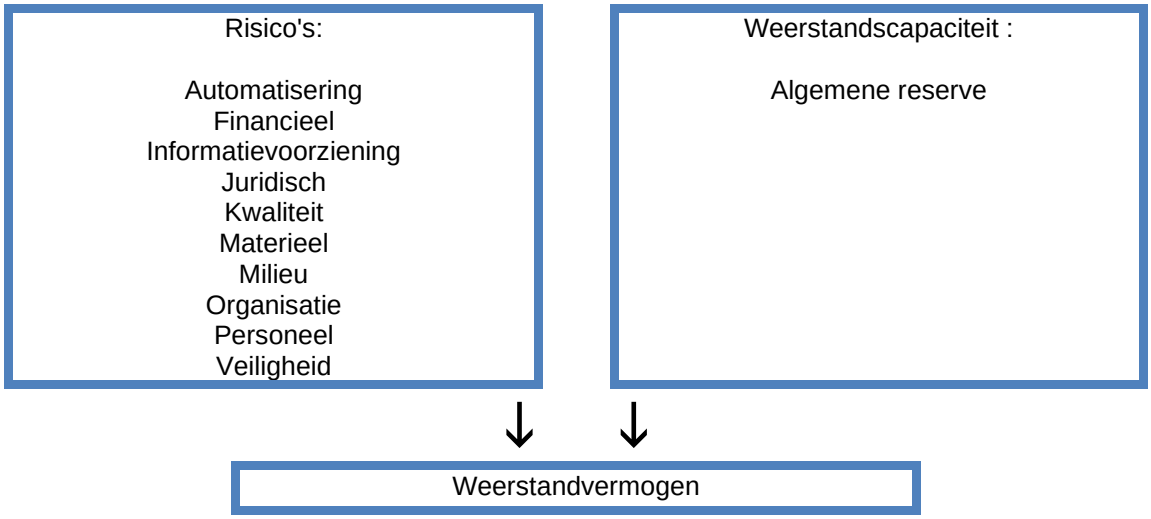
Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van Gemeente Noardeast-Fryslan bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken. In het geval van de gemeente Noardeast-Fryslân is dat de Algemene reserve.

Weerstand	**Startcapaciteit**
Algemene reserve	18.178.000
Algemene reserve ter dekking van risico’s	5.315.000
Post onvoorzien	94.000
Totale weerstandscapaciteit	**23.587.000**

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in de volgende figuur weergegeven.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandcapaciteit}} = \frac{€\ 23.587.000}{€\ 5.616.000} = 4{,}20$$

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van het berekende ratio.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

Het weerstandsvermogen valt in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen alleen zegt echter niet zoveel over hoe de financiële positie er voor staat. Deze worden hierna bij het onderdeel Kengetallen verder toegelicht. Al deze kengetallen dienen in samenhang te worden bezien, omdat ze alleen gezamelijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie.

Kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van gemeenten. Om dit te bereiken is de BBV op dit onderdeel aangepast en wordt deze paragraaf uitgebreid met de volgende kengetallen voor :

- Netto schuldquote;
- Solvabiliteitsratio;
- Grondexploitatie;
- Structurele exploitatieruimte;
- Belastingcapaciteit.

Deze kengetallen maken inzichtelijk over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de gemeente.

Netto schuldquote / Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen

Hoe hoger de schuld hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote laat de verhouding zien tussen de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen van de gemeente en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- en exclusief doorgeleende gelden weergegeven.

	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020	Begroting 2021
Netto schuldquote (excl. doorgeleende gelden)	53%	66%	**27%**	45%
Netto schuldquote	57%	69%	**29%**	47%

Uit het benchmarkonderzoek van BDO over 2021 blijkt dat de gemiddelde nettoschuldquote bij Nederlandse gemeenten in 2019 ruim 49% bedroeg. In 2010 was dat nog een kleine 40%. Ook leningen bij derden zijn meegewogen in dit percentage. Naar verwachting neemt de schuldquote de komende jaren verder toe – mede door het dalen van de solvabiliteit. Een hogere schuldquote hoeft overigens niet altijd een slecht teken te zijn. Een gemeente is immers een ‘bestedingshuishouding’. Het hoofddoel is niet om zo veel mogelijk eigen vermogen dan wel middelen aan te houden en daar rendementen uit te halen, maar veel meer om de inkomsten optimaal in te zetten ten behoeve van betere voorzieningen voor de burgers.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio (= Eigen Vermogen / Totaal Vermogen) geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe weerbaarder de gemeente is.

	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020	Begroting 2021
Solvabiliteit	16%	14%	**25%**	21%

Uit het benchmarkonderzoek van BDO over 2021 blijkt dat de solvabiliteit steeds verder daalt. De gemiddelde solvabiliteit van gemeenten daalt al enkele jaren: van bijna 40% in 2010 tot een kleine 34% in 2019. De prognose is dat de solvabiliteit van gemeenten eind 2021 verder zal dalen en in 2023 uitkomt op 30%. Deze daling lijkt een direct gevolg te zijn van de invoering van het sociaal domein en de toenemende kosten hiervan. Met name in de jeugdzorg zijn de dalingen het grootst. Gemeenten met 25.000 tot 50.000 inwoners hebben een gemiddelde solvabiliteit van 34%. Daarmee zitten ze ruim binnen de veilige marge. Toezichthouders van de provincies beschouwen een solvabiliteit tussen de 20%–50% immers als neutraal.

Op basis van de stresstest kreeg gemeente Noardeast-Fryslân het rapportcijfer 6 op basis van de jaarrekeningcijfers 2019. Als je de stresstest over 2020 op basis van dezelfde criteria uit zou voeren dan zou gemeente Noardeast-Fryslân het rapportcijfers 8 behalen.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten uit de exploitatie. Omwille van de vergelijkbaarheid van jaar op jaar is voor alle jaren uitgegaan van grond waarden exclusief niet in exploitatie genomen gronden (zoals vanaf de jaarrekening 2016 voorgeschreven door het BBV).

	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020	Begroting 2021
Grondexploitatie	2%	0%	1%	-2%

De grondexploitatieratio geeft aan hoe groot de waarde van de grond is ten opzichte van de baten. Hoe minder grond een gemeente verkoopt, hoe hoger de grondpositie en hoe hoger de boekwaarde. Een

grondexploitatie van 10% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar. Uit het benchmarkonderzoek van BDO blijkt dat de grondexploitaties van welke gemeenten dan ook al jarenlang dalen. Ook in 2019 was dat weer het geval. De meeste grond is al verkocht, de ruimte is beperkt en daardoor hebben gemeenten nog maar weinig mogelijkheden om iets met gronden te doen.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar het saldo van de structurele baten en structurele lasten en dit saldo wordt afgezet tegen de totale baten.

	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020	Begroting 2021
Structurele exploitatieruimte	-6%	-2%	1%	2%

Ook bij de structurele exploitatieruimte gaat het benchmarkonderzoek van BDO over 2021 vooral uit van dalende cijfers. Dit kengetal helpt mee om te beoordelen welke ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Die ruimte wordt steeds kleiner, zo blijkt uit de cijfers over 2019. De structurele exploitatieruimte was over 2019 bij 45% van de gemeenten negatief. Dit betekent dat veel gemeenten hun meerjarenbegroting structureel niet meer sluitend krijgen.

Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om haar belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de woonlasten Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale lasten woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar “t” te vergelijken met het landelijke gemiddelde in jaar “t-1” in en uit te drukken in een percentage.

	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020	Begroting 2021
Belastingcapaciteit	108%	106%	106%	109%

Dit kengetal geeft inzicht in hoe de belasting druk in de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. De belangrijkste belastingen die gemeenten heffen zijn de onroerendezaakbelasting op huizen en bedrijfspanden, en de riool- en afvalstoffenheffing. Als dit kengetal laag is, betekent het dat een gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Uit het benchmarkonderzoek van BDO blijkt dat in 2019 de gemiddelde belastingcapaciteit van gemeenten, groot of klein, over de gehele linie omhooggegaan met gemiddeld 3,6%. Grotere gemeenten hebben gemiddeld genomen een lagere belastingdruk dan kleinere gemeenten, blijkt uit ons onderzoek. Daardoor kunnen zij indien nodig gemakkelijker extra inkomsten genereren dan het geval is in kleine gemeenten.

Benchmark BDO

In de benchmark van BDO, waar gemeenten gescoord worden op een vijftal financieel relevante indicatoren, staat Noardeast-Fryslân over 2019 met een rapportcijfer 6 op plek 123 van de 140 gemeenten in de klasse 25.000-50.000 inwoners.

In onderstaande tabellen wordt een vergelijking gemaakt tussen de rekening 2019, de begroting 2020 en de rekening 2020. Het hogere cijfer wordt voornamelijk veroorzaakt door de stijging van de Solvabiliteit, wat voornamelijk komt door de verkoop van de aandelen Eneco.

Kengetallen	Solvabiliteit	Netto schuld quote	Grond exploitatie	Struct. expl. ruimte	Belasting capaciteit
Rekening 2019	16%	53%	2%	-6%	108%
Begroting 2020	14%	66%	0%	-2%	109%
Rekening 2020	25%	27%	1%	1%	109%

Rapport cijfer op basis BDO	Solvabiliteit	Netto schuld quote	Grond exploitatie	Struct. expl. ruimte	Belasting capaciteit	Totaal cijfer
Rekening 2019	13	30	15	3	1	62
Begroting 2020	13	30	15	3	1	62
Rekening 2020	27	20	15	10	1	83

Op basis van het cijfer 8,3 zou Noardeast-Fryslân stijgen naar plek 95 van de ranglijst, al is het natuurlijk niet te zeggen hoe de andere gemeenten hebben gepresteerd in 2020.

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente Noardeast-Fryslân heeft 12.358.360 m2 openbare ruimte in beheer. Er vinden veel activiteiten plaats zoals; wonen, werken en recreëren. Voor deze activiteiten zijn veel gemeentelijke kapitaalgoederen nodig zoals; wegen, riolering, kunstwerken, groen, verlichting en gebouwen. In deze paragraaf wordt ingegaan op de manier waarop Noardeast-Fryslân om is gegaan met het onderhoud van deze kapitaalgoederen in 2020. Onderhoud van kapitaalgoederen beslaat een substantieel deel van de begroting en een integraal overzicht is belangrijk voor een goed inzicht in de financiële positie.

De gemeente Noardeast-Fryslân heeft het volgende areaal in onderhoud:

	Gebouwen	Groen	Bomen	Speel-toe-stellen	Verharding	Kunst-wer-ken	Licht-mas-ten
st / m2	65	7.199.669	38.328	605	4.907.998	748	8.092

Stand van zaken onderhoudsplannen kapitaalgoederen

In het eerste kwartaal van 2017 is er een Quick Scan uitgevoerd bij de kapitaalgoederen. Met deze Quick Scan is het areaal in beeld gebracht, de kwaliteit er van bepaald en gekeken of er voldoende financiële middelen in de begroting waren opgenomen om de kapitaalgoederen op een bepaald niveau te kunnen onderhouden. Deze Quick scan was bedoeld om een vergelijking te kunnen maken tussen de DFK gemeentes. Om dit vergelijk te kunnen maken zijn de beleidskeuzes, die in de afgelopen jaren door de raden zijn gemaakt, niet meegenomen in deze Quick scan.

Halverwege 2020 is het financieel perspectief van de kapitaalgoederen in beeld gebracht. Met dit financieel perspectief is er inzage in hoeveel budget er de komende jaren nodig is om groot onderhoud en vervangingen uit te kunnen voeren op basis van kwaliteitsniveau laag. Dit financieel perspectief laat zien dat jaarlijks extra budget nodig is voor het groot onderhoud van ongeveer € 1.332.000. Dit is exclusief de vervangingen. In dit financieel perspectief zitten alle kapitaalgoederen die de gemeente op dit moment in bezit heeft. Er is geen rekening gehouden met bijvoorbeeld gebouwen die mogelijk op korte termijn worden afgestoten.

In 2020 is begonnen met het opstellen van een nota kapitaalgoederenbeheer. In juni 2021 wordt deze nota aan de raad aangeboden. In dit plan wordt van alle kapitaalgoederen het groot onderhoud en de vervangingen meerjarig in beeld gebracht inclusief de financiële gevolgen. De raad kan nog keuzes maken zoals het onderhoudsniveau, gebiedsdifferentiatie, afstoten van areaal (zoals gebouwen, sportvelden en speeltoestellen) en duurzaamheid. In dit traject zal de raad meegenomen worden over de stand van zaken en waar er nog beleidskeuzes mogelijk zijn. De voorgestelde keuzes en de financiële consequenties worden meegenomen in de perspectiefnota en begroting van 2022.

Riolering

Het beleid en de ontwikkelingen op het gebied van riolering ligt vast in Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). In 2021 zal er een nieuw vGRP worden vastgesteld. Wettelijke kaders voor het GRP worden gevormd door de Wet Milieubeheer en de Waterwet. De Gemeentewet doet (o.a.) uitspraken over de rioolheffing. In de Wet Milieubeheer is geregeld dat de gemeenteraad een GRP telkens voor een daarbij vast te stellen periode vaststelt. Het is een beleidsmatig en financieel document over de gemeentelijke watertaken en een hulpmiddel om goede beleidsafwegingen te maken op het terrein van de zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater in relatie tot de bescherming van de bodem- en waterkwaliteit. De zorg voor water en riolering is een voortdurend proces dat door ontwikkelingen in de tijd moet worden aangepast. Volgens de huidige wetgeving, vastgelegd in de Waterwet en de wet Milieubeheer, is er voor
de gemeente sprake van drie zorgplichten:

- de zorgplicht voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater;
- de zorgplicht voor het afvloeiende hemelwater;
- de zorgplicht ter voorkoming van structureel nadelige gevolgen van het grondwater.

Uitvoering van de maatregelen uit het vGRP zorgt ervoor dat de inzameling en het transport van afvalwater effectief blijft verlopen. Hiermee wordt voorkomen dat er schade aan het milieu ontstaat, er overlast voor de bewoners is en dat de volksgezondheid wordt gewaarborgd. Verder wordt ervoor gezorgd dat hemelwater, voor zover particulieren dat niet zelf kunnen, goed wordt ingezameld en verwerkt en dat inwoners weten waar ze met grondwatervragen terecht kunnen.

Onderhoud rioleringen

Het dagelijks beheer en onderhoud aan de riolering wordt uitgevoerd door het team Utfiering. Grootschalig onderhoud, inspectie en vervangingen worden gerealiseerd door het team Behear Iepenbiere Romte. Tevens verzorgt het team Behear Iepenbiere Romte de beleidsmatige aspecten en bewaakt het hydraulisch en hygiënisch functioneren van de riolering. Het dagelijks onderhoud bestaat uit een groot aantal werkzaamheden waaronder; legen van straat en trottoirkolken, reinigen van leidingen, vegen van goten, inspectie en onderhoud van pompen en gemalen, reparatie van kleinere lekkages, etc. Vrijkomend slib uit onderhoud werkzaamheden wordt afgevoerd naar Omrin. Groot onderhoud aan en vervangingen van de riolering wordt uitgevoerd op basis van inspecties van het riool. Inspectie gegevens worden bijgehouden in een beheersysteem op basis waarvan jaarlijks het vervangingsprogramma wordt opgesteld. Naast vervangingen worden ook optimalisaties doorgevoerd. Hierbij valt te denken aan het ombouwen van verbeterd gescheiden stelsels en hydraulische aanpassingen van het stelsel en het afkoppelen van regenwater.

Verhardingen

Beleidskader verhardingen

De wegen worden op het onderhoudsniveau C (Laag) onderhouden met uitzondering van winkelgebieden, recreatieve gebieden en onkruidbestrijding op verhardingen. Deze laatste drie worden op het niveau B (Basis) onderhouden.

Onderhoud verhardingen

Een maal per 2 jaar wordt er een visuele weginspectie uitgevoerd ten behoeve van het vaststellen van het groot onderhoud. De inspectiegegevens worden ingebracht in een geautomatiseerde wegbeheersysteem. De onderhoudsstrategieën voor de wegverhardingen zijn gestoeld op de landelijk toegepaste methodiek (gedragsmodellen) van het CROW (kenniscentrum voor verkeer, vervoer en infrastructuur). Medio 2020 zijn de meest recente weginspecties uitgevoerd en opgeleverd.

Binnen de uitvoering van het onderhoud is een tweedeling aangebracht tussen groot en klein onderhoud. Klein onderhoud wordt uitgevoerd door team Utfiering en groot onderhoud wordt uitbesteed aan aannemers. Het klein onderhoud aan verharding betreft het herstel van elementenverhardingen. Dit klein onderhoud wordt uitgevoerd naar aanleiding van eigen constatering, na meldingen van burgers / bedrijven of na opmerkingen die worden gemaakt tijdens het schouwen van de openbare ruimten.
Het groot onderhoud is via onderhoudsbestekken door aannemers uitgevoerd onder regie van team Behear. Tevens is in 2020 een bestek “achterstallig onderhoud voormalig Ferwerderadiel uitgevoerd, waarbij vooral de verbindingswegen in dit gebied op orde zijn gemaakt. Naar aanleiding van de quick scan uit 2017 was bij de vaststelling van de meerjarenbegroting vanaf 2018 hier budget voor opgenomen in de begroting.

Onkruidbestrijding op verharding

De onkruidbestrijding op verharding binnen de bebouwde kom is uitbesteed aan een aannemer. Team Utfiering heeft uitvoering gegeven aan de onkruidbestrijding op verhardingen buiten de bebouwde kom, rondom gemeentehuizen en werven en op begraafplaatsen.

Openbare verlichting

Inspectie of schouw van de openbare verlichting vindt niet (meer) plaats. Storingen worden opgelost op basis van meldingen (piepsysteem). De vervangingen van masten en armaturen geschiedt op basis van leeftijd. In de in 2021 op te leveren nota kapitaalgoederenbeheer wordt een actualisatie van de vervangingsbehoefte opgenomen.

Begin 2020 bleek dat SOX lampen niet meer geproduceerd en geleverd worden. De bestaande vervangingsbudgetten van 2019 en 2020 zijn ingezet om de aanwezige SOX armaturen te vervangen. Vanuit deze opgave zijn er 100 masten en 300 armaturen vervangen.

Openbaar groen

Beleidskader openbaar groen
Het Openbaar groen wordt onderhouden op het onderhoudsniveau C (Laag) met uitzondering van: sportvelden, begraafplaatsen, winkelgebieden en recreatieve gebieden. Deze kapitaalgoederen worden op het niveau B (basis) onderhouden.

Onderhoud openbaar groen
Het onderhoud van openbaar groen wordt voor het grootste deel uitgevoerd door het team Utfiering. Deze taken worden beleidsmatig ondersteund door het team Behear Iepenbiere Romte. Tevens verzorgt dit team het maaien en hekkelen buiten de bebouwde kom en grootschalige groen vervangingen/investeringen. De onderhoudswerkzaamheden in plantsoenen bestaan in hoofdzaak uit schoffelen, spitten, snoeien, maaien, bemesten, inboet, onkruidbestrijding, mollenbestrijding, doorspuiten drains, onderhoud bestrating, onderhoud hekwerken/rasters, reconstructie en onderhoud (bos)plantsoen. Een groot deel van de eenvoudige repeterende groenonderhoudswerkzaamheden wordt verricht door de bij het team Utfiering gedetacheerde medewerkers van NEF.

Groen en speelvoorzieningen
Het dagelijks onderhoud van het openbaar groen wordt volgens onderhoudsschema's op vastgestelde onderhoudsniveau 's onderhouden. Het onderhoudsniveau wordt geborgd middels een doorlopende kwaliteitsschouw van de openbare ruimte waardoor, waar nodig, tijdig kan worden bijgestuurd. Het groot onderhoud en de vervangingen worden uitgevoerd naar aanleiding van jaarlijkse inspecties. De speeltoestellen worden vier maal per jaar geïnspecteerd. Aan de hand van deze inspecties wordt onderhoud uitgevoerd en worden speeltoestellen en veiligheidsondergronden vervangen.

Kunstwerken (bruggen, tunnels en grondkeringen)

Beleidskader kunstwerken
De kunstwerken worden op het onderhoudsniveau C (Laag) onderhouden met uitzondering van de kunstwerken in winkelgebieden, in recreatieve gebieden en de beweegbare bruggen. Deze laatste drie worden op het niveau B (Basis) onderhouden.

Onderhoud kunstwerken
Voor de beweegbare bruggen, grote vaste bruggen en de kademuren is er een vast onderhoudsschema voor schilderwerk en kleine reparaties. Jaarlijks worden alle beweegbare bruggen geïnspecteerd. Uit deze inspectie wordt een planning opgesteld voor het groot onderhoud en de vervanging.

Het team Behear Iepenbiere Romte verzorgt de beleidsmatige ondersteuning van het onderhoud van kunstwerken. Daarnaast verzorgt zij het groot onderhoud. Groot onderhoud is conform de besluitvorming over het kunstwerkbeheer opgenomen in de programmabegroting. Dagelijks onderhoud en kleine reparaties worden verzorgd door het team Utfiering.

Waterwegen

Beleidskader waterwegen
Onderhoud van waterwegen is te verdelen in watervoerendheid en bevaarbaarheid. Ten aanzien van watervoerendheid moeten alle gemeentelijke watergangen voldoen aan de keur van het waterschap. Hiertoe worden de sloten uitgemaaid. Incidenteel moet er worden gebaggerd.

Bevaarbare waterwegen worden in beginsel vastgelegd in het Provinciaal Verkeer en Vervoersplan (PVVP).

Onderhoud waterwegen
Voor het hekkelen van waterwegen (betreft voornamelijk bermsloten) wordt getracht zo veel mogelijk afspraken te maken met eigenaren van aanliggende percelen waarbij de gemeente hekkelt en de eigenaren van de aanliggende percelen het hekkelmateriaal ontvangt. In een aantal gevallen zijn er hekkelcontracten met de aanliggende grondeigenaar afgesloten. In deze gevallen wordt de gehele sloot gehekkeld door de aanliggende eigenaar tegen een bepaalde vergoeding.

Overdracht stedelijk water
Wetterskip is waterbeheerder voor alle het stedelijk water (binnen de bebouwde kom). Gemeente voert wel dagelijks / jaarlijks onderhoud uit (hekkelen) aan hoofd- en secundaire watergangen voor het Wetterskip en krijgt de kostprijs hiervan vergoed. Baggeren van hoofd- en secundaire watergangen onder OSW is voor het Wetterskip. Voor vijvers binnen de bebouwde kommen ontvangt de gemeente jaarlijks een vast bedrag om jaarlijks te hekkelen / maaien (indien noodzakelijk) en om periodiek te baggeren.

Gebouwen

Alle gebouwen worden tweejaarlijks geïnspecteerd waarna de planningen worden geactualiseerd. Het zwembad wordt jaarlijks geïnspecteerd. Op basis van de conditiescore volgens NEN2767 zal het benodigde onderhoud worden uitgevoerd. In het kader van duurzaamheid is bij het beheer en onderhoud van de gebouwen het doel om het energieverbruik te verlagen. Het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen wordt grotendeels in eigen beheer uitgevoerd. Voor grootschalig of specialistisch onderhoud worden derden ingeschakeld.

Onderhoud onderwijsgebouwen
Voor het onderhoud aan de schoolgebouwen is een meerjarig onderhoudsplan met de schoolbesturen opgesteld. Door een wetswijziging zijn de taken en budgetten voor het buitenonderhoud en aanpassingen van schoolgebouwen per 2015 overgeheveld van de gemeente naar de schoolbesturen. Door deze wijziging wordt de gemeente gekort op de algemene uitkering en komt de verplichting van het onderhoud voor de schoolgebouwen te vervallen.

Onderhoud sportaccommodaties
De gebouwen voor sportaccommodaties in de gemeente Noardeast-Fryslân, die in eigendom zijn van de gemeente, vallen onder het meerjarig planmatig onderhoudsprogramma.

Beeldkwaliteit
Drie maal per jaar wordt er een beeldkwaliteitschouw uitgevoerd volgens de CROW publicatie 223. Deze beeldkwaliteitsschouw heeft betrekking op groen en wegen. Bij deze schouwrondes worden er op willekeurig gekozen plaatsen geïnspecteerd waarbij wordt gekeken naar wat de beeldkwaliteit is ten opzicht van de vastgestelde kwaliteit. De vastgestelde kwaliteit is niveau B (Basis) voor de winkelgebieden, toeristische plaatsen, begraafplaatsen en onkruidbestrijding op verharding en voor de rest van de gemeente niveau C. (Laag) Naast beeldkwaliteit worden er ook technische inspecties uitgevoerd. De beeldkwaliteit zegt nog niets over de technische kwaliteit.

	Dorpen	Wijken	Buitengebied	Winkelgebied	Bedrijventerreinen	Toeristische locaties	Parken	Sportvelden	Begraafplaatsen	Onkruidbestrijding	Beweegbare bruggen
kwaliteitsniveau volgens CROW	L	L	L	B	L	B	L	B	B	B	B

Het uitgangspunt van het beheren van de kapitaalgoederen is een cyclische aanpak mede gebaseerd op het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV).

(Beeld)kwaliteit onderhoud
Beeldkwaliteit heeft betrekking op het onderhoudsbeeld van de openbare ruimte. Hoe nemen we de openbare ruimte waar qua netheid en verzorging? Het gaat vaak om onkruid, zwerfafval, aanslag van vuil, volle prullenbakken, enz.

De onderhoudsniveaus zijn opgedeeld in 5 niveaus (A+, A, B, C en D) Deze beeldkwaliteit is volgens de CROW systematiek. 3 x per jaar wordt er een schouw uitgevoerd volgens deze systematiek om de onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte te beoordelen. Van deze verschillende schouwrondes wordt een jaar oordeel gevormd (jaarconclusie) wat opgenomen wordt in de jaarrekening.

Een te laag onderhoudsniveau, zal niet meteen leiden tot kapitaalvernietiging. De technische inspecties, die naast de beeldkwaliteit ook worden uitgevoerd, moeten uitwijzen of er achterstalligonderhoud is. De resultaten worden gedeeld met onze buitendienst, die een groot deel van dit onderhoud uitvoeren. Op basis van deze resultaten worden
werkprocessen aangepast. Waar een A is geleverd kan wat minder en waar een D is geleverd moet wat extra's gebeuren.

Kwaliteit dagelijks onderhoud gemeente Noardeast-Fryslân

In onderstaande tabel wordt de kwaliteit van het dagelijks onderhoud in de gemeente Noardeast-Fryslân over 2020 weergegeven:

	Dokkum b.d. Bolwerken			Wijken van Dokkum			Bg. vm. Dongeradeel			vm. Ferwerderadiel			vm. Kollumerland		
	maart	juni	okt	maart	juni	okt	maart	juni	okt	maart	juni	okt	maart	juni	okt
bomen	B	C	C	B	B/C	B	A/B	A/B	A/B	B	B	B	B	B/C	B
beplanting	B	B	B	C/D	D	D	A/B	B	A/B	B/C	B	B/C	B	C	B
Gras - gazon	B	C	C	D	C/D	D	D	C/D	C/D	C/D	C/D	C/D	C/D	D	C/D
Verhardingen															
onkruidbestrijding	C	C/D	C	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D
vegen en zwerfvuil	C	A/B	A/B	A/B	B/C	B	A/B	B/C	B	A/B	A/B	A/B	A/B	A/B	A/B
Banken	B	B	B	B/C	B	B	B	B	B	B	B/C	B	C/D	C	B
Afvalbakken	B	B	B	B/C	B	B	C	C	B	C/D	B	B/C	C/D	B	B
Speeltoestellen	A			B	A		A	A		C/D	A	A	D		

Dokkum binnen de bolwerken:
De kwaliteit van het dagelijks onderhoud op de Bolwerken voor het openbaar groen is in het algemeen goed, deze valt voor het grootste gedeelte in de positieve kwaliteitszone, niveau B.

Wijken van Dokkum:
De kwaliteit van het dagelijks onderhoud in de wijken van Dokkum voor het openbaar groen ligt onder het afgesproken onderhoudsniveau C met uitzondering van de bomen.

Buitengebied voormalig Dongeradeel:
De kwaliteit van het dagelijks onderhoud in de dorpen is goed. De kwaliteit valt voor het grootste gedeelte in de positieve kwaliteitszone, niveau B oftewel boven het afgesproken niveau. Echter het maaien van de gazons is onder het niveau. Dit geldt ook voor het obstakel maaien.

Voormalig Ferwerderadiel:
De kwaliteit van het dagelijks onderhoud in voormalig Ferwerderadiel is goed. De kwaliteit valt voor het grootste gedeelte in de afgesproken onderhoudsniveau. Echter het maaien van de gazons is onder het niveau. Dit geldt ook voor het obstakel maaien.

Voormalig Kollumerland:
De kwaliteit van het dagelijks onderhoud in voormalig Kollumerland is goed. De kwaliteit valt voor het grootste gedeelte in de afgesproken onderhoudsniveau. Echter het maaien van de gazons is onder het niveau. Dit geldt ook voor het obstakel maaien.

Onkruidbestrijding op verharding:
De beeldkwaliteit van de onkruidbestrijding op verharding is onder het niveau geweest. Met name de rijbanen vertoonden in het hoogseizoen teveel onkruid. Daarnaast waren de trottoirs, parkeerplaatsen, obstakels en goten het hele jaar door onvoldoende.

Kwaliteit technisch onderhoud gemeente Noardeast-Fryslân

In de onderstaande tabel wordt de kwaliteit van het technisch onderhoud in Noardeast-Fryslân over 2020 weergegeven:

	Dokkum bd Bolwerk			Wijken Dokkum			Bg vm. Dongeradeel			vm. Ferwerderadiel			vm. Kollumerland		
	maart	juni	okt	maart	juni	okt	maart	juni	okt	maart	juni	okt	maart	juni	okt
bomen	C	C	C	C/D	C	C	B	B	B	C	B	B/C	C/D	B	B
beplanting	B	B	B	C/D	D	D	B	B	B	B	B	B/C	B/C	B	B
Gras - gazon	B/C	B	B/C	C/D	D	D	C/D	C	B/C	C/D	C/D	C	C/D	B	B
Banken	B	A	B	B	C	B	B	A	B	B	B	B	B	B	B
Afvalbakken	B	A	B	B	A	B	C	B/C	B	B	B	B	B	B	B
Speeltoestellen	A			B	A		A	A			A	A	A		

Dokkum binnen de bolwerken:

Technisch gezien is de beeldkwaliteit van de groenvoorzieningen over het algemeen matig en het terreinmeubilair goed. De kwaliteit van de beplanting gaat mede door de leeftijd en snoeiachterstanden en snoeiwijze verder achteruit. Deze zijn aan vervanging toe. De kwaliteit van het gazon wisselt enigszins. Er is sprake van ongelijkheid en spoorvorming. Daarmee wordt het beeld in het dagelijks onderhoud ook direct beïnvloed.

Wijken van Dokkum:

Technisch gezien is de beeldkwaliteit van de groenvoorzieningen in de wijken van Dokkum onder het vastgesteld niveau met uitzondering van de bomen. Het terreinmeubilair is technisch goed onderhouden. De kwaliteit van de beplanting gaat, mede door snoeiachterstanden, onvoldoende inboet en de leeftijd van de beplanting, verder achteruit. Deze zijn aan vervanging toe. De kwaliteit van het gazon wisselt enigszins maar is onder het vastgestelde niveau. Er is sprake van ongelijkheid en spoorvorming. Er ontstaat een slecht maaibeeld van ongelijkheid en verzakkingen. Daarmee wordt het beeld in het dagelijks onderhoud ook direct beïnvloed.

Buitengebied voormalig Dongeradeel:

Technisch gezien ligt de beeldkwaliteit van de groenvoorzieningen en het terreinmeubilair boven het afgesproken niveau C en is goed. Over de jaren heen is het beeld constant. De kwaliteit van het gazon wisselt enigszins. Er is sprake van ongelijkheid en spoorvorming. Hierdoor is de beeldkwaliteit lager. Daarmee wordt het beeld in het dagelijks onderhoud ook direct beïnvloed.

Voormalig Ferwerderadiel:

Technisch gezien ligt de beeldkwaliteit van de groenvoorzieningen en het terreinmeubilair op het afgesproken niveau B/C en is goed. Over de jaren heen is een verbetering te zien in het beeld. Achterstanden worden weggewerkt en dit komt ook terug in het dagelijks onderhoud. Ook hier wisselt de technische kwaliteit van het gazon. Er is sprake van ongelijkheid en spoorvorming. Hierdoor is de beeldkwaliteit lager. Daarmee wordt het beeld in het dagelijks onderhoud ook direct beïnvloed.

Voormalig Kollumerland:

Technisch gezien ligt de beeldkwaliteit van de groenvoorzieningen en het terreinmeubilair op het afgesproken niveau B/C en is goed. Over de jaren heen is een verbetering te zien in het beeld. Achterstanden zijn weggewerkt en dit komt terug in het dagelijks onderhoud. De technische kwaliteit van het gazon is in het algemeen goed.

Team Utfiering voert een groot deel van de werkzaamheden uit die invloed hebben op de beeldkwaliteit. In 2018 is er begonnen met een inhaalslag met het planmatig groot snoeionderhoud bij bosplantsoenen en heesters. In 2021 zal met team Utfiering verder worden gekeken hoe uitvoeringsprocessen beter afgestemd kunnen worden op het vastgestelde integrale kwaliteitsbeeld.

Beleidsplannen

In de tabel hieronder een weergave van de stand van zaken aangaande de beheerplannen:

Onderdeel	Beheersplan	Datum vaststelling beheersplan Gemeenteraad	Beheersplan nog actueel?	Toelichting
Wegen	n.v.t.			Quick-Scan
Kunstwerken	n.v.t.			Quick-Scan
Gebouwen	n.v.t.			Quick-Scan
Waterwegen	n.v.t.			Quick-Scan
Riolering	n.v.t.			Quick-Scan

Onderdeel	Achterstand onderhoud	Hoogte achterstand onderhoud	Naam ingestelde reserve of voorziening	Hoogte van de reserve of voorziening
Wegen	Ja	€ 897.000		€ 443.000
Kunstwerken	Nee	n.v.t.		n.v.t.
Gebouwen	Nee	n.v.t.		n.v.t.
Waterwegen	Nee	n.v.t.		n.v.t.
Riolering	Nee	n.v.t.		n.v.t.

In mei 2021 wordt de nota kapitaalgoederen aan de raad aangeboden. De nota kapitaalgoederen is een integraal plan van alle kapitaalgoederen met uitzondering van de riolering. Een nieuw rioleringsplan (vGRP) wordt eveneens in 2021 aan de raad aangeboden.

Met de nota kapitaalgoederen is al het onderhoud wat nodig is, in beeld gebracht inclusief de financiële consequenties. Met het in beeld brengen is tevens bepaald in welk jaar het onderhoud uitgevoerd moet worden (planning). Deze planning is bepaald op basis van inspecties. Uit deze inspecties is gebleken dat er geen achterstallig is. Bij het vaststellen van de nota kapitaalgoederen zullen ook de financiële consequenties opgenomen worden in de begroting. Op deze manier is er grip op het onderhoud en wordt achterstallig onderhoud voorkomen.

Financiële middelen

In onderstaande tabel wordt per kapitaalsoort aangegeven wat de omvang van de financiële middelen is voor groot- en klein onderhoud die in de begroting zijn opgenomen, en wat er in totaal in 2020 aan uitgaven gerealiseerd is.

Onderdeel	Begroting 2020 x € 1.000	Jaarrekening 2020 x € 1.000
Verhardingen	2.531	2.279
Openbare verlichting	102	91
Openbaar Groen	643	618
Sportvelden	125	111
Speelplaatsen	138	118
kustwerken (bruggen, tunnels en grondkeringen)	792	676
Riolering	532	432
Waterwegen	587	0
Gebouwen	1.076	510
Totalen:	**5.565**	**4.542**

Door corona heeft de voorbereiding van de onderhoudswerken in een aantal gevallen vertraging opgelopen. Dit heeft er in geresulteerd dat er een deel van het onderhoudswerk niet uitgevoerd kon worden. Inmiddels is dit onderhoudswerk gepland inclusief het onderhoudswerk voor 2021 en zal dit ook in 2021 uitgevoerd worden.

Paragraaf financiering

Inleiding
Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) worden in de begroting in afzonderlijke paragrafen beleidsrichtlijnen vastgelegd over relevante beheersmatige aspecten. In de beheersverordening naar artikel 212 van de Gemeentewet geeft de raad het kader aan.

Algemeen

In het Treasurystatuut gemeente Noardeast-Fryslân, staan de uitgangspunten en doelstellingen voor het treasurybeleid vermeld. De geplande uitvoering van het treasurybeleid is weergegeven in de paragraaf financiering.

Rente ontwikkeling
Een belangrijke factor bij het uitvoeren van het treasurybeleid is het verwachte verloop van de rente. Onze rentevisie wordt aan de hand van een aantal financiële instellingen opgesteld. In 2020 zijn de kortlopende rentes nagenoeg gelijk gebleven en de langlopende rentes verder gezakt, waardoor de rentes al een lange tijd op een historisch laag punt liggen.

Kasbeheer
Het betalingsverkeer gaat de gemeente Noardeast-Fryslân hoofdzakelijk doen via de BNG Bank, daarnaast zal de Rabobank worden gebruikt voor het afstorten van contante gelden en als service naar de klanten. Het saldo op deze rekening wordt periodiek afgeroomd ten gunste van de BNG-rekening.

Met de BNGBank was ook in 2020 een financieringsoverenkomst afgesloten voor één jaar, wat jaarlijks per 1 januari stilzwijgend verlengd wordt met één jaar.

Bij de Rabobank was in 2020 geen kredietfaciliteit aanwezig.

Het banksaldo van Noardeast-Fryslân is gedurende 2020 altijd positief geweest. Dit mede veroorzaakt door de ontvangen gelden van de Regiodeal die pas later tot uitgave gaan komen en de verkoop van de Eneco aandelen speelt hierin ook een grote rol.

Schatkistbankieren
Het schatkistbankieren voor decentrale overheden heeft een wettelijke basis in de wet FIDO en moet ervoor zorgen dat er een lagere EMU-schuld van de collectieve sector ontstaat.

Omdat het Schatkistbankieren verplicht is gesteld, moeten decentrale overheden alle middelen die ze niet direct nodig hebben voor hun publieke taak in de schatkist onderbrengen.
Wel is er sprake van een bepaalde drempel. De hoogte van deze drempel is afhankelijk van de financiële omvang van een decentrale overheid. De drempel is vastgesteld op 0,75% van het jaarlijks begrotingstotaal (begrotingstotaal + totale lasten van de primaire begroting, excl. reserves), met een minimum van € 250.000,- en een maximum van € 2.500.000,-.

Gezien het feit dat Noardeast-Fryslân veel liquide middelen heeft, door de verkoop van de Eneco aandelen en de ontvangen Regiodeal middelen, is dit geld gestald in de schatkist.

Renterisicobeheer
De gemeente loopt renterisico op het moment dat nieuwe leningen moeten worden aangetrokken (herfinanciering) of als een renteherziening van toepassing is. Om dit renterisico te beheersen wordt er in de wet FIDO een renterisiconorm bepaald. Voor gemeenten bedraagt de renterisiconorm maximaal 20% van het begrotingsbedrag bij aanvang van het begrotingsjaar.

Berekening renterisiconorm 2020

	x € 1.000
Begrotingstotaal	139.381
Renterisico percentage	20%
Renterisiconorm	27.876

Toetsing renterisico aan norm 2020

	x € 1.000
Renterisico (renteherziening en aflossing)	5.361
Renterisiconorm	27.876
Onderschrijding	-/- 22.515

Uit bovenstaande berekening blijkt dat de gemeente Noardeast-Fryslân binnen de grenzen van de renterisiconorm blijft. De totale schuld van de gemeente per 31 december 2020 bedraagt € 81.436.000 (excl. doorgeleende gelden).

De kasgeldlimiet (het bedrag waarvoor op basis van kortgeld financiering mag worden aangetrokken) bedraagt 8,5% van het gemeentelijke budget bij aanvang van het begrotingsjaar 2020. De kasgeldlimiet was over het jaar 2020 8,5% van € 139.381.000 is € 11.847.000 .

Het is toegestaan om tijdelijk, gedurende drie opeenvolgende kwartalen, de kasgeldlimiet te overschrijden. In 2020 is de kasgeldlimiet niet overschreden.

Leningpositie

In onderstaande tabel wordt het verloop van de leningportefeuille weergegeven.

Leningportefeuille exclusief doorgeleende gelden

	x € 1.000
Schuld per 01-01	86.798
Aflossingen	-5.361
Nieuwe leningen	-
Schuld per 31-12	**81.436**

Kredietrisico op verstrekte geldleningen

De gemeente staat borg voor een aantal geldleningen. Gezien het feit dat voor de meeste van deze leningen het Waarborgfonds Sociale Woningbouw garant staat, kan het directe risico als minimaal worden beschouwd. Het indirecte risico is wel aanwezig. Dit risico ontstaat wanneer een willekeurige landelijke woningcorporatie niet meer aan haar betalingsverplichting kan voldoen (denk hierbij aan Woningcorporatie Vestia) en het WSW garantievermogen daalt tot beneden 0,25%, van het totale geborgde vermogen. Mocht dit voorkomen dan zullen de gezamenlijke gemeenten voor 50% van deze schuld (na uitputting van het garantievermogen en betaling van de directe schadegemeentes) verplicht zijn deze overblijvende schuld, middels een renteloze lening te verstrekken. Het risico is dan in beginsel de rentederving op deze verstrekte lening.

Wet HOF

In de wet Houdbare Overheids Financiën (wet HOF) worden de Europese normen verankerd voor de hoogte van de overheidsschuld en de jaarlijkse groei van de overheidsschuld. Die normen raken ook gemeenten, omdat de gemeenteschulden en financieringstekorten van gemeenten meetellen in de overheidsschuld van Nederland.
Elke gemeente heeft een individuele EMU-referentiewaarde. Deze is afgeleid van het plafond voor het EMU-saldo van de gezamenlijke gemeenten. De VNG adviseert gemeenten om niet te sturen op deze EMU-referentiewaarde. Dat verhindert een uitruil van plussen en minnen tussen gemeenten ten opzichte van de individuele EMU-referentiewaarde en leidt mogelijk tot een onnodig uitstel van investeringen door gemeenten. In plaats daarvan kunnen gemeenten beter sturen op de ontwikkeling van de hoogte van de schuld.
Als gemeente Noardeast-Fryslân hebben wij aandacht voor de schuldpositie van onze gemeente via de jaarstukken en begroting en de daarin verplicht opgenomen paragraaf Financiering. Daarbij dient opgemerkt te worden dat de gemeente Noardeast-Fryslân geen specifiek schuldenbeleid heeft.

Renteverdeling

De rentekosten worden verdeeld aan de taakvelden op basis van een omslagrente. Hierbij worden de totale rentekosten eerst gecorrigeerd met de doorgeleende geldleningen en de toerekening aan de grondexploitaties.

Het totaal toe te rekenen rente aan de taakvelden bedraagt € 2.449.275. Aan de taakvelden wordt € 2.467.494 doorberekend. Zo ontstaat op het taakveld treasury een renteresultaat van € 18.219.

In de volgende tabel wordt de renteverdeling schematisch weergegeven:

	x € 1.000
externe rentelasten over de korte en de lange financiering	**2.645**
externe rentebaten:	
-geldleningen woningbouw	-57
-hypothecaire geldleningen	-16
-overige geldleningen	-57
Totaal door te rekenen externe rente (1)	**2.515**
-aan grondexploitatie door te belasten rente	-66
-rente van projectfinanciering door te belasten aan taakvelden	
Saldo door te rekenen rente (2)	*-66*
Rente over eigen vermogen (3)	
Rente over voorzieningen (4)	
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente (1+2+3+4)	**2.449**
werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (=rente-omslag)	*2.467*
Renteresultaat op het taakveld treasury	**18**

EMU-saldo

In 2004 hebben Rijk en medeoverheden afgesproken dat het EMU-tekort van medeoverheden maximaal -0,5% BBP mag bedragen. Deze beperking vloeit voort uit de Europese saldogrens van 0,3% BBP die geldt voor de volledige Nederlandse collectieve sector. Wanneer het saldo positief is, is er sprake van een vorderingenoverschot, als het saldo negatief is, spreekt men over een vorderingentekort. Er is voor 2019 sprake van een EMU-tekort. Het aandeel in het EMU-tekort betreft een inspanningsverplichting, er staat momenteel geen sanctie op een eventuele overschrijding van het toegestane EMU-tekort.

	Omschrijving	**Rekening 2019 x € 1.000**	**Begroting 2020 x € 1.000**	**Rekening 2020 x € 1.000**
1	Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-2.544	-2.428	22.696
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	3.756	-967	-2.115
3	Mutatie voorzieningen	1.227	-14	512
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-681	-2.346	-1.111
5	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van finaciële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	0	0	21.942
	Berekend EMU-saldo	**-4.391**	**871**	**4.492**

Paragraaf bedrijfsvoering

Inleiding

De term ‘bedrijfsvoering’ verwijst naar de inzet van bedrijfsmiddelen om de bedrijfsdoelen te behalen. Die bedrijfsmiddelen zijn: personeel, informatie, organisatie, financiën, automatisering, communicatie, huisvesting (‘PIOFACH’), aangevuld met juridisch en inkoop.

Deze paragraaf heeft betrekking op de gehele ambtelijke organisatie**.** Naast werk voor Noardeast-Fryslân (het overgrote deel) verrichten wij ook diensten voor de gemeenten Dantumadiel en Schiermonnikoog, hiervoor vindt verrekening van kosten plaats.

In deze paragraaf worden de volgende onderwerpen behandeld:

- Ontwikkeling van de personele bezetting
- Invloed van Covid-19
- Hybride werken
- Financiële meevaller samenwerkingsbegroting
- Verbeteragenda
- Samenwerking met SSC Leeuwarden en andere partners
- Ontwikkelingen risicomanagement en interne controle

Ontwikkeling personele bezetting

Het aantal FTE per 31-12-2020 bedraagt circa 600 en wordt gelimiteerd door de begroting en het formatieplan. De formatie is in 2020 met 24 FTE gestegen, voornamelijk wegens insourcing van hulpverleners in het Sociaal Domein.

Onze systemen laten op dit moment niet toe om precies te bepalen hoeveel FTE als externe capaciteit worden ingehuurd dan wel hoeveel FTE wordt ingehuurd op projectbasis. In dat laatste geval gaat het vaak slechts om enkele maanden, dus een gedeelte van een FTE. Op peildatum 22 februari 2021 werden 50 personen extern ingehuurd. Daarnaast zijn 97 personen vanuit NEF/AB-vakwerk werkzaam bij Gemeentewurk vanuit de raamovereenkomst (incl. deeltijd en seizoenswerk). Mogelijke redenen voor inhuur zijn:

- inhuur kan noodzakelijk zijn om een specifieke expertise in te zetten die binnen de organisatie zelf niet aanwezig is en waarbij het niet wenselijk is om op lange(re) termijn structureel in te investeren;
- inhuur kan gewenst zijn om specifieke expertise over te dragen op eigen medewerkers zodat deze kennis en vaardigheden in de organisatie verankerd kunnen worden;
- inhuur vanwege schaarste in de markt waardoor invulling via een reguliere vacature niet mogelijk is;
- inhuur voor projecten waarbij na afronding van een project de inhuur kan worden beëindigd;
- inhuur vanwege behoud van een noodzakelijke flexibele schil;
- inhuur vanwege ziektevervanging.

Momenteel wordt samen met Leeuwarden, Waadhoeke en anderen een aanbesteding voor een nieuw personeels- en salarissysteem uitgevoerd waardoor we vanaf 2022 wel de noodzakelijke informatie kunnen opleveren.

Het in 2019 ingezette ziekteverzuimbeleid lijkt zijn vruchten af te werpen. Het ziekteverzuimpercentage heeft zich als volgt ontwikkeld

	Ziekteverzuim %
Januari 2019	7.36%
Ultimo 2019	6.92%
Ultimo 2020	6,27%

Covid-19

Tijdens de eerste golf heeft onze organisatie een beperkt aantal Covid-gerelateerde ziektegevallen meegemaakt. Tijdens de tweede golf was dat echt anders: Meerdere collega's zijn besmet geraakt met het virus. Bij sommigen ging het herstel snel, bij anderen heeft het herstel lang geduurd, met name vanwege vermoeidheid en concentratieproblemen. Maar ook zijn veel collega's getroffen door het overlijden van familie of vrienden als gevolg van Covid.

Daarnaast begon tijdens de tweede golf het psychisch effect van de regeringsmaatregelen i.h.k.v. Covid zichtbaar te worden. Ouders die tijdens schoolsluitingen moest balanceren tussen werk en kinderen. Alleenwonenden die sociale contacten misten. Extra vermoeidheid die het de hele dag voor een scherm werken veroorzaakt.

Ook bleek dat het ontbreken van informeel contact op kantoor steeds meer gemist werd. Snel iets kunnen bespreken met een collega die vlakbij zit lukte niet meer, maar werd vervangen door formele afspraken in de agenda. Die daardoor extra vol raakte, wat ook weer stress veroorzaakt. Natuurlijk zijn we hier niet uniek in, maar de smeerolie van het informele contact wordt heel erg gemist.

Desalniettemin is de organisatie er in geslaagd de productie op orde te houden. Een klein aantal beleidsontwikkelingen en projecten is vertraagd, maar voor de meeste activiteiten geldt dat ze op tijd afgerond zijn.

Hybride werken

Covid heeft ons met harde hand geleerd dat werken op afstand een cruciale vaardigheid van de organisatie is. We hebben in 2020 noodgedwongen met elkaar leren samenwerken op afstand. Gebruik van MS Teams om te overleggen was vorig jaar nog totaal onbekend, inmiddels is het gewoon ingeburgerd.

Net als veel andere organisaties zijn ook wij aan het nadenken over de toekomst. Als de Corona-crisis voorbij is, gaan we dan weer terug naar hoe we vroeger werkten (grotendeels op kantoor) of gaan we voordelen van deels thuis én deels op kantoor werken zoveel mogelijk met elkaar combineren? Het mag duidelijk zijn dat dit slechts voor een deel van de medewerkers mogelijk is. Bodes bijvoorbeeld moeten altijd op kantoor zijn. De buitendienst werkt sowieso zeer beperkt op kantoor. Maar voor ongeveer 400 medewerkers zou een andere combinatie van thuis en op kantoor mogelijk zijn.

Eind 2020 hebben we in verschillende sessie met rond de 60 medewerkers uit de doelgroep gesproken over die toekomst. Bijna iedereen gaf aan dat ze nu het samen op kantoor werken heel erg missen. Maar vooruitkijkend naar de toekomst wil het overgrote deel na Covid graag 50% op kantoor en 50% thuis werken. En dit is in een enquête onder een grotere groep begin 2021 bevestigd.

De combinatie van deels thuis en deels op kantoor werken noemen we 'hybride werken'. In de sessies hebben we ook veel informatie gekregen over de randvoorwaarden en wensen voor hybride werken. Zowel wat betreft de werkplek thuis maar ook wat betreft de inrichting van het kantoor, bijvoorbeeld meer kleine ruimtes waar je alleen of met zijn tweeën met iemand anders via MS Teams kunt overleggen.

In de loop van 2021 zullen over hybride werken besluiten genomen worden, in samenhang met vernieuwing van de huisvesting in Dokkum.

Financiële meevaller samenwerkingsbegroting

Het resultaat van de samenwerking over 2020 bedraagt per saldo € 0,748 miljoen positief. Onderdeel van het saldo is een reservering van € 0,8 miljoen ten behoeve van eenmalige frictiekosten die voortvloeien uit de verbeteragenda. Hiervoor is in de bestuurscommissie overeenstemming bereikt en hebben beide college ingestemd met de reservering (zie voor meer informatie over de verbeteragenda hierna).

De corona crisis heeft financieel zowel een positief als negatief effect gehad op het resultaat. De helft van het voordeel zit in de loonkosten en is mede ontstaan door overgebleven vacatureruimte, lagere inschaling óf het later invullen van een vacature en uitstel van opleidingen door corona. De andere helft komt voornamelijk doordat er door corona minder kilometers zijn gereden door het thuiswerken, de brandstofprijzen in 2020 laag waren en lagere ICT kosten. In het saldo zitten ook meerkosten als gevolg van corona ad.

€ 135.000 (€ 99.000 voor Noardeast-Fryslân en € 36.000 t.l.v. Dantumadiel). Zo zijn er meerkosten gemaakt voor schoonmaak, automatisering en een thuiswerkregeling. Deze kosten kunnen in de resultaatsbestemming van de individuele gemeente ten laste gebracht worden van de corona reserve.

Het resultaat van € 748.000 komt naar rato van de inbreng ten gunste van beide gemeenten. Voor Noardeast-Fryslân gaat het hierbij om afgerond € 549.630 en voor Dantumadiel om € 198.370.

Verbeteragenda

De verbeteragenda vloeit voort uit de 2e evaluatie van het Organisatie & Formatieplan die in december 2019 met behulp van BMC is uitgevoerd. Deze evaluatie was afgesproken na de ambtelijke fusie tot DDFK gemeenten. Daarnaast is het benchmarkonderzoek van Berenschot naar onze uitvoeringskosten als basis gehanteerd voor de verbeteragenda. De verbeteragenda zorgt voor een doorontwikkeling van besturing, ketens en processen, onderlinge samenwerking, de cultuur en de organisatie-inrichting.

In 2020 zijn veel dingen gestart, ontwikkeld of voorbereid die in 2021 tot realisatie komen. Hierbij een overzicht:

1. In de tweede helft van het jaar is een pilot capaciteitsmanagement gestart binnen Dorpen en Wijken. Dat moet resulteren in betere planning en prioriteitsstelling van projectmatig werk gegeven de personele capaciteit. De resultaten hiervan worden in de eerste helft van 2021 verwacht en zijn veelbelovend.
2. Ook het project Sturing Primaire Processen is in de tweede helft van het jaar gestart. Het analyseert de primaire processen van de verschillende afdelingen en zal in 2022 een Management Control System opleveren waardoor sturing op deze processen zal verbeteren.
3. De teamplannen voor 2021 hebben -door verschillende activiteiten in 2020 – duidelijk aan kwaliteit gewonnen. Er zijn concrete afspraken gemaakt over de wijze waarop sturing met behulp van deze plannen zal gaan plaatsvinden.
4. In 2020 hebben verschillende medewerkers een LEAN-cursus met goed gevolg afgerond en zijn nu ‘green belt’.
5. Binnen het Sociaal Domein werd onderzocht op welke manier we én klantgerichter (Sociale Bouwmarkt) én efficiënter (gestandaardiseerde processen) kunnen werken. Investeringen hierin zullen komende jaren hun vruchten afwerpen.
6. Dit verslagjaar zijn servicenormen ingevoerd voor onze interactie met burgers. Deze worden continu verder ontwikkeld.
7. Er is samen met de organisatie een informatieplan ontwikkeld. Dat geeft voor de komende jaren richting en kaders voor ICT-investeringen. Daarnaast hebben we de besturing van de projectportfolio ingericht. En is projectmatig werken verder uitgerold en doorontwikkeld.
8. We zijn gestart met project Duidelijke Taal voor Iedereen, een tweejarig project waarmee het schriftelijk taalgebruik van de gemeente een grote kwaliteitsimpuls krijt. Het zal leiden tot een heldere en uniforme stijl van brieven en adviezen opstellen, door medewerkers te trainen en met behulp van taalcoaches.
9. In 2020 is een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de *interne* communicatie. Dat heeft er onder andere toe geleid dat begin 2021 is gestart met een wekelijkse interne nieuwsbrief: Fan it Hûs
10. Het Postproces (verwerking fysieke post) is gestroomlijnd en nu bij één team ondergebracht.
11. In 2020 is het digitaal versturen van aanslagen voorbereid. Per maart 2021 kunnen wij onze aanslagen nu ook via MijnOverheid versturen.
12. Grootste tegenvaller was uitstel van de invoering van het nieuwe zaaksysteem. Deels veroorzaakt door Covid, deels door een leverancier die zijn afspraken niet is nagekomen. Een grote tegenvaller voor Leeuwarden, Waadhoeke en onszelf. De invoering zal in 2021 plaatsvinden en er wordt reikhalzend naar uitgekeken.
13. Bij het Sociaal Domein is met het project Wending het ontwerp voor gebiedsgericht werken gemaakt.
14. Binnen de afdeling Bedrijfsvoering vallen het team Gegevens en Applicaties en het team Informatievoorziening nu onder één leidinggevende. Dat leidt direct tot slimmere inrichting van een aantal teamoverschrijdende activiteiten en betere samenwerking.
15. Per 1 januari 2021 is het ‘team Dantumadiel’ (geen aparte organisatorische eenheid, maar medewerkers die specifiek voor Dantumadiel werken) ingericht. We verwachten hierdoor klantgerichter te kunnen werken voor Dantumadiel en tegelijk de efficiency te handhaven.

Samenwerking met SSC Leeuwarden en andere partners

Wij hebben onze automatisering uitbesteed aan het Shared Service Centrum (SSC) Leeuwarden. In 2020 hebben we gewerkt het professionaliseren van de samenwerkingsrelatie met het SSC. Er zijn afspraken gemaakt over betere financiële rapportages zodat we inzichtelijk hebben waardoor kostenstijgingen veroorzaakt worden en welke beïnvloedingsmogelijkheden we hebben.

Daarnaast is ingezet op grotere transparantie hetgeen dit jaar tot verbetering heeft geleid bij de accountantscontrole. Alle benodigde stukken zijn door deze werkwijze op het juiste moment centraal beschikbaar.

We werken namens Noardeast-Fryslân en Dantumadiel intensief samen met Waadhoeke en de gemeente Leeuwarden (Leeuwarden als *klant* van SSC) om efficiencyvoordelen te realiseren. Het samen selecteren en invoeren van nieuwe of vervangende applicaties kan voordelen opleveren. In 2020 heeft uw raad bijvoorbeeld krediet beschikbaar gesteld voor het vervangen van het systeem voor Personeels- en salarisadministratie , het vervangen van Microsoft Office en het sterker integreren hiervan met andere applicaties (zoals MS Teams). Beide onderdelen betreffen onontkoombare vervanging van applicaties die niet langer door de leverancier ondersteund zullen worden.

Overigens zijn we nooit *verplicht* om met een of meer andere partners van SSC mee te doen. De wijze waarop de samenwerking tussen de verschillende partners en het SSC georganiseerd is zal in 2021 geëvalueerd worden.

Ontwikkeling risicomanagement en interne controle

Risicomanagement

De basis van risicomanagement begint bij medewerkers, die leveren informatie over de kans op, de mogelijke impact van en de eventuele te treffen beheersmaatregelen voor risico's op het moment dat er besluiten worden genomen door management of bestuur. Wordt een besluit genomen en het risico aanvaard dan worden risico's van de Gemeente vervolgens doorgerekend met behulp van een bij veel gemeenten gebruikt model van NARIS, dat voor het bepalen van het weerstandsvermogen er rekening mee houdt dat niet alle risico's tegelijk zullen optreden.

In 2020 is het risicomanagement uitgebreid met risico-inventarisaties rondom met Corona samenhangende risico's. Dit heeft onder andere geleid tot een corona paragraaf in de 2e tussentijdse rapportage 2020.

Ontwikkelagenda control

De interne controle in de gemeentelijke organisatie richt zich op de financiële processen en met name op de volledigheid van de opbrengsten en de financiële rechtmatigheid van de beheershandelingen. De controleresultaten worden jaarlijks aangeboden aan de accountant die de bevindingen meeweegt om tot een oordeel te komen ten aanzien van de getrouwheid van de jaarrekening (volledigheid opbrengsten) en de financiële rechtmatigheid. De bevindingen en aanbevelingen vanuit de interne controles worden besproken met de direct verantwoordelijke leidinggevenden en met het CMT/de directie. Dit leidt tot jaarlijkse verbeteringen in de financiële processen en de interne beheersing.

In 2020 zijn de interne controles voor het eerst uitgevoerd door medewerkers uit de teams zelf aan de hand van instructies vanuit concerncontrol en aan de hand van een risicoanalyse. In die risicoanalyse worden de risico's beoordeeld en door de team ingestelde beheersmaatregelen getoetst. Concerncontrol maakt een verslag op van de procesrisico's en de getoetste beheersmaatregelen, reviewt de resultaten van de controles en maakt een eindrapportage op. Door deze aangepaste werkwijze komt Concerncontrol in een onafhankelijke rol hetgeen van belang is voor de voorbereidingen van de collegeverklaring.

Het college moet in 2021 naar alle waarschijnlijkheid voor het eerst zelf een verklaring voor de financiële rechtmatigheid af kunnen geven die door de accountant wordt meegenomen in de beoordeling van de getrouwheid van de jaarrekening. Daarop heeft de organisatie zich de afgelopen jaren voorbereid. De gemeenteraad wordt hier in 2021 verder over geïnformeerd en moet hier ook nog een aantal keuzes in maken. Wij komen daartoe met een voorstel.

Paragraaf Corona

Inleiding

De Coronacrisis geeft aanleiding om extra informatie te verstrekken over risico's, extra kosten en de compensatiemaatregelen vanuit het Rijk. Om de gevolgen van Corona voor de gemeente inzichtelijk te maken wordt voor zolang dat nodig is aan de bestaande P&C documenten de paragraaf Corona toegevoegd.

Risico's

Bij de uitbraak van de Coronacrisis zijn een aantal risico's benoemd die we lopen. Deze risico's zijn verwerkt in het risicomanagement pakket Naris en zijn onderdeel van de risico's genoemd in de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting 2021. Het gaat hierbij om de volgende specifieke Coronarisico's.

Risicogebeurtenis
CORONA - Minder inkomsten: toeristen en parkeerbelasting
CORONA - Veiligheid: Meer beroep op openbare orde en handhaving (o.a. horeca, sportvelden, openbare gebouwen)
CORONA - Overschrijding wettelijk vastgestelde termijnen
CORONA - Inkomsten: risico op achterblijven legesopbrengsten (bouwleges, e.d.)
CORONA - Minder inkomsten: door uitstel betaaltermijnen/ toename debiteuren
CORONA - Faillissement/surseance verbonden partijen
CORONA - Minder inkomsten Faillissement/surseance/financiële tegenvallers bij deelnemingen
CORONA - Taakstellende bezuinigingen worden niet gehaald
CORONA - Inkomsten: risico gewaarborgde geldleningen en garantstellingen (sportclubs e.d.)
CORONA - Hogere uitgaven volksgezondheid , Wmo en Jeugdzorg als gevolg van de Pandemie en Rijksbeleid (RIVM).
CORONA - Dwingen van (zorg)aanbieders bepaalde activiteiten op lager pitje te zetten/ dan wel tijdelijk te stoppen (bv dagopvang)
CORONA - Veiligheid; onvoldoende capaciteit sociale opvangorganisaties/ voedselbanken
CORONA - Sterkte instroom en vertraagde uitstroom bijstandsgerechtigden (BUIG) en bijzondere bijstand zelfstandigen (BBZ)
CORONA - Faillissement/ surseance/ financiële tegenvallers bij contractpartijen (leveranciers, afnemers)
CORONA - Juridisch: niet voldoen subsidie-eisen of verantwoording
CORONA - Inkomsten: vertraging grondverkopen (ook bedrijventerreinen)
CORONA - Toename fraude door ontbreken toezicht en overzicht
CORONA - Inkomsten: risico op vertraging investeringen/projecten
CORONA – (Onderwijs)gebouwen moeten voldoen aan 1.5 meter economie

De TOZO regeling brengt voor de gemeente Noardeast-Fryslân geen financiële risico's met zich mee omdat het Rijk volledig instaat voor de financiering. Om deze reden wordt deze regeling niet nader toegelicht in de deze paragraaf.

Het totaal benodigde weerstandsvermogen genoemd in de jaarrekening 2020 bedraagt € 5.616.000. Bovengenoemde Coronarisico's zijn daar 18,02% verantwoordelijk voor. Dat betekent dat de Coronarisico's voor afgerond € 1.012.000 onderdeel zijn van het benodigde weerstandsvermogen. Daarbij opgemerkt dat het programma Naris uitgaat van simulaties, waarbij er vanuitgegaan wordt dat niet alle risico's zich gelijktijdig voordoen.

Compensatiepakket

Vanuit het Rijk worden eenmalig gelden toegekend om gemeenten te ondersteunen in de extra gemaakte kosten of de misgelopen opbrengsten. Tot dusver zijn er drie compensatiepakketten beschikbaar gesteld. De totale omvang de pakketten bedraagt € 3.236.000. Deze middelen zijn toegekend op basis van maatstaven in de Algemene uitkering. Het is daarmee een indicatief bedrag en zegt dus niks over de werkelijke extra kosten. De keuze waar de middelen aan te besteden is aan de gemeente zelf.

Het college heeft het mandaat om uitgaven te doen die in de lijn liggen met de doelen waarvoor de corona compensatie is ontvangen. Het mandaat strekt zich tot maximaal de hoogte van de ontvangen compensatie. Via de reguliere planning en control documenten legt het college verantwoording af omtrent de bestede middelen.
Van de ontvangen middelen is inmiddels € 981.660 in 2020 besteed. Het gaat hierbij om de volgende posten:

In het volgende overzicht worden de bestede middelen afgezet tegen het ontvangen budget.

	Beschik-baar	Benut	Restant
Compensatie Corona pakket I			
Lokale culturele voorzieningen	138.000	-138.000	-
Inhaalzorg en meerkosten Jeugdzorg	112.000		112.000
Inhaalzorg en meerkosten WMO 2015	37.000		37.000
Compensatie toeristen- en parkeerbelasting	137.000	-134.000	3.000
Voorschoolse voorziening peuters	31.000		31.000
Participatie	498.000	-498.000	-
Compensatie Corona pakket II			
Lagere apparaatskosten (opschalingskorting)	621.000	-123.200	497.000
Buurt- en dorpshuizen	35.000	-36.250	-1.250
Vrijwilligersorganisaties jeugd	21.000		21.000
Toezicht en handhaving	114.000		114.000
Precariobelasting en markt- en evenementenleges (DU)	30.000		30.000
Noodopvang kinderen van ouders met cruciaal beroep (DU)	64.000		64.000
Eigen bijdrage Wmo (abonnementstarief) (DU)	61.000		61.000
Extra kosten verkiezingen 2020 en 2021 ivm Covid-19 (DU)	136.000		136.000
Lokale culturele voorzieningen	135.000		135.000
Compensatie Corona pakket III (voor 2021)			
Aanvullend pakket re-integratie	386.000		386.000
Gemeentelijk schuldenbeleid	98.000		98.000
Bijzondere bijstand	33.000		33.000
Continuïteit van zorg	65.000		65.000
Compensatie quarantainekosten	8.000		8.000
Impuls re-integratie	144.000		144.000
Cultuurmiddelen	332.000		332.000
Extra gecompenseerd, geen compensatie ontvangen			
Compensatie kosten afval		-30.921	-30.921
Kwijtschelding huren sport		-21.289	-21.289
Totalen	**-3.236.000**	**-981.660**	**2.254.340**

Paragraaf verbonden partijen

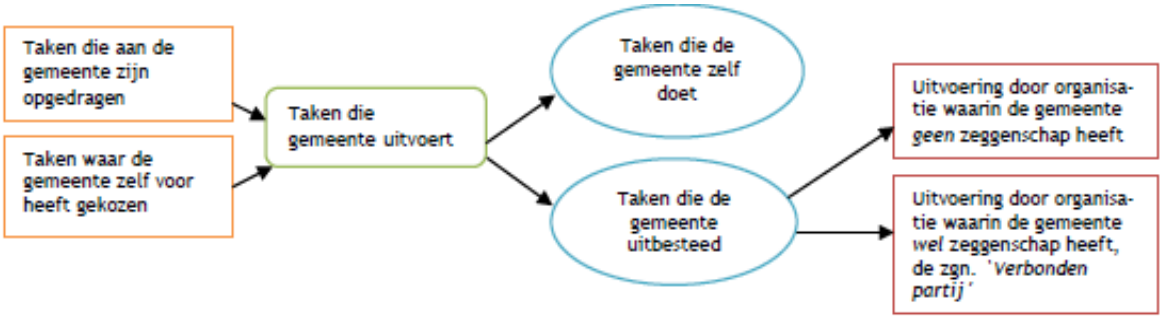
Inleiding

De meeste taken die worden uitgevoerd, zijn wettelijk opgedragen aan de uitvoerende gemeente. Dit betreft bijvoorbeeld de inzameling van huishoudelijk afval en de taken die de gemeente op zich neemt als gevolg van de decentralisatie. Daarnaast bestaan er taken die door de gemeente op eigen initiatief worden uitgevoerd, zoals sport en de exploitatie van gronden. Bij de uitvoering van de verschillende taken maakt de gemeente zelf de keuze om deze zelf te doen, of om de taken te laten uitvoeren door andere partijen.
Bij het maken van de keuzes wordt onder andere gekeken naar de volgende aspecten:

- kunnen er (bedrijfseconomische) schaalvoordelen worden behaald?
- wordt bij de uitvoering/dienstverlening een betere kwaliteit/dienstverlening gerealiseerd?

Indien wordt gekozen voor de uitvoering van de taak door een verbonden partij, kunnen daarin twee keuzes worden gemaakt, namelijk:

- de activiteiten worden uitgevoerd door een partij waarin de gemeente *geen* zeggenschap heeft;
- de activiteiten worden uitgevoerd door een partij waarin de gemeente *wel* zeggenschap heeft.

Verbonden partij

Er is sprake van een verbonden partij als de gemeente in die organisatie een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Dit is vastgelegd in artikel 1 lid b van het Besluit begroting en verantwoording, waarin staat dat een verbonden partij een privaat- of publiekrechtelijke organisatie is waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft.
Definitie bestuurlijk belang (artikel 1 lid d): zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.
Definitie financieel belang (artikel 1 lid c): een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Beleidskader

Uit de definitie van een verbonden partij in het Besluit begroting en verantwoording blijkt dat sprake móet zijn van een financieel belang én een bestuurlijk belang. Indien het alleen om een financieel belang of alleen om een bestuurlijk belang gaat, dan is er geen sprake van een verbonden partij.

Overige belangrijke bepalingen zijn:

- Artikel 5 BBV schrijft voor dat verbonden partijen niet geconsolideerd worden in de begroting en in de jaarstukken;
- Artikel 8 lid 3 BBV schrijft voor dat de betrokkenheid van verbonden partijen bij de realisatie van de doelstellingen binnen een programma, moet worden opgenomen in het betreffende programma;
- Artikel 9 lid 2 BBV meldt dat verbonden partijen verplicht moeten worden opgenomen in een aparte paragraaf verbonden partijen. Deze is daarmee onderdeel van de beleidsbegroting en het jaarverslag.

Soorten verbonden partijen

Er zijn twee soorten verbonden partijen, namelijk de publiekrechtelijke verbonden partij en de privaatrechtelijke verbonden partij.

- Publiekrechtelijke verbonden partij

  Bij de publiekrechtelijke verbonden partij gaat het om een samenwerking tussen overheden. Een dergelijke partij is opgericht op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Daarin regelen de deelnemende overheden onderling de vertegenwoordiging en de financiële aansprakelijkheid van de deelnemers. In het geval een gemeenschappelijke regeling niet meer aan zijn verplichtingen voldoet, dan zijn deelnemende partijen gezamenlijk verantwoordelijk voor een negatief saldo dat ontstaat.
- Privaatrechtelijke verbonden partij

  Van een privaatrechtelijke verbonden partij is sprake als er wordt samengewerkt tussen overheden onderling of tussen overheden en private partijen. De samenwerking is in dat geval geregeld op basis van het Burgerlijk Wetboek. Bij privaatrechtelijke verbonden partijen wordt onderscheid gemaakt in:
- Verenigingen;
  - commanditaire vennootschappen en onderlinge waarborgmaatschappijen;
  - naamloze vennootschappen;
  - besloten vennootschappen of stichtingen.

Voorschriften conform BBV

In artikel 15 van het Besluit begroting en verantwoording staat welke informatie er bij de begroting en jaarrekening moet worden gepubliceerd. Het gaat dan om:

- de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;zie programma's.
- de lijst van verbonden partijen die wordt onderverdeeld in:
  - gemeenschappelijke regelingen;
  - vennootschappen en coöperaties;
  - stichtingen en verenigingen;
  - overige verbonden partijen.

In de lijst zal per verbonden partij de volgende informatie worden opgenomen:

- de wijze waarop de gemeente een belang heeft;
- het verwachte belang van de gemeente aan het begin en het einde van het begrotingsjaar;
- de verwachte omvang van het eigen en vreemd vermogen aan het begin en het einde van het begrotingsjaar;
  - de verwachte omvang van het financieel resultaat;
  - de eventuele risico's.

Verbonden partijen

Conform de regelgeving vanuit de commissie BBV artikel 15 BBV lid 1 b geven we de bovenstaande informatie schematisch weer, in een lijst van verbonden partijen.
De gemeente heeft de volgende verbonden partijen:

- Gemeenschappelijke regelingen;
  - GR Shared Servicecentrum Leeuwarden
  - GR Veiligheidsregio Fryslân
  - GR Sociaal Domein Fryslan
  - GR Welstandszorg Hûs en Hiem
  - GR Fryske Utfieringstsjinst Milieu en Omjouwing (FUMO)
  - GR Leer en werkbedrijf NoardEast Fryslân
  - GR Mobiliteitsburo Noardeast Fryslân
  - GR Recreatieschap de Marrekrite
- Vennootschappen en coöperaties;
  - NV Kabeltelevisie Noordoost Friesland
  - Exploitatiemaatschappij Havencomplex Lauwersoog BV
  - NV Eneco Beheer
  - NV Stedin groep

- Afvalsturing Friesland NV(Omrin)(verwerken van afval)
- BV Fryslân Miljeu Noordwest (Omrin) (inzamelen afval)
- Bank Nederlandse Gemeenten
- Bedrijvencentrum in Dokkum

- Stichtingen en verenigingen;
  - Stichting Elan onderwijsgroep
  - Stichting monumentenbehoud
  - Stichting Roobol
  - Stichting zwembad Ferwerderadeel
  - Stichting beheer zwembad Ferwerderadeel
  - Vereniging van Nederlandse Gemeenten
  - Vereniging van Friese Gemeenten
  - Stichting Dataland
  - Vereniging van Waddenzeegemeenten
  - IJswegencentrale Oostergo
- Overige verbonden partijen;
  - Geen

- Gemeenschappelijke regelingen

Centrumregeling Samenwerking Noardeast-Fryslân en Dantumadiel
Juridische status: Gemeenschappelijke regeling met centrumgemeente
Programma's: 1 Ynwenner en Bestjoer
Openbaar en wijze van belang: Openbaar belang: De regeling is getroffen ten behoeve van de dienstverlening van de gemeente Noardeast-Fryslân (centrum-gemeente) aan de gemeente Dantumadiel (gastgemeente) Staatscourant 63678 8-11-2018). Het college en de burgemeester van de gastgemeente laten door de centrumgemeente in beginsel alle gemeentelijke taken uitvoeren, voor zover deze niet aan anderen zijn opgedragen of overgedragen en als zodanig zijn beschreven in het dienstverleningshandvest zoals bedoeld in artikel 7 centrumregeling. Wijze van belang: • Bestuurlijk belang: ° De gemeente Noardeast-Fryslân is centrumgemeente, als bedoeld in artikel 8 , vierde lid van de Wet gemeenschap-pelijke regelingen, (art 3 centrum-regeling). ° Het college en de burgemeester van de gastgemeente zullen bij afzonderlijk mandaatbesluit de bevoegdheden die samenhangen met de taken zoals vermeld in artikel 4 van de centrumregeling opdragen aan de overeenkomstige bestuursorganen (art 5 centrumregeling) . • Financieel belang: ° In het dienstverleningshandvest wordt de centrumregeling nader uitgewerkt, (art 7 centrumregeling). ° In ieder geval wordt geregeld: • De uitvoeringskaders; • De kwaliteitseisen van de taakuitvoering • De verdeelsleutel en de bijdrage van de gastgemeente in de uitvoeringskosten van de centrumgemeente **Omvang financieel resultaat jaarrekening:** Een centrumregeling heeft geen rechtspersoonlijkheid en dus geen baten, lasten of resultaat als zodanig. **Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar):**-

Centrumregeling samenwerking Noardeast-Fryslân en Leeuwarden (Shared Servicecentrum Leeuwarden)

Juridische status: Gemeenschappelijke regeling met centrumgemeente

Programma's: 1 Ynwenner en Bestjoer

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

De regeling wordt getroffen i.v.m. het tot stand brengen van goede facilitaire voorzieningen (ICT) ter ondersteuning van de uitvoering van de gemeentelijke taken van openbaar belang waarvoor goede ICT voorzieningen noodzakelijk zijn. Het gaat om bundeling van kennis, personeel en ervaring t.b.v. de openbare dienstverlening aan de burgers (art 2 centrumregeling).

Wijze van belang:

- Bestuurlijk belang:
  - De gemeente Leeuwarden is centrum-gemeente als bedoeld in artikel 8 lid 4 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (art 3 centrumregeling)
  - Het college van B&W van Noardeast-Fryslân verleent bij separaat vast te stellen besluit mandaten, volmachten en machtigingen aan het college van B&W van de centrumgemeente, die nodig zijn om de i.h.k. van deze regeling te sluiten Service Level Agreement (SLA) en andere te sluiten overeenkomsten, uit te voeren middels het Shared Service Centrum. Het college van de centrumgemeente stemt in met de verleende mandaten etc. zoals bedoeld in dit artikel 4 centrumregeling.
- Financieel belang (art 5 centrumregeling):
  - In het SLA is nadere uitwerking gegeven aan de regeling.
  - In het SLA en de Servicecatalogus zijn ondermeer geregeld :
    - De uitvoeringskaders;
    - De kwaliteitseisen van de taakuitoefening;
    - De verdeelsleutel en de wijze waarop Noardeast-Fryslan een financiële bijdrage levert in de kosten die de centrumgemeente maakt voor de uitvoering van de taken.

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Een centrumregeling heeft geen rechtspersoonlijkheid en dus geen baten, lasten of resultaat als zodanig.

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar):-

Veiligheidsregio Fryslân

Juridische status: Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam

Programma's: 1 Ynwenner en Bestjoer en 3 Soarch en Wolwêzen

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

De Veiligheidsregio Fryslân is een gemeenschappelijke regeling per 1-1-2014 van alle Friese gemeenten en verzorgt de wettelijke taken op het gebied van veiligheid en gezondheid voor de inwoners van de provincie Fryslân. Activiteiten betreffen o.a. publieke gezondheidszorg, brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, en het beheer van een gemeenschappelijke meldkamer, het zijn van een platform voor samenwerking voor geallieerde diensten en partners etc.

Wijze van belang:

- Bestuurlijk belang:
  - Het algemeen bestuur van de regio bestaat overeenkomstig art. 11, lid 1 van de wet, uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten;
  - Het dagelijks bestuur bestaat uit:
    a. de voorzitter van het algemeen bestuur;
    b. de voorzitter van de agendacommissie Gezondheid en een lid aan te wijzen uit en door de agendacommissie Gezondheid;
    c. de voorzitter van de agendacommissie Veiligheid en een lid aan te wijzen uit en door de agendacommissie Veiligheid.
    De agendacommissie is een bestuurscommissie volgens art 25 Wgr.
- Financieel belang:
  - Voor de verdeling van de kosten wordt als verdeelsleutel gehanteerd het aantal inwoners van de gemeenten volgens de door het Centraal Bureau voor de Statistiek openbaar gemaakte bevolkingscijfers per 1 januari van het jaar, voorafgaande aan dat, waarvoor de bijdrage verschuldigd

Veiligheidsregio Fryslân

is. De deel-nemende gemeenten dragen er zorg voor dat de regio te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen.

Financieel belang:

	Jaar	Begroting 1-1 (x € 1.000)	Begroting 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	4.756	4883
Eigen vermogen	2021	1.828	1.480
Vreemd vermogen	2021	85.196	109.159

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Voor het jaarrekeningsjaar 2019: -524

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar):-

Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2018

Juridische status: Gemeenschappeling regeling met centrumgemeente

Programma's: 3 Soarch en Wolwêzen

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

Alle Friese gemeenten zijn een centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2018 aangegaan met als centrumgemeente de gemeente Leeuwarden (Staatscourant 2017 nr 61128, dd 24 okt 2017). Het doel is de beleidsvoorbereiding ten behoeve van de wettelijke taken op terrein van jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en participatie en de inkoop ten behoeve van wettelijke taken op het terrein van jeugdzorg en maatschappelijke ontwikkeling doelmatig en kwalitatief hoogwaardig te organiseren met de Friese gemeenten.

Wijze van belang:

- Bestuurlijk belang:
  - De gemeente Leeuwarden is een centrumgemeente als bedoeld in art 8 lid 4 Wet gemeenschappelijke regelingen.
  - De centrumgemeente wordt mandaat , volmacht en machtiging verleend door de gastgemeenten om de taken op het terrein van het sociaal domein, waaronder o.a. WMO, Jeugdwet, Participatiewet, namens de gastgemeenten uit te voeren, conform de bepalingen in de gemeenschap-pelijke regeling.
- Financieel belang:
  - De kosten voor de dienstverlening bestaan uit kosten voor instandhouding en kosten voor taakuitvoering. De kosten voor instandhouding worden onder gemeenten verdeeld op basis van inwoneraantal van elke gemeente met peildatum 1 januari van jaar t-1. De kosten voor uitvoering van taken worden verdeeld onder gemeenten op basis van het percentuele aandeel dat een gemeente toekomt in het totaal van aantallen cliënten op basis van deJeugdwet, zoals meest recentelijk vastgesteld door het Centraal Bureau voor Statistiek, op peildatum 1 januari van jaar t-1. Dit geldt voor zowel de uitvoering van taken in het kader van de verplichte wettelijke samenwerking als voor de vrijwillige samenwerking voor de Jeugdwet. De totale kosten worden nagecalculeerd en volledig door-berekend aan de deelnemenden gemeenten.
  - De geprognotiseerde balans in de begroting 2021 ontbreekt.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	p.m.	251
Eigen vermogen	2021	0	0
Vreemd vermogen	2021	0	0

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2019 : -

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar):-

Welstandszorg Hûs en Hiem

Juridische status: Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam

Programma's: 5 Wenjen en omjouwing

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

Het voorzien van de gemeenten in de welstandsadvisering als bedoeld in de Woningwet en advisering over toepassing van de Monumentenwet.

Wijze van belang:

- Bestuurlijk belang:
  - Het algemeen bestuur bestaat uit zoveel leden als het aantal deelnemende gemeenten bedraagt.
  - De raden wijzen hetzij hun voorzitter, hetzij een wethouder van hun gemeente als lid en als plaatsvervangend lid aan.
  - Op grond van artikel 13 van de gemeenschappelijke regeling wordt het dagelijks bestuur benoemd uit het algemeen bestuur.
- Financieel belang:
  - De gemeente is aansprakelijk voor de financiële tekorten bij Welstands-zorg Hûs en Hiem. Bekostiging geschiedt via een jaarlijkse bijdrage op begrotingsbasis en rekeningbasis.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2019	118	100
Eigen vermogen	2019	369	334
Vreemd vermogen	2019	120	82

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2019 x : 7

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): In verband met de Covid-19 pandemie wordt een krimpende economie verwacht. Het effect op de begroting 2021 is nog niet bekend.

Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)

Juridische status: Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam

Programma's: 5 Wenjen en omjouwing

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

De FUMO is bedoeld voor de uitvoering van taken en bevoegdheden ten behoeve van de deelnemers op het gebied van het milieu- en omgevingsrecht in ruime zin in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder, alsmede taken en bevoegdheden op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.

Het openbaar lichaam heeft de volgende taken:

- basistakenpakket: het ten behoeve van de deelnemers uitvoeren van adviserende, voorbereidende en uitvoerende taken die behoren tot het zogenoemde basistakenpakket, zoals opgenomen in Bijlage 1 van de gemeenschappelijke regeling FUMO 2017.
- aanvullend takenpakket (facultatief): het ten behoeve van de deelnemers uitvoeren van niet tot het basistakenpakket behorende adviserende, voorbereidende en uitvoerende taken op het terrein van het milieu- en omgevingsrecht, voor zover de betreffende deelnemer daartoe een besluit heeft genomen;
- adviserende en voorbereidende taken tbv bezwaarprocedures, administratief beroepsprocedures en rechtsgedingen;
- de advisering over en voorbereiding van besluiten op grond van de Wet openbaarheid van bestuur;
- het adviseren over en ontwikkelen van strategische en operationele beleidskaders op het terrein van het milieu- en omgevingsrecht;
- het in stand houden van een Milieualarm-nummer.

Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)

Wijze van belang:

- Bestuur belang:
  - Gedeputeerde staten wijzen uit hun midden twee leden aan van het algemeen bestuur.
  - De deelnemers (de colleges van burgemeester en wethouders, het dagelijks bestuur van Wetterskip Fryslân) wijzen elk uit hun midden één lid aan van het algemeen bestuur.
  - Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf leden, de voorzitter inbegrepen, door en uit het algemeen bestuur aan te wijzen, conform artikel 10 van de g.r. Fumo 2017.
- Financieel belang:
  - De kosten van het basispakket wordt toegerekend op basis van het aantal inrichtingen maal een bedrag per type inrichting;
  - De kosten van de overige taken worden toegerekend op basis van de totale inzet van personeel in uren maal een uurtarief.
  - Conform artikel 30 g.r. Fumo 2017.

Financieel belang:

	Jaar	Begroting 1-1 (x € 1.000)	Begroting 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	881	850
Eigen vermogen	2021	975	1.302
Vreemd vermogen	2021	3.100	3.100

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Begroting 2021:0:

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar):-

Leer- werkbedrijf NoardEast-Fryslân

Juridische status: Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam voor Dantumadiel en de gemeente Noardeast-Fryslân

Programma's: 3 Soarch en Wolwêzen en 6 Iepenbiere Romte

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

Het openbaar lichaam behartigt de gemeenschappelijke en afzonderlijke belangen van de deelnenemde gemeenten op het gebied van gesubsidieerde arbeid en (arbeids)re-integratie van de doelgroepen die vallen onder de Participatiewet en de Wet Sociale Werkvoorziening (art 3 gem reg). De gemeenschappelijke regeling is aangegaan door de gemeenten Dantumadiel en de voormalige gemeenten Dongeradeel, Ferwerderadiel en Kollumerland c.a. Deze vm gemeenten zijn opgegaan in de gemeente Noardeast-Fryslân.

Wijze van belang:

- Bestuur belang:
  - Het algemeen bestuur bestaat uit twee leden per deelnemende gemeente. De gemeenschappelijke regeling is door de colleges van burgemeester en wethou-ders aangegaan.
  - Het dagelijks bestuur, door en uit het algemeen bestuur gekozen, is zodanig samengesteld dat elke deelnemende gemeente is vertegenwoordigd, waar-onder begrepen de voorzitter en een eventueel lid/eventuele leden buiten de kring van het algemeen bestuur, zoals bedoeld in artikel 14, tweede lid van de Wgr.

- Financieel belang:
  - Iedere deelnemende gemeente verbindt zich in beginsel om de volledige rijksmiddelen (inclusief eventueel bijzondere subsidiecomponenten), voor zover deze zijn bedoeld voor de realisatie van de in artikel 3 van de gemeenschappelijke regeling aan het openbaar lichaam opgedragen taken en de gemeentelijke bijdrage op basis van de begroting, op tijd en onverkort te voldoen aan het openbaar lichaam.
  - De deelnemende gemeenten zullen echter steeds zorg voor dragen dat het openbaar lichaam te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te voldoen.

Leer- werkbedrijf NoardEast-Fryslân

Financieel belang:

	Jaar	Begroting 1-1 (x € 1.000)	Begroting 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	1.318	1.199
Eigen vermogen	2021	4.908	4.783
Vreemd vermogen	2021	13.957	13.282

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Begroting 2021: 0

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar):-

Bedrijfsvoeringsorganisatie Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân

Juridische status: Gemeenschappelijke regeling met bedrijfs-voeringsorganisatie

Programma's: 3 Soarch en Wolwêzen

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

De gemeenten: Achtkarspelen, Dantumadiel, Noardeast-Fryslân en Tytstjerksteradiel en de provincie Fryslân hebben besloten om samen te werken in de regio Noordoost Fryslân op het gebied van het regionale doelgroepenvervoer en openbaar vervoer, dit om de leefbaarheid in de regio Noord Oost Fryslân te behouden. Daarvoor hebben zij besloten de gemeenschap-pelijke regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân te treffen (Staatscourant 2017 nr 16823 dd 22-3-2017).

Wijze van belang:

- De deelnemende gemeenten en provincie nemen het in de begroting van het mobili-teitsbureau Noordoost Fryslân voor hen geraamde bedrag voor hun gemeente respectievelijk provincie op in hun begroting.
- Opheffing:
  - De regeling wordt opgeheven wanneer de colleges van twee derde van de deelnemers daartoe besluiten.
  - Het liquidatieplan voorziet in de verplichting van het bestuur van de deelnemende gemeenten en provincie tot het bijdragen in de financiële gevolgen van de beëindiging.

Financieel belang:

	Jaar	Begroting 1-1 (x € 1.000)	Begroting 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	1.852	1.988
Eigen vermogen	2021	0	0
Vreemd vermogen	2021	809	834

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Begroting 2021: 0

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar):-

Marrekrite

Juridische status: Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam

Programma's: 4 Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

De Marrekrite behartigt binnen de opgedragen taken de gemeenschappelijke belangen van de colleges, met als doel een evenwichtige en gecoördineerde ontwikkeling van de recreatie in de provincie Fryslân, rekening houdende met de belangen van natuur en landschap.

De Marrekrite heeft als taak ter behartiging van het openbaar belang:

- Het bevorderen van waterrecreatie
- Het bevorderen van landrecreatie
- Advisering en ontwikkeling (water- en landrecreatie)

Wijze van belang:

- Bestuur belang:
  - Het colleges van Gedeputeerde staten en de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten wijzen elk één lid en tenminste één plaats-vervangend lid aan van het algemeen bestuur.De aanwijzing vindt zo spoedig mogelijk plaats.
  - Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en vijf andere leden, door en uit het algemeen bestuur aan te wijzen.

- Financieel belang:
  - De geldmiddelen van De Marrekrite worden gevormd door de bijdragen van de colleges en subsidies, schenkingen en overige bijdragen en inkomsten.
  - Voor zover de kosten van De Marrekrite niet worden gedekt door subsidies, schenkingen en overige bijdragen en inkomsten wordt hierin als volgt voorzien: gedeputeerde staten: 45%; colleges van burgemeester en wethouders gezamenlijk: 55%.
  - Het algemeen bestuur stelt de verdeelsleutel vast, op grond waarvan de gezamenlijke bijdrage van de colleges over afzonderlijke gemeenten wordt omgeslagen.
  - Voor de begroting 2021 zijn de vastgestelde parameters:
    - Domein water: 40% inwoners; 40 % watersportovernachtingen; 20% meters aanlegvoorziening.
    - Domein landrecreatie: 50% inwoners; 50% landovernachtingen.
    - Domein baggeren: aantal meters aanlegvoorzieningen.

  Deze parameters zullen in 2022 worden herijkt.

Financieel belang:

	Jaar	Begroting 1-1 (x € 1.000)	Begroting 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2021	41	42
Eigen vermogen	2021	5.276	5.482
Vreemd vermogen	2021	165	1.166

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Begroting 2021: -/- 219 x € 1.000

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar):-Het verlies wordt gedekt uit de algemene reserve.

- Vennootschappen en coöperaties

NV Kabeltelevisie Noordoost Friesland
Juridische status: Naamloze vennootschap
Programma's: Algemiene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien

Openbaar en wijze van belang:
Openbaar belang:
De aanleg, het beheer, het onderhoud, de instandhouding en de exploitatie van centrale antenne inrichtingen met bijbehorende kabelnetten in de gemeente.

Wijze van belang:
- Bestuur belang:

Stemrecht op grond van aandelen.

- Financieel belang:

De gemeente Noardeast- Fryslân (voormalige gemeenten Dongeradeel en Kollumerland c.a.) bezit een groot deel van de aandelen in NV Kabeltelevisie Noordoost Friesland, maar is niet aansprakelijk voor de ontstane tekorten. Het aandelenbezit is: vm Dongeradeel: 36,75% (3.676 x € 50) en vm Kollumerland c.a.: 18,1%. (1.809 x € 50) Het totaal voor Noardeast-Fryslân is 54,85 % (5.485 x € 50). Bij de jaarrekening 2016 is besloten geen dividend uit te keren. De gegevens over de aandelen is gebaseerd op de jaarrekening 2016 en zijn in 2019 niet gewijzigd.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2019	274	274
Eigen vermogen	2019	11.626	11.445
Vreemd vermogen	2019	25.345	46.793

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2019 x € 1.000: 181:

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Exploitatiemaatschappij Havencomplex Lauwersoog BV
Juridische status: Besloten vennootschap
Programma's: Algemiene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien

Openbaar en wijze van belang:
Openbaar belang:
De regionale economische ontwikkeling en de werkgelegenheid in de haven.

Wijze van belang:
- Bestuur belang:

Bezit van aandelen, op grond waarvan de gemeente stemrecht heeft.

- Financieel belang:

De gemeente Noardeast-Fryslân (vm gemeente Dongeradeel) bezit een groot deel van de aandelen (45%) in de Exploitatiemaatschappij Havencomplex Lauwersoog, maar is niet aansprakelijk voor de ontstane tekorten. De waarde van het totale aandelenkapitaal is € 18.151
In augustus 2020 is de jaarrekening 2019 nog niet ontvangen.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2018	8	8
Eigen vermogen	2018	103	467
Vreemd vermogen	2018	1.661	1.379

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2018, x € 1.000: 64
Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

NV Eneco Beheer

Juridische status: Naamloze vennootschap

Programma's: Algemiene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

Beschikbaarheid van energievoorzieningen en de daarvoor noodzakelijke infrastructuur.

Wijze van belang:

- Bestuur belang:

De gemeente Noardeast-Fryslân (vm gemeente Dongeradeel, vm Ferwerderadiel en vm Kollumerland c.a.) bezitten een klein deel van de aandelen in Eneco. Door fusies en schaalvergroting heeft de bestuurlijke invloed van betekenis ingeboet. Het financiële belang in de onderneming staat nu voorop. De gemeente heeft stemrecht op basis van aandelen.

- Financieel belang:

De de gemeente heeft het volgende aandelen:

Voormalig gemeente Dongeradeel	16.824
Voormalig gemeente Ferwerderadiel	6.044
Voormalig gemeente Kollumerland c.a.	4.002
Totaal gemeente Noardeast-Fryslân	26.870

Betreft dividend dat in natura is uitgekeerd in de vorm van aandelen. Conform de bbv voorschriften is de waarde nul.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2019	0	0
Eigen vermogen	2019	2.939.000	2.937.000
Vreemd vermogen	2019	2.804.000	3.031.000

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2019 x € 1.000: € 80.000

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): De raad heeft bij besluit van 23-1-2020 besloten de aandelen te verkopen. Dit is geeffectueerd op 25-3-2020. De gemeente heeft op dat moment 22 miljoen ontvangen.

NV Stedin groep

Juridische status: Naamloze vennootschap

Programma's: Algemiene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

Stedin is een netbeheerder die elektriciteits- en gasnetten aanlegt, beheert en toekomstbestendig maakt. Stedin faciliteert de energiemarkt.

Wijze van belang:

- Bestuur belang:

De gemeente bezit aandelen, op grond waarvan ze stemrecht heeft.

- Financieel belang:

De de gemeente heeft het volgende aandelen:

Voormalig gemeente Dongeradeel	16.824
Voormalig gemeente Ferwerderadiel	6.044
Voormalig gemeente Kollumerland c.a.	4.002
Totaal gemeente Noardeast-Fryslân	26.870

De waarde van het aandeel is € 100 conform de jaarrekening 2019 van de Stedin groep. Het totaal aantal geplaatste en volgestorte aandelen is 4.970.978

NV Stedin groep

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2019	2.687	2.687
Eigen vermogen	2019	2.699.000	2.949.000
Vreemd vermogen	2019	4.292.000	4.340.000

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2019: 325.000

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Afvalsturing Friesland (Omrin) (verwerken van afval)

Juridische status: Naamloze vennootschap

Programma's: Algemiene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

Uitvoeren van de wettelijke taak huishoudelijk en bedrijfsafval te verwerken op basis van contractafspraken met de gemeente. Doelstelling is dit op een doelmatige, milieu hygiënisch verantwoorde manier te doen en preventie en hergebruik van afval actief te bevorderen.

Wijze van belang:

- Bestuur belang:

Stemrecht op basis van aandelen. De N.V. heeft 3.001 gewone aandelen A met een waarde van € 450 per stuk en 840 gewone aandelen B. Van de 3001 aandelen A zijn er 3.000 aandelen in bezit van de Friese gemeenten. Eén aandeel A is in handen van de GR OLAF en 840 aandelen B zijn in handen van gemeenten buiten Friesland.

- Financieel belang:

De gemeente Noardeast-Fryslân (DFK) is op twee manieren betrokken bij Omrin, als aandeelhouder en als klant/leverancier van afval. Het aandeel staat op de balans per 31-12-2019 met de historische aanschafwaarde van:

Voormalig gemeente Dongeradeel (OLAF N.V.)	54.454
Voormalig gemeente Kollumerland c.a.	20.420
Totaal gemeente Noardeast-Fryslân	74.874

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2019	75	75
Eigen vermogen	2019	50.585	57.000
Vreemd vermogen	2019	152.203	142.008

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2019: 6.536K

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar):

BV Fryslân Miljeu Noordwest (Omrin) (inzamelen afval)

Juridische status: Besloten vennootschap. De BV is een 100% dochter van de NV Fryslân Miljeu (inzameling en reiniging)

Programma's: Algemiene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

Uitvoeren van de wettelijke taak huishoudelijk en bedrijfsafval in te zamelen en te verwerken op basis van contractafspraken met de gemeente Noardeast-Fryslân en uitsluitend op het grondgebied van de vm gemeente Ferwerderadiel. Doelstelling is dit op een doelmatige, milieu hygiënisch verantwoorde manier te doen en preventie en hergebruik van afval actief te bevorderen. De gemeente Noardeast-Fryslân (vm gem

BV Fryslân Miljeu Noordwest (Omrin) (inzamelen afval)

Ferwerderadiel) heeft het contract opgezegd en de opzegtermijn is 4 jaar. Dit betekent dat de dienstverlening per 1-1-2022 zal stoppen.

Wijze van belang:

- Bestuur belang:

Stemrecht op basis van aandelen.

- Financieel belang:

De gemeente Noardeast-Fryslân (DFK) is op twee manieren betrokken bij Omrin, als aandeelhouder en als klant/leverancier van afval. Het aandeel staat op de balans per 31-12-2018 met de historische aanschafwaarde van:

Voormalig gemeente Ferwerderadiel (Fryslân Miljeu)	15.465
Totaal gemeente Noardeast-Fryslân	15.465

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2019	15	15
Eigen vermogen	2019	3.814	3.564
Vreemd vermogen	2019	8.100	8.514

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2019 x € 1.000: 139

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Juridische status: Naamloze vennootschap

Programma's: Algemiene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

Efficiënt betalingsverkeer van gemeenten.

Wijze van belang:

- Bestuur belang:

Stemrecht op basis van aandelen.

- Financieel belang:

De gemeente Noardeast-Fryslân (DFK) bezit een groot aantal aandelen, met een totale waarde van per 31-12-2018:

Voormalig gemeente Dongeradeel (76.323)	173.169
Voormalig gemeente Ferwerderadiel (5.967)	13.538
Voormalig gemeente Kollumerland c.a. (22.347)	55.867
Totaal gemeente Noardeast-Fryslân (104.637)	286.040

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2019	286	286
Eigen vermogen	2019	4.991	4.887
Vreemd vermogen	2019	132.518	144.802

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2019 x € 1.000: 163.000

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Bedrijvencentrum Dokkum BV

Juridische status: Besloten vennootschap

Programma's: 4 Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

In 1996 is het Bedrijvencentrum Dokkum BV opgericht door ondernemers van de Vereniging van Handel en Industrie Dokkum en Omgeving in samenwerking met de gemeente Dongeradeel. Sinds de oprichting is het uitgangspunt het aanbieden van betaalbare ruimten voor startende ondernemers om van hieruit de onderneming verder te kunnen opbouwen.

Wijze van belang:

- Bestuur belang:

In 1996 is het Bedrijvencentrum Dokkum BV door de gemeente Dongeradeel geprivatiseerd. Een schuld aan de gemeente Dongeradeel is omgezet in een aandelenkapitaal van € 173.344. In 1996 is tevens een nieuwe besloten vennootschap opgericht: Bedrijvencentrum Dokkum Holding BV. De gemeente heeft stemrecht op basis van aandelen. Het Bedrijvencentrum Dokkum Holding BV is enige aandeelhouder van het Bedrijvencentrum Dokkum BV.

- Financieel belang:

De gemeente (v.m. Dongeradeel) heeft 100 aandelen à € 454 (is € 45.400) in het Bedrijvencentrum Dokkum Holding BV.
De gegevens betreffende de jaarrekening 2019 zijn eind 2020 beschikbaar.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2018	45	45
Eigen vermogen	2018	349	363
Vreemd vermogen	2018	23	19

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2018 x € 1.000: 14

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar):

- Stichtingen en verenigingen

Elan onderwijsgroep

Juridische status: Stichting

Programma's: 2 Mienskip

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

Verzorgen van het openbaar basisonderwijs zoals beschreven in artikel 46 van Wet op het Primair Onderwijs

Wijze van belang:

- Bestuur belang:

Uit de jaarrekening 2018 van de Elan-onderwijsgroep blijkt het volgende: de deelnemende gemeenten Leeuwarden, Noardeast-Frylân en Waadhoeke hebben een toezichthoudende taak: goedkeuring begroting, jaarrekening en jaarverslag en van statutenwijzigingen, benoeming en ontslag leden Raad van Toezicht,ontbinding stichting bij ernstige taakverwaarlozing

- Financieel belang:

De deelnemende gemeenten zijn verantwoordelijk voor het aanbieden van goed onderwijs ingeval van ernstige taakverwaarlozing door de Elan-onderwijsgroep.
De jaarrekening 2019 wordt na de zomervakantie verwacht.

Financieel belang:

Elan onderwijsgroep

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2018	p.m.	p.m.
Eigen vermogen	2018	4.961	4.622
Vreemd vermogen	2018	2.085	2.169

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2018, € 1.000: -/- 339. Het tekort wordt gedekt uit de reserves

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Stichting monumentenbehoud

Juridische status: Stichting

Programma's: 5 Wenjen en omjouwing

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

Het in stand houden en beschermen van de monumenten als bedoeld in de monumentenwet. Het werkgebied is de vm gemeente Dongeradeel.

Wijze van belang:

- Bestuur belang:
  - De voorzitter van het dagelijks bestuur wordt door de raad van de gemeente Noardeast-Fryslân) voorgedragen en vervult de functie van voorzitter.
  - Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Noardeast-Fryslân keuren de begroting en jaarrekening goed.

- Financieel belang:

De vm gemeente Dongeradeel , nu gemeente Noardeast-Fryslân heeft bij de oprichting in 1993 een startkapitaal van € 454 (=1000 gulden) ingebracht.
De jaarrekening 2019 is in augustus 2020 nog niet ontvangen.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2018	0,4	0,4
Eigen vermogen	2018	483	477
Vreemd vermogen	2018	90	61

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2018, x € 1.000: -/- 6

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): -

Stichting ROOBOL

Juridische status: Stichting

Programma's: 2 Mienskip

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

Verzorgen van het openbaar basisonderwijs zoals beschreven in artikel 46 van de Wet op het Primair Onderwijs in de gemeenten Noardeast-Fryslan, Dantumdiel en Achtkarspelen. In 2019 zijn de statuten aangepast in verband met de wettelijke mogelijkheid tot het realiseren van een samenwerkingsschool voor het openbaar en bijzonder onderwijs.

Wijze van belang:

- Bestuur belang:

Stichting ROOBOL

Deelnemers in de stichting zijn o.a.: de gemeenten Achtkarspelen, Dantumadiel,Noardeast-Fryslân (voormalig Dongeradeel en voormalig Kollumerland c.a.) en zijn omschreven als gemeenteraad in de statuten. Deze gemeenten hebben een belangrijke toezichthoudende functie.

- Op grond van art 6 lid 8 van de statuten heeft het dagelijks bestuur de toestemming nodig van de gemeenteraden voor: het wijzigen van de statuten, het ontbinden van de stichting, het opheffen van de school.
- Daarnaast heeft de gemeenteraad de bevoegdheden: benoemen, schorsen en ontslaan van de leden van de raad van toezicht; de ontbinding van de stichting ingeval van handelen in strijd met de wet en/of ernstige taakverwaarlozing (artikel 24 statuten)

- Financieel belang:
  - Artikel 24 lid 3 statuten: Ingeval van ernstige taakverwaarlozing door het bestuur of het functioneren van het bestuur in strijd met de Wpo is de gemeenteraad bevoegd zelf te voorzien in het bestuur van de openbare scholen en zonodig de stichting te ontbinden.
  - In het reglement van de raad van toezicht wordt de relatie tussen raad en gemeenteraad uitgewerkt onder goedkeuring van de gemeenteraad. (art 24 lid 4 statuten)
  - De raad van toezicht legt jaarlijks (binnen 6 mnd na het boekjaar) verantwoording af over de uitvoering van taken/ bevoegdheden in het jaarverslag van de stichting en stelt dit beschikbaar aan o.a.: de gemeenteraad. (art 12 lid 5 statuten)

De jaarrekening 2019 wordt verwacht in het najaar van 2020.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2018	p.m.	p.m.
Eigen vermogen	2018	5.349	5.608
Vreemd vermogen	2018	2.069	2.065

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2018, x € 1.000: 259

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): De meerjarenbegroting 2019 tm 2023 , die opgenomen is in de jaarrekening 2018 laten een (dalend) negatief resultaat zien,x € 1.000: -248; -346; -147; -173,-213.
Roobol wil anticiperen op het dalend aantal leerlingen door samenwerking te zoeken met andere onderwijsbesturen en daarmee samen-werkingsscholen, brede scholen en integrale kind centra aan te gaan. In de huisvestings-projecten wordt hierop geanticipeerd. De werkelijke leerlingenaantallen 2018 laten een stijging zien tov 2017 (pag 21 jrk18).

Stichting Dataland met een BV Dataland

Juridische status: Stichting

Programma's: Algemiene dekkingsmiddels, Overhead, Heffing VPB en Onvoorzien

Openbaar en wijze van belang:
Openbaar belang:
Dataland ontzorgt, ondersteunt en faciliteert sinds 2011 gemeenten op het gebied van geo-, WOZ- en vastgoedinformatie, oftewel objectinformatie. Zo ontzorgt Dataland alle gemeenten door namens hen deze informatie toegankelijk te maken voor publieke en private ondernemers, zoals notarissen, banken en verzekeraars en makelaars. Dataland is niet alleen van, maar ook voor gemeenten. Dataland faciliteert de gemeenten zich te organiseren en zo hun stem te laten horen bij relevante ontwikkelingen op regionaal en landelijk niveau.

Wijze van belang:
- Bestuur belang:

Certificaathouders particeren in DataLand via het bestuur. Een certificaat is te vergelijken met een aandeel in een private onderneming. Jaarlijks komen de certificaathouders op de certificaat-houdersvergadering bij elkaar om het algemene beleid van DataLand te bespreken en goedkeuring te verlenen aan voorgenomen besluiten van het bestuur. De besluiten van de certficaathouders en van het bestuur gelden voor

Stichting Dataland met een BV Dataland

alle participerende en deelnemende gemeenten. De gemeente Noardeast-Fryslân (voormalige gemeenten Dongeradeel en Ferwerderadiel) is certificaathouder.

- Financieel belang:

Aantal certificaten met waarde

Voormalig gemeente Dongeradeel (12.990)	1.299
Voormalig gemeente Ferwerderadiel (4.322)	432
Totaal gemeente Noardeast-Fryslân (17.312)	1.731

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2019	2	2
Eigen vermogen	2019	112	422
Vreemd vermogen	2019	463	477

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2019, € 1.000: 310

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar): In de jaarrekening, paragraaf 2.4 licht de directie het volgende toe ten aanzien van de continuïteit, citaat: "Door het bestuur van de vennootschap is in 2019 het besluit genomen tot een overname en afbouw van haar activiteiten. Dit besluit is tevens door de certificaathouders van de vennootschap goedgekeurd. Het bestuur heeft uitgesproken de activiteiten uiterlijk eind december 2021 of zoveel mogelijk eerder te hebben overgedragen of hebben afgebouwd. Hierna zal de vennootschap worden geliquideerd. De verwachting is dat de onderneming met de toekomstige kasstromen deze beëindiging uit eigen middelen kan financieren", einde citaat.

Stichting IJswegencentrale

Juridische status: Stichting

Programma's: 4 Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

De gemeente Dantumadiel, en de voormalige gemeenten Dongeradeel, Ferwerderadiel, Kollumerland c.a. en Leeuwarderadeel hebben een IJswegencentrale opgericht met als doel het organiseren van schaatstochten in de regio bij voldoende ijsdikte.

Wijze van belang:

- Bestuur belang:

Het bestuur bestaat uit 15 leden, 3 afgevaardigden uit elke deelnemende gemeente. Het college van b&w doet een bindende voordracht: één afgevaardigde is de burgemeester,één afgevaardigde is het hoofd gemeentewerken en een derde persoon.

- Financieel belang:

De gemeenten Dantumadiel, de gemeente Noardeast-Fryslân (voormalige gemeenten Dongeradeel, Ferwerderadiel, Kollumerland c.a) en Leeuwarderadeel geven een bijdrage van 0,045 per inwoner.
De bijdragen 2018 van de gemeente is:

Voormalig gemeente Dongeradeel	1.070
Voormalig gemeente Ferwerderadiel	390
Voormalig gemeente Kollumerland c.a.	577
Totaal gemeente Noardeast-Fryslân	2.037

De gegevens van de jaarrekening 2019 zijn eind 2020 beschikbaar.

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2018	2	2
Eigen vermogen	2018	71	70
Vreemd vermogen	2018	0	0

Stichting IJswegencentrale

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2018, x € 1.000: 1
Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar: -

Vereniging van Friese Gemeenten (VFG)

Juridische status: Vereniging

Programma's: 1 Ynwenner en Bestjoer

Openbaar en wijze van belang:
Openbaar belang:
De VFG behartigt de belangen voor alle Friese gemeenten, totaal 24.

Wijze van belang:
- Bestuur belang:

Lidmaatschap van de vereniging met stemrecht.

- Financieel belang:
  - De leden betalen contributie.
  - De gemeente Noardeast-Fryslân (vm gemeenten DFK) betaalt contributie, x € 1.000: 21 . Betreft contributie over 2019

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2020	21	21
Eigen vermogen	2019	p.m.	p.m.
Vreemd vermogen	2019	p.m.	p.m.

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2019: geen gegevens

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar:

Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)

Juridische status: Vereniging

Programma's: 1 Ynwenner en Bestjoer

Openbaar en wijze van belang:
Openbaar belang:
De VNG behartigt de belangen voor alle Nederlandse gemeenten.

Wijze van belang:
- Bestuur belang:

Lidmaatschap van de vereniging met stemrecht, conform de statuten.

- Financieel belang:

Conform de statuten betalen de leden contributie.
De contributie voor 2019 betreft: 63K

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2019	63	63
Eigen vermogen	2019	61.975	0
Vreemd vermogen	2019	78.875	0

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2019, x € 1.000: - 1.174

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar: Het negatieve saldo wordt financieel gedekt uit het eigen vermogen

Vereniging van Waddenzee Gemeenten

Juridische status: Vereniging

Programma's: 1 Ynwenner en Bestjoer

Openbaar en wijze van belang:

Openbaar belang:

Deze vereniging treedt op als belangenorganisatie voor alle Waddenzee gemeenten.

Wijze van belang:

- Bestuur belang:

De gemeente Noardeast-Fryslân (vm gemeenten Dongeradeel en Ferwerderadiel) zijn lid van deze vereniging en hebben stemrecht.

- Financieel belang:

De gemeente betaalt contributie, x € 1.000 :

Financieel belang:

	Jaar	Jaarrekening 1-1 (x € 1.000)	Jaarrekening 31-12 (x € 1.000)
Financieel belang	2020	27	26
Eigen vermogen	2019	p.m.	p.m.
Vreemd vermogen	2019	p.m.	p.m.

Omvang financieel resultaat jaarrekening: Jaarrekening 2019: geen gegevens

Risico's (kwantificeerbaar of niet-kwantificeerbaar: -

- Overige verbonden partijen
  - Geen

Paragraaf grondbeleid

De hoge vraag naar woningen op de woningmarkt houd ondanks de Coronacrisis aan. De vraag overtreft het aanbod ruimschoots. De verwachting is dat dit het komende jaar door zal zetten (Outlook grondexploitaties 2021 – De vooruitblik, 2020). De grondexploitatiecomplexen zullen conform de verwachting verlopen.

Nota Grondbeleid 2020-2023

In 2019 is de Nota Grondbeleid 2020-2023 door de raad vastgesteld. In de Nota Grondbeleid 2020-2023 zijn de hoofdlijnen van het te voeren grondbeleid vastgelegd. Tevens worden onderstaande doelen nagestreefd:

- De raad kaders voor het te voeren grondbeleid vast laten stellen.
- Het te voeren grondbeleid aanpassen aan de actuele wet- en regelgeving.
- De uitvoeringsplannen baseren op het vastgestelde grondbeleid.
- Het creëren van duidelijkheid over grondverwerving en de uitgifte van gronden.
- Het bieden van inzicht in de wijze waarop grondprijzen tot stand komen.

Het grondbeleid heeft betrekking op de wijze waarop de gemeente haar instrumenten van grondbeleid zo optimaal mogelijk kan inzetten, om de beleidsdoelstellingen binnen de gemeentelijke programma's te verwezenlijken. Het betreft onder andere beleidsdoelstellingen op het gebied van wonen, planologie, economie, infrastructuur, natuur en recreatie.

Ten aanzien van het te voeren grondbeleid kiest de gemeente primair voor een actief grondbeleid. In gebieden waar de gemeente invloed wil uitoefen op de ontwikkeling c.q. het noodzakelijk is om een ontwikkeling conform de gemeentelijke randvoorwaarden te realiseren, is het mogelijk om actief grondbeleid te voeren. In dit geval is het van belang dat het financiële risico op zowel korte termijn als lange termijn aanvaardbaar is. Bij de keuze voor actief grondbeleid zal de raad ten alle tijden in kennis gesteld worden.

Het uitgangspunt bij grondverwerving is minnelijke verwerving. In dit geval bereikt de gemeente bij aankoop van gronden op vrijwillige basis overeenstemming met de grondeigenaar.

Grondexploitatiecomplexen

Aan het begin van het boekjaar waren er vijftien complexen in exploitatie. In *Tabel 1. Totaaloverzicht grondexploitatiecomplexen*. is het verloop van de boekwaarde over het boekjaar, de totale winstneming en de balanswaarde aan het einde van het boekjaar van de grondexploitatiecomplexen na actualisatie weergegeven. De boekwaarde van de grondexploitatiecomplexen betreft het saldo van de gerealiseerde kosten en de gerealiseerde opbrengsten.

Het te verwachten resultaat van de grondexploitatiecomplexen tezamen bedraagt na actualisatie op basis van de eindwaarde € 3.711.136.

Complex	Afsluiting	Boekwaarde 01-01-2020	Boekwaarde 31-12-2020	Totale winst-ne-ming	Balanswaarde exclusief voorziening
Hoarnleger fase 2, Anjum	31-12-2021	-18.954	-13.064	18.116	5.053
Fjildbuorsterwei, Brantgum	31-12-2021	-18.561	-91.867	60.394	-31.472
Betterwird fase 1A, Dokkum	31-12-2024	1.458.772	1.377.663	92.754	1.470.417
Hogedijken III, Dokkum	31-12-2021	54.196	-163.020	56.077	-106.943
PDV fase 3, Dokkum	31-12-2022	551.550	568.705	0	568.705
Trije Terpen, Dokkum	31-12-2023	-2.058.052	-2.655.476	1.886.693	-768.782
Woudvaart II, Dokkum	31-12-2021	-47.497	-45.372	39.821	-5.551
Koarte Bun, Ee	31-12-2021	91.029	95.306	n.v.t.	95.306
De Kampen fase 2, Engwierum	31-12-2022	-10.695	-9.420	2.894	-6.525
Hegebeintumerdyk, Ferwerd	31-12-2021	-92.325	-88.010	65.681	-22.329
Gedempte Haven, Hallum	31-12-2020	641.814	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Complex	Afsluiting	Boekwaarde 01-01-2020	Boekwaarde 31-12-2020	Totale winst-ne-ming	Balanswaarde exclusief voorziening
Julianastraat, Kollum	31-12-2021	-385	2.185	19.295	21.480
Harm Smidswei, Kollumerzwaag	31-12-2021	141.674	162.950	7.977	170.927
Nieuweweg, Marrum	31-12-2022	-383.586	-376.161	329.145	-47.017
Lou Sanen fase 2, Oosternijkerk	31-12-2022	243.438	117.321	n.v.t.	117.321
Totaal		**552.419**	**-1.118.259**	**2.578.848**	**1.460.589**

Tabel 1. Totaaloverzicht grondexploitatiecomplexen.

Verliesvoorziening

Koarte Bun te Ee
Aan het begin van het boekjaar bedroeg de stand van de verliesvoorziening € 69.683. Het negatieve resultaat is na actualisatie toegenomen. De verliesvoorziening neemt door het negatieve resultaat met € 4.667 toe. Aan het einde van het boekjaar bedraagt de stand van de verliesvoorziening € 74.350.

Gedempte Haven te Hallum
Het grondexploitatiecomplex Gedempte Haven te Hallum is een project van de vennootschap onder firma de Haven. De vennootschap betreft een PubliekPrivateSamenwerking constructie tussen de gemeente en een bouwbedrijf. De constructie is aangegaan om de dorpskern van Hallum te herstructureren. Destijds was bekend dat de betreffende herstructurering zou leiden tot een negatief resultaat. De gemeente is voor vijftig procent verantwoordelijk voor het negatieve resultaat. Aan het begin van het boekjaar bedroeg de stand van de verliesvoorziening € 73.610. De vennoten hebben gedurende het boekjaar € 65.904 gestort ten behoeve van het opheffen van het rekening-courant bij de BNG. Aan het einde van het boekjaar bedroeg de stand van de verliesvoorziening € 7.744. Het grondexploitatiecomplex is aan het einde van het boekjaar volledig afgesloten en de vennootschap is opgeheven. Om deze reden dient de verliesvoorziening aan het einde van het boekjaar vrij te vallen.

Lou Sanen fase 2 te Oosternijkerk
Aan het begin van het boekjaar bedroeg de stand van de verliesvoorziening € 92.174. Het negatieve resultaat is na actualisatie toegenomen. De verliesvoorziening neemt door het negatieve resultaat met € 7.430 toe. Aan het einde van het boekjaar bedraagt de stand van de verliesvoorziening € 99.604.

Wijziging eindresultaat

Woudvaart II te Dokkum
Het grondexploitatiecomplex Woudvaart II Dokkum bestaat uit een kavel met een maatschappelijke bestemming. Op de betreffende kavel is een “tijdelijke school” gevestigd. Om het grondexploitatiecomplex af te sluiten, dient de kavel op termijn “intern geleverd” te worden. De betreffende levering geschiedt naar verwachting tegen de vervaardigingsprijs. De vervaardigingsprijs zal hoogstwaarschijnlijk afwijken van de tot nu toe gehanteerde verkoopprijs in het grondexploitatiecomplex. Het verwachte eindresultaat is op basis van het voorzichtigheidsprincipe aangepast.

Trije Terpen te Dokkum
Het grondexploitatiecomplex Trije Terpen Dokkum bestaat onder andere uit een kavel met een maatschappelijke bestemming. Op de betreffende kavel is een tijdelijke school gevestigd. De huurovereenkomst eindigt eind 2023 van rechtswege. Op dit moment is er geen duidelijkheid over de toekomstige invulling van de kavel. Het is mogelijk dat de kavel op termijn “intern geleverd” dient te worden. De betreffende levering geschiedt naar verwachting tegen de vervaardigingsprijs. De vervaardigingsprijs zal hoogstwaarschijnlijk afwijken van de tot nu toe gehanteerde verkoopprijs in het grondexploitatiecomplex. Daar staat tegenover dat bij het vaststellen van de Percentage of Completion-methode het voorzichtigheidsprincipe is toegepast. De genoemde effecten heffen elkaar naar verwachting op. Om deze reden is het verwachte eindresultaat niet aangepast.

Winstneming grondexploitatiecomplexen

Op grond van Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient de gemeente bij grondexploitatiecomplexen tussentijds winst te nemen conform de Percentage of Completion-methode. Het uitgangspunt van de Percentage of Completion-methode is de realisatie van de kosten en opbrengsten tot en met het huidige boekjaar, ten opzichte van de totale kosten en opbrengsten. In *Tabel 2. Winstneming.* is de totale winstneming op basis van de Percentage of Completion-methode na actualisatie per grondexploitatiecomplex gespecificeerd.

Complex	Eindresultaat	PoC-percentage	Totale Winstneming
Hoarnleger fase 2, Anjum	21.189	86%	18.116
Fjildbuorsterwei, Brantgum	81.166	74%	60.394
Betterwird fase 1A, Dokkum	304.985	30%	92.754
Hogedijken III, Dokkum	65.535	86%	56.077
PDV fase 3, Dokkum	98.404	0%	0
Trije Terpen, Dokkum	2.795.101	68%	1.886.693
Woudvaart II, Dokkum	79.011	50%	39.821
Koarte Bun, Ee	-74.350	n.v.t.	n.v.t.
De Kampen fase 2, Engwierum	46.616	6%	2.894
Hegebeintumerdyk, Ferwerd	136.238	48%	65.681
Gedempte Haven, Hallum	-329.528	n.v.t.	n.v.t.
Julianastraat, Kollum	28.663	67%	19.295
Harm Smidswei, Kollumerzwaag	15.908	50%	7.977
Nieuweweg, Marrum	541.830	61%	329.145
Lou Sanen fase 2, Oosternijkerk	-99.604	n.v.t.	n.v.t.
Totaal	**3.711.163**		**2.578.848**

Tabel 2. Winstneming.

Het te verwachten resultaat van de grondexploitatiecomplexen Koarte Bun te Ee, Gedempte Haven te Hallum en Lou Sanen fase 2 te Oosternijkerk is negatief. Om deze reden is winstneming op basis van de Percentage of Completion-methode niet van toepassing.

In *Tabel 3. Specificatie winstneming.* is de winstneming op basis van de Percentage of Completion-methode na actualisatie per boekjaar en grondexploitatiecomplex gespecificeerd.

Complex	Totale winstneming	2017	2018	2019	2020
Hoarnleger fase 2, Anjum	18.116	31.029	-7.068	308	-6.153
Fjildbuorsterwei, Brantgum	60.394	6.097	1.207	16.367	36.723
Betterwird fase 1A, Dokkum	92.754	4.355	28.361	48.866	11.172
Hogedijken III, Dokkum	56.077	10.213	-2.767	44.236	4.395
PDV fase 3, Dokkum	0	0	0	0	0
Trije Terpen, Dokkum	1.886.693	1.024.123	293.251	534.424	34.895
Woudvaart II, Dokkum	39.821	76.569	4.552	1.924	-43.224
Koarte Bun, Ee	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
De Kampen fase 2, Engwierum	2.894	965	1.626	285	18
Hegebeintumerdyk, Ferwerd	65.681	0	65.147	2.807	-2.273
Gedempte Haven, Hallum	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Julianastraat, Kollum	19.295	0	0	13.434	5.861

Complex	Totale winst-neming	2017	2018	2019	2020
Harm Smidswei, Kollumerzwaag	7.977	9.752	2.838	201	-4.814
Nieuweweg, Marrum	329.145	198.601	13.736	102.158	14.650
Lou Sanen fase 2, Oosternijkerk	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totaal	**2.578.848**	**1.361.704**	**400.883**	**765.010**	**51.251**

Tabel 3. Specificatie winstneming.

De totale winstneming van de grondexploitatiecomplexen tezamen bedraagt na actualisatie € 2.578.848. In de voorgaande boekjaren is een tussentijdse winst ten bedrage van € 2.527.597 genomen. Aan het einde van het boekjaar is een tussentijdse winst ten bedrage van € 51.251 genomen.

Risico's

Binnen het grondbedrijf is geen bestemmingsreserve voor de mogelijke risico's gevormd. Jaarlijks worden de mogelijke risico's geïnventariseerd en gekwalificeerd. Het betreft onder andere het risico van kostenstijging en rentestijging. Tevens is het mogelijk om specifieke risico's aan specifieke grondexploitatiecomplexen toe te kennen. Op basis van de inventarisatie en kwalificatie van mogelijke risico's wordt een bedrag ten laste van de algemene reserve gereserveerd. In *paragraaf Weerstandsvermogen* zal nader worden ingegaan op de inventarisatie en kwalificatie van mogelijke risico's binnen het grondbedrijf.

Overige gronden

De overige gronden zijn veelal agrarische gronden in eigendom van de gemeente. Het betreft strategische, dan wel overige gronden. De boekwaarde van de betreffende gronden is lager dan de marktwaarde. De betreffende gronden worden verhuurd of verpacht. In 2016 zijn aan de overige gronden de voormalige NIEGG toegevoegd.

Jaarrekening Noardeast-Fryslân 2020

GEMEENTE NOARDEAST FRYSLÂN

Grondslagen voor waardering en resultaatsbepaling

Inleiding
Onderstaande samenvatting van de grondslagen, waarop de financiële verslaggeving is gebaseerd, is bedoeld als leidraad voor een juiste interpretatie van de financiële overzichten. Bij het opstellen van de jaarrekening is rekening gehouden met de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten daarvoor geeft.

Algemeen
De gemeente Noardeast-Fryslan is bij ontstaan bij de Wet van 11 juli 2018 tot samenvoeging van de gemeenten Dongeradeel, Ferwerderadiel en Kollumerland en Nieuwkruisland. Dat betekent dat de gemeente en de in deze jaarrekening opgenomen cijfers betrekking hebben op de periode vanaf 1 januari 2019. Op grond van de wet Arhi is de gemeente Noardeast-Fryslân per 1 januari 2019 de rechtsopvolger van de drie oude gemeenten.
Met de (voormalige) gemeenschappelijke regeling DDFK-gemeenten is een overeenkomst gesloten tot overname van bezittingen, schulden, rechten en verplichtingen. De effecten daarvan zijn in deze jaarrekening verwerkt in het boekjaar 2019. De grondslag hiervoor is de boekwaarde van de betreffende activa en passiva.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, zijn de activa, passiva, baten en lasten opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten zijn slechts opgenomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar zijn in acht genomen, indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend waren.

Dividendopbrengsten van deelnemingen zijn als bate genomen op het moment, waarop het dividend betaalbaar gesteld is.

Corona
De Coronacrisis geeft aanleiding om extra informatie te verstrekken over risico's, extra kosten en de compensatiemaatregelen vanuit het Rijk. Om de gevolgen van Corona voor de gemeente inzichtelijk te maken is de paragraaf Corona toegevoegd (zie blz. 144). De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de continuïteitsveronderstelling. Gemeenten kunnen in geval van nood terugvallen op een garantie vanuit het Rijk. De coronacrisis heeft wel effect op de baten en lasten maar geen significante invloed op de continuïteit van de gemeentelijke activiteiten.

BALANS

Activa

Vaste activa
Conform artikel 9 van de financiële verordening worden activa met een investeringsbedrag < € 10.000 niet geactiveerd, maar eenmalig ten laste van de exploitatie gebracht. Hierop uitgezonderd zijn gronden en terreinen en tractiemiddelen. Deze worden altijd geactiveerd. Voor al het rollend materieel wordt rekening gehouden met een restwaarde van 5% van de aanschafwaarde

Immateriële vaste activa
Onder immateriële vaste activa wordt verstaan:
- kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en disagio;
- kosten van onderzoek en ontwikkeling;
- bijdragen aan activa in eigendom van derden.

De waardering is gebaseerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met:
- eventuele investeringsbijdragen;
- eventuele beschikkingen over reserves;

- lineaire- of annuïtaire afschrijvingen volgens een stelsel, dat is afgestemd op de te verwachten toekomstige gebruiksduur. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in maximaal vijf jaar afgeschreven. De afschrijvingstermijn van bijdragen aan activa in eigendom van derden zijn maximaal gelijk aan de gebruiksduur van het actief waarvoor de bijdrage is verstrekt, waarbij de gebruiksduur maximaal maximaal gelijk is aan de afschrijvingstermijn voor een soortgelijk activum conform de bijlage behorende bij artikel 9 van de financiële verordening.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden onderscheiden in activa met een maatschappelijk nut, economisch nut en economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.
Onder materiële vaste activa wordt verstaan:
- investeringen in gronden en terreinen;
- woonruimten;
- bedrijfsgebouwen;
- grond-, weg- en waterbouwkundige werken;
- vervoermiddelen;
- machines, apparaten en installaties;
- overige materiële vaste activa.

De waardering is gebaseerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met:
- eventuele investeringsbijdragen;
- eventuele beschikkingen over reserves (met uitzondering van activa met economisch nut);
- lineaire- of annuïtaire afschrijvingen volgens een stelsel, dat is afgestemd op de te verwachten gebruiksduur;
- een duurzame lagere waarde bij voornemen tot afstoten of bij leegstand.

Financiële vaste activa

Onder financiële vaste activa wordt verstaan:
- leningen aan woningbouwcorporaties;
- kapitaalverstekking / leningen aan deelnemingen;
- overige langlopende leningen.

De waardering van de leningen is gebaseerd op de verstrekking prijs, verminderd met de contractuele aflossingen en een eventuele afwaardering wegens oninbaarheid De waardering van de deelnemingen vindt volgens de geldende verslaggeving voorschriften plaats op basis van de verkrijgingsprijs verminderd met een eventuele afwaardering vanwege een lagere marktwaarde.

Afschrijvingsbeleid

Conform artikel 9 van de financiële verordening vindt er een lineaire afschrijving plaats vanaf het jaar volgend op het jaar waarin het actief in gebruik is genomen. Alleen goed gemotiveerd kan worden gekozen voor een annuïtaire afschrijvingsmethodiek. De afschrijvingstermijnen genoemd in de bijlage behorende bij de financiële verordening zijn:

Overzicht materiële vaste activa waarover lineaire wordt afgeschreven:	Maximaal aantal jaren
Gebouwen (excl. onderwijs)	
Gronden en terreinen	0
Gebouwen	40
Gebouwen overig	
Verbouwing	25
Renovatie	Max. levensduur actief maar niet hoger dan 25
Houten tijdelijke gebouwen	15
Bliksemafleiders	10
Energiebesparende maatregelen	15

Overzicht materiële vaste activa waarover lineaire wordt afgeschreven:	Maximaal aantal jaren
Installaties en dergelijke	
Lichtinstallaties	30
Lichtdrukmachines, archiefsystemen	10
Telefooninstallaties en bekabeling data en telecomnet	8
Inventaris en dergelijke	
Bureaustoelen	10
Bureau's, kasten, balie etc	15
Keuken- en kantoorapparatuur	15
Stemhokjes	5
Immateriële activa	
Kosten geldleningen en saldo (dis)agio	Max. looptijd lening
Kosten onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief	5
Automatisering	
Systemen (software)	8
Apparatuur (hardware): servers, p.c.'s	7
Stemcomputers	10
Belastingen/ruimtelijke ordening	
Elektronische (basis)kaarten	10
Begraafplaatsen	
Aanleg/uitbreiding	30
Overige voorzieningen	25
Onderwijsvoorzieningen	
Bouw onderwijsgebouwen	40
Renovatie onderwijsgebouwen	Max. levensduur actief maar niet hoger dan 25
1e inrichting	40
Noodlokalen	15
Materiële instandhouding	10
Sportvoorzieningen	
Aanleg sportvelden en overige accommodaties	25
Inrichting en apparatuur sportaccommodaties	20
Gymnastiekmaterialen	15
Speelterreinen	
Aanleg/inrichting	25
Toestellen	15
Markten	
Nutsvoorzieningen	15
Overige voorzieningen	10

Overzicht materiële vaste activa waarover lineaire wordt afgeschreven:	Maximaal aantal jaren
Materieel en voertuigen infra en beheer	
Sneeuwploegen	15
Natzoutmenginstallatie	20
Overig materieel gladheidsbestrijding	10
Maaimachines / schaftwagens	10
Machines werkplaasen	15
Veegauto	10
Huisvuilauto's / kolkenzuigers / vrachtauto's	15
Hoogwerker	15
Tractoren / aanhangwagens	10
Bestelauto's	10
Minicontainers	20
Ondergrondse opslagcontainers / afvalmaterialen	20
Wegen, straten en pleinen	
Aanleg / reconstructie / herinirichting	25
Straatverlichting – masten	40
Straaverlichting – armenturen	25
Straatverlichting – maste en armentuur een geheel	25
Kunstwerken (bruggen, viaducten en dergelijke)	25
Parkeerautomaten en -meters	10
Straatmeubilair	15
Verkeerslichten / belijningsmachines / geluidmeetapparatuur	10
Waterbeheer	
Aanleg vaarten / vijverpartijen	25
Haven- en sluiswerken	25
Beschoeiingen en overige voorzieningen	20
Parken, plantsoenen en tuinen	
Aanleg (inclusief beplanting)	25
Riolering	
Aanleg en vervanging riolering	4

Bovengenoemde opsomming is niet uitputtend. Voorts blijft het, conform de bijlage behorende bij artikel 9 van de financiële verordening, mogelijk om als de verwachte toekomstige gebruiksduur een andere levensduur noodzakelijk maakt, af te wijken van de genoemde afschrijvingstermijnen.

Vlottende activa

Voorraden

Onder voorraden wordt verstaan:

- onderhanden werk (BIE);

Gronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, vermeerderd met de kosten van het bouwrijp maken en verminderd met de gerealiseerde verkoopopbrengsten. Winstneming vindt plaats conform de wettelijk voorgeschreven "Percentage of completion" methode. Verliesvoorzieningen worden in mindering gebracht op de balanswaarde per 31 december.

Vorderingen, overlopende activa en liquide middelen
Onder vorderingen wordt verstaan, vorderingen op:
- Rijks schatkist (schatkistbankieren);
- andere publiekrechtelijke lichamen;
- verstrekte kasgeldleningen;
- rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen;
- overige vorderingen.

De waardering is, onder aftrek van eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid, op de nominale waarde gebaseerd.

Liquide middelen
Onder liquide middelen worden kas- en banksaldi verstaan.

Overlopende activa
Onder overlopende activa vallen de vooruitbetaalde en de nog te ontvangen bedragen per balansdatum. Dit geldt ook voor de per de balansdatum nog te ontvangen bedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen, die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel.

BALANS

Passiva

Eigen vermogen
Het eigen vermogen wordt gevormd door het totaal van de algemene reserves, bestemmingsreserves en het resultaat na bestemming. Bestemmingsreserves zijn reserves, waaraan door de gemeenteraad een bepaalde bestemming is gegeven. De waardering daarvan geschiedt tegen nominale waarde.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gevormd wegens:
- verplichtingen en verliezen, waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar wel redelijkerwijs te schatten;
- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen, waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is;
- kosten, die in een volgend jaar zullen worden gemaakt, maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalisatie;
- teveel ontvangen bedragen van derden, welke in het betreffende boekjaar niet nodig waren ter dekking van de afval- en rioleringskosten, maar kunnen dienen om tegenvallers in de hiervoor genoemde kosten in de toekomst te kunnen opvangen;
- van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. De waardering geschiedt tegen nominale waarde, c.q. het voorzienbare verlies met uitzondering van de voorzieningen welke gewaardeerd zijn tegen contante waarde en bij welke rekening dient te worden gehouden met een jaarlijkse kostenstijging.

Langlopende schulden
Onder langlopende schulden wordt verstaan:
- schulden wegens obligatieleningen;
- schulden wegens onderhandse leningen;
- schulden wegens door derden belegde reserves en waarborgsommen;
- alles met een oorspronkelijke looptijd van één jaar of langer.

De waardering geschiedt tegen de nominale waarde.

Vlottende passiva

Kortlopende schulden
Onder kortlopende schulden wordt verstaan:
- de schulden aan publiekrechtelijke lichamen;
- kasgeldleningen;
- banksaldi;

- overige rekening-courantsaldi;
- overige schulden;
- alles met een oorspronkelijke looptijd korter dan één jaar.

De waardering geschiedt tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

Onder overlopende passiva vallen vooruit ontvangen baten, nog te betalen kosten en/of kapitaalinkomsten, die in het rekeningjaar zijn ontvangen en door middel van de balans worden doorgeschoven naar het volgende rekeningjaar, waarin zij worden verantwoord. Met ingang van 2007 zijn onder de overlopende passiva ook opgenomen de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

De waardering geschiedt tegen nominale waarde.

Bepalingen baten en lasten

Stelsel van baten en lasten

Het gehanteerde stelsel van baten en lasten zorgt er mede voor dat die gelijknamige componenten ook in de jaarrekening worden opgenomen. Het maakt niet uit of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar leiden of hebben geleid. Zij worden verantwoord tot hun brutobedrag. Verliezen worden verantwoord op het moment dat deze voorzienbaar zijn en bij winsten gebeurt dat nadat deze daadwerkelijk zijn gerealiseerd.

Alle baten en lasten worden ingedeeld naar programma's, producten en categorieën.

- programma's zijn: door de gemeenteraad gekozen gegroepeerde indeling van gemeentelijke taken waarop door de gemeente wordt bestuurd en gestuurd. Daartoe zijn voor elk programma doelstellingen geformuleerd;
- producten zijn: zaken die de gemeente voortbrengt en die helpen de doelstellingen uit de programma's te verwezenlijken. Elk product valt onder één van de programma's;
- categorieën zijn: groepen, waarin de baten en de lasten naar soorten zijn ingedeeld.

De verdeling van de baten en lasten van kostenplaatsen geschiedt op basis van de bij de begroting vastgestelde verdeelsleutels. Werkelijke tijdverantwoording vindt alleen plaats daar, waar werkzaamheden worden verricht voor kapitaalwerken, grondexploitaties en werken voor derden. Voor het overige worden de uren verdeeld overeenkomstig de voor gecalculeerde uren in de begroting van het betreffende dienstjaar.

Ten aanzien van schattingen wordt in deze jaarrekening per post een oordeel gevormd over de omvang van de schatting. Waar nodig zijn de grondslagen voor deze schattingen afzonderlijk opgenomen in de toelichting op de balans.

Sociaal domein

De lasten van de jeugdzorg worden mede bepaald aan de hand van opgaven van die worden ontvangen van externe partijen met betrekking tot de voortgang van behandeltrajecten. De wijze waarop deze opgaven tot stand komen zijn door de gemeente niet altijd controleerbaar. Bovendien is van de zijde van de aanbieder sprake van een inschatting en is sprake van een nieuwe financieringssystematiek waarbij ervaringscijfers ontbreken. Inherent hieraan is dat de werkelijke uitkomst kan afwijken.

Algemene uitkeringen

In de algemene uitkeringen 2020 zijn meegenomen de nabetalingen en verrekeningen tot en met februari 2021.

Vennootschapsbelasting

Voor een zeer groot aantal activiteiten van de gemeente Noardeast-Fryslân geldt dat niet voldaan wordt aan de ondernemingscriteria en dat deze niet belasting- en aangifteplichtig zijn voor de VPB. Er is ofwel sprake van het aanbieden van een "collectief goed" (geen deelname economische verkeer), "normaal vermogensbeheer" of van "structureel verlieslatende activiteiten".

De gemeente doet alleen aangifte voor haar belaste activiteiten in het kader van de verkoop afvalstromen en het grondbedrijf. De afvalstromen met een opbrengst worden belast op basis van landelijke afspraken met een winstopslag van 1% van de omzet, waarbij er geen kosten kunnen worden toegerekend. Alleen de afvalstromen waarbij de gemeente risicodragend is voor de verkoop van grondstoffen worden belast. Voor het grondbedrijf is over 2016 van de voormalige gemeenten, Dongeradeel, Ferwerderadiel en Kollumerland een openingsbalansberekening opgesteld. Deze openingsbalans en fiscale systematiek van winstberekening vormt de basis voor de jaren 2017 en verder. Bij de voormalig gemeente Dongeradeel was sprake van een belast grondbedrijf, terwijl dit niet het geval was bij de voormalig gemeenten Kollumerland en Ferwerderadiel. Als gevolg van de gemeentelijke fusie wordt het gehele grondbedrijf van de gemeente Noardeast-Fryslân vennootschapsbelastingplichtig en zal het 'oude' grondbedrijf van de voormalig gemeenten Kollumerland en Ferwerderadiel de vpb-belaste sfeer in gaan. Vanwege deze sfeerovergang is afstemming gezocht met de Belastingdienst, aangezien er een fiscale waardering dient plaats te vinden over de in te brengen grondexploitaties.

Apparaatskosten en overhead

De apparaatskosten en overhead worden voor een vast percentage doorberekend aan de gemeente Dantumadiel, waarbij de kosten van leidinggevenden en enkel ondersteunende diensten, zoals financiën en personeelszaken volledig worden toegerekend aan overhead. De overige apparaatskosten worden, enkele vaste

toerekeningen uitgezonderd, in verhouding tot de begroting toegerekend aan de overige taakvelden. Op de overhead drukken verder de huisvestingskosten en kosten als voorlichting en communicatie, bezwaar en beroep en rechtskundig en deskundig advies.

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Het doel van de WNT is het tegengaan van bovenmatige bezoldigingen en ontslagvergoedingen bij instellingen in de (semi)publieke sector. In de WNT worden bezoldigingen en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen bij instellingen waarop de wet van toepassing is genormeerd en openbaar gemaakt. Het voor de gemeente Noardeast-Fryslân toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2020 € 201.000. De berekening van de bezoldiging is in overeenstemming met de wet en uitvoeringsregeling is opgenomen.

Overzicht van baten en lasten 2020

	Primitieve begroting 2020			Begroting 2020 na wijziging			Realisatie 2020		
Omschrijving	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
1: Ynwenner en Bestjoer	874.302	-6.892.085	-6.017.783	624.780	-6.917.933	-6.293.153	743.471	-7.396.071	-6.652.600
2: Mienskip	144.341	-7.121.411	-6.977.070	330.434	-11.273.696	-10.943.262	417.265	-11.646.428	-11.229.164
3: Soarch en Wolwêzen	17.046.020	-71.100.849	-54.054.829	26.069.211	-80.389.417	-54.320.206	23.281.010	-75.994.033	-52.713.023
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	517.718	-2.337.652	-1.819.935	723.391	-3.371.813	-2.648.423	2.465.021	-4.436.013	-1.970.992
5: Wenjen en Omjouwing	7.404.113	-8.683.895	-1.279.782	7.469.417	-10.013.295	-2.543.878	9.066.641	-10.531.097	-1.464.456
6: Iepenbiere Romte	7.018.254	-19.945.755	-12.927.501	7.900.822	-23.205.955	-15.305.133	8.379.083	-21.655.697	-13.276.614
Subtotaal programma's	**33.004.748**	**-116.081.647**	**-83.076.899**	**43.118.055**	**-135.172.109**	**-92.054.054**	**44.352.491**	**-131.659.340**	**-87.306.849**
Algemene Dekkingsmiddelen	104.188.728	-3.801.594	100.387.134	129.200.200	-3.158.326	126.041.874	131.461.609	-3.441.055	128.020.554
Overhead	14.964.137	-33.535.963	-18.571.825	14.730.759	-33.486.282	-18.755.522	15.707.492	-33.712.697	-18.005.205
Heffing VPB	0	-5.000	-5.000	0	-5.000	-5.000	0	-12.525	-12.525
Onvoorzien	0	-93.780	-93.780	0	-23.780	-23.780	0	0	0
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	**119.152.865**	**-37.436.337**	**81.716.529**	**143.930.959**	**-36.673.388**	**107.257.572**	**147.169.101**	**-37.166.277**	**110.002.824**
Totaal saldo baten en lasten	**152.157.613**	**-153.517.983**	**-1.360.370**	**187.049.014**	**-171.845.496**	**15.203.518**	**191.521.591**	**-168.825.617**	**22.695.975**
Toevoeging/onttrekking aan reserves	2.774.453	-6.475.981	-3.701.528	21.345.641	-38.115.771	-16.770.130	17.655.861	-38.118.175	-20.462.315
Resultaat	**154.932.066**	**-159.993.964**	**-5.061.898**	**208.394.655**	**-209.961.267**	**-1.566.612**	**209.177.452**	**-206.943.792**	**2.233.660**

Balans per 31 december

Activa	2020		2019	
Vaste activa				
1 Immateriële vaste activa				
a. kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	1.262.110		1.340.991	-
b. kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief			-	-
c. bijdrage aan activa eigendom van derden	4.891.175		5.128.188	-
		6.153.284		6.469.179
2 Materiële vaste activa				-
a. investeringen met een economisch nut	55.188.299		57.377.741	-
b. als a, ter bestrijding van kosten kan heffing worden geheven	21.611.190		22.631.165	-
c. investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	29.680.440		28.270.063	-
		106.479.929		108.278.969
3 Financiële vaste activa				-
a. kapitaalverstrekking aan:				
1. deelnemingen	1.386.393		1.444.250	
2. gemeenschappelijke regelingen	-		-	
3. overige verbonden partijen	-		-	
b. leningen aan:				
1. openbare lichamen	-		-	
2. woningbouwcorporaties	1.235.897		1.342.932	
3. deelnemingen	6.000		7.500	
4. overige verbonden partijen	3.630		4.537	
c. overige langlopende geldleningen	3.795.225		3.976.878	
d. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-		-	
e. uitzettingen in Rijk's schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-		-	
f. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-		-	
		6.427.146		6.776.097
Totaal vaste activa		**119.060.359**		**121.524.245**
Vlottende activa				
4 Voorraden				
a. grond- en hulpstoffen	-		-	
b. onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	1.286.635		2.276.648	
c. gereed product en handelsgoederen	-		-	
d. vooruitbetalingen	-		-	
		1.286.635		2.276.648

	2020		2019	
5 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar				
a. vorderingen op openbare lichamen	7.374.001		11.569.420	
b. verstrekte kasgeldleningen openbare lichamen	-		-	
c. overige verstrekte kasgeldleningen	-		-	
d. uitzettingen in Rijk's schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	53.113.304		22.674.264	
e. rekening-courant verhouding met het Rijk	-		-	
f. rekening-courant verhoudingen met niet financiële instellingen	175.974		173.642	
g. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	-		-	
h. overige vorderingen	6.798.478		4.995.070	
i. overige uitzettingen	-		-	
		67.461.757		39.412.396
6 Liquide middelen				
a. kassaldi	6.573		11.098	
b. bank- en girosaldi	1.170.192		1.223.805	
		1.176.765		1.234.903
7 Overlopende activa				
a. nog te ontvangen bedragen Europese en Nederlandse overheidslichamen	6.243.321		1.188.781	
b. overige nog te ontvangen bedragen	2.655.563		3.373.236	
		8.898.885		4.562.017
Totaal vlottende activa		**78.824.042**		**47.485.964**
Totaal activa		**197.884.400**		**169.010.209**

Passiva	2020		2019	
Vaste passiva				
8 Eigen vermogen				
a. Reserves				
1. algemene reserve	23.492.410		24.467.365	
2. tariefsegalisatiereserves				
3. overige bestemmingsreserves	23.209.832		5.900.353	
b. resultaat (na bestemming)	2.233.660		4.127.791-	
		48.935.902		26.239.928
9 Voorzieningen				
a. Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen	8.005.259		7.739.169	
b. Voorziening voor risico's	-		-	
c. Onderhoudsvoorzieningen	2.415.434		2.594.378	
d. Voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen	3.693.037		3.355.254	
		14.113.730		13.688.802
10 Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer				
a. obligatieleningen				
b. onderhandse leningen van:				
1. binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	-		-	
2. binnenlandse banken en overige financiële instellingen	85.649.275		91.258.000	
3. binnenlandse bedrijven	-		-	
4. Openbare lichamen	-		-	
5. overige binnenlandse sectoren	-		-	
6. buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	-		-	
c. door derden belegde gelden	-		-	
d. waarborgsommen	1.150		1.150	
		85.650.425		91.259.150
Totaal vaste passiva		**148.700.056**		**131.187.879**
Vlottende passiva				
11 Netto vlottende schulden				
a. kasgeldleningen aangegaan openbare lichamen	-		-	
b. overige kasgeldleningen	-		-	
c. bank- en girosaldi	278.435		7.159.670	
d. overige schulden	14.114.354		10.649.490	
		14.392.789		17.809.160

	2020		2019	
12 Overlopende passiva				
a. verplichtingen die in een volgend jaar tot betaling komen	7.723.528		1.529.047	
b. vooruit ontvangen bedragen EU, Rijk en Provincie ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	24.845.850		9.955.069	
c. overige vooruit ontvangen bedragen	2.222.176		8.529.053	
		34.791.555		20.013.170
Totaal vlottende passiva		**49.184.344**		**37.822.330**
Totaal passiva		**197.884.400**		**169.010.209**
Gegarandeerde geldleningen		**62.403.071**		**55.832.235**

Toelichting op de balans per 31 december 2020

ACTIVA

VASTE ACTIVA

1. Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden op basis van het Besluit begroting en Verantwoording als volgt onderverdeeld:

	Boekwaarde 01-01-2020	Mutaties 2020	Boekwaarde 31-12-2020
a. kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	1.340.991	-78.882	1.262.110
b. kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	-	-	-
c. bijdragen aan activa in eigendom van derden	5.128.188	-237.013	4.891.175
	6.469.179	-315.895	6.153.284

Voor een verder specificatie van de immateriële vaste activa wordt verwezen naar bijlage 6, Staat van activa.

2. Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden op basis van het Besluit begroting en Verantwoording als volgt onderverdeeld:

	Boekwaarde 01-01-2020	Mutaties 2020	Boekwaarde 31-12-2020
a. investeringen met een economisch nut	57.377.741	2.189.442-	55.188.299
b. investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	22.631.165	1.019.974-	21.611.190
c. investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.	28.270.063	1.410.377	29.680.440
	108.278.969	-1.799.040	106.479.929

Voor een verder specificatie van de materiële vaste activa wordt verwezen naar bijlage 6, Staat van activa.

2.a. Investeringen met een economisch nut

	Boekwaarde 01-01-2020	Mutaties 2020	Boekwaarde 31-12-2020
➢ Gronden en terreinen	7.688.081	-409.736	7.278.346
➢ Bedrijfsgebouwen	38.132.202	-1.391.088	36.741.114
➢ Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.873.900	353.081	3.226.981
➢ Vervoermiddelen	1.552.491	-234.035	1.318.456
➢ Machines, apparaten en installaties	1.328.712	293.699	1.622.410
➢ Overige materiële vaste activa	5.802.356	-801.363	5.000.992
	57.377.741	-2.189.442	55.188.299

Het verloop van de investeringen met een economisch nut is:

Gronden en terreinen	
Boekwaarde per 1 januari 2020	7.688.081
Investering of desinvestering	267.114
Afschrijving	-614.741
Bijdrage van derden	-62.109
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2020	7.278.346
Bedrijfsgebouwen	
Boekwaarde per 1 januari 2020	38.132.202
Investering of desinvestering	1.171.094
Afschrijving	-2.539.577
Bijdrage van derden	-22.605
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2020	36.741.114
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	
Boekwaarde per 1 januari 2020	2.873.900
Investering of desinvestering	742.598
Afschrijving	-232.309
Bijdrage van derden	-157.208
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2020	3.226.981
Vervoermiddelen	
Boekwaarde per 1 januari 2020	1.552.491
Investering of desinvestering	128.683
Afschrijving	-362.718
Bijdrage van derden	-
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2020	1.318.456
Machines, apparaten en installaties	
Boekwaarde per 1 januari 2020	1.328.712
Investering of desinvestering	492.083
Afschrijving	-198.384
Bijdrage van derden	-
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2020	1.622.410

Overige materiële vaste activa	
Boekwaarde per 1 januari 2020	5.802.356
Investering of desinvestering	9.664
Afschrijving	-811.027
Bijdrage van derden	-
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2020	5.000.992

2.b. Investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

	Boekwaarde 01-01-2020	Mutaties 2020	Boekwaarde 31-12-2020
➢ Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	22.519.706	-994.983	21.524.724
➢ Machines, apparaten en installaties	518	-345	173
➢ Overige materiële vaste activa	110.940	-24.646	86.294
	22.631.165	-1.019.974	21.611.190

Het verloop van de investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven is:

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	
Boekwaarde per 1 januari 2020	22.519.706
Investering of desinvestering	329.873
Afschrijving	-1.324.855
Bijdrage van derden	-
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2020	21.524.724

Machines, apparaten en installaties	
Boekwaarde per 1 januari 2020	518
Investering of desinvestering	-
Afschrijving	-345
Bijdrage van derden	-
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2020	173

Overige materiële vaste activa	
Boekwaarde per 1 januari 2020	110.940
Investering of desinvestering	-
Afschrijving	-24.646
Bijdrage van derden	
Afwaardering wegens waardevermindering	
Boekwaarde per 31 december 2020	86.294

2.c. Investeringen met een maatschappelijk nut

	Boekwaarde 01-01-2020	Mutaties 2020	Boekwaarde 31-12-2020
➢ Gronden en terreinen	718.657	-48.766	669.892
➢ Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	27.312.598	1.516.440	28.829.038
➢ Machines, apparaten en installaties	55.099	-5.807	49.292
➢ Overige materiële vaste activa	183.709	-51.491	132.218
	28.270.063	1.410.377	29.680.440
➢ Van voor 2017	16.078.000	-885.235	15.192.765
➢ Vanaf 2017 (verplichte activering)	12.192.063	2.295.612	14.487.675
	28.270.063	1.410.377	29.680.440

Het verloop van de investeringen met een maatschappelijk nut is:

Gronden en terreinen	
Boekwaarde per 1 januari 2020	718.657
Investering of desinvestering	-
Afschrijving	-48.766
Bijdrage van derden	-
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2020	669.892
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	
Boekwaarde per 1 januari 2020	27.312.598
Investering of desinvestering	5.444.622
Afschrijving	-1.451.585
Bijdrage van derden	-2.476.597
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2020	28.829.038
Machines, apparaten en installaties	
Boekwaarde per 1 januari 2020	55.099
Investering of desinvestering	-
Afschrijving	-5.807
Bijdrage van derden	-
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2020	49.292
Overige materiële vaste activa	
Boekwaarde per 1 januari 2020	183.709
Investering of desinvestering	-
Afschrijving	-51.491
Bijdrage van derden	-
Afwaardering wegens waardevermindering	-
Boekwaarde per 31 december 2020	132.218

3. Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden op basis van het Besluit begroting en Verantwoording als volgt onderverdeeld:

	Boekwaarde 01-01-2020	Mutaties 2020	Boekwaarde 31-12-2020
a. kapitaalverstrekkingen aan:			
1. deelnemingen	1.444.250	-57.857	1.386.393
b. leningen aan	-		-
1. openbare lichamen	-		-
2. woningbouwcorporaties	1.342.932	-107.034	1.235.897
3. deelnemingen	7.500	-1.500	6.000
4. overige verbonden partijen	4.537	-908	3.630
c. overige langlopende leningen	3.976.878	-181.653	3.795.225
d. uitzettingen in ’s Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;	-		-
e. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-		-
f. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.	-	-	-
	6.776.097	-348.951	6.427.146

Conform het raadsbesluit is de lening aan de Stichting DBF kwijtgescholden. De kwijtschelding is verwerkt in de mutaties 2020 van de "overige langlopende leningen".

Begin 2020 zijn de aan de aandelen Eneco verkocht. De aandelen stonden voor € 58.000 in de boeken en zijn verkocht een bedrag van ruim € 22 miljoen. De opbrengst en afwaardering zijn in de exploitatie opgenomen onder de algemene dekkingsmiddelen.

Voor een verder specificatie van de immateriële vaste activa wordt verwezen naar bijlage 6, Staat van activa.

VLOTTENDE ACTIVA

4. Voorraden

4.b. In exploitatie genomen bouwgronden

	Boek-waarde 01-01-2020	Mutaties 2020	Boek-waarde 31-12-2020	Verlies-voorziening 31-12-2020	Balans-waarde 31-12-2020
➢ Hoarnleger Anjum	5.317	-264	5.053	-	5.053
➢ Fjildbuorsterwei Brantgum	5.110	-36.583	-31.472	-	-31.472
➢ Koarte Bun Ee	91.029	4.277	95.306	-74.350	20.956
➢ De Kampen fase 2 Engwierum	-7.819	1.293	-6.525	-	-6.525
➢ Lou Sanen fase 2 Oosternijkerk	243.439	-126.118	117.321	-99.604	17.717
➢ Trije Terpen Dokkum	-205.953	-562.829	-768.782	-	-768.782
➢ Julianastraat Kollum	13.049	8.431	21.480	-	21.480
➢ Hogedijken 3 Dokkum	105.879	-212.821	-106.943	-	-106.943
➢ PDV fase 3 Dokkum	551.550	17.156	568.705	-	568.705
➢ Betterwird 3 fase 1a Dokkum	1.540.354	-69.937	1.470.417	-	1.470.417
➢ Woudvaart fase 2 Dokkum	35.548	-41.099	-5.551	-	-5.551
➢ Nieuweweg Marrum	-69.091	22.075	-47.017	-	-47.017
➢ Hegebeintumerdyk Ferwert	-24.370	2.041	-22.329	-	-22.329
➢ Harm Smidswei Kollumerzwaag	154.465	16.463	170.927	-	170.927
	2.438.505	-977.916	1.460.589	173.954-	1.286.635

De geraamde nog te maken kosten, de geraamde opbrengsten, alsmede de eventuele winst- of verliesnemingen zijn tot stand gekomen aan de hand van de percentage of completion-methode (POC).

Hoarnleger Anjum		
Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar		5.317
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	5.888	
Winstneming 2020 (correctie winstneming voorgaande jaren)	-6.153	
		-264
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar		5.053
Geraamde nog te maken kosten		40.725
Geraamde opbrengsten		-48.851
Winstneming t/m 2020		-18.116
Geraamd eindresultaat (winst)		-21.190
Winstneming 2020 (correctie winstneming voorgaande jaren)		-6.153
Winstneming voorgaande jaren		24.269
Winstneming t/m 2020		18.116

Fjildbuorsterwei Brantgum		
Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar		5.110
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	-73.306	
Winstneming 2020	36.723	
		-36.583
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar		-31.472
Geraamde nog te maken kosten		13.966
Geraamde opbrengsten		-3.264
Winstneming t/m 2020		-60.394
Geraamd eindresultaat (winst)		-81.165
Winstneming 2020		36.723
Winstneming voorgaande jaren		23.671
Winstneming t/m 2020		60.394
Koarte Bun Ee		
Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar		91.029
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar		4.277
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar		95.306
Geraamde nog te maken kosten		20.833
Geraamde opbrengsten		-41.788
Graamd eindresultaat (verlies)		74.350
Verliesvoorziening 01-01-2020		69.683
Toevoeging verliesvoorziening 2020		4.667
Verliesvoorziening 31-12-2020		74.350
De Kampen fase 2 Engwierum		
Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar		-7.819
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	1.275	
Winstneming 2020	18	
		1.293
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar		-6.525
Geraamde nog te maken kosten		77.139
Geraamde opbrengsten		-114.334
Winstneming t/m 2020		-2.894
Geraamd eindresultaat (winst)		-46.615
Winstneming 2020		18
Winstneming voorgaande jaren		2.876
Winstneming t/m 2020		2.894

Lou Sanen fase 2 Oosternijkerk		
Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar		243.439
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar		-126.118
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar		117.321
Geraamde nog te maken kosten		219.824
Geraamde opbrengsten		-237.541
Geraamd eindresultaat (verlies)		99.603
Verliesvoorziening 01-01-2020		92.174
Toevoeging verliesvoorziening 2020		7.430
Verliesvoorziening 31-12-2020		99.604
Trije Terpen Dokkum		
Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar		-205.953
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	-597.424	
Correctie winstneming voorgaande jaren	-301	
Winstneming 2020	34.895	
		-562.829
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar		-768.782
Geraamde nog te maken kosten		778.618
Geraamde opbrengsten		-918.242
Winstneming t/m 2020		-1.886.693
Geraamd eindresultaat (winst)		-2.795.100
Winstneming 2020		34.895
Correctie winstneming voorgaande jaren		-301
Winstneming voorgaande jaren		1.852.099
Winstneming t/m 2020		1.886.693
Julianastraat Kollum		
Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar		13.049
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	2.570	
Winstneming 2020	5.861	
		8.431
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar		21.480
Geraamde nog te maken kosten		18.622
Geraamde opbrengsten		-49.471
Winstneming t/m 2020		-19.295
Geraamd eindresultaat (winst)		-28.664
Winstneming 2020		5.861
Winstneming voorgaande jaren		13.434
Winstneming t/m 2020		19.295

Hogedijken 3 Dokkum		
Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar		105.879
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	-217.216	
Winstneming 2020	4.395	
		-212.821
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar		-106.943
Geraamde nog te maken kosten		122.003
Geraamde opbrengsten		-24.519
Winstneming t/m 2020		-56.077
Geraamd eindresultaat (winst)		-65.535
Winstneming 2020		4.395
Winstneming voorgaande jaren		51.682
Winstneming t/m 2020		56.077
PDV fase 3 Dokkum		
Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar		551.550
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	17.156	
Winstneming 2020	-	
		17.156
		568.705
Geraamde nog te maken kosten		493.248
Geraamde opbrengsten		-1.160.356
Winstneming t/m 2020		-
Geraamd eindresultaat (winst)		-98.403
Winstneming 2020		-
Winstneming voorgaande jaren		-
Winstneming t/m 2020		-
Betterwird 3 fase 1a Dokkum		
Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar		1.540.354
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	-81.109	
Winstneming 2020	11.172	
		-69.937
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar		1.470.417
Geraamde nog te maken kosten		1.374.727
Geraamde opbrengsten		-3.057.373
Winstneming t/m 2020		-92.754
Geraamd eindresultaat (winst)		-304.983
Winstneming 2020		11.172
Winstneming voorgaande jaren		81.582
Winstneming t/m 2020		92.754

Woudvaart fase 2 Dokkum		
Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar		35.548
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	2.125	
Winstneming 2020 (correctie winstneming voorgaande jaren)	-43.224	
		-41.099
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar		-5.551
Geraamde nog te maken kosten		47.644
Geraamde opbrengsten		-81.283
Winstneming t/m 2020		-39.821
Geraamd eindresultaat (winst)		-79.012
Winstneming 2020 (correctie winstneming voorgaande jaren)		-43.224
Winstneming voorgaande jaren		83.045
Winstneming t/m 2020		39.821
Nieuweweg Marrum		
Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar		-69.091
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	7.425	
Winstneming 2020	14.650	
		22.075
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar		-47.017
Geraamde nog te maken kosten		84.528
Geraamde opbrengsten		-250.197
Winstneming t/m 2020		-329.145
Geraamd eindresultaat (winst)		-541.831
Winstneming 2020		14.650
Winstneming voorgaande jaren		314.495
Winstneming t/m 2020		329.145
Hegebeintumerdyk Ferwert		
Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar		-24.370
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	4.315	
Winstneming 2020 (correctie winstneming voorgaande jaren)	-2.273	
		2.041
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar		-22.329
Geraamde nog te maken kosten		19.881
Geraamde opbrengsten		-68.108
Winstneming t/m 2020		-65.681
Geraamd eindresultaat (winst)		-136.237
Winstneming 2020 (correctie winstneming voorgaande jaren)		-2.273
Winstneming voorgaande jaren		67.954
Winstneming t/m 2020		65.681

Harm Smidswei Kollumerzwaag		
Boekwaarde aan het begin van het dienstjaar		154.465
Vermeerderingen en verminderingen in het dienstjaar	21.276	
Winstneming 2020 (correctie winstneming voorgaande jaren)	-4.814	
		16.463
Boekwaarde aan het einde van het dienstjaar		170.927
Geraamde nog te maken kosten		33.483
Geraamde opbrengsten		-212.342
Winstneming t/m 2020		-7.977
Geraamd eindresultaat (winst)		-15.909
Winstneming 2020 (correctie winstneming voorgaande jaren)		-4.814
Winstneming voorgaande jaren		12.791
Winstneming t/m 2020		7.977

Voor een verdere toelichting op de bouwgronden wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

5. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

5.a. Vorderingen op openbare lichamen

➢ Belastingdienst	4.492.087	
➢ Overige vorderingen op openbare lichamen	2.881.914	
		7.374.001

5.b. Uitzettingen in Rijk's schatkist

➢ Schatkistbankieren	53.113.304

De grote toename van de uitzettingen ten opzichte van 31 december 2019 is voor een groot deel het gevolg van de verkoop van de aandelen Eneco.

5.f. Rekening-courant verhoudingen met niet-financiële instellingen

➢ Rekening courant SVN	175.974

5.h. Overige vorderingen

➢ Debiteuren algemeen	6.359.302	
➢ Voorziening dubieuze debiteuren	-751.594	
➢ Debiteuren Sociale zaken	1.819.829	
➢ Voorziening dubieuze debiteuren soza	-629.060	
		6.798.478
		67.461.757

Ten laste van de voorzieningen dubieuze debiteuren moest een bedrag van bijna € 371.000 als oninbaar worden afgeboekt. Aan de voorzieningen is toegevoegd een bedrag van € 360.000.

6. Liquide middelen

6.a. Kassaldi

➢ Kas publiekszaken	6.573

6.b. Banksaldi

➢ Bank Nederlandse Gemeenten	1.142.288
➢ Rabobank	22.324
➢ Simpled Card	5.580
	1.170.192

7. Overlopende activa

7.a. Nog te ontvangen bedragen Europese en Nederlandse overheidslichamen

	Saldo 01-01-2020	Toevoegingen 2020	Ontvangen 2020	Saldo 31-12-2020
➢ Diverse instanties (Súd le)	794.442	-	-794.442	-
➢ Ministerie BZK (omgevingsproces Ternaard)	280.800	-	-280.377	423
➢ Provincie Fryslân en gemeente Dantumadiel (DOM-project)	22.919	55.476	-	78.395
➢ Gemeente Tytsjerksteradiel (Regiodeal)	77.621	-	-	77.621
➢ Sociale verzekeringsbank (huishoudelijke hulp)	12.999	2.001	-	15.000
➢ Gemeente Leeuwarden (TOZO) *	-	5.204.533	-	5.204.533
➢ Belastingdienst (BTW/BCF)	-	867.349	-	867.349
	1.188.781	6.129.359	-1.074.819	6.243.321

* Binnen de TOZO-regeling is € 500.000 opgenomen aan bedrijfskredieten, met een maximale aflossingstermijn van 31/2 jaar.

7.b. Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen

➢ Aankoop tractiemiddelen	546.499
➢ Afvalfonds, nascheiding 2020	522.468
➢ Afrekening Kindcentrum	328.850
➢ Productverantwoording Jeugd 2020	294.774
➢ Contributies, abonnementen en licenties	223.451
➢ Betalingen en loonheffing sociale zaken	76.782
➢ SDF afrekening beschermd wonen 2020	75.764
➢ Bijdrage sport op basisscholen 2020-2021	57.429
➢ SDF eindafrekening Veilig Thuis 2019	35.263
➢ Diverse overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	494.284
	2.655.563

PASSIVA

VASTE PASSIVA

8. Eigen vermogen

8.a.1.Algemene reserves

	Saldo 01-01-2020	Toevoegingen en/of onttrekkingen	Bestemming rekening-resultaat 2019	Vermindering afschrijving activa	Saldo 31-12-2020
➢ Algemene reserve (vrij besteedbaar)	23.491.497	-1.185.830	-4.127.791	-	18.177.876
➢ Algemene reserves ter dekking van risico's	975.868	4.338.666	-	-	5.314.534
	24.467.365	3.152.836	-4.127.791	-	23.492.410

Op deze algemene reserve rusten geen verplichtingen. De vrije ruimte binnen de algemene reserve kan bij de Perspectiefnota worden ingezet als eenmalige dekking voor nieuwe voorstellen met eenmalige kosten. Buiten de Perspectiefnota om kan tussentijds vrije ruimte worden ingezet als eenmalige dekking voor voorstellen die voldoen aan de criteria onvoorzien, onuitstelbaar en onvermijdbaar.

Algemene reserve (vrij besteedbaar)		
Saldo per 1 januari 2020		23.491.497
Toevoegingen		
➢ Tijdelijke uitkering herindeling	1.679.670	
➢ Vaste toevoeging	435.000	
➢ Opbrengst precariorechten	2.884.147	
➢ Opbrengst Eneco aandelen	7.100.893	
➢ Overheveling uit bestemmingsreserve	260.000	
		12.359.710
Onttrekkingen		
➢ Overheveling van AR naar AR dekking risico	-4.338.666	
➢ Kwijtschelding lening DBF	-15.557	
➢ Implementatie omgevingswet	-236.351	
➢ Regiodeal	-347.700	
➢ 75 jaar vrijheid	-38.537	
➢ inhuur externe communicatiedeskundige	-8.755	
➢ 5e wethouder collegeperiode	-105.816	
➢ Noordoost aan het Wad	-5.940	
➢ Leefbaarheidsinitiatief	-53.735	
➢ Verkoop voormalige CBS Reitsum	-321.514	
➢ Tijdelijke huisvesting school Oosternijkerk	-103.437	
➢ Overname Schreiersbrug	-750.000	
➢ Uitbreiding campus Kollum	-100.000	
➢ School Oosternijkerk	-537.000	
➢ Kindcentrum Kollum	-1.682.000	
➢ Onderwijshuisvestingprogramma	-26.872	

Onttrekkingen (vervolg)		
➢ Economische en toeristische ontwikkeling	-197.366	
➢ RES 1.0	-20.000	
➢ Transitie warmte/energie	-96.116	
➢ Bedrijventerrein Betterwird	-13.126	
➢ Reintegratie/meedoen	-483.000	
➢ Ontwikkelfonds	-1.500.000	
➢ Ombuigingen sociaal domein	-576.000	
➢ Bestemmingsplan Hogedijken	-35.000	
➢ Woningen BAG	-98.000	
➢ Dom 2.0	-103.397	
➢ Bestuurlijke fusie	-407.750	
➢ Voorbereidingskrediet Holwerd aan Zee	-62.261	
➢ SV de Lauwers	-35.000	
➢ Kunstgrasveld Kollum	-484.000	
➢ Zoutelektrolyse Tolhuisbad	-270.859	
➢ Renovatie Heechfinne	-475.500	
➢ Inventarisatie historische interieurs	-13.875	
➢ Monumentenbeleidsplan	-2.411	
		-13.545.540
Vermindering wegens bestemming van het rekeningsresultaat 2019		-4.127.791
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		-
Saldo per 31 december 2020		18.177.876

Algemene reserves ter dekking van risico's

Deze reserve is bedoeld als buffer voor de risico's die zijn beschreven in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Saldo per 1 januari 2020		975.868
Toevoegingen		
➢ Overheveling van AR naar AR dekking risico	4.338.666	
		4.338.666
Onttrekkingen		-
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningsresultaat 2019		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		-
Saldo per 31 december 2020		5.314.534

8.a.3. Bestemmingsreserves

	Saldo 01-01-2020	Toevoegingen en/of onttrekkingen	Bestemming rekening-resultaat 2019	Vermindering afschrijving activa	Saldo 31-12-2020
➢ Openbare verlichting	82.585	-698	-	-	81.887
➢ Dekking afschrijvingen	1.319.873	1.777.357	-	-	3.097.230
➢ Grootonderhoud gebouwen	939.470	-452.229	-	-	487.241
➢ Kapitaalgoederen	1.600.000	-1.156.713	-	-	443.287
➢ Wegen	967.866	640.036	-	-	1.607.902
➢ Kunstwerken	316.492	-144.486	-	-	172.006
➢ Baggeren en schouwsloten					-
➢ Baggeren en schouwsloten	543.407	50.000	-	-	593.407
➢ Onderhoud speeltuinen en speelplaatsen	130.661	-17.239	-	-	113.422
➢ Ontwikkelfonds	-	15.318.110	-	-	15.318.110
➢ Coronacompensatie	-	895.340	-	-	895.340
➢ Op paad lâns it Waad	-	400.000	-	-	400.000
	5.900.353	17.309.479	-	-	23.209.832

Reserve openbare verlichting

Deze reserve is ingesteld voor het dekken van de lasten van de vervanging en onderhoud van lichtmasten en armaturen. De werkelijke lasten worden jaarlijks aan de reserve onttrokken.

Saldo per 1 januari 2020		82.585
Toevoegingen		-
Onttrekkingen		
➢ Afschrijving Sox in Led	-698	
		-698
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningsresultaat 2019		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		-
Saldo per 31 december 2020		81.887

Reserve dekking afschrijvingen

Uit deze reserve worden de afschrijvingslasten van investeringen (deels) gedekt gedurende de hele looptijd van de investeringen.

Saldo per 1 januari 2020		1.319.873
Toevoegingen		
➢ Onderwijshuisvestingprogramma	26.872	
➢ Herstructurering Bjirke Kastnajehof Kollemerzwaag	85.000	
➢ Herstructurering terp Hallum	482.000	
➢ Fietsplad Flieterpsterdyk Lichtaard	66.000	
➢ Kunstgrasveld Kollum	484.000	
➢ Sparrewei Kollumerzwaag	167.000	
➢ Zoutelektrollyse Tolhuisbad	270.859	
➢ Sporthal De Heechfinne	475.500	
		2.057.231
Onttrekkingen		
➢ Afschrijving onderwijshuisvesting CBS Aasterage	-5.000	
➢ Vrijval BS openbare ruimte Dockinga en MFA Anjum	-260.000	
➢ Afschrijving voorbereidingskrediet herinrichting Markt	-9.400	
➢ Afschrijving aanschaf Oanhekker	-2.727	
➢ Afschrijving herstructurering omgeving MFA Anjum	-2.747	
		-279.874
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningsresultaat 2019		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		-
Saldo per 31 december 2020		3.097.230

Reserve grootonderhoud gebouwen

Deze reserve heeft als doel grote onvoorziene uitgaven met betrekking tot het onderhoud van gebouwen af te dekken.

Saldo per 1 januari 2020		939.470
Toevoegingen		
➢ Storting tlv exploitatie 2020	317.524	
		317.524
Onttrekkingen		
➢ Onttrekking tbv exploitatie 2020	-769.753	
		-769.753
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningsresultaat 2019		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		-
Saldo per 31 december 2020		487.241

Reserve kapitaalgoederen

Deze reserve is ingesteld om het achterstallig onderhoud van onder andere de wegen gefaseerd uit te kunnen voeren.

Saldo per 1 januari 2020		1.600.000
Toevoegingen		-
Onttrekkingen		
➢ Grootonderhoud wegen voormalig Ferwerderadiel	-1.156.713	
		-1.156.713
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningsresultaat 2019		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		-
Saldo per 31 december 2020		443.287

Reserve wegen

Deze reserve is ingesteld om op basis van een meerjaren onderhoudsprogramma uitgaven voor de komende tien jaar te kunnen financieren en pieken in de uitgaven te kunnen opvangen. Doelstelling is het kwalitatief verantwoord niveau in stand houden van de wegen.

Saldo per 1 januari 2020		967.866
Toevoegingen		
➢ Storting tlv exploitatie 2020	1.547.416	
		1.547.416
Onttrekkingen		
➢ Onttrekking tbv exploitatie 2020	-225.000	
➢ Fietspad Flieterpsterdyk Lichtaard	-66.000	
➢ Groot onderhoud wegen vm Dongeradeel	-420.929	
➢ Beleidsplan kapitaalgoederen	-28.451	
➢ Sparrewei Kollumerzwaag	-167.000	
		-907.380
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningsresultaat 2019		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		-
Saldo per 31 december 2020		1.607.902

Reserve kunstwerken

Deze reserve is ingesteld om op basis van een meerjaren onderhoudsprogramma uitgaven voor de komende tien jaar te kunnen financieren en pieken in de uitgaven te kunnen opvangen. Doelstelling is het kwalitatief verantwoord niveau in stand houden van de kunstwerken.

Saldo per 1 januari 2020		316.492
Toevoegingen		
➢ Storting tlv exploitatie 2020	107.520	
		107.520
Onttrekkingen		
➢ Bijdrage tgv exploitatie 2020	-252.006	
		-252.006
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningsresultaat 2019		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		-
Saldo per 31 december 2020		172.006

Reserve baggeren en schouwsloten

Van het Wetterskip wordt een jaarlijkse bijdrage ontvangen voor de overdracht van “stedelijk” vaarwater. Daartegenover staat een verplichting voor het onderhoud.

Saldo per 1 januari 2020		543.407
Toevoegingen		
➢ Storting tlv exploitatie 2020	50.000	
		50.000
Onttrekkingen		-
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningsresultaat 2019		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		-
Saldo per 31 december 2020		593.407

Reserve onderhoud speeltuinen en speelplaatsen

Deze reserve is ingesteld om op basis van een meerjaren onderhoudsprogramma uitgaven voor de komende tien jaar te kunnen financieren en pieken in de uitgaven te kunnen opvangen. Doelstelling is het op kwalitatief verantwoord niveau in stand houden van de speeltuinen en –plaatsen.

Saldo per 1 januari 2020		130.661
Toevoegingen		
➢ Storting tlv exploitatie 2020	57.108	
		57.108
Onttrekkingen		
➢ Bijdrage tgv exploitatie 2020	-74.347	
		-74.347
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningsresultaat 2019		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		-
Saldo per 31 december 2020		113.422

Reserve ontwikkelfonds

Deze reserve is ingesteld tem behoeve van projecten, die langdurig en positief bijdragen aan de leefbaarheid van de gemeente.

Saldo per 1 januari 2020		-
Toevoegingen		
➢ Verkoop Eneco aandelen	14.900.000	
➢ Bijdrage tlv exploitatie 2020	1.500.000	
		16.400.000
Onttrekkingen		
➢ Leefbaarheidsiniatief	-98.397	
➢ Toevoeging aarn reserve op Paad lans het Waad	-400.000	
➢ Herstructurering Bjirke-Kastanjehof Kollumerzwaag	-85.000	
➢ Herstructurering terp Hallum	-482.000	
➢ Noordelijke stadsentree	-16.492	
		-1.081.890
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningsresultaat 2019		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		-
Saldo per 31 december 2020		15.318.110

Reserve Coronacompensatie
Deze bijdrage is gevormd uit de rijksbijdrage (septembercirculaire).

Saldo per 1 januari 2020		-
Toevoegingen		
➢ Bijdrage tlv exploitatie 2020	1.083.000	
		1.083.000
Onttrekkingen		
➢ Sportaccommodaties en dorpshuizen	-57.539	
➢ Compensatie extra kosten afval	-30.921	
➢ ICT thuiswerkvergoeding, extra schoonmaakkosten	-99.200	
		-187.660
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningsresultaat 2019		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		-
Saldo per 31 december 2020		895.340

Reserve Op paad lâns it Waad
Reserve ingesteld voor het project "Op paad lâns it Waad"

Saldo per 1 januari 2020		-
Toevoegingen		
➢ Uit reserve ontwikkelfonds	400.000	
		400.000
Onttrekkingen		-
Toevoeging wegens bestemming van het rekeningsresultaat 2019		-
Vermindering in verband met afschrijvingen op activa		-
Saldo per 31 december 2020		400.000

8.b. Rekeningsresultaat

Rekeningsresultaat na bestemming	2.233.660

9. Voorzieningen

9.a. Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen

	Saldo 01-01-2020	Toevoegingen	Vrijgevallen	Aanwending	Saldo 31-12-2020
➢ Pensioenverplichtingen wethouders	5.129.057	662.945	-	-181.311	5.610.691
➢ Wachtgeldverplichtingen wethouders	469.903	-	41.447-	-197.319	231.137
➢ VOF De Haven	73.610	-	7.706-	-65.904	-
➢ ASR-gronden	413.000	-	-	-	413.000
➢ Toekomstige complexen voormalig Kollumerland	74.105	-	-	-29.838	44.267
➢ Voormalig personeel	42.057	-	-	-	42.057
➢ Afronding Pastorielaan	1.000	-	1.000-	-	-
➢ Afronding Zuiderpoort PDV, fase 2	129.500	-	-	-	129.500
➢ Bedrijventerrein Doniaweg	4.250	-	-	-	4.250
➢ Afronding Waterrijck Burdaard	15.750	-	11.792-	-3.958	-
➢ Voorziening grafrechten	1.386.937	222.707	79.287-	-	1.530.357
	7.739.169	885.652	-141.231	-478.331	8.005.259

Voorziening Pensioenverplichtingen wethouders
De voorziening is bedoeld om de pensioenverplichtingen voor (oud)-wethouders uit te betalen.

Saldo per 1 januari 2020	5.129.057
Toevoegingen	662.945
Vrijgevallen	-
Aanwendingen	-181.311
Saldo per 31 december 2020	5.610.691

Voorziening wachtgeldverplichtingen wethouders
Uit deze voorziening wordt het wettelijk verplichte wachtgeld van voormalig personeel betaald.

Saldo per 1 januari 2020	469.903
Toevoegingen	-
Vrijgevallen	-41.447
Aanwendingen	-197.319
Saldo per 31 december 2020	231.137

Voorziening VOF De Haven

De voorziening V.O.F. de Haven is ter afdekking van het ingeschatte risico met betrekking tot dit project.

Saldo per 1 januari 2020	73.610
Toevoegingen	-
Vrijgevallen	-7.706
Aanwendingen	-65.904
Saldo per 31 december 2020	-

Voorziening ASR-gronden

Deze voorziening is ingesteld ter dekking voor de aankoopverplichting die de gemeente heeft voor gronden die op dit moment in erfpacht worden afgenomen van ASR. Deze aankoopverplichting moet uiterlijk in 2037 worden geëffectueerd. Een deel van de gronden zal niet in een grondexploitatie terechtkomen en zullen na aankoop moeten worden afgewaardeerd naar agrarische waarde.

Saldo per 1 januari 2020	413.000
Toevoegingen	-
Vrijgevallen	-
Aanwendingen	-
Saldo per 31 december 2020	413.000

Voorziening toekomstige complexen voormalig Kollumerland

Deze voorziening is bestemd voor het afronden van een aantal in voormalig Kollumerland afgesloten complexen.

Saldo per 1 januari 2020	74.105
Toevoegingen	-
Vrijgevallen	-
Aanwendingen	-29.838
Saldo per 31 december 2020	44.267

Voorziening voormalig personeel

Uit deze voorziening wordt het wettelijk verplichte wachtgeld van voormalig personeel betaald.

Saldo per 1 januari 2020	42.057
Toevoegingen	-
Vrijgevallen	-
Aanwendingen	-
Saldo per 31 december 2020	42.057

Voorziening afronding Pastorielaan
Deze deels vrijgevallen voorziening is bestemd voor de afronding van het afgesloten complex Pastorielaan.

Saldo per 1 januari 2020	1.000
Toevoegingen	-
Vrijgevallen	-1.000
Aanwendingen	-
Saldo per 31 december 2020	-

Voorziening afronding Zuiderpoort PDV, fase 2
Deze voorziening is bestemd voor de afronding van het afgesloten complex Zuiderpoort PDV, fase 2.

Saldo per 1 januari 2020	129.500
Toevoegingen	-
Vrijgevallen	-
Aanwendingen	-
Saldo per 31 december 2020	129.500

Voorziening afronding bedrijventerrein Doniaweg
Deze voorziening is bestemd voor de afronding van het afgesloten complex bedrijventerrein Doniaweg.

Saldo per 1 januari 2020	4.250
Toevoegingen	-
Vrijgevallen	-
Aanwendingen	-
Saldo per 31 december 2020	4.250

Voorziening afronding Waterrijck Burdaard
Deze voorziening is bestemd voor de afronding van het afgesloten complex Waterrijck Burdaard.

Saldo per 1 januari 2020	15.750
Toevoegingen	-
Vrijgevallen	-11.792
Aanwendingen	-3.958
Saldo per 31 december 2020	-

Voorziening grafrechten
Deze voorziening is bestemd voor toekomstige uitgaven voor onderhoud van graven.

Saldo per 1 januari 2020	1.386.937
Toevoegingen	222.707
Vrijgevallen	-79.287
Aanwendingen	-
Saldo per 31 december 2020	1.530.357

9.c. Onderhoudsvoorzieningen

	Saldo 01-01-2020	Toevoegingen 2020	Vrijgevallen 2020	Aanwending 2020	Saldo 31-12-2020
➢ Groot onderhoud riolering	1.726.621	85.000	-	-	1.811.621
➢ Huishoudelijk afval	765.898	-	-	-263.944	501.954
➢ IJsfontein Markt Dokkum	101.860	-	-	-	101.860
	2.594.378	85.000	-	-263.944	2.415.434

Voorziening groot onderhoud riolering

Deze voorziening is ingesteld om de kosten voor groot onderhoud te egaliseren. Hiervoor is een onderhoudsplan opgesteld. Dit plan wordt periodiek (4 jaar) geactualiseerd.

Saldo per 1 januari 2020	1.726.621
Toevoegingen	85.000
Vrijgevallen	-
Aanwendingen	-
Saldo per 31 december 2020	1.811.621

Voorziening huishoudelijk afval

De voorziening kan op begrotingsbasis worden ingezet ten behoeve van het reduceren van de stijging van de afvalstoffenheffing. Op rekeningsbasis wordt de voorziening ingezet om een negatief resultaat op het product afval te dekken.

Saldo per 1 januari 2020	765.898
Toevoegingen	-
Vrijgevallen	-
Aanwendingen	-263.944
Saldo per 31 december 2020	501.954

Voorziening IJsfontein Markt Dokkum

In 2019 is er een bedrag ontvangen vanuit het bproject "11 fountains". Dit bedrag is bestemd voor het onderhoud van de fontein.

Saldo per 1 januari 2020	101.860
Toevoegingen	-
Vrijgevallen	-
Aanwendingen	-
Saldo per 31 december 2020	101.860

9.d. Voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen

Voorziening vervangingsinvesteringen riool
Deze voorziening is ingesteld voor toekomstige vervangingsinvesteringen in de rioolvoorziening.

Saldo per 1 januari 2020	3.355.254
Toevoegingen	612.644
Vrijgevallen	-
Aanwendingen	-274.861
Saldo per 31 december 2020	3.693.037

10. Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

10.b.3 Leningen bij binnenlandse banken en overige financiële instellingen

Saldo per 1 januari 2020	91.258.000
Aangetrokken	-
Afgelost	5.608.725
Saldo per 31 december 2020	85.649.275

Rente 2020	2.651.603

10.d. Waarborgsommen

Saldo per 1 januari 2020	1.150
Aangetrokken	-
Afgelost	-
Saldo per 31 december 2020	1.150

VLOTTENDE PASSIVA

11. Netto-vlottende schulden

11.c. Bank- girosaldi

➢ Rekening Courant St. Monumentenbehoud	278.435

11.d. Overige schulden

➢ Crediteuren	14.114.354

12. Overlopende passiva

12.a. Verplichtingen die in een volgend jaar tot betaling komen

➢ Productverantwoording jeugd 2020	1.474.888
➢ Transitorische rente	1.420.559
➢ Salarissen, loonheffing en premies	1.181.271
➢ Productverantwoording begeleiding en huishoudelijke hulp 2020	1.178.099
➢ Uitkeringen soza	1.018.382
➢ BTW/BCF	510.688
➢ Verhoogde instroom BUIG	190.126
➢ Eindafrekening SDF 2020	115.692
➢ Diverse overige verplichtingen	633.824
	7.723.528

12.b. Vooruit ontvangen bedragen EU, rijk en provincie ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren

	Saldo 01-01-2020	Toevoegingen	Vrijgevallen	Saldo 31-12-2020
➢ Ministerie BZK (algemene uitkering Regiodeal)	8.895.000	9.000.000	-31.944	17.863.056
➢ Ministerie VWS (SPUK)	176.803	-	-12.885	163.918
➢ Ministerie OCW (OAB)	-	500.261	-	500.261
➢ Ministerie VWS (Sportaccoord 2020)	-	29.888	-	29.888
➢ Ministerie Financiën (toeslagenproblematiek)	-	7.724	-	7.724
➢ Ministerie Sociale zaken (TOZO)	-	5.204.533	-	5.204.533
➢ Provinsje Fryslân (rondje om het Lauwersmeer)	264.000	-	-	264.000
➢ Provinsje Fryslân (inzake stimuleringsleningen)	75.000	-	-	75.000
➢ Provinsje Fryslân (biodiversiteit)	-	22.500	-	22.500
➢ Provinsje Fryslân (Watersportdorp Kollum)	66.178	-	-66.178	-
➢ Wetterskip (overdracht en afkoop sluis Oosterverlaat)	-	147.265	-	147.265
➢ Diverse instanties (DOM 2.0)	224.691	-	-45.649	179.042
➢ Diverse instanties (Project Sud Ie)	-	139.905	-	139.905
➢ Ministerie van Financiën (GIDS-gelden)	-	42.708	-	42.708
➢ DDFK Gemeenten (bijdrage fusieprojecten)	253.398	-	-47.347	206.051
	9.955.069	15.094.784	-204.003	24.845.850

12.c. Overige vooruit ontvangen bedragen

➢ Restant budgetten diverse projecten	1.998.391
➢ SDV soza	213.787
➢ Diverse overige vooruitontvangen bedragen	9.998
	2.222.176

Schatkistbankieren

De wet verplicht schatkistbankieren is op 15 december 2013 van kracht geworden. Onder verwijzing naar de toelichting die hierover ook is opgenomen in de paragraaf Financiering geeft de hiernavolgende tabel een toelichting op de calculatie van het drempelbedrag schatkistbankieren dat voor Noardeast-Fryslân in acht moet worden genomen terwijl tevens de ontwikkeling per kwartaal van de benutting van het drempelbedrag wordt aangegeven.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
-1	Drempelbedrag				1.094
		Kwartaal			
		1	**2**	**3**	**4**
-2	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks-schatkist aangehouden middelen	102	205	88	197
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	992	889	1.006	897
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
					Verslagjaar
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar				145.857
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen				145.857
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				-
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van € 250.000	Drempelbedrag				1.094
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal			
		1	**2**	**3**	**4**
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijksschatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	9.271	18.640	8.107	18.161
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijksschatkist aangehouden middelen	102	205	88	197

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

De volgende categorieën kunnen worden onderscheiden:

1. Afspraken die zijn gemaakt in het kader van langlopende investeringsprojecten, zoals Súd Ie, Watersportdorp Kollum, Rioleringswerken, en afspraken in het kader van ANNO (Agenda Netwerk Noord Oost) en de Regiodeal. De jaarlijkse lasten van deze projecten zijn opgenomen in de meerjarenraming;

2. Meerjarige contracten met derden die vooral liggen op het gebied van de bedrijfsvoering (automatisering, kopieerapparatuur, schoonmaak etc.), onderhoud (voor zover hiervoor nog geen bestemmingsreserves zijn gevormd) en de afvalverwerking (Omrin). De kosten zijn opgenomen in de meerjarenraming.

3. Verplichtingen ten opzichte van onze gemeenschappelijke regelingen zoals de de GR NEF en Veiligheidsregio. De hieraan gerelateerde lasten zijn gedekt in de meerjarenraming.

4. Garantieverplichtingen aan onder andere woningbouwcorporaties waarvoor geen dekking is opgenomen in de begroting en waarvan het risico wordt opgevangen via het weerstandsvermogen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Kapitaalgoederenbeheer

Medio 2021 is bekend geworden dat er structureel geld bij moet als het gaat om het onderhoud en vervanging van de kapitaalgoederen van Noardeast-Fryslân. De effecten hiervan zijn niet opgenomen in de jaarrekening 2020 maar zullen wel grote gevolgen hebben voor de financiële positie van de gemeente in de toekomst.

WNT-verantwoording 2020 Gemeente Noardeast-Fryslân

De WNT is van toepassing op Gemeente Noardeast-Fryslân. Het voor Gemeente Noardeast-Fryslân toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2020 € 201.000. Dit betreft het algemeen bezoldigingsmaximum. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2020		
bedragen x € 1	**H.J.C.M. Verbunt**	**S.K. Dijkstra**
Functiegegevens	Directeur	Raadsgriffier
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	125.884	102.014
Beloningen betaalbaar op termijn	20.590	18.222
Subtotaal	*146.474*	*120.236*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	201.000	201.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0
Totale bezoldiging	146.474	120.236
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2019	**H.J.C.M. Verbunt**	**S.K. Dijkstra**
bedragen x € 1	Directeur	Raadsgriffier
Functiegegevens		
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/12	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	122.322	98.946
Beloningen betaalbaar op termijn	19.774	17.080
Subtotaal	*142.096*	*116.026*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000	194.000
Totale bezoldiging	142.096	116.026

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Er zijn in 2020 geen ontslaguitkeringen aan functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2020 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Verantwoording ten aanzien van SiSa

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021									
FIN	**B1**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal gedupeerden (met overlegbare bevestigingsbrief van Belastingdienst/Toeslagen *Aard controle R* *Indicator: B1/01*	Besteding (jaar T) van onderdelen a, b en d. (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B1/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdelen a, b en d (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/03*	Besteding (jaar T) van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B1/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/06*
			0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*		
			€ 774.784	€ 0	€ 0	€ 436.456		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*		
		1						
IenW	**E27B**	**Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)** **Provinciale beschikking en/of verordening** Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	**Correctie ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen** Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	**Correctie ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde overige bestedingen** Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021									
			Aard controle n.v.t. *Indicator: E27B/01*	*Aard controle R* *Indicator: E27B/02*	*Aard controle R* *Indicator: E27B/03*	*Aard controle R* *Indicator: E27B/04*	*Aard controle R* *Indicator: E27B/05*		
		1	1752680	€ 11.987	€ 11.987				
			Kopie beschikkingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden		
			Aard controle n.v.t. *Indicator: E27B/06*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/10*		
		1	1752680	€ 46.245	€ 50.684		Ja		
EZK	**F13**	**Eenmalige bijdrage voor het opleveren van een Investeringsagenda**	Besteding (jaar T-1) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: F13/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: F13/02*					
			€ 232.499	€ 0					
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 12.760.040	€ 330.552	€ 1.239.050	€ 4.129	€ 135.240	€ 0	
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/12*
			€ 111.867	€ 60.994	€ 0	€ 842.979	€ 0	Ja	

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021									
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2020** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) uitvoerings- en onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicator: G3/06*	
			€ 0	€ 0	€ 43.871	€ 0	€ 0	€ 0	
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/07*						
			Ja						
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) *Aard controle R* *Indicator: G4/06*	
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 3.017.668	€ 464.269	€ 5.262	€ 15.653	€ 0	
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 598.026	€ 13.500	€ 89.174	€ 0	€ 0	
		3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	€ 460.417	€ 30.314	€ 33.850	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Totaal bedrag vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021								
			Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/07*	*Aard controle R* *Indicator: G4/08*	*Aard controle R* *Indicator: G4/09*	*Aard controle R* *Indicator: G4/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	618	72	€ 0	Ja	
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	136	6		Ja	
		3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	151	3		Ja	
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R.* *Indicator: H4/01*	Overig (jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 344.125	€ 163.917				
			Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	SPUK20-803002	€ 180.208	€ 139.706	€ 40.502	€ 0	Voor het verplaatsen van het voetbal- en kaatsveld Hallum wordt een beroep gedaan op artikel 13 van de regeling.
			Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/09*	Totale besteding (jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening) *Aard controle R* *Indicator: H4/10*	Percentage besteed (jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening) *Aard controle R* *Indicator: H4/11*			
		1	SPUK20-803002	€ 180.208	52%			
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord**	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/01*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/02*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/03*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	
			€ 10.951	€ 4.161	€ 10.951	€ 4.161	Nee	

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021								
FRL	**FRL10C**	**Incindentele subsidieproject Ec. structuurversterking: innovatie en kennisontwikkeling** SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Fryslan	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: FRL10C/01*	Welke regeling betreft het *Aard controle n.v.t.* *Indicator: FRL10C/02*	Totale besteding in jaar T De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen *Aard controle R* *Indicator: FRL10C/03*	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen *Aard controle R* *Indicator: FRL10C/04*	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: FRL10C/05*	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: FRL10C/06*
			1 PF-20182184322	Besluit incidentele subsidie voor Economische structuurversterking: innovatie en kennisontwikkeling	€ 0	€ 0	€ 359.454	betreft subsidie aan Kennis- en innovatiehuis en Kenniswerkplaats in de jaren 2016 en 2017.
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: FRL10C/07*	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen *Aard controle R* *Indicator: FRL10C/08*	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen *Aard controle R* *Indicator: FRL10C/09*	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van alleen provinciale middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: FRL10C/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: FRL10C/11*	
			1 PF-20182184322	€ 0	€ 0	€ 147.731	Ja	

Vaststellingsbesluit

De raad van de gemeente Noardeast-Fryslân,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders inzake de aanbieding van de jaarstukken voor het dienstjaar 2020;

gelet op artikel 257 van de Gemeentewet;

gelezen het advies van de financiële commissie als bedoeld in artikel 40 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen van de gemeenteraad;

besluit:

1. De jaarstukken 2020 overeenkomstig het voorstel van het college vast te stellen;
2. X
3. X
4.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Noardeast-Fryslân, gehouden op x juli 2020.

Griffier: voorzitter